2 vol. # p. b a gold

Ezra Abbot.

Oct. 12, 1872.

MATTHAEI DEVARII

LIBER

DE GRAECAE LINGUAE PARTICULIS.

EDIDIT

REINHOLDUS KLOTZ.

VOL. I. DEVARII LIBRUM CONTINENS.

LIPSIAE

SUMPTUM FECIT LIBRARIA BAUMGAERTNERI

MDCCCXXXV.

Praefatio.

Matthaei Devarii librum de particulis Graecae linguae cum et ipse inde a puero diligenter consuluissem et ab aliis cognovissem eundem sedulo usurpari, exemplaria autem eius libri vulgata neque satis emendata neque ita instructa, quem ad modum ea lux, quae nostro tempore his litteris adfulsit, postularet, circumferri intellexissem, operae pretium me facturum existimavi, si et Devarii librum qua possem diligentia recognoscerem et quae in eo aut omissa plane aut pro temporum illorum ratione non satis recte tradita essent, vel adderem vel corrigerem. Cum autem viderem satis commodam libri formam non fore, si commentarii mei ad ipsum Devarii opusculum adiicerentur, hoc mihi est visum priore volumine Devarii librum accurate describere, resectis tamen iis, quae I. G. Reusmannus bono ille quidem consilio,

sed parum considerato addidisset, altero autem volumine ea exhibere, quae ipse adnotanda putarem.

Interea cum Matth. Devarius quae adtulit exempla, quibus e locis petita essent, pro consuetudine illius temporis, quo scripsit, non satis significavisset, operam dedi, ut numeri, quoad eius fieri posset, singuli adscriberentur. Qua in re etiamsi I. G. Reusmanni opera eramus adiuti, tamen omnia, nunc exquirere non potuimus, ut quae praetermissa sint, alteri volumini, quod ea quae instat hieme absolutum iri speramus, restent praestanda.

Sic igitur optamus, ut neque consilium, quod cepimus, neque ratio, qua id exsequendum putavimus, hominibus harum litterarum peritis improbetur.

Scripsi Lipsiae die XVI. mens. Septembris MDCCCXXXIV.

R. K.

Matthaei Devarii praefatio in tractatum de graecae linguae particulis.

Constitui de graecae Linguae vocibus quibusdam agere: quae tametsi rem ipsae per se nullam fere significant, tamen in aliarum vocum constructione positae vim aliquam habent, efficacitatemque sive emphasin, aut certe qualitatem aliam sermoni tribuunt. Cuius naturae eae voces sunt, quae structurae orationis adhibentur; quaeque in ea potissimum orationis parte, quam graeci Grammatici *σύνδεσμον*, Latini Coniunctionem vocant, reponuntur, modique alicuius aut ordinis veluti signa sunt: continuandique aut transeundi, aut interrogandi, aut dubitandi, aut ratiocinandi, aut qualitatem aliam referendi vim habent. Exempli causa, *γε* et *ἄν* particulae nihil per se significant, sed tamen in aliarum vocum constructionem receptae, *γε* quidem diminuendi quasique coërcendi facultatem habet, ut apud Latinos *certe*, *saltem* et *duntaxat*: *ἂν* vero verbis

apposita efficit, ut quod illa alioqui fieri factumve esse significarent, id *posse* tantum, aut *potuisse fieri* significent; ut, si dicas, ἔγραψα ἄν, non ponis *te scripsisse*, sed *potuisse scribere*. Idque munus voces huiusmodi praestant, aut per se singulae positae, aut aliae aliis inter se certa quadam ratione coniunctae. In qua quidem huiusmodi vocum coniunctione, si suam unaquaeque vim notionemque retineant, tunc in constructionis resolutione ad diversa singulae referuntur: sin duae vel tres unum sensum conficiant, et ita in unum, ut ita dicam, conspirent, fit, ut unam eius ordinis vocem ceterae adiuvent suamque ipsae significationem deponant. Quo fit, ut ex pluribus vocibus nonnunquam simul iunctis sensus fiat nullius vocis proprius earum, quae positae sunt, interdum etiam ab omnibus alienus, ut in ἄλλοτι et ἄλλοτι ἢ demonstrabimus. Nam illud inprimis animadvertendum est, permagni referre, utrum particulae duae vel plures, per appositionem quandam, ut ita dicam, aggregentur, in qua singulae vim suam et significationem retineant, an ad certae cuiusdam et propriae notae constitutionem coniungantur. Quae enim certas ac proprias notas constituunt, sive duae sint, sive plures, in unam significationem coëunt, et, ut dictum est, aut una, aut omnes suam significationem immutant seu deponunt, vel etiam unius significationem adiuvant, ut εἰ conditionalis, in εἰ μὴ exceptivae constitutione. Si in ἄλλωστε et καὶ ταῦτα, id est, *alioquin* et *praesertim*, binae particulae in qualibet voce in unum sensum conveniunt, qui neutrius sensum sapit. Eae vero, quae per appositionem aggregantur, sicut a se invicem solutae sunt, ita ex ipsis nihil evadit, quod unum sit; sed ad diversa singulae referuntur,

quod sit in οὐ μὴν ἀλλὰ, et aliis, de quibus passim in hoc Commentario admonebimus. Quod qui non animadverterunt, plures nobis huius generis vocum formas, quam ferat earum natura, tradiderunt. Nec solum disiunctas particulas duas vel tres in unam redegerunt, et unicum simul omnibus sensum tribuerunt, ut, cum docent, ἀλλ' ὅταν, pro *antequam* et *priusquam* accipi: sed etiam singulis ac simplicibus fere omnibus multas, aequivocas etiam, et alienas plures, quam opus est, significationes tribuerunt. Non enim animadverterunt, ut paulo ante diximus, quaenam a se invicem solutae, altera alteri apponatur, et quae ad certae ac propriae notae constitutionem in unum conveniant: nec viderunt, non opus esse significationes unius vocis multiplicare, cum una eademque cuiusque vocis significatio plerumque esse deprehendatur; si vel id, quod deest, suppleatur aliunde, ac subintelligatur, vel dictum repetatur, vel forma aliqua locutionis commutetur, vel id, quod longius progressum est, ad ea, quibus iungi debet, referatur. Interest enim, utrum plura voce aliqua significari dicas, an propter diversas rationes, diversosque, ut ita dicam, respectus, unam eandemque vocem ad plura significata deduci; dum a primaria significatione, licet paululum, non prorsus tamen recedit. Cuius distinctionis ignoratio causa fuit, cur plura et diversa significata omnibus fere his particulis nonnihil tribuerint, etiam illis, in quas nulla cadit homonymia. Verbi causa, ἀλλὰ particula, cum μειωτικῶς accipitur, licet a sua significatione nonnihil deflectat, adversativam tamen vim non prorsus amittit, nec idcirco, ut aequivoca vox habenda est. Nam μειωτικῶς etiam accepta, adversatur quodammodo positioni alicui,

ut in illo 6 *Polit.* καὶ εἰ μὴ πᾶσι δυνατὸν, ἀλλὰ κατὰ φυλὰς, ut suo loco fusius dicetur. Inter Adverbia etiam monosyllaba quaedam, ναὶ, νὴ, μὰ, quae nihil per se significant, sed modi et affectus, vel alterius qualitatis signa sunt: alia quoque, quae per se aliquid significant, ut πού et ποτὲ, quatenus extra propriam significationem στοχαστικῶς vel ἀοριστολογικῶς accipiuntur: nec non ut ἦπου et ὅπου, quatenus ordinis membrorum hypotheticarum argumentationum signa fiunt: et ut vox εἶτα, quatenus emphasin et vim interrogantibus tribuit, et αὐτίκα, quatenus exempli nota fit: ea ratione huiusmodi adverbia in hoc Commentario locum habent. In aliis porro orationis partibus voces quaedam inveniuntur, quae quanquam per se aliquid significant, quia tamen nonnihil a propria significatione deflectunt, earum, quas supra diximus, vocum ordinem subeunt, modumque aut efficacitatem, aut emphasin, aut qualitatem aliam, aut ornatum, vel quandam, ut dicam, plenitudinem tribuunt orationi. Cuiusmodi est, inter nomina, relativum ὅσον, in ἀμήχανον ὅσον, et ὑπερφυὲς ὅσον, et similibus locutionibus. Et inter Participia vox ἔχων, in locutionibus παίζεις ἔχων, et ληρεῖς ἔχων. Inter verba etiam vox ἔστιν, vocibus ὅτε, οὗ, et ὡς praeposita, earum significationem adiuvat: in locutionibus ἔστιν ὅτε, ἔστιν οὗ, et ἔστιν ὡς, id est, *aliquando*, *alicubi*, et *aliquomodo*, seu *quodammodo*. Fit enim, ut non paucae voces in quibusdam orationis partibus, praeter propriam significationem, aliam quandam vim et qualitatem ex modo sermonis acquirant, quod, ut dictum est, ἦπου particulae accidit, quae, cum affirmandi et asseverandi vim habeat, in argumentis tamen a minori ad maius, vel a maiori ad minus,

a sua nativa significatione deflectens, modo multo magis, modo multo minus significat, ut suo loco declarabitur. Nam sicut pleraeque particulae sermonem afficiunt, modumque ipsi et qualitatem quandam tribuunt, sic ipsarum nonnullae ex modo et qualitate sermonis afficiuntur. Sunt item aliae nonnullae voces eiusmodi naturae, ut ἐλλειπτικῶς subaudiantur, quas reliquae orationis partes, quae ipsis ad plenitudinem orationis indigent, implicita quadam vi sua referant, compendiumque et elegantiam orationi adeo affectae praestent; ut in locutionibus ἐμὴν χάριν, et σὴν χάριν, διὰ praepositio subintelligitur, et in Synecdoche ἡ κατά. Porro voces etiam aliae eius naturae sunt, ut propter defectum aliquem, cum quid est subintelligendum, vel ex superioribus repetendum, vim suam immutare, vel plura quaedam significare videantur, quod his etiam accidit, quae ad remotiora, non ad proxima, referuntur. Cum tamen ex suppletione eius, quod deest, aut repetitione, vel etiam figuratae cuiusdam locutionis conversione, (quibus in hoc Commentario ad vindicandum cuiusque particulae nativum sensum, veluti quibusdam instrumentis utar), appareat, singulas unam certam habere notionem, quam perpetuo in oratione qualibet, quadam ex parte, retineant; quanquam, ut supra dictum est, nonnullae aliquantum a sua primaria significatione deflectunt. De quibus omnibus vocum generibus, non ut aliquid per se nonnullae significent, sed quatenus alias voces adiuvant, in hoc libro agitur: ex quibus, quodnam orationi commodum accedat, inde perspicere licet, si consideremus, passim ex oratione demtis huiusmodi vocibus, quam enervata atque inefficax et dissoluta futura sit. Cuius rei argumentum

sumere poterimus in iis particulis, quas *Coniunctiones* Grammatici dicunt, si proposita Scriptoris alicuius periodo quapiam, ut *Aristotelis* illa, *ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὁρῶμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν, καὶ πᾶσαν κοινωνίαν ἀγαθοῦ τινὸς ἕνεκεν συνεστηκυῖαν, τοῦ γὰρ εἶναι δοκοῦντος ἀγαθοῦ χάριν πάντα πράττουσι πάντες, δῆλον,* et reliqua: ex ipsa clausula subtrahantur, et nudae reliquae orationis partes proferantur. Cum enim orationis cuiusque locutiones certa quadam ratione aliae ab alia pendeant, singulaeque in membra quaedam dividantur, ipsaque membra, nimirum antecedens et consequens, signa quaedam comitentur; profecto qui signorum huiusmodi vim atque indicationem ignorat, ne membrorum quidem nexum et seriem, totiusque orationis modum qualitatemque percipiet. Cumque parum intersit, tollaturne de medio particularum usus, an non intelligatur, vel ipsae male adhibeantur et applicentur, non omnino operam perdet, qui in his exponendis, quique in intelligendis industriam studiumque posuerit. Si enim ordinis et efficacitatis orationis certa signa constituerimus, fiet, ut non opinione ducti ex apparente sententia locutionis cuique particulae modo hanc, modo illam significationem tribuamus: quod illis quoque accidit, qui praesumta opinione de huiusmodi particularum vi et potestate facile indicant. Sed ex ipsarum etymologia potius et primaria notione, particulae cuiusque facultatem et multiplicem usum perspiciemus, et quisnam ex singulis modus et efficacitas, aut alia qualitas singulis locutionibus et earum membris accedat, certa quadam ratione intelligemus. Verum cum ipsae particulae omnes, praeter paucas, nihil commune inter se habeant, quo altera ab altera pendeat, ita, ut una non possit sine

alterius cognitione intelligi, idcirco, ut singulae quaeque in litterarum ordine suas primas litteras habent, ita ordine describentur. Illud tamen hoc loco animadvertendum videtur, earum particularum, quas παραπληρωματικὰς, vocant, non esse unum quoddam genus, cuius voces semper solum ad orationis ornatum, et quasi rimarum orationis explementum adhibeantur, sed aliorum fere omnium generum nonnullis vocibus accidere, ut aliquando nihil in locutionibus significent, sed vel ornatus, vel metri gratia, praesertim a Poëtis, usurpentur. Earum etiam vocum, quae a propria significatione deflectentes, alienam a suo genere vim habere videntur, nonnullae inter παραπληρωματικὰς collocantur a Grammaticis, ut πού, et ποτὲ, et οὖν, cum tamen propriam vim ἀοριστολογικὴν et στοχαστικὴν habeant, ut in ipsa singularum particularum tractatione dicetur.

ILLUSTRISSIMO PRINCIPI

ALEXANDRO FARNESIO,

CARDINALI, S. R. E. VICE-CANCELLARIO.

Matthaeus Devarius, avunculus meus, Cardinalis amplissime, multos quidem libros reliquit, octo ac viginti annis a se conscriptos; quo tempore in tuorum numero familiarium ad supremum usque vitae diem, quae tua fuit erga illum humanitas, domi tuae versatus est. Ex quibus ego libris hunc potissimum, quem de *graecae linguae particulis* inscripsit, iam pridem statueram in lucem edere. Quanquam diuturna et accurata graecorum librorum tractatione illud erat facile consecutus, ut, quis esset graecarum particularum usus, quae vis ac notio, non modo ipse perspiceret ac teneret, verum aliis quoque tradere posset, deque illarum natura facillime disputare. Huc accedit, quod viri docti permulti, et graecae linguae peritissimi, non semel me cohortati sunt, ut hoc opus in hominum adspectum lu-

cemque proferrem, quod non exiguam censerent utilitatem ad omnes manaturam, qui aut graece loqui vel scribere aliquando velint, aut certe scriptores graecos cupiant legendo non primoribus tantum labris, ut dicitur, degustare, verum etiam penitus introspicere: cum ex una plerumque particula loci cuiuspiam sententia pendeat universa. Nemo enim adhuc uno volumine comprehendit, quaecunque ad eam rem illustrandam et explicandam pertinent; nemo distincte atque disposite; nemo certa ratione ac via de illis egit; nemo certe clarius ac facilius harum particularum vim naturamque persecutus est, quibus tamen, peritorum huius linguae sententia, nihil est pene in graecorum libris difficilius ad intelligendum, nihil obscurius. Atque inter eos, qui mihi, ut hunc librum ederem, suaserunt, gravissimus inprimis auctor fuit *Hieronymus Roverius*, Cardinalis amplissimus: cuius tantum apud me valet auctoritas, quantum apud omnes valere debet, quibus tanti viri sapientia, probitas, gravitas non sit inaudita. Quin etiam eo plus me, ut opinor, movere debet, quo mihi est eiusdem integritas doctrinaque perspectior fortasse, quam ceteris, quibus cum eo familiariter agere minus contigit. Etenim est ille quidem cum gravissimarum disciplinarum, iurisque civilis ac Pontificii, tum graecae linguae peritia clarus, ut eius nominis fama vix ulli iam pene dicam mortalium esse possit obscura: idem tamen ita me pro sua humanitate, atque in graecam nationem benevolentia, in suis domesticis esse voluit, ut et mihi iam prope singularem viri sapientiam, et probitatem propius liceat intueri, et magnum inprimis apud me pondus Cardinalis optimi ac sapientissimi debeat haberi sententia. Quare cum fructus uberes ex

hoc libello percipi posse viri doctissimi atque gravissimi arbitrarentur; illud mei muneris esse maxime videbatur, ut et avunculi nomen, quoad eius fieri posset, immortalitati commendarem, et graecae linguae perdiscendae subsidia eiusdem studiosis hominibus sine invidia proderem. Verum ut hoc pietatis officium ad hoc usque tempus differrem, multae me res propemodum coegerunt. Primum enim cum decem fere ipsos extremos aetatis annos idem avunculus meus adversa valetudine conflictaretur assidue, me Romam Corcyra paucis ante mensibus, quam e vita discederet, eo consilio revocarat, ut ipsi cum in aliis libris, tum in hoc potissimum describendo ac disponendo praesto essem, nisi vita ipsum antea defecisset. Cum enim id maxime ageret, ac tibi adhuc fideliter, Pater amplissime, navaret pro viribus operam, septuaginta natus annos diem suum obiit, praeclaris, ut initio dicebam, relictis ingenii doctrinaeque monimentis: ex quibus haec ipsa, de graecae linguae particulis, eruditissima disputatio in varias dispersa schedulas, fuit cum a me diligentius colligenda, et ad certam quandam revocanda methodum ac viam, tum a viris doctis atque prudentibus accurate per otium recognoscenda. Deinde vero exiguis facultatibus avunculo relictis, nondum licuit efficere, quod optabam, neque vero liceat hoc tempore, nisi tua mihi benignitas, Princeps illustrissime, subveniat; quam in operibus egregiis et in iis praesertim sublevandis adhibere soles, qui te sedulo fideliterque coluerint. In quibus, quoniam iure potest *Matthaeus Devarius* numerari, cum tibi sit is diuturna tot annorum consuetudine penitus cognitus atque perspectus; tui ipsius testimonio gravissimo fretus, pauca quaedam

hoc loco percensere non dubitabo, quibus eiusdem virtus, atque doctrina testata et consignata posteris relinquatur; quippe qui aetatem semper in studiis rerum honestissimarum cum laude traduxerit. Natus est igitur *Matthaeus* Corcyrae, honesta *Devariorum* familia ex iis, quae Latinum ritum in christiana religione sectantur. Cum vix annum octavum ageret, Romam a *Ioanne Lascari* perductus est, viro graecarum literarum latinarumque scientia nobili; quo tempore idem *Lascaris*, *Leonis X.* Pontificis Maximi iussu, ex variis Orientis locis ingenuos pueros delegerat, ex quibus tum primum est graecum Romae Collegium, quam Scholam graecam nuncupabant, ad montis Quirinalis radices institutum: cuius quidem extat adhuc in *Sophoclem* scholiorum monimentum, quae ex illo Collegio prodierunt. Ibi igitur *Devarius* a tanto Doctore, summa docentis atque discentis cura literis graecis eruditus, obscura quaeque ac recondita eius linguae mysteria ita celeriter arripuit, ut ipse deinde per se ex veteribus graecis Oratoribus, Historicis, Poetis, Philosophis, tanquam ex fontibus, omnem hauserit non modo linguae cognitionem atque verborum, verum etiam rerum scientiam pulcherrimarum. Quare, cum iam illius doctrina celebraretur, a *Nicolao Rodulpho Cardinali* arcessitus, domum humanissime receptus est, apud quem per illud tempus ita multivariis disciplinarum generibus instructissimi florebant, ex Graecis quidem, *Constantinus Rallius*, *Nicolaus Soffiano*, *Christophorus Condoleus*, *Devarii* condiscipuli et contubernales: ex Latinis vero atque Italis, *Nicolaus Maiorana*, idemque postea Malefectae delectus Episcopus: *Franciscus Priscianensis*, *Donatus Giannottus*, Pater *Leonardus*

Malaspina, *Matthaeus Herculanus*, *Petrus Crassus*, qui est Episcopus creatus deinde Viterbii: ut eius Cardinalis domus iure quoddam saepientiae domicilium appellari potuisse videatur. Mei porro avunculi opera, *Rodulphus* in graecis potissimum explicandis auctoribus utebatur, quem suae quoque Bibliothecae peramplae et copiosae praefecerat. Ergo *Devarius* quindecim annis, quibus superstes *Rodulphus Cardinalis* fuit, Indicem uberrimum in *Eustathium*, Homeri interpretem, confecit, qui adhuc extat a Paulo III. fere editus, avo tuo, Cardinalis amplissime; qui quanti semper fecerit viros doctos ac sapientes, tum aliis rebus permultis aperte satis ostendit, tum vel hac una non obscure significavit, cum, vel propter illum ipsum a *Devario* susceptum indicis conficiendi laborem, menstruam illi pensionem assignarit, quam eidem postea, quoad viveret, Pius IV. attribuit: eumque Vaticanae Bibliothecae primum graecorum Codicum instituit correctorem: in qua nimirum eiusdem apparent monimenta praeclara in descriptis libris ab illius Bibliothecae librariis, ab ipso vero non sine magno celeberrimae Bibliothecae ornamento correctis. Vita functo *Rodulpho*, *Camillus Columna*, *M. Antonium*, filium, hodie Cardinalem, et quidem hoc dignitatis honorisque gradu dignissimum, *Devario* graecis literis tradidit imbuendum: cum quo *Matthaeus* triennio partim Romae, partim studiorum graviorum causa Pisis, ita versatus est, ut ab eo et in honore haberetur, et unice diligeretur. Verum cum is Patavium profectus esset ad Philosophiae spatium decurrendum, essetque *Devario*, ne suo muneri librorum corrigendorum deesset, Romae remanendum; a te, Cardinalis amplissime, accitus est, et benignissime

semper pro summa tua facilitate humanitateque tractatus. In tua igitur honestissima domo aetatem reliquam *Devarius* traduxit, cum praeclare secum agi putaret, quod se et Principis amplissimi patrocinium nactum esse, et in celeberrimorum virorum numerum videret adscriptum, qui doctrinis essent omnibus exculti, quibus tuam domum semper ornatam esse voluisti, quae tamen eos vicissim non minus ornaret, quam ab ipsis ornaretur. Ubi enim, nisi domi tuae, Pater amplissime, ut a Poetica incipiam facultate, velut in Pindo aliquo monte, vel Parnasso, *Franciscus Maria Molza*, *Laurentius Gambarus*, *Bernardus Capellus*, aliique permulti Poetae nostra aetate praestantissimi floruerunt? Ubi unquam plures, quam domi tuae, aut eloquentiae laude, aut variarum pulcherrimarumque rerum cognitione praestantes? Ex quibus si *Romulum Amasaeum*, *Annibalem Carum*, *Carolum Gualteruccium*, *Fulvium Ursinum*, cuius mentio nobis erit alias infra non sine laude ipsi debita facienda, *Guidum Colgium*, *Antonium Aelium*, Episcopum deinde Polensem, alterum item *Antonium Aelium Mirandulanum*, qui Cassertae item est postea praefectus Episcopus, *Ioannem Baptistam Possevinum*, *Hieronymum Mercurialem*, nostra aetate medicum celeberrimum: si vel hos, inquam, ut ceteros quamplurimos taceam, proferre velim, nemo, ut opinor, erit, cui fuerit horum eruditio vel consuetudine familiari perspecta, vel etiam fama ipsa et auditione cognita, qui mendacii nos possit vel temeritatis accusare. Quid? nonne ut ex equo Troiano fortissimi viri, ita e domo tua, quae semper doctrinarum omnium, etiam divinarum, seminarium quoddam fuit, non modo Episcopi permulti, hoc est, Ecclesiae orthodoxae pa-

stores, verum etiam Cardinales nonnulli, h. e. Reip. Christianae lumina, et summi etiam Pontifices prodiere? quorsum ego *Marcellum Cervinum* hoc loco nominem? qui ob insignem virtutis et sapientiae laudem ad supremum sacerdotium est evectus: qui cum diu tecum olim familiariterque vixisset, gravissimo tuo testimonio, ut par est, non sua, a qua longissime aberat, ambitione; virtutum suarum quasi gradibus ad sacros ac summos honores adscendit, quem tamen videtur Deus ostendere potius mortalibus voluisse, quam dare, quippe qui paucis diebus fuerit in Apostolico illo fastigio superstes, ut et illum tanto honore dignissimum, et nos tanto pastore non satis fortasse dignos esse declararet. Omitto *Bernardinum Maffaeum* et *Ardinghellium*, Cardinales, qui illud purpurae decus e domo tua retulerunt, quod illorum merita postulabant. *Ioannes Antonius Facchinettus*, qui, cum primum Romam venit, in tuorum numero domesticorum cum summa laude versatus est; inde Tridentino Concilio interfuit, tum Venetias a Pio V. missus, legationem summa cum dignitate obiit, deinde a *Gregorio XIII.* Cardinalis creatus est: vel unus potest esse huius rei testis idoneus, qui nunc in hoc sacrosancto Patrum Collegio, magno apud omnes est in honore, ob legum humanarum ac divinarum scientiam, quibus potissimum fultus praesidiis, multa et gravissima onera pro dignitate sustinet in Ecclesia sancta pro viribus sublevanda. Verum ne in hac re longius digrediar, quam aut leges epistolae patiantur, aut vires meae ferre possint, ad institutam de avunculo meo narrationem revertamur. Is ergo domi tuae Tridentinum Concilium, et Catechismum, Pii V. iussu, in graecum ex latino convertit,

Florentinum Concilium tum primum graece editum emendavit. Longum esset alias praeterea eius lucubrationes atque opera persequi. Quid? epigrammata graeca quam multa, quam eleganter ornateque conscripsit? ex quibus nonnulla, quibus *farnesia Familia* fere celebratur, typis mandanda existimavi*), ut, et quantum illius in te, familiamque tuam studium fuerit, facile intelligatur, et *farnesiae Familiae* nomen, etsi per se satis ornatum, quo iste libellus ornatur, vicissim tamen, quantum est in nobis, his quoque versibus illustretur. Equidem aliquot ante annis, sub *Gregorio*, Pont. Max. Tridentinum Concilium typis excudendum curavi, quod, ut modo dicebam, avunculus meus graece converterat, antea tamen, eodem iubente Pontifice, recognitum et cum latino collatum exemplo, tum a *Gulielmo Sirleto*, Cardinali, nostra aetate religionis ac doctrinae laude praestanti, tum a *Fulvio Ursino*, familiari tuo, quem paulo ante honoris causa nominavimus, viro cum splendore generis, tum eruditione ac latinarum graecarumque literarum cognitione praeclaro; is ita suam in ea re operam navavit egregiam, ut, et quod amicitia illi summa cum avunculo meo intercesserat, et quod ambo simul coniunctissime vixerant, non maiorem adhibere diligentiam, si viveret, Auctor ipse potuerit. Reliquum est, ut et Catechismus, et alia nonnulla avunculi opuscula describantur, et viris doctis recognoscenda tradantur: quod ipse eiusdem *Fulvii Ursini*, aliorumque ope, Deo bene iuvante, praestare conabor. Quae deinde tuo dicata nomini libenter sinam in ma-

*) In hac quoque editione ea epigrammata, ne quid deesse videretur, exhibenda putavimus. *R. K.*

nus hominum pervenire, quemadmodum haec iam disputatio de particulis prodit, auctoritatis tuae fulta praesidio: atque ita prodit, ut cum eidem *Fulvio Ursino* tuique studiosissimo, tum *Sirleto* ipsi, Cardinali, vehementer probata sit, eademque a *M. Antonio Mureto*, paulo ante quam e vita discederet, accurate recognita: de cuius viri doctrina, eloquentia, graecae latinaeque linguae scientia quid attinet dicere? cum inter omnes, qui recte sentiunt, ut puto, conveniat, eum eruditione, dicendi facultate, graecarumque literarum laude nostra aetate pares fortasse, ut leviter dicam, paucissimos, superiorem certe habuisse neminem. Iam vero sicut mei avunculi consilium illud erat, ut Concilium summo Pontifici dedicaretur, quod ipsi esset illud negotium a summo Pontifice datum, ita hoc opusculum de particulis, quippe proprium fetum ac suum, tui splendore nominis illustrari cupiebat; nempe cuius domus, ut ante dixi, semper doctis viris ac sapientibus patuit, quorum voces te iam inde a pueritia usque adeo delectarunt, ut cum illorum sermonibus, atque ingenii tui praestantia animique virtute magnas tibi opes paraveris prudentiae, consilii, gravitatis; te nunc in sacro Patrum amplissimorum Collegio principem locum tenere, teque unum uni Pont. Max. secundum esse iure laetemur: te denique, si humana res tanta pendenda iudicio sit, illo ipso loco. quo nullus est in terris celsior, esse dignissimum arbitremur. Ergo dum tuo patrocinio, Cardinalis amplissime atque optime, tutum esse libellum hunc, atque ornatum volo, simul, credo, Auctoris videbor obsequi voluntati, et mihi ipse quoque aliqua ex parte satisfacere, qui non minus profiteor me Amplitudinis tuae studiosum esse cultorem, quam vel avunculus fuerit,

vel quam a me avunculum coli, observarique par sit. Quare tui quondam clientis et familiaris primitias hilari vultu ac libenti, ut soles, animo accipere ne graveris, meque ipsum *Matth. Devarii* sororis filium in tua esse tutela, obsecro, patiaris; ut dum simul avunculi memoriam conservas, meumque hoc erga te studium et qualecunque officium minime contemnis, si forte me vires in hac ipsa re praestanda deficiant, tu me pro tua summa humanitate ac benignitate sustentes. Vale.

Illustriss. ac Reverendiss. Dominationis tuae

deditissimus et humillimus servus

Pet. Devarius.

ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΤΟΥ ΔΕΒΑΡΗ

ΕΙΣ ΦΑΡΝΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΕΤΡΑΔΕΛΦΩΝ ΦΑΡΝΕΣΙΩΝ.

Δὶς δύο τίκτ' ἀνακῶς Ἱερωνύμη, ὥστε τόρων δή
Κόσμων τέτταρας εἷς οὐ χάδεν ἠελίους.

ΠΕΡΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΦΑΡΝΕΣΙΟΥ.

Πᾶς τις Ἀλεξάνδροιο δέμας καὶ εἶδος ἀγητὸν
Ἀθρῶν, μηδοτιοῦν, ἄλλο γ' ἐπιστάμενος,
Ἄξιον ἂν φαίη βασιληΐδος ἔμμεναι ἀρχῆς
Κουδενί γ' εὔξαιτ' ἂν φῦναι ὁμοιότερος.
Οἵ τινες οὖν ἀρετὰς δεδαήμεθα τοῖο ἄνακτος,
Ἔνδικά μιν σεβόμεσθ' ἶσα μάκαρσι θεοῖς.

ΤΩι ΑΥΤΩι ΒΙΒΛΙΟΝ ΑΥΤΩι ΔΟΡΟΥΜΕΝΟΣ.

Ἐς τί λόγοι, μουσέων τε πόνος, πόλεμόνδε κιόντι;
Δεῖγμ' ὅτι, καὶ μουσέων ἄξιον ἠδὲ λόγων,

Ἔσσεται ἔργον Ἄρηος, ὅπερ πυκινόφρονι βουλῇ
Ἑνρῖκος βασιλεὺς Φαρνεσίου τελέσει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝΡΙΚΩι ΤΩι ΒΑΣΙΛΕΙ ΣΥΜΜΑΧΟΥΝΤΟΣ.

Θησέος οὐδὲν ἄνευ κρατερὸς πάϊς Ἀμφιτρύωνος
Ὡς λόγος ἀρχαῖος; πρίν ποτ' ἔρεξε μέγα.
Καὶ νῦν Φαρνεσίοιο νόῳ βουλῇ τε καὶ ἀλκῇ,
Ἑνρῖκος βασιλεὺς πύσινος, εὐπετέως
Κόσμον λυμαντῆρα, πέλωρ κακὸν ἀργαλέον τε,
Εἴρξει, καὶ δυσμὰς εἰς δνοφερὰς πελάσει.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Φαρνεσίων μέγα κῦδος Ἀλέξανδρ', οὐκ ἀνεχοίμην
Ὧνπερ ἔχω παρὰ σεῦ, μηδὲν ἀμειβόμενος.
Τῷ, καίπερ σέο κῦδος ἀγακλυτὸν ἐς τόσον ἤρθη,
Ὥστ' ἀνέφικτον ἔμεν ῥήσεσιν ὑμνοπόλων,
Ἔμπης οὐ θεμιτόν μοι, ὅτ' οὐ κατὰ μοῖραν ὑπάρχει,
Τοὔνεκα καὶ σχέσθαι μηδ' ὀλίγως ἐνέπειν.
Κοινὰ μὲν οὖν πολλοῖσι λάχες, κράτος ἠδὲ καὶ ἀρχὰς,
Πλοῦτόν τ' εὐφυΐην τ' εὐχενίην τ' ἐρατήν.
Πᾶσι μὲν εὐκτὰ βροτοῖς, ἅ γ' ἑκὼν οὐκ ἄν τις ἕλοιτο,
Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τύχης κείμεν' ὑπ' ἀστασίῃ.
Τοὔνεκεν ὧν λάχες, ἀλλ' ἐκτήσαο πολλὸν ἀμείνω.
Ἠθῶν κόσμον ἅπαντ' εὐμαθίην τε λόγων.
Ἔξοχα δ' ὧν τέλος ἐστὶ, θεῷ ἐναλίγκιον ἄνδρα
Ἐκτελέειν πρακτῶν τ' ἴδμονα τοῦδε βίου.
Ὧν, εἰ μὴ νέμεσίς τι θεῶν τὸν ἔχοντα κολούσῃ,
Οὔτε βίη μερόπων, οὔτε τύχης ἀφέλοι.

Ταῦτ' οὖν ἀθανάτοις τε φίλον θνητοῖσί τ' ἀγαστὸν,
Ἄξιον ἠδ' αἴνων τεῦξαν ἀπειρεσίων.
Οὓς ἐπεὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔχω φράσαι, οὔτι ὀνοστὸς
Ὡς δύναμ' ἐκτίνων χρεῖος ὀφειλόμενον.
Τῷ, νῦν προφρονέως τελέω τάδε· εἰσόκεν αὖθις
Δαίμονος εὐμενίῃ κρεῖττον ἔχω παρέχων.

ΤΩι ΑΥΤΩι ΕΞΟΡΙΣΤΩι ΕΠΙ ΙΟΥΛΙΟΥ Γ'. ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ.

Κἢν με τεῆς στυγερὸς δαίμων ἐρατῆς ἀπερύκει
Νῦν γε συνηθείης, Φαρνέσι' ἀκρότατε,
Οὐ διὰ τοῦτ' ἐμέθεν γνώμην καὶ θυμὸν ἐρύξει
Τοῦ μή σ' ἐνδικέως ἶσα θεοῖσι σέβειν.
Τοὔνεκα νῦν μοι ἔπεισι σέθεν περὶ ταῦτα φατίζειν.
Ἀργαλέον περ' ἐὸν σχεῖν φάτιν ἐσσομένων.
Πρῶτα μὲν οὔτι σε δηρὸν ἀποπλάγξεσθαι ὀΐω
Οὔτε φίλης πάτρης οὔτ' ἐρατῶν κτεάνων.
Ὃν ῥά τε γὰρ φιλέει θεὸς ἄμβροτος, οὐκ ἐπὶ δηρὸν
Κεῖνος ἀνὴρ ὀχέοι ἄν ποτε δυσμορίην.
Οὐδὲ μὲν ἠελίοιο περίδρομος ἠδὲ σελήνης
Οὔτε νόος μερόπων δὴν κατὰ ταυτὸ μένει.
Υἱῷ ῥ' οἵ σ' ἀπεκρούσαντο πάρος κακὰ μηχανόωντες
Αἶψά τις ἐκ τούτων σεῦ ὕπερ ἀσπίδ' ἕλοι.
Καὶ τότ' ἔπειτα βίην ἀναλήψεαι ἣν πρὶν ἔχεσκες
Δυσμενέων θεόθεν σεῦ καταβαλλομένων.
Ενθεν ἀνακτορίης ἐπιβήσεαι ᾗ ἔνι Πάππος
Πρόδρομος ἔπλε σέθεν, κλεινὰ θέμεθλα βαλών.
Καὶ τότε μοι μέμνησο κλεηδόνος ἣν σοι ἐγὼ νῦν
Σὺν θεῷ δ' εἰρήσθω, οὐκ ἀλίην ἐνέπω.
Τόφρα δὲ κηδόμενός περ ἀνάσχεο, μηδ' ἀπόειπε
Αἰεὶ ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσι θαλπόμενος.
Τούς τε κάλως μελέτα πάντας πυκινῶς ἀνασείειν
Καὶ σὺν Ἀθηναίῃ πάντοτε χεῖρα κίνει.

Οἶδα μὲν οὖν ὅτι νεῖν δόξω δελφῖνα διδάσκειν,
Ἠδ᾽ ἀετὸν διέπειν εἰρεσίην πτερύγων.
Ἀλλά γε καὶ παῖδάς ποτ᾽ ἐπισπέρχοντας ὁρῶμεν
Τοὺς σταδιεῖς ἄθλων ἔγγιον ἐρχομένους,
Τούς τε κυβερνῆτας μάλα καίρια πολλάκι ναῦται
Νουθετέουσι νόῳ κίνδυνον ὀσσόμενοι.
Τοὔνεκα μήτι λίην σύγ᾽ ἐμὴν φαύλιζε ἐφετμὴν
Καὶ μέγας ὀρθοῖτ᾽ ἂν καὶ ὑπὸ μικροτέρου.

ΕΙΣ ΡΑΥΝΟΥΤΙΟΝ ΦΑΡΝΕΣΙΟΝ ΤΟΝ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΝ.

Πῶς κ᾽ ἀγέραστον ἄναξ Ῥαϋνούτιε, εἴ σέ τ᾽ ἄμεμπτος
Τλαίην σ᾽ ἐξ ἐμέθεν, τοῖον ἐόντα, μένειν;
Ος γε τύχης πάρα πολλὰ λαβὼν γέρα, πολλὰ δὲ μᾶλλον
Ἐκ φύσεως γενετῆς εἵνεκα λαμπροτάτης,
Εὐφυΐης τε νόου, καὶ σκήνεος ἕξιος ἐσθλῆς,
Τοῖσδε μὲν οὐκ ἀγαπῶν, εὗρες ἀρειότερα.
Κτησάμενος γνώμῃ τε τεῇ μελέτῃ τε πόνῳ τε,
Κόσμον ἅπαντ᾽ ἀρετῶν εὐμαθίην τε λόγων.
Ταῦτ᾽ αὖ, πῶς κατὰ μοῖραν ἔχοι βροτὸς ἀντιγεραίρειν,
Ὄντα τύχης γεράων φέρτερα καὶ φύσεως;
Τῷ μακαριζέμεναι μᾶλλον πρέπει, ὅστις ἑαυτῷ
Κτήσατο φραδμοσύνῃ τάξιν ἐν ἀθανάτοις.

ΠΑΥΛΟΥ ΦΑΡΝΕΣΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ.

Παῦλον ἀρχιερῆος ὑπερτάτου ἐνθάδε Ῥώμη
Πατρὶς ἄνακτος ἑοῦ λείψανα νῦν σέβεται.

ΑΛΛΩΣ.

Παῦλον Φαρνέσιον τρίτον ἀρχιερῆα μέγιστον
Ῥώμη ἑόν ποτ᾽ ἄνακτ᾽ ἐνθάδε νῦν σέβεται.

ὩΡΑΤΙΟΥ ΦΑΡΝΕΣΙΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ.

Τίπτε τοσόνδ' ἔσπευσας ἀμείλιχε βάσκανε μοῖρα
Ἐκ βιότου καθελεῖν κύδιμον Ὡράτιον,
Ἠΐθεον θαλερὸν παναώριον; ἢ τάχ' ἔδεισας
Μήποτε κυδαλίμοις ἔργμασιν ἠδ' ἀρεταῖς,
Ἀθάνατός τε γένοιτ', ἢ σὴν ὅγε κῆρ' ὑπαλύξει;
Ἀλλὰ γὰρ εἵνεκα τοῦ δ' ἤμβροτες οὐκ ὀλίγον.
Ζῶν γὰρ ὅγ', εἰσέτι σεῖο ὑπήγετ' ἂν ἀστάτῳ αἴσῃ,
Νῦν δὲ θανὼν καλὴν σφαγίδ' ἔθηκε βίῳ.
Ταύτην οὔτε χρόνος καθέλοι ποτὲ, οὔτε σὺ αὐτή.
Τοι' ὅγε τῶν ἰδίων τέρματ' ἔθηκε πόνων.

ΕΠΙΤΑΦΙΟΝ ΡΑΝΟΥΤΙΟΥ ΦΑΡΝΕΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΔΙΝΑΛΕΩΣ.

Ἦν ἄρα κεὶν μακάρεσσι παρ' ἀξίαν ὄλβον ἐχόντων
Ἀμφ' ἀγαθοῖς νέμεσις, θέσπιν ἔχουσα βίην.
Ἦ ῥα σέγ' ἀνθρώποισιν ἀεξόμενον μέγ' ὄνειαρ,
Εἷλε, Ρανούτι' ἄναξ, πρώϊμον ἐκ βιότου.
Ἀλλὰ γὰρ εἴγε δίκῃ μάκαρες διέπνυσιν ἅπαντα,
Οὔτις ἂν ἐκπέσοι ὧν ἄξιος ὢν τελέθει.
Τῷ ῥα σὺ μὲν μεγάλοιο θεοῦ παρ' ἀκήρατα δῶρα
Ἔνδικά κεν κομίσαι' ἄξια τῶν καμάτων.
Τοῖς δὲ σεῦ ἀνθ' οὗ ἄμερθεν ἀνάξια σοῖο συναίμοις
Πήματος ἐκ μεγάλου, ὄλβος ἕποιτο μέγας.
Λοιπὸν, ἄναξ, θνητοῖς ἐν τεύξεσι σαῖς ἐπαρήγοις,
Αὐτόθεν, ὄφρ' ἔτι νῦν κόσμος ὄναιτο σέθεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ἉΓΙΟΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ ΤΟΝ ΘΕΟΛΟΓΟΝ.

Αὐτὸν μέν σε πάλαι, Πάτερ, οὐρανὸς ὄλβιον ἔσχε
Γηθοσύνῃ μακάρων φαιδρὸν ἄγοντα βίον.

Λείψανα σεῦ δὲ λαθόντα πολὺν χρόνον· ἀκλέε᾽ αὔτως
Ῥώμῃ ἐν ἠγαθέῃ, λιτὸν ἔχοντα τάφον.
Γρηγόριός σφε πάπας πρὶν καὶ δίκαιος, σοφίην σεῦ
Καὶ πρὶν ἀγαιόμενος θεσπεσίους τε λόγους,
Ἄρτι δὲ καὶ Γραικοῖς θεόθεν δειχθεὶς ἐπίκουρος,
Καὶ σφίσιν εὐμαθίην πάτριον αὖ κατάγων,
Χώρῳ ἐνὶ ζαθέῳ νῦν ἵδρυσε κόσμησέν τε
Ἔθνεσιν ἑσπερίαις πᾶσι σέβας τελέθειν.
Ἵλαθι δὴ πάτερ ἁγνὲ, καὶ εὔχεο θεῖον ἄνακτα
Γρηγόριον παρὰ σοὶ κεὶν μακάρεσσιν ἔχειν.

ΕΙΣ ΙΟΥΛΙΟΝ ΤΟΝ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕΑ ΕΠΙ ΤΗι ΑΝΕΥΡΕΣΕΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ʽΟΜΗΡΙΚΟΥ ΑΓΑΛΜΑΤΟΣ ΚΕΦΑΛΗΣ.

Τίπτε τοσόνδε λαθοῦσαν ὑπὸ χθονὶ Μαιονίδαο
Τὴν ἱερὰν κεφαλὴν νῦν ἀνέφηνε χρόνος;
Ἦ μέγα δεῖγμα πέλει τόδ᾽, Ἰούλιε, δεῖσθαι ἀοιδοῦ
Οἷος ὅδ᾽ ἔργα σέθεν κοὐδὲν ἀφαυροτέρον.

ΠΙΩι ΤΕΤΑΡΤΩι ΑΚΡΩι ʽΙΕΡΕΙ.

Θεῖε πάτερ τὸ τέταρτον ἐν ἀρχιερεῦσι λελογχὼς
Εἵνεκεν εὐσεβίης κλεινὸν ἄκουσμα Πίου,
Εἴτι σοι ἡμετέρων ἀχέων μέλει, ὧν τάχα θείᾳ
Αἴσῃ τὸ Γραικῶν πολλὰ πέπονθε γένος,
Σῶσον, ἐπεὶ δύνασαί γε τὸ δύσμορον, ἣν διὰ πολλὰς
Σφῶν ἀρετὰς προγόνων ἀντίδοσιν παρέχοις.
Τῶν δὲ πολὺ πρότερον μέγα κήδεο δέσποτα, καὶ τοὺς
Κείνων κυδαλίμους ἀμφικόμει καμάτους.
Καὶ σοφίης συνάγων καλὰ λείψανα ὅσσα ποθ᾽ Ἑλλὰς
Παλλάδος ἠδὲ πάλας καρποφόρησε πέδον.

Εἴποτε ταῦτα τύπων γονίμοις καταθεὶς ἐν ἀρούραις,
Οὕς γ' ἐπιλησμοσύνης φάρμακον ἀντίδοτον,
Δεῖξε Προμηθῆος πυκινὸς νόος, αὐτὰρ Ἀθήνης
Ἥφαιστος φραδέως γλύψεν ἐφημοσύναις,
Ὀψὲ ὑπεξαναδόντ' ἀγαθῆς ἀπὸ πυθμένος αἴης
Ἄρτια καὶ πολλῷ — θαῦμα — φαεινότερα.
Τοῖα δὲ νῦν παρέχων σύγ' ὀνείατα, οἷά τις Ἑρμῆς
Λητοΐδης τε σέβας καὐτὸς ἔσῃ μερόπων.
Σόν τε κλέος περίπυστον ἐς οὐρανὸν ἀστερόεντα
Ἥξει καὶ γαίης τέρματα καὶ πελάγευς.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Πρὶν μὲν Ἄθων ὤρυξεν ὁ βάρβαρος, ὅν ῥ' ὁ Φιλίππου
Δεύτερον ὑβρίζειν δῆθεν ἀλευόμενος,
Πρόκλησιν μεγάλην ἀπανήνατο τέκτονος ἐσθλοῦ
Ἐξ ὄρεος τεύξειν εἰκόν' ὑποσχομένου.
Νῦν δέ τε θερμὰ Πίος τὰ πρὶν Διοκλητιανοῖο,
Τέτρατος ἀρχιερεὺς ὁ κλυτὸς οὐκ Μεδίκων,
Εἰς τόδ' ἐρείπι' ἀμαυρὰ δυσώνυμ' ἀνείδεα τ' ἔμπης,
Φράγμα βέβηλον ἐόντ' ἐργασίης ἀνόμου,
Ἐς θεομήτερος ἁγνὸν ἁγνῆς ἕδος ἥρμοσε, θείῳ
Κόσμῳ ανορθώσας στυγνὰ θέμεθλα δόμου.
Δεικνὺς ὅσον θεόθεν κατέχει κράτος, ὃς τὰ βέβηλα
Σύμβολ' ἁγιστείης σεπτὰ τιθεῖ μερόπων.

ΕΙΣ ΜΑΡΚΟΝ ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΚΟΛΟΥΜΝΑΝ ΤΟΝ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΝ.

Ἐκ προγόνων λαμπρὸν φῦναι, λαμπρῶς τε τραφῆναι,
Ἀξιέων τι λαχεῖν ἔνδικα σεμνότατων.

Καλὰ μὲν εὐκτά τε, Μάρκε, τάδ' ἀθρόα σοίγ' ἐνυπάρχει·
'Αλλ' ἀρεταῖς ἧττω σαῖς παραβαλλόμενα.
Πῶς οὖν οὐκ ἂν ἀγαστὸς ἔοι, καὶ κύδιμος ὄντως,
"Ος τὰ μέγιστα φύσει μίκρ' ἀπέδειξε νόῳ.

ΕΙΣ ΓΑΒΡΙΗΛ ΠΑΛΕΟΤΤΟΝ ΤΟΝ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΝ.

Γάβριελ ἀθανάτοις ἐπιείκελε, τίς κε κατ' αἶσαν
Σὰς ἀρετὰς ἐνέποι, τῶν κλέος εὐρὺ πέλει,
Εὐσεβίην πινυτήν τε, σωφροσύνην, σοφίην τε,
Δρηστοσύνην δ' ἔργων, ἐυεπίην τε λόγων;
'Ανθ' ὧν εἴ σε κλέος θηρώμενον ἤδεα θνητὸν,
Καὐτὸς ὑπὲρ τοίων εἶχον ἴσως τι λέγειν.
Νῦν δ' ἐπεὶ — εὖγε — σὺ πάντα θεοῦ ἐς κῦδος ἀνάπτεις,
'Ες τί βροτὸς πονέοι τ' ἀμφ' ἃ μέμηλε θεῷ;

ΕΙΣ ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΚΑΡΑΦΟΝ ΤΟΝ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΝ.

'Αθανάτοις πολύθεσθε, διοτρεφὲς αἷμα λελογχὼς,
Εὖχος ἀείμνηστον τῆς Καράφων γενεῆς,
Θυμαίνω ὅτι Καῤῥάφαν ἀποφώλιος ὄχλος
Κεκλήσκει σε δέον κλῆσιν ἔχειν Καραφῆς.
Οὐδὲ γὰρ ἡ φιάλη κλυτὸν ὑμῖν οὔνομ' ἔδωκεν,
'Αλλὰ χάρις γεραρῆς ἠγάθεόν τε φάος.

ΒΙΚΕΝΤΙΩι ΛΑΟΥΡΩι ΤΩι ΚΑΡΔΙΝΑΛΕΙ.

Οὐ στιβαρὸν σύμπηγμα μελῶν, οὔτ' ἂρ σθένος ἥβης
Οὐ γλαφυρὴ σκήνευς σύνθετος ἁρμονίη,
Οὔτε τύχης εὖροι, οὐκ εὐγενίης φάος ἐσθλὸν,
Οὔτε τι τῶν ἐκτὸς τῶν συναπολλυμένων

Ἀνθρώποιο φυὴν λογικὸν ζώοιο καθιστᾷ,
Οὔτε τις ἀνθρώπου εὕρατ' ἐπωνυμίην
Ἐκ τουτέων, πολλὸν γὰρ ἀπόπροθεν εἰσὶ νόοιο,
Τῷ νοεροὶ λεγόμεσθ' ἄνδρες ἐπιχθόνιοι
Ὅς οὖν πλεῖστα νόῳ δύναται νοέειν φρονέειν τε,
Οὗτος ἄρ' ἀνθρώπου ἔξοχα εἶδος ἔχει.
Τίς δὲ πλέον πέπνυτ' ἠδὲ φρονεῖ, ἢ ὅς ἑαυτοῦ
Τῆς νοερᾶς ψυχῆς πλεῖστα πρόνοιαν ἔχει;
Τοῦτο, Λάουρε φέριστε, μέγ' ἔξοχον ἔργον ἔχων σὺ
Ἔνδικ' ὑπὲρ θνητοὺς ἄνδρας ἔμεν δοκέοις.

ΕΙΣ ΞΥΣΤΟΝ Ε'. ΑΚΡΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕΑ.

Καὶ σοφίῃ, Ξύστε, πρόμος ὤν γε σὺ, κάρτεϊ τ' ἄκρος,
Καὶ μεγαλοφροσύνῃ τῶν πρὸ σέθεν προφέρων.
Οὔποθ' ὑποτλαίης ὑπολίζονα δόξαν ἕλεσθαι
Ἐν κομιδῇ μουσέων καὶ σοφίης τροφίμων.
Οἷς θεόθεν μὲν ἀεὶ τιμὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ,
Τῇ δὲ τύχης κακίῃ λυγρὸν ἔχουσι βίον.
Ἀλλ' Ἄνα μουσιπόλων μέγα κήδεο, ὧς γὰρ ἔπειτα
Σὸν γένος εὐφρανέεις δηθὰ κλεϊζόμενος.
Πέτρου Δεβαρῆ.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

ΕΙΣ ΙΕΡΩΝΥΜΟΝ ΡΩΒΕΡΟΝ ΤΟΝ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΝ.

Παντοίῃς ἀρετῇσι κεκασμένος ἔξοχα πάντων
Γνώριμος εὐσεβίης ἔργμασιν ἠδὲ λόγοις.
Καὶ πρὶν ἅτε χρυσὸς μὲν ἔλαμπες Ῥώβερε ἥρως
Εἰς σὲ σοφῶν πάντων ὄμματ' ἐφελκόμενος.
Χοίνικος ὡς δ' οὐδεὶς πυρσόν γ' ὑπένερθε πυκάζει
Ἀλλ' ἐπὶ λαμπτῆρος πᾶσι τιθεῖ φαέθειν.
Τῶς σὺ ἄναξ συνάγων σοφίης καλὰ λείψανα πάντα,
Φέγγος ἔφυς μερόπων φραδμοσύνῃσι νόου.

Ἠ νύ σε τοῖον ἔφηνε μέγας θεὸς, ὄφρα πόθ' ὑψοῦ
Χριστοσεβῶν σκοπιῆς στήσῃ ἐπ' ἀκροτάτης.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΝΤΥΓΧΑΝΟΝΤΑ ΑΔΗΛΟΝ.

Καλὸν ἄτερ νεύρων ἐτύχθη δάμας ἡμιτέλεστον
Δῶμα τ' ἄνευ κυνίης, νᾶυς ἄνηλος ἔῃ,
Καὶ βαλάνων χατέουσα πύλη, καὶ ἄδεσμος ἅμαξα,
Καὶ ζῶον τελέθει αὐχένος ἀμέτοχον.
Τοὔνεκα τήνδε δέχευ βίβλον φιλόμουσε Φιλέλλην
Παλλαδίης γλώττης εἰ φρένας εἷλεν ἔρως.
Ἑλλαδικῆς δώσει κονίης σοι νεῦρα, καὶ ἧλιος,
Καὶ δεσμοὺς φράσεων καὐχένα καὶ βαλάνους.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Γόρδιον ἄστυ Φρυγῶν πολυχρύσου ἅρμα τυράννου
Εἶχεν κρυπταδίοις ἑλλαδανοῖσι δεθέν.
Οἵ δέγε μαντοσυνῶν εὖ εἰδότες ἅρμα λύοντα
Τεύξεσθαι Φρυγίης φάσκον ἀνακτορίης.
Τοῖος ἐν Ἑλλάνων διαλέκτῳ γρῖφος ἐτύχθη
Δύσλυτος, εἴδησίς γ' Ἑλλαδικῶν μερίδων.
Τὰς εἰδὼς Κέκροπος γλώττης ἐπιτεύξεαι οἷος
Γλώττης νικώσης ὄγκον ἀνακτοριῶν.
Φέρτατος Ἑλλήνων Δεβαρῆς μέγα κῦδος Ἀθηνῶν,
Τόνδε τὸν ἀργαλέον γρῖφον ἔλυσε μόνος.
Σοὶ δ' ὄλβου σφετέρου ἐπιβήμεναι οὔτι μεγαίρων,
Λευγαλέον γρῖφον δείξατο τόνδε λύειν.
Μάνθανε, καὶ λῦσον καί δ' ὄλβου τύγχανε τοῦδε,
Τόν τε φίλει μεγάλων ἔξοχα κοιρανιῶν.

IOSEPHI CASTALIONIS.

Ex Atticis oris in Urbem Romuli
Secum Camoenas qui reduxit Atticas,
Apudque magni Cardinalem nominis
Secum lepores collocavit Atticos,
Farnesi in aedes Devaris revertitur,
Refert lepores atque rursus Atticos.

THOMAE MANCINI.

Alme Castalidum pater Sororum,
Vatum praesidium, decusque; sacri
Splendor purpurei nitens Senatus;
Urbis gloria, spes et unica Orbis
Farnesi; nitidum tibi libellum,
Quem iam Devarius disertus ille,
Ille Devarius tuus perennis
Servulus pepigit, neposque Petrus
Offert ex animo, precor, benigne
Sumas. Id meruit, puto, libellus
Cultus undique, dulcis, eruditus.
Sin minus; pietas id in te amorque
Auctoris meruit; meretque grata
Donantis, dubio procul, voluntas.

EIUSDEM.

Quae docte scripsit, compresserat, aurea Graecae
Matthaeus linguae dogmata Devarius.
At quae non scripsit, Petrus, prodesse futurae
Dum studet aetati, protulit inde nepos.
Debendum utrique est; sed cui mage, non scio; cum nec,
Utilius quid sit, promere, vel facere.

MATTHAEI DEVARII

de

Graecae linguae particulis, et aliis quibusdam vocibus, eiusdem nexui et compendiosae elegantiae deservientibus.

DE PARTICULA

Ἀλλά, et compositis ex ἀλλὰ et ex ἄλλο.

CAPUT I.

Ἀλλά, coniunctio, tam inter *copulativas*, quam inter *adversativas* numeratur a Grammaticis. Est enim *vi* quidem et *potestate*, *adversativa: munere* vero et *functione* in structura orationis, *copulativa;* quippe quae, sicut complures aliae, orationem connectit. Quare aliquando in ea specie, quae praecipuo nomine *copulativa* vocatur, reponi potest, cum pro *καὶ*, vel *δὲ*, accipitur. Habet autem vim *ἐναντιωματικὴν*, et *διαφορικὴν*, id est, *adversativam* et *differentiam significativam*. Quae quidem facultates in structura ita se habent, ut, quae adversativa est, *διαφορικὴ* etiam sit: non item semper quae *διαφορική*, etiam adversativa. Vis enim *διαφορικὴ* constat ipsa per se, et princeps est in huius particulae significatione, quippe quae ab *ἄλλο*, nomine, deducitur. Apud Homer. Ὀδυσσ. ά. [v. 45 — 48.] *διαφορικὴ* vis perspicitur in illis carminibus: *ὦ πάτερ ἡμέτερε, καὶ λίην κεῖνός γε ἐοικότι κεῖται ὀλέθρῳ. ἀλλά μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαΐφρονι δαίεται ἦτορ.* Quasi diceret: *illum quidem missum faciamus, sed ad Ulyssem, cuius cura me angit, transeamus. Adversativam* vero vim prae se fert haec particula in sermonibus, ἀλλά. Ed. R. p. 2.

in quibus aliquid negantes, aliud ponimus, quam quod prius positum est, ut οὐ Χῖος, ἀλλὰ Κῖος*). Vel totum quidem concedimus, verum negamus qualitatem, vel conditionem aliquam, ut in Epigrammate [Anthol. H. Steph. 1566. p. 144.]

Τοῦτο τὸ βουλεύειν εἶχες πάλαι, ἀλλὰ τὸ βῆτα
οὐκ ἐπιγιγνώσκω, δέλτα γὰρ ἐγράφετο.

ἀλλὰ pro δέ. In hac eadem significatione respondet particulae μὲν, et pro δὲ accipitur, ut si quis dicat: μικρὸν μὲν, ἀλλὰ καλόν. Quod etiam μικρὸν μὲν, καλὸν δὲ dici potest. In quo sensu differt a δέ, quod hoc quidem non sine μέν, ἀλλὰ vero plerumque sine eo dicitur, cuius exempla passim occurrunt apud auctores. Cum itaque talem sensum prae se ferat, ab ἄλλο, nomine, quod διαφορικὸν appellatur, derivari videtur, eiusque significationem retinere. Per ἀλλὰ namque coniunctionem, ἄλλο, id est, *aliud*, ponimus, quam
p. 3. quod supra positum est. Qua ratione fit, ut *distinguendi* ac *definiendi* vim habeat.

Varius autem est apud auctores usus huius particulae; cuius tamen modi omnes praedictam naturam et originem aliqua ratione redolent. Praecedit enim τοὺς παρακελευστικοὺς λόγους, id est *hortatorios* et *suasorios sermones*, ut [Hom. *Il.* β. v. 139.]

ἀλλ' ἄγεθ' ὡς ἂν ἐγὼν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.

pro ὥστε. ubi συμπερασματικῶς et ἀποστατικῶς, pro ὥστε, accipitur, et quiddam praeter ea, quae posita sunt, videtur in-
p. 4. ferre, et tunc pro *quare* et *quapropter* accipitur, ut apud Virgilium [*Aeneid.* lib. I. v. 631.] *quare agite.* Et in hoc significatu accipitur apud Platonem VII. νόμων. [p. 41. ed. Bekk. p. 808. ed. H. Steph.] ἀλλ' ὅστις τοῦ ζῆν ἡμῶν καὶ τοῦ φρονεῖν μάλιστά ἐστι κηδεμὼν etc., *quamobrem si quis etc.*

Et hac ratione in *approbationibus* et *assensibus* recipitur, ut ἀλλά μοι δοκεῖς καλῶς λέγειν. Sic cum aliquid faciendum proponitur, ἀλλὰ χρὴ τοῦτο πράττειν, *adstipulamur*, ut saepe apud Platonem: ubi etiam συμπερασματικῶς et ἐπιλογικῶς accipitur, ut proxime dictum est. Convenit enim *epilogis* ὁ ἀλλὰ, quemadmodum etiam ὁ *καί.* Hippocrates, ἀλλὰ περὶ μὲν ἀδένων οὐλομελίης ἐν ἑτέρῳ λόγῳ γεγράψεται. In *consequentia* etiam *sermonis* hanc

---

*) [Aristoph. *Ranar.* v. 970. ed. Dind. nunc legitur: οὐ Χῖος, ἀλλὰ Κεῖος. *R. K.*]

eandem vim habet, ut apud Aristoph. in Ranis [v. 662. ed. Dind.]

οὐδὲν ποιεῖς γάρ, ἀλλὰ τὰς λαγόνας σπόδει.

nihil agis eo modo, quo coepisti; quare, vel, propterea latera eius contunde. In qua etiam significatione ὁ ἀλλὰ *adversativum sensum* aliqua ex parte sapit. Cum enim aliquid diximus, eo repudiato, aliud proponimus.

Valet etiam per se tantundem, quod ἀλλὰ καί, id est *sed etiam*, ut οὐκ ἐκινδύνευσεν, ἀλλ' ἔπαθεν. Quod perinde valet, ac si dixisset: οὐ μόνον ἐκινδύνευσεν, ἀλλὰ καὶ ἔπαθεν, *non tantum periclitatus, verum etiam passus est.* Ponitur etiam pro *immo vero* et *quin etiam*, vel *sed potius.* Plutarch. in Lycurgo [c. 30. p. 58. B. ed. Francof.] οὐ πόλεως ἡ Σπάρτη πολιτείαν, ἀλλ' ἀνδρὸς ἀσκητοῦ βίον ἔχουσα, *non civitatis institutionem, sed potius viri ad virtutem se exercentis, et sapientis vitam ducens.* Differt autem ab eo, quod *approbantis* et *consentientis* est, eo, quod in illo quidem absolute ponitur, et nullam particulam praecedentem respicit; hic vero ad οὐ negativam refertur, ut in citato proxime exemplo: οὐ πόλεως, ἀλλ' ἀνδρός. Sic apud eundem in Romulo [c. 15. p. 26. C. ed. Francof.] εἰ δὲ τοῦτο μὴ λέγεται κακῶς, ἀλλ' ἐχρῶντο Ῥωμαῖοι τότε τῷ ὀνόματι τῆς Ταλασίας. Quorum verborum sensus est: *quod si res non ita se habet, ut quidam asserunt, sed utebantur Romani Talasiae nomine.* Ubi non recte ἀλλὰ particulam pro *nam*, causativo, accipi docet Lexicographus, vertens verba illa ἀλλ' ἐχρῶντο etc. *nam utebantur.* Differt etiam ὁ ἀλλὰ a proxime dicta significatione in superiori illo exemplo, οὐκ ἐκινδύνευσεν, ἀλλ' ἔπαθεν. quod illis quidem id, quod prius ponitur, continetur in posteriore. Qui enim malum aliquod passus est, antequam in illud incideret, non longe abfuit ab eo. Hoc autem plane est periclitari. Continetur itaque prius in posteriore. In hoc autem exemplo, οὐ πόλεως πολιτείαν, ἀλλ' ἀνδρὸς ἀσκητοῦ βίον ἔχουσα, id, quod posterius est, non refert, quod prius est: immo multum ab illo distat, in quo τὸ ἀλλὰ suam propriam et praecipuam vim, id est, τὴν διαφορικὴν, obtinet, οὐ πόλεως πολιτείαν, ἀλλ' ἀνδρὸς ἀσκητοῦ βίον. Negat enim, *urbem Spartam civitatis institutionem habuisse, sed hominis sapientis, et ad virtutem se exercentis vitam instituisse contendit.* Habet itaque eam vim, ut ad ea, quae posita sunt, aliquid addere videatur, ut in exemplo, οὐκ ἐκινδύνευσεν, ἀλλ' ἔπαθεν, et multis aliis in locis, in quibus ὁ ἀλλὰ per se idem

p. 5. pro ἀλλὰ καί.

p. 6.

valet, quod ἀλλὰ καί: cum tamen ad sermonis integritatem requiratur expressio καὶ particulae, non solum in consequentia sermonis, ut in proxime dicto exemplo, sed etiam in principio comprehensionis clausulae, ut apud Xenophontem III. ἀπομν. [c. 4. §. 3.], ubi, posteaquam *Socrates Antisthenis cuiusdam laudes quasdam exposuit*, subiungit: ἀλλὰ καὶ φιλόνεικος Ἀντισθένης ἐστίν. In consequentia
p. 7. vero orationis utitur τῷ ἀλλὰ pro ἀλλὰ καί, etiam Aristot. in III. Politic. [Tom. V. p. 480 ed. Venet. 1552.] πολίτου ἀρετὴν λεκτέον οὐ παντὸς οὐδ' ἐλευθέρου μόνον, ἀλλ' ὅσοι τῶν ἔργων εἰσὶν ἀφειμένοι. Quorum verborum sensus est: *non ad omnem civem pertinebit virtus illa, de qua dictum est, neque ad illum, qui solum liber sit, nisi solutus quoque ab omni opere sit.* Et erit series verborum talis: οὐδὲ μόνον ἐλευθέρου, ἀλλὰ καὶ ἀφειμένου τῶν ἔργων τῶν ἀναγκαίων. Sic apud Plutarchum, οὐ πλούσιοι μόνον εἶναι ἀξιοῦσιν, ἀλλ' εἰ μὴ ἕξουσι et reliqua. *non solum se divitiis dignos arbitrantur, sed etiam etc.* Ubi Lexicographus totam vocem ἀλλ' εἰ μή, *nisi*, significare docet, supprimens ἀλλὰ particulae significationem, cum tamen in eiusmodi particularum oppositione ipsum ἀλλά, suam nativam significationem retineat, nec a sibi appositis particulis naturam suam immutari aut supprimi patiatur, quemadmodum putat Lexicographus, qui immutari quidem ἀλλὰ significationem putat in ἀλλ' ὅταν, et quibusdam aliis, in quibus tamen vis ἀλλὰ particulae nequaquam immutatur. Supprimi autem eiusdem particulae vim arbitratur in ἀλλ' ἔγωγε, quod *equidem* interpretatur, et in multis aliis aggregatis ἀλλὰ particulae, adiunctarum significationem tribuit: quippe qui ex particulae alicuius subsecutione putat, ἀλλὰ coniunctionis significationem immutari, ut, cum ἀλλὰ pro *atqui*, accipi asserit, si post ἀλλά, μᾶλλον δὲ subsequatur, ut apud Demosthenem: ἀλλὰ πολλοῦ,
p. 8. μᾶλλον δὲ τοῦ παντὸς δεῖ. Quae Lexicographus: *atqui longe secus se res habet, et immo nihil horum reperietur*, latine reddidit. Ubi tamen ἀλλὰ non tam pro *atqui*, ἐναντιωματικῶς, quam pro *sed* διαφορικῶς, accipitur, quippe cum ad praecedentem negationem referatur. Est enim integer sensus: οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ, μᾶλλον δὲ τοῦ παντός, id est, *res non ita se habet, sed multum abest, immo vero toto caelo distat.* Multa praeterea huic particulae inepte tribuit Lexicographus ex aliarum particularum adiunctione, quae operae pretium est, hoc loco recensere, ne tirones decipiantur. Ac primum quidem, quod ait, ἀλλὰ per se, pro ὅταν accipi, adiecta γὲ particula, se ipse

refellit, cum dicit, ἀλλά γε, pro *at certe*, *atqui* et *veruntamen* accipi. Deinde, quod pro *num* et *an*, ut πότερον et ἄρα, accipiatur, et pro rationali γὰρ multisque aliis, nulla auctoritate confirmat. Sciendum autem, non ex omnis particulae adiunctione ἀλλὰ coniunctionis vim et significationem immutari, sed ex paucarum admodum, qualis est ἤ, disiunctiva, ex qua fit ἀλλ' ἤ, quod *nisi* et *praeterquam* significat, de quo infra.

Ceterum ἀλλὰ tam sola per se, quam νὴ Δία vocibus subiecta, *obiectionibus* convenit, ut apud Latinos particula *at*. Aristot. III. Ethicorum [Tom. V. p. 248.] ἀλλ' ἴσως τοιοῦτός τίς ἐστιν, ὥστε μὴ ἐπιμεληθῆναι, ἀλλὰ τοῦ τοιοῦτος γενέσθαι αὐτὸς αἴτιος ἀνειμένως ζῶν. Ubi ἀλλὰ non solum obiectioni, sed etiam *responsioni* servit, non aliter, quam si in obiectione νὴ Δία vocibus subiiceretur, ut apud Demosthenem [*de falsa legat*. §. 272. ed. Bekk. p. 428. ed. Reisk.] νὴ Δί' ἀλλ' ὅπως ἔτυχε, ταῦτα τὰ γράμματα ἕστηκεν; *at enim ipsae litterae*. Cui obiectioni his verbis respondet: ἀλλ' ὅλης οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως παρὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἕστηκεν, de quibus suo loco fusius.

ἀλλὰ obiicientis et respondentis.

p. 9.

Non solum autem alternis *obiectionibus*, sed etiam alternis *oppositionibus*, deservit apud Aristophanem in Pluto [v. 1152—59. ed. Dind.]

Καρ. τί δῆτ' ἂν εἴης ὄφελος ἡμῖν ἐνθάδ' ὤν;
Ἑρ. παρὰ τὴν θύραν στροφαῖον ἱδρύσασθέ με.
Καρ. στροφαῖον; ἀλλ' οὐκ ἔργον ἔστ' οὐδὲν στροφῶν.
Ἑρ. ἀλλ' ἐμπολαῖον. Καρ. ἀλλὰ πλουτοῦμεν. τί οὖν
Ἑρμῆν παλιγκάπηλον ἡμᾶς δεῖ τρέφειν;
Ἑρ. ἀλλὰ δόλιον τοίνυν. Καρ. δόλιον; ἥκιστά γε.
οὐ γὰρ δόλου νῦν ἔργον, ἀλλ' ἁπλῶν τρόπων.
Ἑρ. ἀλλ' ἡγεμόνιον. Καρ. ἀλλ' ὁ θεὸς ἤδη βλέπει.

Quorum exemplorum prior pars non minus, quam posterior per *at* particulam efferretur, ac prior quidem illa vim μειωτικὴν habet, altera autem oppositivam.

Porro obiectiones, si cum interrogatione fiant, solet ὁ ἀλλὰ vicissim *percontationibus* et *responsionibus* aptari, ut apud Demosthenem [*de corona* §. 24. ed. Bekk. p. 233. ed. Reisk.]: τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ' ἂν αὐτούς; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν. ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. p. 10.
In cuius exempli ultima parte τὸ ἀλλὰ priore loco positum vim habet τοῦ πότερον, ἢ ἄρα, in posteriore autem cum interrogationi respondet, significat *at*, vel *atqui*, ubi non

minus, quam alibi adversativam vim prae se fert. Opponit enim aliquid, ex quo infertur remotio praecedentis propositionis. Xenoph. II. ἀπομνημ. [c. 6. §. 34.] ἐὰν δέ σου προσκατηγορήσω, ἔφη, ὅτι διὰ τὸ ἄγασθαι αὐτοῦ καὶ εὐνοϊκῶς ἔχεις πρὸς αὐτόν, ἆρα μὴ διαβάλλεσθαι δόξεις ὑπ' ἐμοῦ; ἀλλὰ καὶ αὐτῷ μοι, ἔφη, ἐγγίγνεται εὔνοια, πρὸς οὓς ἂν ὑπολάβω εὐνοϊκῶς ἔχειν πρὸς ἐμέ. Interrogatus enim, *nunquid existimaturus esset in se crimen conferri?* respondet, *immo ego cum aliquem mihi conciliare volo, eam ineo rationem, qua me suspicaris aegre laturum.* Ex quo infert, *non eo animo se fore, ut arbitretur in se crimen conferri, si eo modo concilietur.*

p. 11. Sic apud Aristophanem in Pluto [v. 1071 sq. ed. Dind.]

ἀλλ' ὦ νεανίσκ' οὐκ ἐῶ τὴν μείρακα
μισεῖν σε ταύτην. Νε. ἀλλ' ἔγωγ' ὑπερφιλῶ.

id est, *immo vero plus quam credi possit amo.* Superaddit enim aliquid negando ea, quae praecesserunt: ut sit sensus: *tantum abest, ut oderim, ut etiam supra modum amem.*

pro γέ. *Adversativam* quoque naturam sapit, cum μειωτικῶς accipitur. Ponitur enim ὁ ἀλλὰ, quemadmodum ὁ γέ, pro *saltem*, ut apud Latinos *certe* et *at certe.* Aristoph. in Nebulis [v. 1364 sq.]

ἔπειτα δ' ἐκέλευσ' αὐτὸν ἀλλὰ μυῤῥίνην λαβόντα,
τῶν Αἰσχύλου λέξαι τί μοι.

Et paulo infra [v. 1369 sq.]

σὺ δ' ἀλλὰ τούτων
λέξον τι τῶν νεωτέρων.

Sic apud Aristot. III. Politic. [Tom. V. p. 480.] ἡ δὲ βελτίστη πόλις οὐ ποιήσει βάναυσον πολίτην. εἰ δὲ καὶ οὗτος πολίτης, ἀλλὰ πολίτου ἀρετὴν ἣν εἴπομεν λεκτέον οὐ παντὸς, οὐδ' ἐλευθέρου μόνον etc. *Quod si civis habendus est, certe virtus, quam diximus, non omnis civis erit.* In VI. etiam Politic. ἀλλὰ, pro *attamen*, et *at certe*, usus est: καὶ εἰ μὴ πᾶσι δυνατὸν, ἀλλὰ κατὰ φυλάς. Ubi si nomen δυνατὸν repetatur: ἀλλὰ κατὰ φυλὰς δυνατὸν, apparebit in ἀλλὰ vis adversativa.

ἀλλά γε, ἀλλ' οὖν, pro ὅμως. Porro μειωτικῶς acceptum γὲ et οὖν particulis copulatur ἐκ παραλλήλου, et fit ἀλλά γε, ut Hom. Iliad. primo [v. 82.]

p. 12. ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον*).

*) [Ibi tamen F. A. Wolfius edidit ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον. R. K]

Et ἀλλ' οὖν, quod et ἀλλ' οὖν γε dicitur, quod interruptum, ut plurimum, invenitur apud auctores, et idem, quod ὅμως, vel ἀλλ' ὅμως significat, id est, *tamen*, *attamen*, *veruntamen*. Isocr. in Panegyr. [§. 171. ed. Bekk. p. 76. ed. H. Steph.] εἰ δὲ καὶ προαπεῖπον, ἀλλ' οὖν τούς γε λόγους ὥσπερ χρησμοὺς εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον κατέλιπον. Sic Plato in Apologia [Socratis p. 110. ed. Bekk. p. 27. ed. H. Steph.] ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον. Aristot. [*de mundo*. Tom. II. p. 271.] εἰ καὶ μὴ δι' ἀκριβείας, ἀλλ' οὖν εἰς τυπώδη μάθησιν. Isocrates [ad Demonicum §. 39. ed. Bekk. p. 10. extr. ed. H. Steph.] ἀλλ' οὖν ἐλπίσι γε σπουδαίαις ὑπερέχουσιν.

Ἀλλὰ etiam sola *exceptive* accipitur, ut ἀλλ' ἤ. Xenoph. ὑπομνημ. γ'. [c. 13. §. 6.] Ἤρετο αὐτόν, εἰ καὶ φορτίον ἔφερε; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη, ἀλλὰ τὸ ἱμάτιον. Ubi vel μόνον vox supplenda est, vel ipsum ἀλλὰ pro ἀλλὰ μόνον accipiendum. Nam et ipsum ἱμάτιον inter φορτία ducendum est. Dicitur enim ὁ ἀλλὰ interdum ἐλλειπτικῶς, et aliquid praesupponit, quod brevitatis gratia omittatur. Quae causa est, cur ἀλλά, cui aliquid deest ad orationis perfectionem, ipsum abundare videatur, ut apud Aristoph. in Nebulis [v. 1395 sq.]

ἀλλὰ exceptivum. ἀλλὰ ellipsin indicans. p. 13.

τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἄν,
ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.

Quae locutio plena esset hoc modo: τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἄν, μὴ ὅτι ἀξίας τινὸς μεγάλης, ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου. *non modo non magno aliquo pretio, sed ne ciceris quidem*, id est, *ne cicere quidem uno*. Quibus verbis *vilitatem pellis seniorum* ostendit, *quos excoriatum iri asserit, si iuvenis ille, qui loquens illic inducitur, persuadere possit, ab ipsis filiis parentes esse verberandos*. Accipitur etiam ἐλλειπτικῶς, licet non abundare videatur: ut, cum in eadem fabula inducitur *pater, metuens obiurgare filium illis verbis* [v. 1378 sq.]

ὦ τί σ' εἴπω;
ἀλλ' αὖθις αὖ τυπτήσομαι.

Ubi deest ad sensus absolutionem, ἀλλ' ἐὰν εἴπω, αὖθις αὖ τυπτήσομαι. Sunt fortasse et alii modi, quibus huius particulae usus continetur, quos diligens observator poterit ex auctorum lectione sibi colligere. Restat, ut animadvertatur, particulam hanc multis aliis praeponi, ex quibus nihil prorsus significationi eius accedit, neque demitur, quidquid opinetur Lexicographus, qui ἀλλ' ἔγωγε, duas voces, unica p. 14.

voce *equidem* interpretatur. Inter particulas appositas ἀλλὰ coniunctioni, est etiam τοὶ, ut apud Galenum in primo Methodi, ἀλλά τοι κἂν κριτήριόν γέ τι τῶν λόγων ἐχρῆν σε παρασχέσθαι. quas voces pro *atqui* et *at vero* et *certe* accipi docet Budaeus. Et nonnullas alias huiusmodi appositiones seu adiunctiones ἀλλὰ particulae cum aliis, non ut voces, in quibus ὁ ἀλλὰ praecedit in ordine
p. 15. constructionis, sed ut formales quasdam notas describit, et significationem cuique minime convenientem tribuit, ut, cum docet, ἀλλὰ χρὴ, *licet sit* et *esto* significare, cum tamen *sed oportet*, significet, ut supra dictum est.

Ἀλλ' ὅταν.

ἀλλ' ὅταν. Ἀλλ' ὅταν etiam *antequam* et *priusquam* significare docet, afferens Plutarchi exemplum [*Apophthegm.* Tom. II. p. 173.] ἰσχάδας δ' οὐκ ἂν ἔφη φαγεῖν ὠνίους κομισθείσας, ἀλλ' ὅταν τὴν φέρουσαν κτήσηται χώραν. In qua locutione vox ἀλλ' ὅταν, εἰ μὴ ὅταν significare posset, si tempus τοῦ φαγεῖν ὠνίους, indicare certum auctor vellet, et non potius τὸ φαγεῖν ὠνίους, omnino excludere. Id enim spectat, qui loquitur, *ut neget, se venales ficus unquam comesturum, sed tunc demum se comesturum, quando producentem regionem acquisivisset.* Et sic repetendae erunt voces ἔφη φαγεῖν, ut sit integra locutio: οὐκ ἔφη φαγεῖν ὠνίους, ἀλλ' ὅταν τὴν φέρουσαν κτήσηται χώραν, τότε φαγέσθαι. Fallitur autem Lexicographus ex eo, quod putat, ἀλλὰ particulae, et ὅταν adverbii subsequentis, propriam utriusque significationem supprimi, et tertium quoddam ex ipsis resultare. Sic ἀλλ' ὅτι καὶ, *verum etiam*, et *multo magis*, docet significare. Budaeus quoque [*Comment. Ling. Gr.* p. 473.] ex ἀλλὰ coniunctione, quibusdam aliis particulis apposita, formales notas constituit: inter quas ἀλλ' οὐ, et ἀλλ' οὐκ, et ἀλλ' οὐχὶ, describit, quas voces, ut ἀλλὰ μὴ, *non autem*, vel *non potius* significare docet, afferens exemplum Gregorii, τίς γὰρ ἐγγυη-
p. 16. τὴς, ὅτι μένει τὴν θεραπείαν τὸ τέλος, ἀλλ' οὐκ ὀφείλοντας ἡμᾶς τὸ κριτήριον ὑποδέχεται. Ubi ἀλλὰ, copulative tunc accipitur pro καὶ, ut ipsemet Budaeus [l. l.] interpretatur, et non *potius*. Item pro *non etiam* accipi docet in illo Gregorii, ἀλλ' οὐχ ὁ μακάριος ἐκεῖνος, *non item sic fecit beatus ille vir.* In quo exemplo διαφορικὸν est τὸ ἀλλά.

Interrogative etiam accipi docet in illo Demosth. [*orat. Midian.* §. 209. ed. Bekk. p. 581 sq. ed. Reisk.] ἀλλ'

οὐκ ἂν τοῦτο εὐθέως εἴποιεν, quod, *immo vero nonne statim dicerent?* latine reddidit. Et ἀλλ' οὐχὶ, pro eodem accipi in illo Demosthenis: ἀλλ' οὐχὶ σὺ τοιοῦτος, quod, *annon tu talis?* latine reddidit. Ubi ἀλλὰ non *interrogativa* magis, quam *adversativa* est: tametsi nonnunquam interrogative proferatur, ut apud Aristophanem in Pluto [v. 972.]

ἀλλ' οὐ λαχοῦσ' ἔπινες ἐν τῷ γράμματι;

Atqui aliud est *interrogative proferri*, aliud *interrogationis signum esse*. Nam verborum secundae personae, tametsi *interrogative* omnes proferri possunt, nemo tamen inter *signa interrogationis* ipsas commemorat. Apud Isocr. etiam πρὸς Νικοκλ. invenitur τὸ ἀλλὰ οὐ negationi praepositum, μᾶλλον comparativo respondens: ἀλλὰ μᾶλλον αἱροῦνται συνεῖναι τοῖς συνεξαμαρτάνουσιν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀποτρέπουσιν. Ubi videtur ἀλλ' οὐ loco ἢ particulae *selectivae* accipi, cum tamen ἀλλ' οὐ pro καὶ οὐ positum sit. Nam si passim sensum verborum sequamur et quae quadrare possent vocabula, idem significare dicamus, atque ea, quae recepta sunt, plena erunt omnia enallages. Non igitur, quia in hoc loco Isocratis ἢ selectivum quadrat, ideo ἀλλ' οὐ pro ἢ selectivo accipi dicendum, nec idem cum illo significare. Nec nego sub ἀλλὰ particula huius modi voces describendas esse: sed non ideo esset ἀλλὰ particulae et adiunctarum vis et ad diversa cuiusque relatio supprimenda. Locutiones etiam essent explicandae supplendo, quod ad orationis absolutionem deest, atque observandum, in quibusnam ὁ ἀλλὰ vim nativam retineat suam, et ubi amittat vel alteret: quod mox agendum est.

p. 17. ἀλλ' οὐ pro καὶ οὐ.

Ἀλλ' ἄρα.

p. 18.

Ἀλλ' ἄρα vox, ex ἀλλὰ et ἄρα constans, *exceptivam* vim habet, et pro εἰ μὴ, id est, *nisi*, accipitur. Aristot. III. Ethic. [Tom. V. p. 244.] τὸ δ' ἑκούσιον οὐ πᾶν προαιρετόν, ἀλλ' ἄρα γε τὸ προβεβουλευμένον. Ubi ἀλλ' ἄρα γε, pro ἀλλὰ μόνον, accipi videtur in sensu *exceptivo* et *limitativo*, propter γέ, *limitativam* particulam. Dicit enim, *non omne spontaneum eligibile esse, sed id tantum, cuius consultatio antecessit.* Quando autem ἄρα *interrogativo* iungitur, ἀλλὰ particula suam retinet significationem. Ἀλλ' ἆρα enim *sed nunquid* significat, et est principium quaestionis seu dubitationis. Quod officium per se etiam praestat ἀλλὰ particula, ut supra dictum est. Aristot. primo Ethic. [Tom. V. p. 212.] ἀλλὰ πῶς δὴ λέγεται, οὐ γὰρ ἔοικε τοῖς γε ἀπὸ τύχης ὁμωνύμοις,

ἀλλ' ἄρα, exceptivum.

ἀλλ' ἆρα, interrogativum.

ἀλλ᾽ ἆρά γε τῷ ἀφ᾽ ἑνὸς εἶναι, ἢ πρὸς ἓν ἅπαντα συντελεῖν; ἢ μᾶλλον κατ᾽ ἀναλόγιον. Galen. Lib. III. de différent. pulsuum, τί ποτ᾽ οὖν ἐστὶν ὃ βούλεται δηλοῦν ὁ ῥοῖζος, εἰ μὴ τὸ τάχος. ἀλλ᾽ ἆρά γε τὸ τάχος τῆς πληγῆς; cuius interrogationis responsionem subiungit: ἀλλ᾽ οὕτω πάλιν ἅμα δυοῖν ἔσται τὸν τορισμὸν*) πεποιημένος.

Ἀλλὰ γάρ.

ἀλλὰ γάρ. Ἀλλὰ γὰρ, *obiectionibus* convenit, ut *atqui* apud Latinos, ex eoque *at enim*, et *sed enim* ductum esse videtur. p. 19. ἀλλὰ γὰρ φήσει τις, *at enim dicet aliquis*. Dicitur etiam ἀλλὰ γὰρ ἴσως. in hoc sensu cum ἴσως, adverbio. Isocrat. in Paneg. [§. 175. ed. Bekk. p. 77. ed. H. Steph.] ἀλλὰ γὰρ ἴσως διὰ τὰς συνθήκας ἄξιον ἐπισχεῖν. Accipitur etiam *adversative* ἀλλὰ γὰρ pro ἀλλ᾽ ὅμως. pro ἀλλ᾽ ὅμως, sine obiectione. Isocrat. ad Nicocl. [§. 41. ed. Bekk. p. 23. ed. H. Steph.] ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐν τοῖς λόγοις χρὴ τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπιζητεῖν τὰς καινότητας. *verumtamen in sermonibus, qui ad mores et vitam instituendam pertinent, novitatem spectare non oportet.* Invenitur etiam interruptum aliarum vocum interpositione in sensu adversativo, apud Aristoph. in Nebulis [v. 798.]: ἀλλ᾽ οὐκ ἐθέλει γὰρ μανθάνειν. ἀντὶ τοῦ, ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐθέλει μανθάνειν. Et in Pluto [v. 423 sq.] confirmare quidam contendit τὴν πενίαν, quae in ea fabula inducitur, Ἐριννὺν esse, in illis verbis:

ἴσως Ἐριννύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας.
βλέπει γέ τοι μανικόν τε καὶ τραγῳδικόν.

quibus alter opponit:

ἀλλ᾽ οὐκ ἔχει γὰρ δᾷδας.

at faces non habet, quas Ἐριννύες *habere solent.* In quo sensu τὸ γὰρ *otiosum* esse notavit Interpres [Schol. ad eum locum: τὸ δὲ γὰρ ἀργὸν ὡς ὑποτασσόμενον τῷ ἀλλά.], quod tamen minime otiosum est. Reddit enim *causam*, quare non Ἐριννὺς arbitranda sit, quae negatio in ἀλλὰ adversativa, implicite continetur, ut sit integra locutio: ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν Ἐριννὺς, οὐ γὰρ ἔχει δᾷδας. Atque ita ubique in aliis exemplis servari potest vis causativa particulae γὰρ, supplendo aliquid extrinsecus, tametsi non adeo ubique commode: ut in illo Aristophanis loco in Nebulis [v. 797 sq.]

ἀλλ᾽ ἔστ᾽ ἔμοιγ᾽ υἱὸς καλός τε κἀγαθός·
ἀλλ᾽ οὐκ ἐθέλει γὰρ μανθάνειν.

*) [Leg. ὁρισμόν. Exstat locus p. 33. Tom. III. Opp. Edit. Basil. 1538. *I. G. R.*]

Simpliciter quidem exponitur pro *attamen*, ut sit sensus, ex repetitione supra dictorum: *quod quamvis sit mihi filius bonae indolis et ingenii, tamen minime discere vult.* Si quis autem causativam vim τοῦ γὰρ servare velit, non repetendum, sed supplendum erit extrinsecus: ἀλλ' οὐδὲν ὄφελος τοῦ καλὸν κἀγαθὸν αὐτὸν εἶναι. οὐ γὰρ ἐθέλει μανθάνειν. Sic in supra dicto Isocratis ad Nicoclem loco, dupliciter interpretari possumus voces ἀλλὰ γάρ, altero quidem modo, supprimendo vim causativam particulae γὰρ pro ἀλλ' ὅμως, repetendo praecedentia: ἀλλὰ καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, ὅμως etc. et sic ὁ ἀλλὰ ad superiora refertur, γὰρ autem pro ὅμως acceptum, ad subsequentia. Hoc itaque modo ὁ γὰρ ἀντὶ τοῦ ὅμως deserviet. Altero autem modo, si causativam eius vim servare volemus, non repetenda erunt, quae supra dicta sunt, sed supplendum aliunde aliquid. Totus locus Isocratis est: καὶ μὴ θαύμαζε, εἰ πολλὰ τῶν εἰρημένων ἐστὶν, ἃ καὶ σὺ γιγνώσκεις. οὐδὲ γὰρ ἐμὲ τοῦτο διέλαθεν. ἀλλ' ἠπιστάμην, ὅτι τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος καὶ τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, οἱ μέν τι τούτων εἰρήκασιν, οἱ δ' ἀκηκόασιν, οἱ δ' ἑτέρους ποιοῦντας ἑωράκασιν, ἔνια δ' αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἐπιτηδεύοντες. post quae subiicit: ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐν τοῖς λόγοις χρὴ τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ζητεῖν τὰς καινότητας. In quibus ὁ ἀλλὰ, ἐλλειπτικῶς, ad subintelligenda refertur, ut sit plena locutio: ἀλλ' οὐδὲν διαφέρει. i. e. *nihil refert, an prius ab aliis haec eadem dicta sint.* Quorum causam continet ὁ γάρ, cum repetitione negationis, οὐ γὰρ ἐν τοῖς λόγοις τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ζητεῖν χρὴ τὰς καινότητας etc. Sic in Panegyrico [§. 139. ed. Bekk. p. 69. ed. H. Steph.] de Persarum rege loquens: εἰ δὲ ἀντιπάλων ὄντων ἡμῶν καὶ Λακεδαμονίων προσθέμενος τοῖς ἑτέροις ἐπικυδέστερα τὰ πράγματα τούτων ἐποίησεν, οὐδέν ἐστι τοῦτο σημεῖον τῆς ἐκείνου ῥώμης, ἐπεὶ καὶ περὶ Χίων ἔχοιμεν ἂν εἰπεῖν ὡς ὁποτέροις ἐκεῖνοι προσθέσθαι βουληθεῖεν, οὗτοι κρείττους ἦσαν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐκ τούτων δίκαιον σκοπεῖν τὴν βασιλέως δύναμιν etc. In quibus negat, *probari posse, Persarum regis potentiam inexpugnabilem esse, ex eo, quod inter duo inter sese pugnantes, utri ille accesserit, victorem reddat. Nam de aliis etiam dici potest, nimirum Chiis, quos tamen non inexpugnabiles esse constat.* In quibus, si repetamus superiora, ὁ γὰρ pro ὅμως deserviet, ἀλλὰ καίπερ τούτων οὕτω γενομένων, ὅμως etc. Sin autem vim causativae particulae γὰρ servare voluerimus, supplendum erit aliunde,

p. 20.

p. 21.

ἀλλ' οὐ δεῖ οὕτω σκοπεῖν. Et sic ὁ ἀλλὰ adversatur superioribus, et negat, quod positum est. Cuius adversationis causa redditur per *γὰρ* particulam, supplendo verba quaedam, ut sit integra locutio, *οὐ γὰρ δίκαιον ἐκ τούτων σκοπεῖν τὴν βασιλέως δύναμιν.* Patet ita, *ἀλλὰ γὰρ,* non esse formalem notam, sed ex duarum particularum appositione constare: quarum *ἀλλὰ* superiora tollit, propter vim adversativam; *γὰρ* autem, vel pro *ὅμως* accipitur, respondens adversationi, vel, si causative accipiatur, destructionis causam reddit. Signum autem adversationis est subsequens negativa, quae semper repetenda est in redditione
p. 22. causae, ut in supra dictis exemplis videre licet, *ἀλλ' οὐδὲν ὄφελος τοῦ υἱοῦ, οὐ γὰρ ἐθέλει μανθάνειν,* et in reliquis omnibus.

ἀλλὰ γὰρ pro ἀλλ' ὅμως. Interdum *ἀλλὰ γὰρ* simpliciter pro *ἀλλ' ὅμως,* adversativo, sine redditione causae accipitur, ut apud Herodotum in prima [cap. 147.], qui, *de Ionicae nationis quibusdam loquens,* dicit: *βασιλέας δὲ ἐστήσαντο οἱ μὲν αὐτῶν Λυκίους ἀπὸ Γλαύκου τοῦ Ἱππολόχου γεγονότας, οἱ δὲ Καύκωνας Πυλίους ἀπὸ Κόδρου τοῦ Μελάνθου, οἱ δὲ καὶ συναμφοτέρους. ἀλλὰ γὰρ περιέχονται τοῦ οὐνόματος μᾶλλόν τι τῶν ἄλλων Ἰώνων.* i. e. ***tametsi reges sibi alienigenas constituerint, tamen Ionum nomen plus quam alii sibi vindicant.*** Ubi nullo modo causativa vis particulae *γὰρ* servari potest, neque enim quidquam aliunde supplere possumus. Aristoph. *Ἀχαρνεῦσιν* [v. 173 sq.]:

> οἴμοι τάλας, μυττωτὸν ὅσον ἀπώλεσα.
> ἀλλ' ἐκ Λακεδαίμονος γὰρ Ἀμφίθεος ὁδί.

Ἀλλ' εἴπερ.

ἀλλ' εἴπερ. *Ἀλλ' εἴπερ,* ***sed si*** significat, ut apud Aristot. [Politic. lib. II. Tom. II. p. 460.] *Χρησίμου δ' οὔσης τῆς θρασύτητος πρὸς οὐδὲν, ἀλλ' εἴπερ πρὸς τὸν πόλεμον.* In cuiusmodi locutionibus *ἀλλ' εἴπερ,* ***nisi,*** exceptivae particulae, et formalis notae sensum prae se fert. Quod si ad plenam loquendi formam reducatur, non amplius formalis
p. 28. nota videbitur; sed *ἀλλὰ* quidem suam propriam significationem retinebit. Verbi gratia, si in supra dicta Aristotelis locutione repetantur praecedentia, fiet integra locutio hoc modo: *χρησίμου δ' οὔσης τῆς θρασύτητος πρὸς οὐδέν, ἀλλ' εἴπερ ἐστὶ χρήσιμος, πρὸς τὸν πόλεμον μόνον χρησίμου οὔσης.* i. e. ***sed si alicubi utilis est, ad solum bellum est utilis.*** Ex qua locutionis explanatione, et *μόνον* exclusivae particulae suppletione, exceptionis vis apparet in

ἀλλ' εἴπερ. Et inde fit, ut idem, quod εἰ μή που, significare videatur, i. e. *nisi forte*, vel ἀλλ' ἤ. Aristot. in Ethicorum [lib. V. Tom. V. p. 296.]: οὐδὲν γὰρ παρὰ τὴν αὐτοῦ πάσχει βούλησιν. ὥστε οὐκ ἀδικεῖται διά γε τοῦτο, ἀλλ' εἴπερ, βλάπτεται μόνον. *quod si quid patitur, damno fortasse, non etiam iniuria afficitur.* Theophrastus [lib. II. *de plantis.*]: τὴν δ' ἄμπελον οὔ φασι δεῖν ἢ ἀποκονίειν, ἢ ὅλως ἅπτεσθαι περκάζοντος τοῦ βότρυος, ἀλλ' εἴπερ, ὅταν ἀπομελανθῇ. *quod si quando id faciendum sit, tum certe demum, cum uva nigra iam fuerit.* Galen. plena locutione: ἀλλ' εἴπερ οἷόν τε, dixit primo περὶ διάγν. σφυγ., ἀλλ' ὅτι γε μὴ κατὰ πάντας τοὺς σφυγμοὺς, ἀλλ' εἴπερ οἷόν τε κατὰ μόνους τοὺς σφοδροὺς, ἄντικρυς δῆλον. Unde patet, ἀλλ' εἴπερ, *exceptionis* vel *exclusionis* notam esse, nec simpliciter *formale* quoddam, sed ἀλλὰ ad praecedentem negationem referri: εἴπερ, suppletione alicuius vocis subaudiendae; vel repetitione cuiuspiam ex superioribus, *conditionalem* vim obtinere, ut in particula εἴπερ, plenius declarabitur. Apud Aristoph. in Nebulis [v. 226 sq.] ἀλλ' εἴπερ interruptum invenitur:

Margin: ἀλλ' εἴπερ, pro εἰ μή που. — ἀλλ' εἴπερ, nota exceptionis vel exclusionis.

> ἔπειτ' ἀπὸ ταῤῥου τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖς,
> ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς εἴπερ.

p. 24.

Ubi necessario requiritur repetitio verbi καταφρονεῖν. Est enim integra locutio: ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς εἴπερ καταφρονεῖν βούλει. In superiori autem illo, Aristotelis exemplo suspicari posset aliquis, ἀλλ' ἤπερ, per η scribendum esse. De qua particula infra dicetur in hoc sensu.

Ἀλλ' εἰ ἄρα.

Margin: ἀλλ' εἰ ἄρα.

Ἀλλ' εἰ ἄρα, etiam videtur *exceptive* accipi, ut apud Sext. Empiricum*): οὐκ ἄρα κοινή ἐστιν ἀμφοτέρων ἡ ἄνθρωπος προσηγορία καὶ ἡ αὐτὴ φρὴν, ἀλλ' εἰ ἄρα

---

*) [Pyrrhon. Hypotyp. Lib. II. c. 20. extremo, p. 118. Ed. I. Alb. Fabricii, fol. Locum adscribam, ut V. Cl. e MSS. emendavit. οὐκ ἄρα κοινή ἐστιν ἀμφοτέρων, ἡ ἄνθρωπος προσηγορία, καὶ ἡ αὐτὴ ἀμφοῖν. ἄλλη ἄρα ἰδία ἑκατέρου. *Non igitur communis est utrisque appellatio haec, homo, et una eademque ambobus; sed certe alia, utrique peculiaris.* Alter locus est cap. seq. οὐκ ἄρα ἡ Θέωνος ὅρασις ἡ αὐτή ἐστι τῇ Δίωνος. ἄλλη ἄρα ἰδία ἑκατέρου. *Igitur visus Theonis non est idem cum visu Dionis: ergo diversus est, utrique peculiaris.* Merito sane τὸ ἀλλ' εἰ Devario suspectum erat, pro quo malebat ἀλλ' ἤ, sed ne hoc opus quidem, si bonis libris fuisset usus. *I. G. H.*]

ἰδία ἑκατέρου; et paulo infra: οὐκ ἄρα ἡ Θέωνος ὅρασις ἡ αὐτή ἐστι τῇ Δίωνος, ἀλλ' εἰ ἄρα ἰδία ἑκατέρου.
p. 25. Ubi ἀλλ' εἰ ἄρα pro simplici ἀλλὰ, differentiali, plane accipitur. Non enim limitative, neque secundum quid negat, τὴν Δίωνος ὅρασιν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ Θέωνος: sed simpliciter asserens diversam esse, ac si diceret, ἀλλ' ἰδία ἑκατέρου. Quare ἀλλ' εἰ ἄρα, pro simplici ἀλλὰ accipiendum in utroque e supra dictis locis, in quibus rectius forte ἀλλ' ἤ, loco ἀλλ' εἰ legeretur. Nam ἀλλ' ἤ etiam pro simplici ἀλλὰ ponitur, ut apud Aristoph. in Pace [v. 475 sq.]

> ἀλλ' οὐδέ γ' εἷλκον οὐδὲν Ἀργεῖοι πάλαι*).
> ἀλλ' ἢ κατεγέλων τῶν ταλαιπωρουμένων.

ut de ἀλλ' ἢ proxime dicetur.

De ἀλλ' ἤ, particula exceptiva.

ἀλλ' ἤ. Ἀλλ' ἤ, i. e. *nisi* et *praeterquam*, exceptiva formalis nota ex ἀλλὰ et ἤ, i. e. *quam*, discretiva seu selectiva particula constat. Ex usu autem vocis huius duplex nascitur opinio de prima eius parte, nempe, utrum ἀλλὰ coniunctio sit, an ἄλλο nomen διαφορικόν. Cum enim occurrunt nobis huiusmodi locutiones, qualis est illa apud Platonem II. de Republ. [est lib. I. p. 9. ed. Bekk. p. 330. ed. H. Steph.] οὐδὲν ἐθέλουσιν ἐπαινεῖν, ἀλλ' ἢ τὸν πλοῦτον, i. e. *nihil aliud, quam opes et divitias laudare volunt.* Et apud Aristoph. in Ranis [v. 226 sq.]

> ἀλλ' ἐξόλοισθ' αὐτῷ κοάξ.
> οὐδὲν γάρ ἐστ' ἀλλ' ἢ κοάξ.

p. 26. Et in Pluto [v. 1172.], ubi *servus interrogat quemdam, qui eius dominum quaerebat: τί δ' ἔστιν, ὦ βέλτιστε;* ad quam interrogationem factam per nomen τί, respondet ille: τί γὰρ ἄλλ' ἢ κακῶς. In huiusmodi locutionibus videtur non ἀλλὰ coniunctio, sed ἄλλο neutrum nomen, collisam ultimam habens, praeponi particulae ἢ discretivae. Est autem re vera primaria haec, et originalis ratio constitutionis vocis huius, quippe cum ipsa etiam ἀλλὰ coniunctio ab ἄλλο nomine deducatur. Postea vero factum est, ut ἀλλ' ἤ, tanquam unica vox, simpliciter accipiatur, et negativas propo-
ἀλλ' ἤ, pro πλὴν, et εἰ μή. sitiones adstringat, sicut affirmativas πλὴν et εἰ μή, pro

---

*) [Legitur nunc οὐδ' οἴδε γ' εἷλκον οὐδὲν ἀργεῖοι πάλαι. *R. K.*]

quibus nonnunquam accipitur, ut apud Aristoph. in Vespis [983 sq.]:

> ἐγὼ γὰρ ἀπεδάκρυσα νῦν γνώμην ἐμὴν
> οὐδέποτέ γε, ἀλλ' ἢ τῆς φακῆς πεπλησμένος*).

ἀντὶ τοῦ πλὴν τῆς φακῆς πεπλησμένος. Ipsum autem πλὴν, loco ἤ, postponitur ἄλλο nomini: ut apud eundem in Avibus [v. 901 sq.]: οὐδὲν ἄλλο πλήν.

> τὰ γὰρ παρόντα θύματ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν
> γένειόν τ' ἐστὶ καὶ κέρατα.

ubi οὐδὲν ἀλλ' ἢ γένειόν τ' ἐστὶ καὶ κέρατα dici poterat. Contra ipsum ἀλλ' ἢ postponitur particulae πλήν, et fit πλὴν ἀλλ' ἤ, ἐκ παραλλήλου, ut apud Aristot. [*Metaphysic.* lib. I. Tom. IV. p. 366.] οὐ γὰρ ἄνθρωπον ὑγιάζει ὁ ἰατρεύων, πλὴν ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. nisi forte πλὴν pro expositione ἀλλ' ἢ posita extra seriem in seriem irrepserit. πλὴν ἀλλ' ἤ.

Ceterum, prout *exceptiva* est, et simpliciter sub una voce consideratur, exempla eius passim occurrunt apud auctores, ut apud Isocratem [*ad Nicocl.* §. 32. ed. Bekk. p. 21. ed. H. Steph.]: δόξαν καλὴν οὐχ οἷόν τε ἀλλ' ἢ τοὺς ἀρετῇ διενεγκόντας κτήσασθαι. i. e. *bonam existimationem nemo sibi parare potest, nisi qui virtute ceteris antecellit.* Aristot. V. Ethicor. [Tom. V. p. 283.] εἰ δὲ ἐκέρδανεν, ἐπὶ οὐδεμίαν μοχθηρίαν ἀλλ' ἢ ἐπ' ἀδικίαν. *sed si lucratus fuerit, ad nullam aliam pravitatem, quam ad iniustitiam refertur.* Cum autem praecedente nomine ἄλλο, vel eius aliquo casu, nihilominus sequitur ἀλλ' ἤ, vox exceptiva, tunc vel *abundare* primam eius partem dicendum est, vel certe non ἄλλο nomen, sed ἀλλὰ coniunctionem esse, ut apud Platonem in Apologia [p. 124. ed. Bekk. p. 34. ed. H. Steph.]: τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοὶ, ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον. et libro IV. de Republ. [p. 183. ed. Bekk. p. 429. ed. H. Steph.] εἰς ἄλλο τι ἀποβλέψας ἢ δειλὴν, ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἴποις**), ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ὃ προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται ὑπὲρ αὐτῆς. Isocrat. in Panegyr. [§. 7. ed. Bekk. p. 42. ed. H. Steph.] ἄλλως adverbium praeposuit ἀλλ' ἢ particulae: πρὸς δὲ τούτοις εἰ μὲν μηδαμῶς ἄλλως οἷόν τ' ἦν δηλοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις, ἀλλ' p. 27.

---

*) [Legitur ille versus nunc: οὐδέν ποτ' ἀλλ' ἢ τῆς φακῆς ἐμπλήμενος. *R. K.*]

**) [Legitur nunc: τίς ἂν — εἴποι κτέ. *R. K.*]

ἢ διὰ μιᾶς ἰδέας, εἶχεν ἄν τις ὑπολαβεῖν. quod etiam sine ἄλλως adverbio dici potuisset, at tunc ἀλλ' ἢ non *praeterquam*, sed *aliter quam* significaret. Quod officium cum ipsum ἀλλὰ aliquando per se praestet, ut apud Galenum IV. περὶ διαγν. σφυγμ. οὐδὲ γὰρ οὗτοι δι' ἄλλο τι βίαιον ἔχουσι τὴν πληγήν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀχώριστον αὐτῶν σκληρότητα: patet, ἀλλ' ἢ quoque primam
p. 28. partem non ἄλλο nomen, sed ἀλλὰ coniunctionem esse; quam tamen ab ipso ἄλλο nomine deduci, et eius naturam referre, iam supra dictum est. Dubitatur tamen, ne non in supra dicto Galeni loco ἀλλὰ pro ἀλλ' ἢ depravate legatur, quemadmodum etiam apud Aristot. III. Polit. [Tom. V. p. 483. 484.] ἕνα μὲν γὰρ διαφέρειν κατ' ἀρετὴν ἢ ὀλίγους ἐνδέχεται. πλείους δ' ἤδη χαλεπὸν ἠκριβῶσθαι πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν, ἀλλὰ μάλιστα τὴν πολεμικήν. αὕτη γὰρ ἐν πλήθει γίγνεται. In quibus cum Aristoteles concedat, *bellicam virtutem in multitudine inesse posse*; necesse est, ut ἀλλὰ vel exceptive accipiatur, vel certe loco eius ἀλλ' ἢ legatur, quorum utrumque habet vim adstringendae proximae propositionis: πλείους δ' ἤδη χαλεπὸν, quae, quamvis affirmativa videatur, tamen negativum sensum habet. Atque ita constat, verum esse, quod supra dictum est, ἀλλ' ἢ voces, negativas propositiones coërcendi vim habere. Valet enim χαλεπόν ἐστιν idem, quod οὐ ῥᾴδιον, quod adversatur τῷ ἐνδέχεται, ita, ut sensus sit, πλείους δ' ἤδη οὐκ ἐνδέχεται ἠκριβῶσθαι etc.

ἀλλ' ἢ pro ἀλλὰ μόνον. Ἀλλ' ἢ etiam accipitur ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ μόνον. Aristoph. εἰρήνῃ [v. 474 sq.]

> ἀλλ' οὐδέ γ' εἷλκον οὐδὲν Ἀργεῖοι πάλαι,
> ἀλλ' ἢ κατεγέλων τῶν ταλαιπωρουμένων,

i. e. ἀλλὰ μόνον κατεγέλων.

ἀλλ' ἦ. Ἀλλ' ἦ, ultima circumflexa, *interrogativum* est, ex ἀλλὰ et ἦ assertiva constans. Plato in Gorgia [p. 2. ed. Bekk. p. 447. ed. H. Steph.]: ἀλλ' ἦ, τὸ λεγόμενον, κατόπιν τῆς ἑορτῆς ἥκομεν καὶ ὑστεροῦμεν;

p. 29.

Ἀλλὰ μή.

ἀλλὰ μή. Ἀλλὰ μή, duae voces sunt, quae, interrogative prolatae, ἆρα μή, particulam subsequuntur, ipsique succedunt, ubi plures interrogationes deinceps exponuntur, ut apud Xenophont. IV. ἀπομνημ. [c. II. §. 10.] τί δὲ δὴ βουλόμενος ἀγαθὸς γενέσθαι συλλέγεις τὰ γράμματα; ἆρα μὴ ἰατρός; καὶ ὁ Εὐθύδημος, μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἔγωγε.

ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι; οὔκουν ἔγωγ', ἔφη. ἀλλὰ μὴ γεωμέτρης ἐπιθυμεῖς, ἔφη, γενέσθαι ἀγαθός; οὐδὲ γεωμέτρης, ἔφη. ἀλλὰ μὴ ἀστρολόγος, ἔφη, βούλει γενέσθαι; ὡς δὲ καὶ τοῦτο ἠρνεῖτο, ἀλλὰ μὴ ῥαψῳδός; ἔφη. Ex quibus patet, ἆρα μὴ interrogationis formam esse, ἀλλὰ μὴ autem, non aggregatum quoddam ex duabus praedictis particulis, sed ipsarum utramque seorsum proprium officium praestare: μὴ quidem, interrogationis repetitionem, ἀλλὰ autem, transitionis notam. Quod clarius patet, ubi μή, non interrogativum, sed negativum habet, ut apud Demosthenem [*de corona* §. 232. ed. Bekk. p. 305. ed. Reisk.]: πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο, οὐχ ὁρᾷς; γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνεγκα. In quibus patet, ἀλλὰ coniunctionem, disiunctam esse a μή, negativa. Sic in ἀλλὰ μήποτε, ἀλλὰ *adversativa*, vel *transitiva* suam significationem retinens, praecedit μήποτε dubitativam. Quae particulae non ut aggregatum formale habendae sunt, sicut neque καὶ μήποτε, neque alia huiusmodi, quae μήποτε dubitandi notam praecedere possunt, sed singulae ad diversa referendae sunt, etiamsi Budaeus [Comment. Gr. Ling. p. 477.] ἀλλὰ μήποτε, ut formale signum describat, et ex ἀλλὰ et μήποτε constare dicat, afferens exempla ex Theophrasto: ἀλλὰ μήποτε οὐ τοῦτο ᾖ τὸ αἴτιον, ἀλλὰ τὸ προειρημένον. quod *an potius* interpretatur. Alterum idem ex eodem [*de causs. plant.* lib. IV. c. 14.] affert exemplum: ἀλλ' ὃ λέγουσιν οἱ πολλοί, διὰ τί τὸ κερασβόλον ἀτέραμνον γίνεται, μήποτε ἄγαν εὔηθες ᾖ. In quo exemplo intelligitur, ἀλλὰ μήποτε non esse formalem notam, et pro *an potius* accipi, ut docet Budaeus: sed μήποτε per se, signum esse dubitationis, ἀλλὰ etiam seorsum locutioni inservire, pro quo δέ, vel alia quaepiam coniunctio poni poterat, v. c. μήποτε δέ, μήποτε γάρ, μήποτε τοίνυν, et aliae complures. p. 30. ἀλλὰ μήποτε.

Ἀλλὰ μήν.

Ἀλλὰ μήν, συλλογιστικὸς σύνδεσμος, pro *atqui*, vel *at vero*, assumtionibus convenit, quae consequens, i. e. posteriorem partem orationis aut adstruit aut destruit, *ut, si hoc esset, sequeretur hoc: atqui hoc non sequitur, ergo illud prius non est.* Lucianus [dial. Iov. trag. §. 51.] *ad probandum deos esse,* usus est ἀλλὰ μὴν in adstructione antecedentis contra regulam: εἰ γάρ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί. ἀλλὰ μὴν εἰσὶ βωμοί· εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί. ἀλλὰ μήν. p. 31.

ἀλλὰ μὴν, adversativum. Ponitur etiam in principio orationis, ut apud Xenoph. II. ἀπομνημ. [c. 7. §. 2.] καὶ ὁ Ἀρίσταρχος· ἀλλὰ μὴν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐν πολλῇ γέ εἰμι ἀπορίᾳ. ubi non συλλογιστικῶς eo modo, quo supra, sed *adversative* ponitur. Cum enim Socrates dixisset: χρὴ δὲ τοῦ βάρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις. ἴσως γὰρ ἄν τι σε καὶ ἡμεῖς κουφίσαιμεν, *Aristarchus obiicit, difficile esse id, quod Socrates dixerat:* ἴσως γὰρ ἄν τί σε καὶ ἡμεῖς κουφίσαιμεν. Et in tertio [c. 1. §. 5.], circa principium: *interrogatus quidam a Socrate, quid eum praeceptor docuisset?* respondet: ἐκ τοῦ αὐτοῦ (ἤρξατό με διδάσκειν) εἰς ὅπερ καὶ ἐτελεύτα. τὰ γὰρ τακτικὰ ἐμέ γε καὶ ἄλλο οὐδὲν ἐδίδαξεν, Ἀλλὰ μήν, respondet Socrates, τοῦτό γε πολλοστὸν μέρος ἐστὶ στρατηγίας, inferens: *non posse aliquem imperatoriae artis peritum fieri, si solum instruendi acies peritiam, nihil praeterea, sit adeptus.* Ἀλλὰ μὴν aliquando interruptum invenitur, quarundam aliarum vocum interpositione. Plato in Epist. [p. 403. ed. Bekk. p. 313. ed. H. Steph.] ἀλλὰ ποῖον μὴν τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐρώτημα;

p. 32.

Ἀλλὰ νὴ Δία.

ἀλλὰ νὴ Δία. Ἀλλὰ νὴ Δία, *obiectionis* nota, in qua vox ἀλλὰ adversativa concurrit tanquam *forma:* νὴ Δία vero, ut *qualitas.* Nam illud, formae rationem habet, qua praesente, res consistit, qua absente, res perit. Sed cum ἀλλὰ per se, obiectiones constituat sine voce νὴ Δία, patet, νὴ Δία non esse formale obiectionis membrum, sed qualitatem obiectioni tribuere, quod *ironice,* seu *derisorie* ostendat intelligi, ut apud Demosth. πρὸς Λεπτίνην [§. 3. ed. Bekk. p. 457. ed. Reisk.]: ἀλλὰ νὴ Δία ἐκεῖνο ἴσως εἴποι. h. e. *sed scilicet hoc dicturus est.* Quae *ironia* seu derisio, audaciam arguentis prae se fert. Tunc enim εἰρωνευόμεθα, cum abundare nos probationibus confidimus. Fiunt autem obiectiones et sine ironia, ἀλλὰ particula adhibita, ut in ἀλλ' ἴσως, et ἀλλὰ γὰρ ἴσως: et tunc obiectio fit per modum instantiae. Nam cum ἀλλὰ adversativam vim habeat, indicat, partem aliquam rei concedi, partem negari, ut dictum est, ubi de ἀλλὰ agitur. Cum vero sine ἀλλὰ fiunt obiectiones, non instantiae, sed simplices obiectiones sunt, ut, εἴποι δ' ἄν τις, *dicat quispiam.* Quae obiectiones modo, seu signo obiectionis carent.
p. 33.
Porro, ἀλλὰ νὴ Δία, pro νὴ Δί' ἀλλὰ, accipi, docet Budaeus [Comment. ling. Gr. p. 473.], cum tamen hoc inter se differant, quod in ἀλλὰ νὴ Δία, vox νὴ Δία non

concedentis est, sed aut ironiam significat, aut certe supervacanea est in νὴ Δί' ἀλλά: tametsi ipsum etiam *obiectionibus deserviat, concessionemque* alicuius propositionis praecedentis vel subintellectae significet, ut suo loco dicetur.

Ἄλλοτι.

Ἄλλο τι, duo nomina sunt, ἄλλο, διαφορικὸν, et τί, ἀόριστον. Plato in Gorgia [p. 77. ed. Bekk. p. 481. ed. H. Steph.]: εἰ μή τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις πάθος, τοῖς μὲν ἄλλοτι, τοῖς δὲ ἄλλοτι. Invenitur etiam ἄλλοτι, pro τί ἄλλο, subsequente particula ἤ, de qua infra. ἄλλοτι.

Per se autem ἄλλο τι *interrogationis formale signum* est, in quo praedicta nomina suam primogeniam significationem deponunt, et pro πότερον, ἆρα, vel eiusmodi interrogandi signis accipiuntur. Cuius vocis usus frequens et apud Platonem, ex quo ea exempla proferam, in quibus apertius mihi videtur praedicta significatio in propositis vocibus perspici posse. In *Theaeteto* [p. 283. ed. Bekk. p. 192. ed. H. Steph.] itaque inducitur Socrates asserens, *contingere, ut, quae quis animo percipit, ea quandoque sensu quoque aliquo, nempe visu, vel auditu, vel tactu percipiat: quandoque vero mente solum teneat, non item sensu.* Quam propositionem antequam inferat, proponit exemplum quoddam et *interrogat adversarium, concedatne, an neget, quod proposuit.* Exemplum est: ἐγὼ εἰδὼς Θεόδωρον, καὶ ἐν ἐμαυτῷ μεμνημένος οἷός ἐστιν, ἄλλοτι ἐνίοτε μὲν ὁρῶ αὐτὸν, ἐνίοτε δ' οὔ; καὶ ἅπτομαι ποτὲ αὐτοῦ, ποτὲ δ' οὔ; καὶ ἀκούω ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν αἰσθάνομαι. τότε δ' αἴσθησιν μὲν οὐδεμίαν ἔχω περὶ αὐτοῦ, μέμνημαι δ' οὐδὲν ἧττον καὶ ἐπίσταμαι αὐτὸς ἐν ἐμαυτῷ; Ad haec respondet, qui cum illo disputat, πάνυ μὲν οὖν. Interrogat enim Socrates, *an detur, ut, quem quis novit, interdum quoque ipsum videat, aut audiat, aut tangat, aut alio sensu quodam percipiat? interdum vero neque videat, neque audiat, neque alio modo sentiat, sed tantum memoria ipsum teneat?* Quae omnia cum concedat, qui cum eo disputat, infert supra dictam propositionem his verbis contentam, ὅτι ἔστι μὲν ἃ οἶδέ τις αἰσθάνεσθαι. ἔστι δὲ καὶ μὴ αἰσθάνεσθαι. In supra dicto igitur exemplo vox ἄλλοτι constituentium nominum significationem prorsus deponit, et aliam formam induit. Neque enim pro *quid aliud*, neque pro *aliud quid* accipi potest, sed πότερον et ἆρα significare videtur, ac si legeretur, ἆρα ἐνίοτε μὲν ὁρῶ, ἐνίοτε δὲ

pro πότερον, et ἆρα.

p. 34.

οὖ; Nam quod suspicari posset aliquis, vocem ἄλλοτι, iuxta sui ἐτυμολογίαν, i. e. iuxta constituentium partium significationem, pro ἄλλοτι ἀορίστως, i. e. *aliud quiddam*, aut interrogative, pro τί ἄλλο, i. e. *quid aliud*, secundum τί nominis duplicem significationem accipi posse; id neutro modo locum habet. Nam ἀόριστον ἄλλοτι nullo modo quadrat.

Quis enim sensus erit illorum verborum Platonis: *sciens ego Theodorum, et memoria tenens, qualisnam sit,*
p. 35. *aliud quiddam modo ipsum video, modo non video.* Interrogative etiam acceptum absurdum sensum reddet: *sciens ego Theodorum, et memoria tenens, qualis ipse sit, quid aliud modo video, modo non video?* At dicet aliquis,
ἄλλοτι ἤ. deesse particulam ἤ legendumque esse ἄλλοτι ἤ. At nos ἄλλοτι ἤ, aggregatum, *interrogative* ponimus accipi, in ipsoque interrogative accepto τί, particula, duplicem sui significationem prae se fert. Nam interrogative accepta, aut praecedit totum aggregatum, et tunc pro τί ἄλλο ἤ usurpatur, aut suo loco permanens τί, particula, ἀορίστως accipitur, quamvis interrogative totum aggregatum proferatur. Si igitur in ἄλλοτι ἤ interrogativo aggregato, τί, ἀόριστον faciamus, erit praedictorum Platonis verborum sensus talis: *sciens ego Theodorum, et memoria tenens, qualis sit, aliud quiddam quam modo ipsum video, modo non,* ut dictum est. Ad quae non congrua esset responsio πάνυ μὲν οὖν, quam facit adversarius in loco supra dicto, sed οὐδὲν ἄλλο, quae debetur vocibus ἄλλοτι ἤ, si in sua significatione, proxime dicto modo, acciperentur: quemadmodum accipiuntur in Sophista [Theaeteti p. 308. ed. Bekk. p. 209. ed. H. Steph.] apud eundem in illis verbis: καὶ ἐὰν δὶς τρία, ἢ τρὶς δύο, ἢ τέτταρά τε καὶ δύο λέγωμεν, πότερον ἐν πᾶσι τούτοις τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον λέγομεν; Θεαιτ. ταυτὸ. Σω. ἄρ' ἄλλοτι ἢ ἕξ; Θεαιτ. οὐδέν, i. e. *numquid aliud quoddam, quam sex?* ad quae respondet adversarius, *nihil.* Patet itaque, τί, minime ἀορίστως accipi posse in ἄλλοτι aggregato, in proposito Platonis loco: in quo ex responsione, quam facit adversarius, patet, interrogative totam locutionem proferri debere. Si autem τί, interrogative acceptum, praeponatur toti aggre-
p. 36. gato, pro τί ἄλλο ἤ, illativum et assertivum sensum propositioni tribuet. Cumque assertiones in disputationibus adversarii assensione indigeant, assensusque adversarii non sumendus, nec narratione exponendus, sed interrogatione extorquendus sit, patet, ἄλλοτι ἤ, aggregatum ex ἄλλο et τί, nominibus, et particula ἤ, cuius illativa significatio in

affirmationem convertitur, non posse accipi in proposito Platonis loco, in quo Socrates non *asserit*, nec *sumit*, sed *petit ab adversario*, *concedatne*, *an neget*, *ut*, *qui quendam novit*, *eum sensu etiam quandoque percipiat*, etc. ut supra.

Ceterum nihil causae est, cur voci ἄλλοτι, illativam significationem tribuamus, cum ad hoc significandum, οὖν particulam sibi adiungat, et fiat ἄλλοτι οὖν, de quo infra. Nec nego, nonnulla esse loca, in quibus iure suspicari possumus, ἄλλότι, pro ἄλλοτι ἢ perperam in codicibus scribi, et contra ἄλλοτι ἢ, pro ἄλλοτι. Verum ea omnia, illaque item, in quibus recte ἄλλοτι scribitur, supra dicto modo examinando, tum veram scripturam, tum vocis praepositae significationem comperiemus.

Ἀλλ' ὅτι.

Ἀλλ' ὅτι autem, ex ἀλλὰ, collisam ultimam habente, et ὅτι *causativo* constat, et *nisi quod*, vel *praeterquam quod* significat, ut apud Synesium, ὃ δὲ παρὰ πόδας ἐποίει τὸν κίνδυνον, οὐχ ἕτερον ἦν, ἀλλ' ὅτι πᾶσιν ἱστίοις ἡ ναῦς ἐφέρετο. Ubi patet, priorem partem vocis huius non ἄλλο nomen, quod supra dictum ἕτερον repetat, sed ἀλλὰ coniunctionem esse, pro ἢ *discretiva*, vel πλὴν, *exceptiva* acceptam, ut sit, οὐχ ἕτερον ἦν ἢ ὅτι, vel πλὴν ὅτι, etc. ἀλλ' ὅτι. p. 17.

Ἀλλ' ὅτι etiam ex ἀλλὰ et ὅτι, tam *causativo*, quam *expositivo*, respondet τῷ οὐχ ὅτι, propter vim adversativam τοῦ ἀλλά. Plato IV. de Repub. [p. 196. ed. Bekk. p. 436. ed. H. Steph.] οὐκ ἂν οἶμαι ἀξιοῖμεν λέγειν, ὅτι ὁ αὐτὸς ἕστηκέ τε καὶ κινεῖται, ἀλλ' ὅτι τὸ μέν τι αὐτοῦ ἕστηκε, τὸ δὲ κινεῖται. Eodem modo fieret oppositio τοῦ ἀλλὰ, ad ὅτι, causativum, οὐχ ὅτι ἐκλείπει ἡ σελήνη, διὰ τοῦτο ἡ γῆ ἐπιπροσθεῖ. ἀλλ' ὅτι ἐπιπροσθεῖ ἡ γῆ, διὰ τοῦτο ἐκλείπει ἡ σελήνη. Ἀλλὰ enim per se quoque adversatur praecedenti negationi, ut οὐ Χῖος, ἀλλὰ Κεῖος, ut de ipso dictum est [conf. supra p. 2.].

Ἄλλοτι ἤ.

Ἄλλοτι ἤ, ex ἄλλο et τί nominibus, et ἤ, particula *discretiva*, seu *selectiva* constat. In quo aggregato τὶ particula, modo ἀόριστον est, ut infra declarabitur; modo ἐρωτηματικὸν, et tunc pro τί ἄλλο ἤ, i. e. *quid aliud quam*, vel *praeterquam* accipitur, ut apud Herodot. in Clio ἄλλοτι ἤ.

[c. 109.] εἰ δὲ θελήσει τούτου τελευτήσαντος ἐς τὴν θυγατέρα ταύτην ἀναβῆναι ἡ τυραννὶς, ἧς νῦν τὸν υἱὸν κτείνει δι' ἐμεῦ, ἄλλο τι ἢ λείπεται τὸ ἐνθεῦτεν ἐμοὶ κινδύνων ὁ μέγιστος;

p. 38. Quandoque ἐρωτηματικῶς acceptum, interrogationis signum aliquod ante se habet, propter quod, quamvis tota clausula interrogative proferatur, non ideo ipsum ἄλλοτι, interrogationis signum esse dicitur; quippe cum singulae ipsius particulae propriam significationem retineant. Praecedit autem interdum alterum τί, interrogative prolatum, et tunc τί, in ἄλλοτι, ἀόριστον est. Ut in Critone [p. 169.
τὶ ἄλλοτι ἤ. ed. Bekk. p. 52. ed. H. Steph.]: τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων, ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν; ἀντὶ τοῦ, τί ἄλλο
ἆρα μὴ ἄλλοτι. ἤ, *quid aliud quam, fateamur.* Quandoque ἆρα μή, interrogativa itidem nota, praecedit: ut Phaedone [p. 17. ed. Bekk. p. 64. ed. H. Steph.], ἆρα μὴ ἄλλο τι ἡγούμεθα εἶναι τὸν θάνατον ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; i. e. *num aliud quid* (arbitramur mortem) *quam animae discessum a corpore?* Nonnunquam ἆρα solum praecedit, ut in supra citato loco Platonis in Sophista [Theaet. p. 308. ed. Bekk. p. 204. ed. H. Steph.]:
ἆρ' ἄλλοτι ἤ. ἆρ' ἄλλο τι ἢ ἕξ. Ex quibus colligitur, ἄλλοτι ἢ vocem, quantumvis interrogative proferatur, non tamen interrogationis signum esse; quippe cum semper constituentium particularum significationem retineat. At in formalibus notis, voces, aut una, aut omnes, quae unamquamque constituunt, suam propriam significationem deponunt, et aliam quandam induunt, quae non admodum sapit constituentium naturam, ut proxime dictum est de ἄλλοτι formali nota.

οὐκ ἄλλοτι ἤ. εἰ ἄλλοτι. Dicitur etiam *sine interrogatione*, cum *negatio* praecedit, οὐκ ἄλλοτι ἤ, *nihil aliud quam*, vel εἰ *conditionalis*, ut in Sympos. [p. 423. ed. Bekk. p. 210 ed. H. Steph.] σκόπει οὖν ὅταν τοῦτο λέγῃς, εἰ ἄλλοτι λέγεις,
p. 39. ἢ τόδε. et tunc τί nomen ἀόριστον est. Sive autem τί interrogativum sit, sive ἀόριστον, semper particula ἢ ad nomen ἄλλο refertur, sive mox deinceps ipsum subsequatur, sive quibusdam interpositis.

ἀλλ' ἤ, pro ἤ. Nonnunquam loco ἢ ponitur particula ἀλλ' ἤ, ut apud Platonem IV. de Repub. [p. 183. ed. Bekk. p. 429. ed. H. Steph.] εἰς ἄλλοτι ἀποβλέψας ἢ δειλὴν ἢ ἀνδρείαν πόλιν εἴποι τις, ἀλλ' ἢ εἰς τοῦτο τὸ μέρος ὃ προπολεμεῖ τε καὶ στρατεύεται. Videtur autem nomen ἄλλο repeti propter distantiam ἢ particulae ab ἄλλοτι.

Dicitur etiam ἄλλοτι ἢ aggregatum, *in principio interrogationis* positum, ut apud Platonem in Apologia [p. 104.

ed. Bekk. p. 24. ed. H. Steph.] καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ, ἄλλο τι ἢ περὶ πλείστου ποιῇ, ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται; Ubi vocem ἄλλο τι verbo περὶ πλείστου ποιῇ; ἢ particulam, τῷ ὅπως applicabimus, ut sit, ἄλλοτι περὶ πλείστου ποιῇ ἢ ὅπως etc.

Ἄλλοτι οὖν.

Ἄλλοτι οὖν, pro οὐκοῦν *illativo*, saepe accipitur ἄλλοτι οὖν. apud Platonem, ut I. de Repub. [p. 33 sq. ed. Bekk. p. 343. ed. H. Steph.]. Inductione infert Socrates, *nullam artem id, quod sibi utile est, prospicere, et curare, sed rei subiectae, circa quam versatur. Quod etiam in arte medica*, ait, *fieri*, in illis verbis: ἄλλοτι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲ ἰατρὸς οὐδεὶς, καθόσον ἰατρός ἐστι, τὸ τῷ ἰατρῷ συμφέρον σκοπεῖ, ἀλλὰ τὸ τῷ κάμνοντι. Post quae subiungit alteram illationem: οὐκοῦν καὶ ὁ κυβερνήτης, etc. Ex qua illatione patet, ἄλλοτι οὖν etiam ut οὐκοῦν illativum esse, etiamsi interrogative proferretur. In Gorgia [p. 45. ed. Bekk. p. 467. ed. H. Steph.] etiam illative accipitur, et post οὐκοῦν subsequitur. Collegit enim ibi Socrates: *actiones omnes, non per se, sed finis gratia suscipi*, et, cum ex quibusdam singularibus hoc induxisset, addit: οὐκοῦν καὶ οἱ πλέοντες οὐ τοῦτο βούλονται, ὃ ποιοῦσιν. et proinde: ἄλλοτι οὖν οὕτω καὶ περὶ πάντων; ἐάν τις πράττῃ, οὐ τοῦτο βούλεται ὃ πράττει, ἀλλ' ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττει. p. 40.

Ἄλλως τε καί.

Ἄλλως τε καὶ, *praesertim*, aggregatum ex ἄλλως, ἄλλως τε καί. quod est *aliter*, et coniunctionibus τε et καὶ, *limitativum* est, et post se habet conditionem, vel causam subsequentem, sive expressam sive tacitam, ἄλλως τε καὶ εἰ, et ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ, ἄλλως τε καὶ ἐάν. Accipitur autem modo pro *multo magis*, modo pro *multo minus*. Quando enim negativa praecedit, pro *multo minus* accipitur, ut si dicas: οὐκ ἀδικητέον τινὰ, ἄλλως τε καὶ εἰ φίλος εἴη, *nullus iniuria afficiendus est, multo minus si amicus*. Cum vero affirmativa praecedit, *multo magis* significat, ut apud Xenoph. I. ἀπομνημ. [c. 2. §. 59.] ἔφη, δεῖν τοὺς μὴ ὠφελίμους ὄντας, ἄλλως τ' ἐὰν καὶ θρασεῖς ὦσι, πάντα τρόπον κωλύεσθαι. *praesertim si temerarii sint*, i. e. *multo magis coërcendi sunt, si temerarii sint*. Et in II. ἀπομνημ. [c. 6. §. 30.] καὶ μὴν τούτων ἐγὼ τῶν p. 41.

μαθημάτων πάλαι ἐπιθυμῶ, ἄλλως τε καὶ εἰ ἐξαρκέσει μοὶ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, etc.

Notandum autem, conditionem, sive causam, interdum non expresse, sed implicite poni per participium, quod tamen in conditionem resolvitur, ut apud Thucydidem: ἄλλως τε καὶ προειπόντων. *praesertim vero cum praedixerint.* Isocrat. [Panegyr. §. 106. ed. Bekk. p. 62. ed. H. Steph.] οὐ δεῖ διὰ μακροτέρων ἐπαινεῖν, ἄλλως τε καὶ συντόμως ἔχοντα. i. e. ἄλλως τε καὶ εἴ τις ἔχοι, vel ἐπειδή τις ἔχει. Aristoph. [*Nub.* v. 1269.] δεῖ ἀποδοῦναι τὰ χρήματα

ἄλλως τε μέντοι καὶ κακῶς πεπραγότι,

i. e. ἐπειδὴ κακῶς πέπραγα. Sic Xenoph. II. ἀπομνημ. [c. 8. §. 1.] δοκεῖ δέ μοι τοῦτο κρεῖττον εἶναι, ἢ δεῖσθαί τινος ἀνθρώπων, ἄλλως τε καὶ μηδὲν ἔχοντα, i. e. ἐπειδὴ οὐδὲν ἔχω, etc.

p. 42. Differt a voce καὶ ταῦτα, quod illa non argumentatur, sed solum conditionis intensionem denotat, ut de illa dictum est. Ponitur tamen ἄλλως τε, etiam pro καὶ ταῦτα, sine conditionis subsecutione, ut apud Isocratem in Panegyr. [§. 57. ed. Bekk. p. 52. ed. H. Steph.] τίνες γὰρ ἂν ἱκετεύειν τολμήσαιεν, ἢ τοὺς ἥττους αὐτῶν, ἢ τοὺς ὑφ᾽ ἑτέροις ὄντας, παραλιπόντες τοὺς μείζω δύναμιν ἔχοντας; ἄλλως τε καὶ περὶ πραγμάτων οὐκ ἰδίων, ἀλλὰ κοινῶν. ἀντὶ τοῦ, καὶ ταῦτα περὶ πραγμάτων. Unde patet, propter loquendi modum, et annexas particulas magis, quam sensu et significatione, has inter se particulas differre.

CAPUT II.

De particula ἀμέλει.

ἀμέλει. Ἀμέλει, quoad verbalem significationem, idem est, quod θάῤῥει, i. e. *confide, bono animo esto*, ut apud Aristoph. in Nebulis [v. 874. v. 877.]:

πῶς ἂν μάθοι πόθ᾽ οὗτος ἀπόφευξιν δίκης.
Στρ. ἀμέλει, δίδασκε. θυμόσοφός ἐστιν φύσει.

Ubi *cum dubitet Socrates, num possit adolescentulus quidam rhetoricae et dialecticae idoneus esse auditor: pater Socratem bono animo esse iubet*, ac si diceret, *doce*

modo, nam addiscentem videbis. Et paulo infra apud eundem [supra v. 488.]:

Σωκρ. πῶς οὖν δυνήσει μανθάνειν; Στρ. ἀμέλει καλῶς. p. 43.

bono animo esto, ne dubita, ne non sim optime percepturus, quidquid docueris. Et rursum [v. 1109 sq.]:

Στρ. τὴν δ' ἑτέραν αὐτοῦ γνάθον
στόμωσον, οἵαν ἐς τὰ μείζω πράγματα.
Σωκρ. ἀμέλει, κομιεῖ τοῦτον σοφιστὴν δεξιόν.

Dicitur etiam *cum affectu querimoniae, et comminationis* ab eo, qui se iniuria affectum arbitretur, ut apud eundem in Ranis [v. 528—533.]:

Διον. κατάθου τὸ δέρμα. Ξανθ. ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι,
καὶ τοῖς θεοῖσιν ἐπιτρέπω. Διον. ποίοις θεοῖς;
τὸ δὲ προσδοκῆσαί σ' οὐκ ἀνόητον καὶ κενόν,
ὡς δοῦλος ὢν καὶ θνητὸς Ἀλκμήνης ἔσει;
Ξανθ. ἀμέλει καλῶς. ἔχ' αὔτ'. ἴσως γάρ τοι ποτὲ
ἐμοῦ δεηθείης ἄν, εἰ θεὸς θέλοι.

Quod ita pronunciandum est, quemadmodum hodie videmus indignabundos homines proferre comminationis verba iuncta querimoniae, indicem digitum transversum ori admoventes, vel etiam mordentes. In quo etiam sensu verbi Imperativi significationem prae se fert.

A qua significatione non declinat cum adverbialiter pro *nempe* et *nimirum, videlicet, scilicet, et utique* accipitur, ut apud Plutarch. Sympos. [Lib. VIII. quaest. II. p. 720. A.] ἐφ' ᾧ καί φασιν ἐξευρεθέντι θῦσαι τὸν Πυθαγόραν. πολὺ γὰρ ἀμέλει γλαφυρώτερον τοῦτο καὶ μουσικώτερον ἐκείνου τοῦ θεωρήματος etc. *multo enim videlicet elegantius* etc. Qua ratione inter has particulas in hoc commentario describitur vox haec, ut quae non, ut materiale vocabulum, aliquid significet, sed quae aliis ornamentum et efficacitatem afferat. Ad quem scopum particularum tractationem dirigimus, ut in praefatione dictum est. p. 44.

Ponitur et in *assumtione,* vel *quasi assumtione,* ut ἀλλὰ μὴν, et καὶ μὴν, pro *atqui:* ut apud Lucian. [*Hermot.* c. 9.] ἠξίουν γὰρ τὸν πλούτου καταφρονεῖν διδάξαντα, πρῶτον ἑαυτὸν παρέχειν ὑψηλότερον λημμάτων. ἀμέλει καὶ πράττων ταῦτα διετέλει. Est enim sensus: *oportere eum, qui verbis docuisset, contemnendas esse divitias, re etiam superiorem se omni lucro osten-*

dere. At ille talem se ostendebat. Ex cuius consequentis positione, videtur poni antecedens aliquod.

CAPUT III.

De ἂν particula, et ἀνθ' ὧν, et ἀνθ' ὅτου.

ἄν. Ἂν particulae vim δυνητικὴν et ἀοριστολογικὴν, i. e. *potentialem* et *indefinitae orationis effectricem,* tam-
p. 45. etsi omnes fere grammatici agnoscunt, tamen earum facultatum velut immemores, particulam hanc in eo, quod ipsi constituunt, expletivarum et supervacanearum particularum genere collocant: sicut et complures alias, quas propter peculiarem quandam significationem, in nullo eorum generum, in quae illi coniunctiones distribuunt, collocare possunt. In qua re quid absurdius accidere potest, quam ut, quibus vim aliquam et significationem tribuunt, eas non a potiori facultate, sed a deteriori denominent: quamvis interdum praeter sui generis facultatem ut supervacaneae accipiantur. Neque enim tale coniunctionum genus constituendum est, in quo non nisi supervacaneae particulae collocentur, quae infarciendi tantum orationem, et quasi rimas eius explendi officium praestent. Nam quas illi παραπληρωματικὰς vocant, quum pro diversa earum significatione, alia ad aliud coniunctionum genus pertineat, propriamque significationem sui generis unaquaeque habeat, quod illi etiam imprudenter fatentur, dum particulam ἂν eiusque συνώνυμον κέ, vel κέν, et alias quasdam, quas inter expletivas collocant, in aliis etiam generibus recensent. Nonnunquam tamen apud auctores, et praesertim poëtas, ornatus, sive metri gratia, sua nudatae significatione accipiuntur. Nec solum ab uno genere coniunctionum in aliud nonnullas particulas transferunt, sed ex adverbiis etiam voces, alias propriam et peculiarem habentes significationem, inter παραπληρωματικὰς coniunctiones traducunt, ut αὖ, adverbium temporis, et ποὺ, locale, seu coniecturale, et δῆτα, asseverandi, et alias nonnullas. Et sic, id quod vocibus quibusdam diversarum partium orationis accidit, ut videlicet tan-
p. 46. quam expletivae et supervacaneae aliquando accipiantur, id, ac si unum quoddam genus esset, in unius partium orationis modum redigunt.

Porro ἂν particula *omnibus modis verbalibus* iungitur, uno *Imperativo* excepto. *Optativo* namque et *Subiun-*

ctivo, ad distinguendam utriusque modi multiplicem significationem, ut mox declarabimus: ***Indicativo*** vero et ***Infinito***, nec non et ***participiorum vocibus***, ad immutandam naturalem vocum illarum significationem iungitur. Cum itaque earum vocum, quae Optativo modo tribuuntur, ea significatio, a qua modus ille denominatur, manifesta sit et nominata: aliae autem significationes nec nominatae, nec adeo manifestae; necesse erat, signo aliquo ipsas ab optandi sensu et vocum illius modi aequivocatione discerni atque distingui. p. 47.

ἄν δυνητικόν.

Haec igitur particula potentialem modum, qui aequivoce sub optandi modi vocibus dicitur, ab optandi modo distinguit. Cuius rei signum est, quod, cum Optandi modus per se, sine ullo suo signo, suam significationem prae se ferat: ut in illo Theognidis [v. 1151. 1152.]

ἀλλά μοι εἴη
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων, μηδὲν ἔχοντι κακόν.

Et apud Sophoclem [Ai. v. 550.]:

ὦ παῖ γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος.

Et Iliad. ά. [v. 18. 19.]

ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν
ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν.

Et alibi sexcenties apud auctores. Si hanc particulam addas illiusmodi vocibus, non amplius optativum, sed potentialem sensum habebunt: ut, si dicas, ὦ παῖ γένοιο ἂν πατρὸς εὐτυχέστερος. et ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν ἂν ἐκπέρσαι. et ἀλλά μοι εἴη ἂν ζῆν. Tunc voces εἴη, et γένοιο, et δοῖεν, non optandi, sed potentialis modi evadent. Patet igitur ex eo, quod optandi sensus particulam hanc respicit, modum illum, cui necessario adhaeret, diversum ab illo esse, quamvis voce conveniat.

Porro potentialis modi exempla innumerabilia sunt apud auctores. In iis illud Aristotelis est in III. Ethic. [Tom. V. p. 246.] δυνατὰ δὲ, ἃ δι' ἡμῶν γένοιτό ἄν, i. e. *quae per nos fieri possunt*. Et apud Aeschinem [*in Ctesiph.* §. 167. ed. Bekk. p. 77. ed. H. Steph.]: σὺ γὰρ ἂν κώμην ἀποστήσαις; i. e. ἀφιστάναι δυνηθείης; quod Aristoph. expressit in Pluto [v. 535.]: p. 48.

σὺ γὰρ ἂν πορίσαι τί δύναι' ἀγαθόν;

Nec vero potentialis modi voces tantum, sed eae etiam quae per verba *debeo*, et *volo*, explicantur, cum Optativi

modi vocibus aequivoce dicuntur; a cuius aequivocatione ἂν particulae adiumento, distinguuntur.

Voluntatis quidem sensus sub optandi voce est apud Aristoph. in Pluto [v. 96 sq.]:

φεύγοις ἂν ἤδη τοὺς πονηρούς;
ὡς τοὺς δικαίους δ' ἂν βαδίζοις;

Interrogat enim, *an pravos homines vitare, et ad bonos posthac se velit conferre?* Neque enim *optat*, ut id praestet, nec *dubitat*, an possit, sed interrogat, *an velit?* Eiusmodi est illud eiusdem ἐν εἰρήνῃ [v. 699.]

κέρδους ἕκατι κἂν ἐπὶ τῆς ῥιπὸς πλέοι.

Accipitur enim ibi πλέοι ἄν, non pro *navigare posset*, vel *deberet*, sed pro *navigare vellet*, perinde ac si dixisset, προαιροῖτ' ἂν πλέειν. Sic in Vespis [v. 508 sq.]:

ἐγὼ γὰρ οὐδ' ἂν ὀρνίθων γάλα
ἀντὶ τοῦ βίου λάβοιμ' ἄν, οὗ με νῦν ἀποστερεῖς.

Equidem vitam hanc cum quocunque alio bono nollem commutare. Neque enim ἀπεύχεται, nec negat, se posse hanc commutare cum alia vita, sed *nolle* se ait, et, quod ad electionem et institutum suum attinet, id minime se facturum profitetur. Sic apud Demosth. πρὸς Λεπτίνην [§. 110. ed. Bekk. p. 490. ed. Reisk.]: ὅτε δ' ὑμεῖς,
p. 49. καλῶς ποιοῦντες, καὶ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις καὶ κατὰ τὴν ὁμόνοιαν καὶ κατὰ τὰ ἄλλα πάντα, ἄμεινον ἐκείνων πράττετε, τοῦ χάριν ἂν τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἠθῶν ὀλιγωροῦντες ἐκεῖνα διώκοιτε; ubi per vocem διώκοιτε, neque *optat*, ut sequantur, neque *posse negat*, (falsum enim esset), sed, *cur velint* alienas sequi consuetudines, interrogat; inferens, *minime debere ipsos id facere.* Hic sensus Optandi modi sensui adversatur. Nam si enunciative proferas hanc ipsam interrogativam Demosth. locutionem, hoc modo: οὐκ ἔσθ' ὅτου χάριν ἂν τῶν ὑμετέρων ἠθῶν ὀλιγωροῦντες ἐκεῖνα διώκοιτε, tunc Optandi modus clarius apparebit. Sensus enim erit, *nullam esse causam, cur hoc velint.*

Modus quoque is, qui *oportere*, vel *debere*, significat, tametsi aliquando per obliqua Indicativi tempora, et ἂν particulam effertur, hoc tamen fit, cum *de re* tantum *praeterita* est sermo, ut apud Isocratem in Archidamo: οἳ δικαίως ἂν ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης ὑπερωρίσθησαν. Ubi notandum est, nisi de re praeterita sermo sit, non posse hunc modum per Indicativum efferri. Si enim de *re*

praesenti, aut *futura* esset sermo, per *Optandi* vocem diceretur ἐξορισθεῖεν ἄν, ut apud Hom. Il. β. [v. 259.]

τῷ οὐκ ἂν βασιλῆας ἀνὰ στόμ' ἔχων ἀγορεύοις.

i. e. *non deberes regibus maledicere*. Non enim *velle* ipsum aut *posse* maledicere *negat*, sed *non debere* ostendit.

Porro modus, quo *oportere* significamus, etiam *sine* ἄν particula, per Optativi voces exprimitur, ut in illo senario apud Aristoph. in Vespis [v. 1431.]:

ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.

quam quisque norit artem, in hac se exerceat. In quo exemplo deest ἄν particula, quae verbo ἔρδοι debetur. Qui modus, quamvis sub imperandi modo reduci possit; scilicet, quamvis in supra dicto exemplo vocem ἔρδοι per ἐρδέτω interpretari possimus, id tamen per enallagen accidit. Nec vero modorum et aliarum partium enallage partes ipsas confundit, ita ut non formaliter altera ab altera distinguatur. Ita volendi modus a potentiali modo ac debendi formaliter differt; tametsi nonnulla occurrunt, quae sub omnes hos modos reduci possunt, ut illud Sophoclis in Aiace [v. 87. 88.] p. 30.

Ἀθ. σίγα νυν ἑστὼς καὶ μέν' ὡς κυρεῖς ἔχων.
Ὀδ. μένοιμ' ἄν· ἤθελον δ' ἂν ἐκτὸς ὢν τυχεῖν.

ubi μένοιμ' ἄν, pro *volo manere*, et pro *possum*, et pro *debeo manere*, accipi potest: magis tamen ad *voluntatis* modum accedit, ut apud Aristoph. in Equit. [v. 36. 37. 40.]

Δημ. βούλει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖσιν φράσω;
Νικ. οὐ χεῖρον. ἓν δ' αὐτοὺς παραιτησώμεθα.
Δημ. λέγοιμ' ἂν ἤδη.

ubi λέγοιμ' ἄν manifesto pro βούλομαι λέγειν accipitur. Alibi *debendi* sensum habet, vel *potentialem*: ut in Equit. [v. 1159—61.]

Ἀλλ' ἄφες ἀπὸ βαλβίδων ἐμέ τε καὶ τουτονί,
ἵνα σ' εὖ ποιῶμεν ἐξίσου. Δημ. δρᾶν ταῦτα χρή.
ἄπιτον. Ἀλλ. ἰδού. Δημ. θέοιτ' ἄν.

quod pro *potestis*, vel, *debetis currere*, accipi potest. Sic in Ecclesiaz. [v. 131 sq.]

Πρ. περίθου δὴ τὸν στέφανον τὐχἀγαθῇ.
Γυν. ἰδού. Πρ. λέγοις ἄν, p. 31.

i. e. *licet loqui*, vel *debes*.

Nec vero in Optativi modi vocibus duntaxat vim δυνητικὴν et *voluntatis* ac *debendi* sensum obtinet, sed in

Indicativi quoque modi, et *Infiniti*, et *Participiorum* vocibus. Tanta enim est huius particulae vis, ut *Indicativi* quoque modi obliquis temporibus apposita, cum ipsis praedictos modos referat. De huius particulae constructione cum Indicativi modi vocibus, sciendum, originalia tempora, videlicet *Praesens* et *Futurum*, nec non *Praeteritum perfectum*, cum directe et definite esse, vel factam esse, vel futuram rem aliquam enuntient, et in actu ponant, minime obliquorum modorum sensum recipere posse: nec eorum quidem signa, quae actum tollunt, et ad potentiam redigunt; cuiusmodi est ἂν particula, quae *ceteris omnibus Indicativi modi vocibus apposita, eas addicit conditioni aut tacitae aut expressae*, ut potentialem, vel voluntatis modum referant, et simpliciter actum deponant, ut: ἔγραφον ἄν, i. e. *scriberem, nisi hoc esset*; et: ἐγεγράφειν ἄν, et ἔγραψα ἄν, *scripsissem nisi*. Quae conditio exprimitur apud Sophoclem in Aiace [v. 45.]:

κἂν ἐξέπραξεν, εἰ κατημέλησ' ἐγώ,

et quidem effecisset, si ego neglexissem. Sic Isocrat. in
p. 52. Areopag. [§. 75. ed. Bekk. p. 155. ed. H. Steph.] ὧν οὐδὲν ἂν ἔπραξαν, εἰ μὴ πολὺ τὴν φύσιν διήνεγκαν. *quorum nihil efficere potuissent, nisi aliis natura longe praestitissent*.

Sine conditionis quoque subsecutione per ἂν particulam, et per *Indicativi* voces, actus tollitur, et potentialis vel debendi vel voluntatis modus efficitur. *Voluntatis* modi exemplum est apud Isocrat. in Paneg. [§. 135. ed. Bekk. p. 68. ed. H. Steph.] οἳ πολὺ ἂν ἥδιον κοινῇ τὴν Ἀσίαν ἐπόρθουν, ἢ πρὸς ἀλλήλους ἕνεκα μικρῶν ἐκινδύνευον. ubi ἐπόρθουν ἂν pro πορθοῖεν ἂν dictum est, i. e. *praedari vellent*. In illo vero Demosthenis [*de corona* §. 79. ed. Bekk. p. 251. extr. ed. Reisk.]: ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν ἑαυτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφεν, particula ἂν actum tantummodo tollit, non item ad potentiam reducit, cum de re praeteriti temporis sit sermo. Non enim *potuisse*, vel *voluisse*, nec *debuisse illum mentionem facere affirmat*, sed *futurum fuisse, ut se ipsum accusaret, si se accusare aggressus esset*. Ubi vox ἐμέμνητο non tam *Plusquamperfecto*, quam *Praeterito imperfecto* tribui potest.

Ceterum *Praeterito* quoque *perfecto* iungi particulam hanc Budaeus [Comm. Gr. ling. p. 497.] ait, tametsi Gaza [Institut. lib. IV. p. 367.] negaverit, afferens contra Gazae praeceptum ex Isocrate περὶ τῆς ἀντιδόσεως exemplum

[§. 42. ed. Bekk. p. 318. ed. H. Steph.]: *ἐκείνως ὑμᾶς ἡγοῦμαι τάχιστ' ἂν ἀφεῖσθαι τῆς δόξης ταύτης.* Ex quo tamen exemplo non colligitur, Indicativi Praeterito perfecto iungi particulam hanc: cum *ἀφεῖσθαι* vox non Indicativi, sed Infinitivi modi sit. p. 53.

Iungitur etiam Plusquamperfecto Indicativi apud Xenoph. in Oeconomico [c. 15. §. 7.]: *ὅτι μὲν δεῖ γράμματα ἐπίστασθαι ἠκηκόειν ἄν.* Ubi *δυνητικῶς*, vel potius *ἀοριστολογικῶς*, et *στοχαστικῶς* accipi videtur, pro *ἀκήκοα δήπου*, vel *οἶμαι ἀκηκοέναι*, quod tamen planius per Optativum *ἀκηκόοιμι ἂν* diceretur.

Est et alia loquendi forma, cum per *Indicativi modi paratatieum et Aoristum*, rem praeteritam et factam, non ut factam, sed quae fieri posset, vi huius particulae significamus; hoc autem est, actum ad potentiam reducere. Qui modus a superiore, in quo conditio subsequitur, eo distat, quod in illo (ut conditio indicat), nihil *inesse* ponitur, in hoc vero id, *quod iam fuit in actu*, ad potentiam reducimus, sine ulla conditione. Exempla huius sunt apud Aristoph. in Pluto [v. 983—86.]:

ἀλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἂν ᾔτησ' εἴκοσιν p. 54.
εἰς ἱμάτιόν γ'. ὀκτὼ δ' ἂν εἰς ὑποδήματα.
καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτώνιον
ἐκέλευσεν ἄν, τῇ μητρί τε θοιματίδιον,
πυρῶν τ' ἂν ἐδεήθη μεδίμνων τεττάρων.

Et in Vespis [v. 268 sq.]:

οὐ μὴν πρὸ τοῦ γ' ἐφολκὸς ἦν. ἀλλὰ πρῶτος ἡμῶν
ἡγεῖτ' ἂν ᾄδων.

et paulo infra [v. 279 sqq.]:

ἀλλ' ὁπότ' ἀντιβολοίη
τις, κάτω κύπτων ἂν οὕτω,
λίθον ἕψεις, ἔλεγεν.

Sic Xenoph. I. *ἀπομνημ.* [c. 1. §. 15.] *περὶ μὲν οὖν τῶν ταῦτα πραγματευομένων τοιαῦτα ἔλεγεν. αὐτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἂν ἀεὶ διελέγετο.* In huiusmodi autem exemplis ἂν particula prae se fert *ἔννοιαν ἀοριστολογικὴν*, de qua eius facultate, quia *περὶ τῆς δυνητικῆς* satis supra dictum est, mox nonnulla dicenda sunt, et expendendum, quibusnam verbalium modorum in hac sua facultate iungatur: si tamen, quod supra dictum est, particulam ἂν cum *Futuro Indicativi*, non coniungi, quomodo id intelligi debeat, declaraverimus.

In materia quidem necessaria, sive absolute, sive cum conditione enuntietur Futurum Indicativi, cum ἄν particula non colligatur: in *contingenti* vero *materia* nihil prohibet Futurum Indicativi modi ἄν particulam admittere δυνητικῶς, cum de natura futuri contingentis sit, nihil definite ponere. Galenus in primo de caus. pulsuum: *εἰ γάρ τι καὶ παρεῖται κατὰ ταύτας, ῥᾳδίως ἐκ τῶν προειρημένων ἂν εὑρεθήσεται. facile inveniri poterit.* Non enim necessa-
p. 55. rio inventum iri, sed *posse inveniri* ait. Sic Xenoph. V. *παιδείας.* [c. 3. §. 35.] *ὅσῳ δ' ἂν κουφότερον συσκευαζώμεθα καὶ εὐτελέστερον, τοσούτῳ τὰς ἐπιούσας ἡμέρας ἥδιον ἂν ἀριστήσομέν τε καὶ δειπνήσομεν. poterimus prandere et coenare.* Apud Isocratem autem in Areopag. [§. 78. ed. Bekk. p. 155. extr. ed. H. Steph.] *ἡμεῖς γὰρ, ἢν μὲν οὕτως οἰκῶμεν τὴν πόλιν, ὥσπερ νῦν οἰκοῦμεν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἂν* [*οὐ καὶ* Bekk.] *βουλευσόμεθα, καὶ πολεμήσομεν καὶ βιωσόμεθα καὶ σχεδὸν ἅπαντα καὶ πεισόμεθα καὶ πράξομεν,* etc. ubi futurum tempus, quia a conditione pendet, non necessario ponit, futuram esse rem, de qua est sermo, ideoque potentialem sensum recipit.

ἂν ἀοριστολογικόν. Porro facultas ἀοριστολογικὴ non solum ita, ut proxime dictum est, convenit obliquis temporibus Indicativi modi, quando videlicet, quod in actu fuit, non ut in actu, sed sub potentiae specie recitatur, ut in exemplis supra citatis, et apud Aristoph. in Pluto [v. 1178—1181.]:

> καίτοι τότε,
> ὅτ' εἶχον οὐδὲν, ὁ μὲν ἂν ἥκων ἔμπορος
> ἔθυσεν ἱερεῖόν τι σωθεὶς, ὁ δ' ἂν ἐκαλλιερεῖτό τις.

et in similibus: verum etiam, si de re praeteriti temporis, et in actu posita, sub nulla potentiae specie sit sermo, paratatico Indicativi convenit, ut infra declarabitur. In Subiunctivi vero modi vocibus, facultas ἀοριστολογικὴ, coniuncta est τῇ δυνητικῇ, ita tamen, ut vis quidem δυνη-
p. 56. τικὴ praedicato verbo semper adhaereat, vel certe supprimatur; ἀοριστολογικὴ autem adiunctae parti tribuatur, ut, ὅ, τι ἂν εἴπῃς, *quicquid*, vel, *quodcunque dixeris*, h. e. *dicere poteris.* Interdum enim vis δυνητικὴ supprimitur, ut apud Isocrat. in Plataico [§. 37. Bekk. p. 303. ed. H. Steph.]: *ὅτε μὲν γὰρ αὐτοῖς ἐξουσίαν ἤλπισαν ἔσεσθαι ποιεῖν ὅ, τι ἂν βουληθῶσιν. quodcunque voluissent.* Et alibi apud alios auctores.

In Optativi vero vocibus non semper utramque facultatem in unum redigi contingit. Nam si de re praeterita

optandi vocibus utamur, patet, praedicato verbo, quod definite dici necesse est, facultatem δυνητικὴν, quae ad futurum tempus refertur, tribui non posse. Tunc autem ἄν particula, *a verbo recedat, et adjunctae parti adhaereat*, necesse est, ut apud Demosth. in secundo κατὰ Φιλίππου [γ. §. 45. ed. Bekk. p. 122. ed. Reisk.] ἐκόλαζον δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦντο, οὓς ἂν αἴσθοιντο δωροδοκοῦντας. Sic apud Aphthonium: ἐμαρτύρησε δὲ αὐτῷ καὶ Θουκυδίδης ὁ μαθητὴς, ὅτι ᾧ ἂν σύμβουλος γένοιτο, ἄριστα ἐκεῖνος ἀπήλλαττεν ἐν ταῖς δίκαις. In quibus exemplis cum de re praeterita et definita sit sermo, voces verbales minime δυνητικῶς accipi possunt; quippe cum facultas δυνητικὴ, ut paulo ante dictum est, indefinitum sensum efficiat, et ad futurum tempus referatur. Nec vero sub debendi aut voluntatis modum redigi possunt, quae hac ratione potentialem sensum habere non possunt. Unde patet, particulam ἂν in huiusmodi locutionibus, praedicatis verbis iungi non posse. Si enim iungeretur, utique unum ex supra dictis modis efficeret. Restat igitur, ut adiunctae p. 57.
parti tribuatur in constructionis distributione, minimeque δυνητικῶς, sed ἀοριστολογικῶς accipiatur, ut οὓς ἄν, *quoscunque*, et ᾧ ἄν, *cuicunque*. Cuius rei argumentum est, quod, si de re indefinita et futura loquamur, tum particula ἂν non solum ἀοριστολογικῶς adiunctis partibus, sed etiam δυνητικῶς verbis ipsis applicabitur, ut apud Platonem in Sympos. [p. 440. ed. Bekk. p. 209. ed. H. Steph.] ζητεῖ δ' οἶμαι καὶ οὗτος τὸ καλὸν, ἐν ᾧ ἂν γεννήσειεν. Ubi non solum ἐν ᾧ ἄν, sed et γεννήσειεν ἄν, i. e. *generare possit*. Nec in nominibus duntaxat, et articulis hoc accidit, sed etiam in *adverbiis*: ut ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου [§. 313. ed. Bekk. p. 329. ed. Reisk.]: ἐν τίσιν οὖν σὺ νεανίας καὶ πηνίκα λαμπρός; ad quae respondet: ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν τι κατὰ τούτων δέοι. Ubi ἡνίκ' ἄν, ἀοριστολογικῶς, et δέοι ἄν, δυνητικῶς, quatenus ad futurum refertur, dicere possumus: quanquam suspicari posset aliquis, verbum δέοι, cum neque optandi, neque debendi, nec voluntatis, nec potentialis modi sensum habeat, neque ad praeteritum tempus referri possit; idcirco ne in Optativi quidem modi voce scribi debere, sed in Subiunctivi potius, quoniam nec Indicativi vocem, nec sensum habere potest. Nam, cum Indicativus modus directe res enuntiet, et in actu ponat, reliqui oblique, ita ut nec esse, vel non esse, nec fore, vel non fore, nec fuisse, vel non, ex ipsis colligatur: optandique vocum qualitates

minime δέοι, voci, applicari possint, ut dictum est; restat, ut Subiunctivi modi esse dicatur.

Porro per se quoque Subiunctivi modi vocibus competit ἂν particulae facultas ἀοριστολογικὴ, ut apud Platonem in Phaedro [p. 74. ed. Bekk. p. 263. ed. H. Steph.]:
p. 58. καλὸν γοῦν ἄν, ὦ Σώκρατες, εἶδος ᾖ κατανενοηκὼς, ὁ τοῦτο λαβών. Ubi κατανενοηκὼς ᾖ, pro κατανενοήκῃ, dictum est*). In quo exemplo Budaeus ᾖ, pro εἴη, dictum esse docet: cum tamen non δυνητικῶς, sed ἀοριστολογικῶς, vel potius στοχαστικῶς intelligatur. Δυνητικῶς etiam iungi cum Subiunctivo ἂν particulam, idem Budaeus affirmat, quod exemplo Isocrat. ex Panegyrico probat, οὕτω γὰρ ἀμφοτέρων ὑμεῖς πεπείρασθε, ὥστ' ἄριστ' ἂν διδάξητε περὶ αὐτῶν. In quo tamen exemplo, ut recte quis vim δυνητικὴν tribuerit ἂν particulae, sic minime asseverare poterit, recte per ἦτα scribi penultimam vocis διδάξητε, et non potius διδάξοιτε in Optativi voce, ut sit pro διδάξαι δυνηθείητε.

Cum igitur non verbis, sed adiunctis verbo partibus adhaereat ἂν particula, in significatione ἀοριστολογικῇ, contingit nonnunquam, ut *Indicativi* quoque *modi Praeteritis iungi videatur* ἀοριστολογικῶς, idque de re praeterita et in actu posita. Quod absurdissimum esse videtur his, qui non animadvertunt, non verbo, sed adiunctae parti tribui ἂν, ἀοριστολογικὸν, v. c. apud Herodot. in Clio [c. 108.], inducitur Astyages, servo cuidam imperans, ut Cyrum nuper natum perdat, in illis verbis: λάβε τὸν ἂν Μανδάνη ἔτεκε παῖδα. Ubi particula ἂν, in constructionis distributione non verbo, sed articulo applicanda est, τὸν ἂν, i. e. ὃν ἂν, *quemcunque*, vel, *qualemcunque peperit*, seu *pepererit Mandane*. Quod si de re futura esset sermo, per Optativi vocem diceretur ὃν ἂν τέκοι,
p. 59. *quidquid paritura sit.* Sic apud Aristoph. in Vespis [v. 1434.], *quidam inducitur, qui, cum in ius adversarium vocasset, isque non ita commode respondisset; ipse testem admonet, ut, quidnam ille responderit, memoriae mandet.* Verba sunt: ἀλλ' οὖν σὺ μέμνησ' αὐτὸς ἅ'ν ἀπεκρίνατο**). Ubi cum ἅ'ν collisum pro ἃ ἂν legatur, vel ex ipsa collisione manifestum est applicari particulam ἂν, articulo ἅ, ut sit sensus: *ut non modo, quae po-*

---

*) [Nunc εἴη pro ᾖ legitur. *R. K.*]

**) [Nunc legitur: ἀπεκρίνατο. *R. K.*]

stremo dixerat adversarius, sed omnia, quaecunque prius dixisset, memoriae mandaret.

Infiniti quoque modi vocibus nonnullas qualitates tribuit haec particula, per quam tum *voluntatis*, tum *potentialis modus* refertur. *Voluntatis* exemplum est apud Demosthenem, *ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου.* [§. 107. ed. Bekk. p. 262. ed. Reisk.] *ἆρά γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν ἡμῶν δοκῶ, ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἂν τοῦ μὴ τα δίκαια ποιεῖν ἐθέλειν οἱ πλούσιοι;* est enim *ἀναλῶσαι ἄν*, pro, *voluisse impendere.* Frequentius occurrunt *Potentialis* exempla: quale est illud Isocrat. *ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως.* [§. 42. ed. Bekk. p. 318. ed. H. Steph.] *ἐκείνως ὑμᾶς ἡγοῦμαι τάχιστ' ἂν ἀφεῖσθαι τῆς δόξης ταύτης, liberari posse.* In illo vero Demosth. *ἐν τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας* [§. 313. ed. Bekk. p. 441. ed. Reisk.]: *ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἂν ἑαλωκέναι,* particula *ἂν* non potentialem modum efficit, cum de re praeterita et certa sit sermo; sed actus tantum per *ἂν* particulam tollitur, et tacitae vel expressae conditioni verbum subiicitur. p. 60.

Exprimitur etiam potentialis et voluntatis modus per *Futurum Infinitivi* modi *ἂν* particulae iunctum; idque plerumque praecedentibus verbis *νομίζω, φημί, ἐλπίζω, προσδοκῶ,* et similibus. Isocrat. in Busir. [§. 27. ed. Bekk. p. 226. ed. H. Steph.] *ἐνόμιζε γάρ, τοὺς τούτων ὀλιγωροῦντας, τυχὸν ἂν καὶ τῶν μειζόνων καταφρονήσειν, negligere potuisse, vel etiam neglecturos facile fuisse.* Aeschines *περὶ τῆς παραπρεσβείας* [§. 108. p. 42. ed. H. Steph.]: Futuro Infinitivi tribuit *ἂν* particulam *τὴν τάξιν τοῦ πρῶτος λέγειν οὐκ ἂν ἔφη παραλιπεῖν οὐδ' ἐπιτρέψειν τινί,* etc. Nam et *Aoristo* iungitur iisdem verbis praecedentibus: tunc enim aoristo vim *futuri* tribuit in sensu potentiali, ut infra paulo docebimus. Sic apud Xenophon: *ἀπομνημ.* II. [c. 1. §. 27.] *ἐξ ὧν ἐλπίζω, σφόδρ' ἄν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι.* Ubi *γενέσθαι ἄν*, vel *posse fieri,* vel *futurum esse* significat. Debendi exempla in Infinito in promtu non habeo, puto autem multa inveniri apud auctores.

Participiis etiam *potentialem sensum* tribuit haec particula, ut apud Isocr. in Panegyr. [in orat. *ad Philipp.* §. 9. ed. Bekk. p. 84. ed. H. Steph.] *εὕρισκον οὐδαμῶς ἂν ἄλλως ἡσυχίαν ἄγουσαν, πλὴν εἰ δόξειε ταῖς πόλεσι,* et reliqua. Ubi fortasse pro *ἄγουσαν,* rectius legeretur *ἄξουσαν,* in futuro. Est enim sensus: *Graeciam nullo modo in posterum quiescere posse, nisi* etc. Nam cum ad p. 61.

illud usque tempus non quievisset, deliberandum erat, quonam modo in posterum quiescere posset. Haec certe particula vocibus participiorum Aoristi iuncta, futuri significationem ipsis tribuit in sensu potentiali Demosth. *κατὰ Μειδίου* [§. 37. ed. Bekk. p. 526. ed. Reisk.] *τοῦ δὲ μηδένα ὑβρίζειν τὸ λοιπὸν, τὸ δίκην τὸν ἀεὶ ληφθέντα διδόναι, μόνον αἴτιον ἂν γενόμενον. Ne autem in posterum quisquam iniurius sit, hoc solum praestiturum, si, ut quisque damnatus fuerit, ita debitam poenam luerit.* *γενόμενον ἂν*, pro *γενησόμενον* dixit. Sic Isocr. in Areopag. [§. 16. ed. Bekk. p. 143. ed. H. Steph.] *εὑρίσκω γὰρ ταύτην ἂν μόνην γενομένην καὶ τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν καὶ τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγήν.* Hic *γενομένην ἂν* dixit pro *γενησομένην.* Et alibi [orat. *ad Philipp.*]: *οὐκ ἂν οἴεσθε τοὺς βαρβάρους προξένους αὐτῶν πάντας ὑμᾶς ποιήσασθαι*, pro *ποιήσεσθαι.* Sic Aristot. IV. *τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ* [Tom. IV. p. 453.]: *οἱ ποιηταὶ τὸν Ἀτλάντα ποιοῦσι τὸν οὐρανὸν ἔχειν, ὡς συμπεσόντα ἂν ἐπὶ τὴν γῆν. tanquam alioqui in terram collapsurum.* Ubi subauditur conditio, et vi *ἂν* particulae, actus tollitur, et ad potentiam reducitur. Sic apud Demosthenem [*de corona* §. 94.
p. 62. p. 257. ed. Reisk.]: *ἡμεῖς δ' οἱ μεμψάμενοι πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις. qui succensere potuissemus.* De praeterita enim re *δυνητικῶς* loquitur, actu ad potentiam redacto, quod sexcenties apud alios quoque auctores invenitur. In Indicativum etiam, conditioni subiectum, participiorum voces, adiumento *ἂν* particulae, resolvuntur, ut apud Demosth. *πρὸς ἄφοβον.* [III. §. 17. ed. Bekk. p. 849. ed. Reisk.] *ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐζήτησεν ἄν με τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας.* In quo exemplo Budaeus alterum *ἄν*, *δυνητικὸν*, alterum, *παραπληρωματικὸν* esse censet, cum tamen necessario apponatur participio, ad conditionem indicandam, quae necessario hic requiritur. Non enim ponit, *adversarium voluisse rem proferre:* imo ostendere vult *noluisse ipsum rem proferre,* concludens hoc modo: *Si rem proferre voluisset, profecto puerum poposcisset: quod cum non fecerit, patet ipsum noluisse.* Quod autem haec particula hunc sensum Participiis tribuat, patet ex loco Isocratis in Panegyr. [§. 162. ed. Bekk. p. 74. ed. H. Steph.] *καὶ τοσούτου πολέμου τὴν Ἀσίαν περιστάντος, τί δεῖ τὰ συμβησόμενα λίαν ἀκριβῶς προαγορεύειν.* Ubi, quamvis de re futura, quae conditionem habet, loquatur; tamen

propter defectum ἂν particulae, latet huiusmodi sensus, ita ut de re praeterita loqui videatur.

Ut enim τὸ ἂν nonnunquam abundat geminatum, sic *interdum deest*, non solum in *Participiis*, sed in *modis* etiam *verbalibus*, in quibus nonnunquam necessario requiritur, ut apud Demosthenem [*de corona* §. 246. ed. Bekk. p. 309. ed. Reisk.] ταῦτά μοι πάντα πεποίηται. καὶ οὐδείς ποτε εὕροι τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν*). Ubi aperte deest ἂν δυνητικὸν, ut sit, εὕροι ἂν, *invenire posset*. Sic in *debendi* sensu et Subiunctivi voce apud Plutarchum de Cicerone: [c. 37. p. 879. ed. Francof.]: γινώσκω ὃν φύγω, οὐ γινώσκων πρὸς ὃν φύγω**), *fugere debeam*. Ubi ἂν, articulo applicatum, verbo quoque suam ἀοριστολογίαν impertitur. Ceterum exempla, in quibus Participia, particulae ἂν sociata, *in conditionem* resolvuntur, non pauca inveniuntur. Aristoph. in Neb. [v. 1384.]

ἂν ἐλλειπτικόν. p. 63.

μαμμᾶν δ' ἂν αἰτήσαντος, ἧκόν σοι φέρων ἂν ἄρτον.

Ubi αἰτήσαντος ἂν, pro εἰ ᾔτησας dictum est.

Subauditur ἂν etiam non solum πρὸς περιουσίαν, verum etiam ἐξ ἀνάγκης, ut in proxime dicto Isocratis loco in Panegyr. [§. 162. ed. Bekk.] ubi de re futura et, quae nondum in actu erat, propter defectum huius particulae, ut de praeterita loqui videtur: καὶ τοσούτου πολέμου τὴν Ἀσίαν περιστάντος, ubi legendum esset περιστάντος ἂν, ut in conditionem resolvi possit oratio, ἐὰν περιστῇ. Sic in Plataico [§. 14. ed. Bekk. p. 299. ed. H. Steph.]: τούτοις μὲν γὰρ εἰρήνης οὔσης οὐ προσῆκε μνησικακεῖν περὶ τῶν τότε γενομένων, ἐκεῖνοι δ' ἐν τῷ πολέμῳ προδοθέντες εἰκότως ἂν παρ' ἡμῶν τὴν μεγίστην δίκην ἐλάμβανον. Cum enim Participiorum praeterita tempora adiumento huius particulae in conditionem resolvantur, et ex actu ad potentiam reducantur, si desit haec particula, Participii vox in sua significatione remanet, et praeteritae rei narrationem repraesentat, ut in proximo Isocratis exemplo, ubi cum Plataeenses excuset, *quod belli tempore a Lacedaemoniorum amicitia non recesserint, id metu ipsos fecisse ait. Nam si hoc fecissent, iure optimo, ut proditores, Lacedaemoniis poenas dedissent.* p. 64.

---

*) [Nunc legitur: καὶ οὐδεὶς μή ποθ' εὕρῃ τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν. *R. K.*]

**) [Verba sunt: ὥστ' ἔχειν μὲν ὃν φύγῃ, μὴ ἔχειν δὲ πρὸς ὃν φύγῃ.]

Quare in conditionem solvendum est participium προδοθέντες, et pro εἰ προεδόθησαν exponendum. Quod sine ἂν particula fieri non potest, et idcirco ipsam subintelligi necesse est: quanquam aperte nunquam solet ἂν particula cum εἰ conditionali coniungi. Sic infra in eadem oratione [Plataic. §. 42. ed. Bekk. p. 304. ed. H. Steph.]: οἷς νῦν τἀναντία ψηφισάμενοι πολλοὺς ἐπιθυμεῖν ποιήσετε τῆς ὑμετέρας φιλίας. Subauditur ἂν, ut sit, ψηφισάμενοι ἂν, pro ἐὰν ψηφίσησθε. Illud etiam animadvertendum est, verba nonnunquam adiumento huius particulae subintelligi a superioribus repetenda, vel ἐξ ἀναλόγου subaudienda. Ut apud Platonem in Phaedro [p. 186. Bekk. p. 86. ed. H. Steph.]: δόξαν μὲν ἔγωγ᾽ ἂν συγχωροίην, τὰ δ᾽ ἕτερα ταῦτα οὐκ ἄν, repetendum est verbum συγχωροίην. Et apud Isocrat. in Panegyr. [§. 86. ed. Bekk. p. 58. ed. H. Steph.] τοσαύτην ποιησάμενοι σπουδὴν, ὅσηνπερ ἂν τῆς ἑαυτῶν χώρας πορθουμένης. Ubi verbum repetendum est, ut sit integra oratio: ὅσηνπερ ἐποιήσαντο ἄν, i. e. *tantum studii et festinationis adhibuerunt, quantum adhibere potuissent, si suum agrum vastari vidissent.* Quanquam in hoc Isocratis exemplo suspicari aliquis posset, ἂν particulam participio πορθουμένης iunctam, in conditionem resolvi posse, ut sit πορθουμένης ἄν, pro εἰ ἐπορθεῖτο. De qua particulae huius facultate cum Participii vocibus iam supra dictum est. Alibi
p. 65. certe apud Isocratem clare patet, repeti debere verbum, ut οὐχ ὡς συμμάχοις ἡμῖν προσηνέχθησαν, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἂν εἰς τοὺς πολεμιωτάτους ἐξαμαρτεῖν ἐτόλμησαν. Ubi ἐξ ἀναλόγου verbum ἐξήμαρτον supplendum est, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἂν ἐξήμαρτον εἰς τοὺς πολεμιωτάτους, οὕτως εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτεῖν ἐτόλμησαν.

Ἀνθ᾽ ὧν.

ἀνθ᾽ ὧν. Ἀνθ᾽ ὧν, vox ex ἀντὶ, praepositione, et ὧν genitivo plurali articuli neutri relativi constans, *causativum* sensum habet, et *pro his* ad verbum sonat, i. e. *propterea quod.* Aristoph. in Pluto: [v. 433 sq.]:

p. 66. ἦ σφῷ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην,
ἀνθ᾽ ὧν ἐμὲ ζητεῖτον ἐνθένδ᾽ ἀφανίσαι.

Lucianus [*Dialog. Mort.* XXII. §. 1.]: ἀπόδος τὸν ναῦλον ἀνθ᾽ ὧν σε διεπορθμευσάμην. Ex quibus patet, ὧν genitivum, cum nullo expresso antecedente concordare. Aut enim nullum tale praecedit, ut in citato Aristophanis

loco, aut si quid praecedit, ut apud Lucianum τὸν ναῦλον, cum illo non concordat. Nam τὸν ναῦλον, ἀνθ' οὗ congrue diceretur. Unde patet, ὧν genitivum, adeo in hac voce coniunctum esse ἀντὶ, praepositioni, ut non seorsum, sed simul cum ipsa aliquid significet.

Ἀνθ' ὅτου.

Ἀνθ' ὅτου, ex eadem praepositione, et ὅτου, i. e. οὗ, genitivo singulari Articuli relativi neutri constans, idem quod ἀνθ' ὧν significat, ut οὐκ οἶδα ἀνθ' ὅτου, *nescio cur*, vel *quamobrem*, vel *quare*. Lysias [*contra Eratosth.* §. 2. ed. Bekk. p. 120. ed. H. Steph.] παρὰ τῶν φευγόντων χρὴ πυνθάνεσθαι, ἥτις ἦν αὐτοῖς ἔχθρα πρὸς τὴν πόλιν, ἀνθ' ὅτου τοιαῦτα ἐτόλμησαν. In quo exemplo vox ὅτου, cum expresso antecedente, quod est nomen ἔχθρα, non concordat; dicendum enim alioqui fuisset ἔχθρα ἀνθ' ἧς. Unde patet, in his etiam vocibus posteriorem ita priori annexam esse, ut nihil seorsum significet, sed simul causativum signum constituat. ἀνθ' ὅτου. p. 67.

Nec obstat, quo minus formalis nota esse dicatur, quod pluralis genitivus ὧν, in ἀνθ' ὧν, et ὅτου singularis, in ἀνθ' ὅτου, ad genitivos πραγμάτων, et πράγματος, extrinsecus subintellectos referant: quia, quae actu adsunt, excludunt ea, quae in potentia subintelliguntur, Secus est in ἀφ' ὧν, quod ut formale signum, sicut ἀνθ' ὧν, Budaeus [Comment. gr. ling. p. 507.] accepisse videtur, cum dicat ἀφ' ὧν vox, est similis ἀνθ' ὧν, Demosthenis exemplum afferens [*de corona* §. 218. ed. Bekk. p. 301. ed. Reisk.]: καὶ περιειστήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν, ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐτοῖς βοηθεῖν ἑτέροις. In quo exemplo ad πραγμάτων substantivum extrinsecus subintellectum, refertur articulus ὧν, quod substantivum ipse etiam Budaeus expressit: cum verba illa ἐξ ὧν ἔπραττον, *ex istorum rebus gestis* latine reddat. Est enim (ut ipse docet), ἀφ' ὧν ἔπραττον, idem quod διὰ τὰ τούτοις πεπραγμένα.

CAPUT IV.

De particula ἄρα*), et aliis quibusdam.

ἄρα. Ἄρα, παροξύτονον, *collectivum* et *illativum* est, in posterioris ratiocinationis parte positum, ut in illo
p. 68. exemplo Luciani [Dial. Iov. Trag. §. 51.]: *εἰ εἰσὶ βωμοὶ, εἰσὶ καὶ θεοί. ἀλλὰ μὴν εἰσὶ βωμοὶ, εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί.* Quod aliquando latet, ex eo, quod prior pars argumenti subticetur, vel ex superioribus pendet: ut apud Lucianum, Ἕλληνες ἄρα ὑμεῖς ὦ ξένοι; ac si dixisset οὐκοῦν Ἕλληνες ὑμεῖς, quae illatio ex superioribus pendet. Sic in lo-
ἔμελλον ἄρα. cutionibus ἔμελλον ἄρα, ἔμελλες ἄρα, ἔμελλεν ἄρα, vox ἄρα *illativa* et *collectiva* est, ut quae effectus cuiusdam nota est, cuius causa subticetur, vel ex superioribus petenda est. Aristoph. in Nebul. [v. 1301.]

φεύγεις δὲ ἔμελλον ἄρα κινήσειν σ' ἐγώ**).

quibus verbis infert, *fore ut fugaret et pelleret quendam.* Cuius effectus illati prius causam posuerat in proximo superiori carmine, κεντῶν ὑπὸ τὸν πρωκτόν σε τὸν σειραφόρον. ut sit illatio: *pungam te, unde fiet, ut te expellam:* vel, *pupugi te, unde factum est, ut te expulerim.* Similiter in Vespis [v. 458—460.] cum dixisset,

παῖε τῷ ξύλῳ.
Ξανθ. καὶ σὺ προσθεὶς Αἰσχίνην ἔντυφε τὸν Σελλαρτίου,

infert,

ἄρ' ἐμελλομέν ποθ' ὑμᾶς ἀποσοβήσειν τῷ χρόνῳ.

Quod etiam argumentum ita explicatur: *baculo vos percutiam, et fumo suffocabo: unde fiet, ut vos discutiam,* vel *percussi, et suffocavi; unde factum est* etc. Ulysses etiam apud Homerum Odyss. [ι. v. 475.] ex his, quibus Polyphemum affecerat, infert:

Κύκλωψ, οὐκ ἄρ' ἔμελλες ἀνάλκιδος ἀνδρὸς ἑταίρους
ἔδμεναι ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφι.

quasi colligens: *qui ita sociorum interfectorum ultus fue-*
p. 69. *rit, eum minime nequam hominem censeri posse.* Ex

---

*) [De hac particula nostro tempore rectius iudicatum est, qua de re altero volumine explicabitur. *R. K.*]

**) [Nunc legitur: φεύγεις; ἔμελλον ἄρα κινήσειν ἐγώ. *R. K.*]

quibus exemplis, hoc videlicet Homeri, et ultimo illo Aristophanis, notandum, ἄρα, particulam, non solum *postponi* praedictis verbis, quod plerumque fit; sed etiam aliquando *praeponi*. Apud Aristophanem etiam in Vespis [v. 448—451.], quamvis ἀοριστολογικῶς, vel βεβαιωτικῶς accipi videatur, tamen ad sensum συλλογιστικὸν redigi potest. Locus est, *in quo herus quidam ingratum animum servo obiicit, quod, cum nonnulla in eum beneficia contulisset, ille tamen immemor esset, qui horum, iussu filii, coërceret*. Verba Aristophanis sunt:

οὐκ ἀφήσεις οὐδὲ νυνί μ', ὦ κάκιστον θηρίον,
οὐδ' ἀναμνησθεὶς, ὅθ' εὑρὼν τοὺς βότρυς κλέπτοντά σε,
προσαγαγὼν πρὸς τὴν ἐλαίαν, ἐξέδειρ' εὖ κἀνδρικῶς,
ὥστε σε ζηλωτὸν εἶναι, σὺ δ' ἀχάριστος ἦσθ' ἄρα.

In quibus σὺ δ' ἀχάριστος ἦσθ' ἄρα, conclusio est argumenti, quo utitur ad probandum ingrati animi vitium, cuius conclusionis nota est ἄρα particula. Antecedens continetur in supra expositis, quorum sensus est: *Ego te olim tali et tali beneficio sum prosecutus, tu vero immemor es. Unde fit, ut merito ingratus dicendus sis.*

Est etiam ἀοριστολογικὸν, ut apud Xenophontem: ὦ Ζεῦ καὶ πάντες θεοὶ οἵους ἄρ' ἔχομεν ἑταίρους. *quales tandem*, vel *qualesnam sodales habemus*, etc. Sic apud Aristophan. in Pluto [v. 775.]

οἵοις ἄρ' ἀνθρώποις ξυνὼν ἐλάνθανον.

ac si dixisset, οἵοις ποτέ.

Additum etiam conditionibus dubitativis, auget τὸν στοχασμὸν, ut ποὺ particula, v. c. ἐὰν ἄρα οἷος τε ὦ. *si forte potero*. εἰ μὴ ἄρα, *nisi forte*. εἴ τις ἄρα ἀνάξιός ἐστιν. ap. Demosth. [in Leptin. §. 138. ed. Bekk. p. 499. ed. Reisk.] *si quis forte indignus est*. p. 70. ἐὰν ἄρα. εἰ μὴ ἄρα. εἴ τις ἄρα.

Per se etiam στοχαστικῶς accipitur, cum emphasi quadam prolatum, ut affirmativum sensum acquirat, ut in illo Epigrammate [Anthol. H. Steph. p. 502. ap. Aeschin. *contr. Ctesiph.* §. 184. ed. Bekk. p. 80. ed. H. Steph.]:

ἦν ἄρα κἀκεῖνοι ταλακάρδιοι οἵ ποτε Μήδων
παισὶν etc.

Sic apud Latinos adverbium *igitur* nonnunquam accipi opinor, ut apud Ovidium XIII. Metamorphos. [v. 9. 10.] ubi Aiax inducitur dicens:

Tutius est igitur contendere verbis,
Quam pugnare manu,

Quam locutionem non interrogative, sed eo modo, quo ἄρα apud Graecos paulo ante dictum est, et in eodem sensu arbitror pronuntiandam esse. Sic apud Aristoph. in Avibus [v. 1528—30.]:

Πεισθ. ὄνομα δὲ τούτοις τοῖς θεοῖς τοῖς βαρβάροις
τί ἐστιν; Πρ. ὅ, τι ἐστίν; Τριβαλλοί. Πεισθ. μανθάνω.
ἐντεῦθεν ἄρα τοὐπιτριβείης ἐγένετο.

p. 71. Ubi τὸ ἄρα non potest esse *συλλογιστικόν*. Nam ex eo, quod Dii *Τριβαλλοί* appellantur, non sequitur, quod inde *τὸ ἐπιτριβείης* denominetur, sed coniectura est a vocum vicinitate tracta.

ἄρά γε. Dicitur et cum *γὲ ἄρα* particula, *ἄρα γε*, in proxime dicta significatione. Praeponitur etiam *τῷ, οὖν, συλλογιστικῷ, ἐκ παραλλήλου*. Plato quinto de Republ. *ἄρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται*, et idem quod *οὐκοῦν* et *τοίνυν* significat. Dicitur etiam ἄρ, unica syllaba, pro *δή*. Iliad. *η*. [v. 432.]

ἔνθεν ἄρ οἰνίζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοί.

Ἆ ρ α.

ἆρά γε. ἆρα μή. ἆρ' οὖν. *Ἆρα* vero, penultima flexa, et sola per se *dubitandi* seu *quaerendi* nota est, et cum *γὲ*, et *μὴ*, et *οὖν* particulis, ut *ἆρά γε, ἆρα μὴ, ἆρ' οὖν*, idem significat, h. e. ***nunquid***, et ***nonne***. Fit autem nonnunquam, ut *ἆρα*, interrogative prolatum, si negatio subsequatur, ***illativum*** evadat. Quippe cum interrogationes, cum negatione factae, affirmationem inferant, ut apud Xenoph. [***Memorab.*** lib. I. c. 5. §. 4.] *ἆρά γε οὐ χρὴ πάντα ἄνδρα ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι κρηπῖδα.* quod perinde va-
p. 72. let ac si dixisset, *οὐκοῦν χρὴ*, vel *χρὴ τοίνυν*. Interdum negatio subsequens, simplicis assertionis sine illa affirmatione sensum habet, ut apud Demosth. [*de falsa leg.* §. 130. ed. Bekk. p. 381. ed. Reisk.] *τίνας οὖν εὐχὰς ὑπολαμ-*
ἆρα ποτέ. *βάνετε εὔξεσθαι τὸν Φίλιππον, ἆρ' οὐ πολέμου κράτος καὶ νίκην;* ***nonne belli?***

Ἆρά ποτε, ***nunquid aliquando, utrum tandem***, apud Synesium: *ἆρά ποτε τὴν ἱεράν σου κεφαλὴν περιπτύξομαι;*

Ἆρα μὴ etiam ***nunquid*** et ***utrum*** significat. Xenoph. secundo *ἀπομνημ.* [c. 6. §. 34.] *ἐὰν δέ σου προσκατηγορήσω, ὅτι διὰ τὸ ἄγασθαι αὐτοῦ καὶ εὐνοϊκῶς ἔχεις πρὸς αὐτὸν, ἆρα μὴ διαβάλλεσθαι δόξεις ὑπ' ἐμοῦ;* ***nunquid calumnia peti te censebis?***

Ἀτὰρ et Αὐτάρ. p. 73.

Ἀτὰρ, et *αὐτὰρ*, quo modo apud Poëtas accipiantur, satis ex Eustathio et aliis grammaticis constat. Cum autem *ἀτὰρ* apud Atticos quoque inveniatur, nonnihil nobis etiam dicendum est. Aristoph. in Pluto [v. 571 sq.] *ἀτὰρ* pro *ὅμως* usus est. ἀτάρ. αὐτάρ. ἀτὰρ pro ὅμως.

Ἀλλ᾽ οὐ ψεύδει τούτων γ᾽ οὐδὲν, καίπερ σφόδρα βάσκανος οὖσα. p. 74.
ἀτὰρ οὐχ ἧττόν γ᾽ οὐδὲν κλαύσει;

quorum verborum sensus est: ***Quamvis haec vere dixeris, attamen nihilo propterea minus te male perdam.*** Invenitur et *ἀτὰρ γὰρ*, apud eundem, ut *ἀλλὰ γὰρ*, interruptum tamen, *ἐν Ἀχαρνεῦσιν* [v. 513.] ἀτὰρ γάρ.

ἀτὰρ φίλοι γὰρ οἱ παρόντες ἐν λόγῳ.

Apud Platonem *οὖν* particulam, supervacaneam post se habet, in secundo de Republ. [p. 76. ed. Bekk. p. 367. extr. ed. H. Steph.] *ἀεὶ μὲν δὴ τὴν φύσιν τοῦ Γλαύκωνος ἠγάμην. ἀτὰρ οὖν καὶ τότε πάνυ γε ἥσθην.* ***tamen eo tempore potissimum oblectatus sum.*** ἀτὰρ οὖν.

Ἄττα.

Ἄττα, ἀντὶ τοῦ τινὰ, vel *τίνα*, cum spiritu tenui, differt ab *ἅττα* aspirato, quod *ἅτινα* significat. *Ἄττα* igitur cum tenui spiritu, quando *ἀορίστως ἀντὶ τοῦ τινὰ* accipitur, multis adiectivis subiicitur, ut *πόλλ᾽ ἄττα, ὀλίγ᾽ ἄττα, ἕτερ᾽ ἄττα*. ***Interrogativis*** etiam in hac eadem significatione iungitur, ut *ποῖ᾽ ἄττα, πόσ᾽ ἄττα*, i. e. *ποῖά τινα, πόσα τινά*. Videtur etiam *ἀντὶ τοῦ ποτὲ, ἀορίστου ἐπιῤῥήματος* accipi apud Aristoph. in Avibus [1514.], ubi quidam dixit: ἄττα. p. 75.

ἀπόλωλεν ὁ Ζεύς.

ad quae alter:

πηνίκ᾽ ἄττ᾽ ἀπώλετο;

ubi *ἄττα*, vel *ἀντὶ τοῦ ποτὲ*, accipitur, vel certe *ἀργόν ἐστιν*, ut *δῆτα*. ac si dixisset: *πότε δῆτ᾽ ἀπώλετο; **quandonam periit?*** ut recte annotavit Interpres.

Per se etiam *ἀντὶ τοῦ τινᾶ, ἀορίστως* accipitur. Plato, *καὶ ἐκτείνας ἑαυτὸν ἔλεγεν ἄττα προσκεκυφώς.* ***ad aurem se admovens quaedam dixit.*** Subiungitur etiam Substantivis nominibus in eodem significatu *πράγματ᾽ ἄττα, ἀντὶ τοῦ, πράγματά τινα.* item *οὕτω νέους ὄντας εἰς*

δείματ' ἄττα νομιστέον, i. e. εἰς δείματα τινά. Ἄττα vero interrogative acceptum nulli subiungitur, immo ipsi adverbium ποτὲ subiungitur. Demosth. [*de falsa leg.* §. 304. ed. Bekk. p. 438. ed. Reisk.] ὁ δὲ πρεσβεύων Αἰσχίνης οὑτοσὶ πῶς καὶ ἄττα ποτὲ διελέχθη; i. e. πῶς καὶ τίνα ποτέ. *quomodo et quaenam locutus est?*

p. 76. ## Ἀ τ ε χ ν ῶ ς.

ἀτεχνῶς. Ἀτεχνῶς, adverbium, iuxta sui ἐτυμολογίαν, *sine arte* significat, et dicitur de re, quae suapte natura talis est, vel fit: non quae techna, i. e. dolo talis appareat. Aristoph. in Pluto [v. 107—109.]:

ἡνίκ' ἂν δέ μου
τύχωσ' ἀληθῶς καὶ γένωνται πλούσιοι,
ἀτεχνῶς ὑπερβάλλουσι τῇ μοχθηρίᾳ.

Plato in Apologia [p. 90. ed. Bekk. p. 17. ed. H. Steph.] ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. Ubi idem quod πάνυ, vel ὅλως, i. e. *omnino*, et *prorsus* significare videtur. Sic infra [p. 91. ed. Bekk. p. 18. ed. H. Steph.] παῖδες ὄντες, ἔνιοι καὶ μειράκια ἀτεχνῶς. Similiter apud Aristoph. in Ranis [v. 106.]:

ἀτεχνῶς. pro πάνυ, vel ὅλως.

καὶ μὴν ἀτεχνῶς γε παμπόνηρα φαίνεται.

Ubi interpres, ἀτεχνῶς, inquit, ἀντὶ τοῦ ὅλως, καὶ ἀδόλως: post quae subdit, τέχνας γὰρ ἔλεγον τοὺς δόλους. Ex quibus elicit ἐτυμολογίαν huius adverbii, propter quam idem, quod *plane* significare videtur. Alibi etiam apud Aristophanem convenit ipsi haec eadem significatio in Nebulis [v. 408.]: ubi, *cum Socrates describat fulminis naturam, quod videlicet sit ventus inclusus in nubibus, qui postmodum vi caloris eliditur*, subdit is, qui cum illo agit, *id sibi plane accidisse*, his verbis:

p. 77. νὴ Δί' ἐγωγ' οὖν ἀτεχνῶς ἔπαθον τουτί ποτε Διασίοισιν.

ubi ἀτεχνῶς pro ἀκριβῶς, i. e. *prorsus*, vel *omnino* significat: ex quo fit, ut σαφῶς, i. e. *aperte*, et *perspicue* significet. Cuius significationis exempla passim occurrunt apud auctores.

Αὖ.

αυ. Αὖ particulam, Grammaticorum quorundam errorem secutus Budaeus [Comm. Gr. ling. p. 487.], παραπληρωματικὸν nominat, et mox pro δή, transitivo accipi, Platonis auctoritate probare se putans, affert ex ipso verba haec:

καὶ Κριτίαν δέ που πάντες ἴσμεν οὐδενὸς ἰδιώτην ὄντα ὧν λέγομεν, τῆς δ' Ἑρμοκράτους αὖ περὶ φύσεως καὶ τροφῆς, et reliqua. Addit praeterea, particulam hanc, *vicissim* et *rursum*, h. e. *contra* et *ex adverso* significare: afferens ex Demosthene [*in Leptin.* §. 78. ed. Bekk. p. 480. ed. Reisk.] exemplum: οὐδ' ἔστιν οὐδενὶ τῶν ἡμετέρων ἐχθρῶν τρόπαιον οὐδὲν ἀφ' ὑμῶν, ὑμῖν δ' αὖ ἀπὸ πολλῶν. Et aliud ex Aristide: ἀνθ' ὧν αὖ καὶ πρώτη πόλεων ἥδε ἐτίμησεν ἐκεῖνον, i. e. *quamobrem prima haec omnium civitas vicissim illum ornavit.* Nec animadvertit, in citato etiam Platonis exemplo, hoc idem, quod modo dictum est, significare hanc particulam. Designat namque plerumque *oppositionem* quandam: ut in supra dicto Platonis loco: τῆς δ' Ἑρμοκράτους αὖ: *Hermocratis vero contra.* p. 78.

Iungitur et τῷ αὖθις, adverbio repetitionis, in eodem significatu ἐκ παραλλήλου, ex quo per apocopen dici videtur. Aristoph. [*Nub.* 1379.] αυθις αὖ.

ἀλλ' αὖθις αὖ τυπτήσομαι.

et Demosth. [*de falsa leg.* §. 17. ed. Bekk. p. 346. ed. Reisk.] καὶ τούτων ἕτερ' αὖθις αὖ πεπρακότων. Grammaticorum autem error est, ut particulas cuiusque generis, si semel aut iterum apud auctores inventae fuerint otiosae, inter παραπληρωματικὰς (ut genus aliquod), collocent.

Α ὐ τ ί κ α. p. 79.

Αὐτίκα adverbium, *probationibus servit*, cum signo vel exemplo, et simpliciter argumento aliquo, inducimus aliquid esse, vel non esse. Xenoph. IV. ἀπομνημ. [c. 7. §. 2.] ἐδίδασκε δὲ καὶ μέχρι ὅτου δέοι ἔμπειρον εἶναι ἑκάστου πράγματος τὸν ὀρθῶς πεπαιδευμένον. αὐτίκα, γεωμετρίαν μέχρι μὲν τούτου, ἔφη, δεῖν μανθάνειν, ἕως ἱκανός τις γένοιτο, εἴ ποτε δεήσειε, γῆν μέτρῳ ὀρθῶς ἢ παραλαβεῖν etc. In quibus cum in universum proposuerit ostendendum, *quatenus singulae artes addiscendae essent*, subiungit *exemplum geometriae*. Hoc idem praestat particula γοῦν, ut suo loco dicetur. Porro αὐτίκα, *in promtu esse probationem* significat. Aristoph. in Pluto [v. 128—31.], cum per illa verba: αὐτίκα.

ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σε τοῦ Διὸς πολὺ
μεῖζον δυνάμενον,

proponat probandum. *Plutum plus posse, quam Jovem*, subiicit:

αὐτίκα γὰρ ἄρχει διὰ τίν' ὁ Ζεὺς τῶν θεῶν;
Καρ. διὰ τἀργύριον. πλεῖστον γάρ ἐστ' αὐτῷ.

Apud eundem in Avibus [v. 165. 66.], inducitur quidam
p. 80. *suadens avibus*,

μὴ περιπέτεσθε πανταχῇ κεχηνότες.
ὡς τοῦτ' ἄτιμον τοὔργον ἐστίν.

quod probans addit:

αὐτίκα
ἐκεῖ παρ' ἡμῖν τοὺς πετομένους ἢν ἔρῃ,

etc. ac si dixisset, πρῶτον μὲν γὰρ ἐκεῖ παρ' ἡμῖν etc. Et infra [v. 481—483.] probare volens, *non deos a principio, sed aves hominum imperium habuisse*, dicit:

ὡς οὐχὶ θεοὶ τοίνυν τῶν ἀνθρώπων ἦρχον τοπαλαιὸν,
ἀλλ' ὄρνιθες, κἀβασίλευον, πόλλ' ἐστὶ τεκμήρια τούτων.

Deinde τεκμήριον adiungit:

αὐτίκα δ' ὑμῖν πρῶτ' ἐπιδείξω τὸν ἀλεκτρυόν', ὡς ἐτυράννει.

Et rursus [v. 377—79.]

παρὰ μὲν ουν φίλου
οὐ μάθοις ἂν τοῦτ', ὁ δ' ἐχθρὸς αὐτὸς ἐξηνάγκασεν.
αὐτίχ' αἱ πόλεις παρ' ἀνδρῶν γ' ἔμαθον ἐχθρῶν, κοὐ φίλων.

Et infra [v. 574.] probare cum velit, *diis alas convenire*, exemplo id probat:

αὐτίκα Νίκη πέτεται πτερύγοιν χρυσαῖν.

Interdum *subticetur* id, quod probandum est. Unde fit, ut αὐτίκα huiusmodi sensum non retinere videatur, ut in Avibus eiusdem [1000 sq.], inducitur *Geometra quidam, instrumenta geometriae secum afferens, interrogatusque, quidnam essent*, respondet: κανόνες ἀέρος, deinde mox addit:

αὐτίκα γὰρ ἀὴρ ἐστι τὴν ἰδέαν ὅλος
κατὰ πνιγέα μάλιστα.

Ubi per αὐτίκα γὰρ probatur, instrumenta illa apta esse ad metiendum aërem. Subdit enim,

προσθεὶς οὖν ἐγὼ
τὸν κανόν' ἄνωθεν τουτονὶ τὸν καμπύλον,
μετρήσω etc.

p. 81. ## Α ὐ τ ό ς.

αὐτός. *Αὐτὸς* pronomen, non semper nomen aliquod, aut personam pronominis refert, sed aliquando *qualitatem per-*

sonae, et emphasin quandam, cum *oppositione* aut *tacita*, aut *expressa*. Sic *expressa* quidem est apud Aristoph. in Ranis [v. 22.]:

ὅτ' ἐγὼ μὲν ὢν Διόνυσος, υἱὸς Σταμνίου,
αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ' ὀχῶ.

Tacita vero, ut, αὐτὸς τοῦτ' ἔπραξα, ubi subintelligitur, καὶ οὐ δι' ἄλλου. Quandoque *emphasin* quidem designat *sine ulla oppositione*, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 924. 925.]

οὐδ' ἄν, εἰ δοίης γέ μοι
τὸν πλοῦτον αὐτὸν καὶ τὸ Βάττου σίλφιον.

Quemadmodum et *oppositionem sine emphasi*. Iliad. π. [v. 239.]

αὐτὸς μὲν γὰρ ἐγὼ μενέω — — ἀλλ' ἕταρον πέμπω·

Etenim loco nominum, articulis subiectorum, plerumque accipitur, eam ob causam, ne idem nomen repetatur, ut in illo Iliad. ʹν. [v. 1. 3.]

Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα νηυσὶ πέλασσεν, p. 82.
— — αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινώ.

Idem enim praestat pronomen αὐτὸς, ac si repetitum fuisset nomen Ζεὺς, cum articulo. Cum itaque fere nomen aliquod, actu expressum, referat, tamen interdum *subintellectum quoque aliquod nomen, et non expressum refert*; ut in dicto illo Pythagoreorum dicitur αὐτὸς ἔφα. In quo pronomen αὐτὸς *Pythagoram* designabat. Articulo autem iunctum pronomen αὐτὸς, non solum refert nomen aliquod, verum etiam ταὐτότητα significat, i. e. eandem rem, vel personam subesse praedicationi denotat, ut, si illud Homeri αὐτὸς πάλιν τρέπεν ὄσσε, diceretur, ὁ αὐτὸς τρέπεν ὄσσε.

Ἄχρι et μέχρι.

Ἄχρι et μέχρι, tam *loci*, quam *temporis* adverbia, ἄχρι, μέχρι. quatenus constructionem recipiunt, in hoc commentario locum non haberent, nisi οὗ, articulo, et aliis quibusdam ἄχρις οὗ. vocibus, in significatione temporis iungerentur. Quae cum nomen χρόνον referant, compendii gratia subintelligendum, idcirco hic describentur, cum nobis propositum sit, non modo particulas coniunctionales persequi, nec non eas voces, quae extra propriam significationem, orationis adminicula fiunt, verum etiam illas, quae compendium afferunt orationi. Haec itaque adverbia non tantum οὗ, articuli ge-

nitivo iuncta, sed etiam adiectivorum πᾶς et τίς, compendiosas locutiones efficiunt. Ut enim ἄχρις οὗ et μέχρις οὗ dicimus, sic et ἄχρι et μέχρι τινὸς, ἀορίστως, et ἄχρι et μέχρι τίνος; *interrogative:* sed μέχρι παντὸς, idem quod διὰ παντὸς significat, i. e. *sine temporis praefinitione.* Dicitur et ἄχρι τοῦδε, et μέχρι τοῦδε, subintellecto genitivo χρόνου. Sociatur etiam cum multis aliis vocibus in constructione, de quibus non est instituti nostri tractare. Illud autem non omittendum, finalem litteram σ, aut addi, aut adimi, ut vocalis aut consonans dictionis sequentis postulat.

ἄχρι τινός. p. 83. ἄχρι τοῦδε.

Significat etiam limitationem, ut apud Sextum, Πυῤῥων. ὑποτυπωσ. [lib. II. c. 23.] ἄχρι καὶ τοὺς παῖδας ὁρῶμεν διαστελλομένους. Quae limitatio argumenti a minori ad maius vim habet, quasi dicat: *si pueri, multo magis adulti.* Id quod et Italica et aliae quaedam vulgares dialecti videntur imitari, Iusin' i fanciulli vediamo, etc.

p. 84.

CAPUT V.

De γὰρ particula.

γὰρ, αἰτιολογικόν.

Γὰρ, αἰτιολογικὸς σύνδεσμος, probationibus servit. Confirmamus autem aliquid, vel infirmamus allegatione causae non solum rei essentiae, verum etiam ratiocinationis et consequentiae: ut in Oreste Euripidis [v. 4.] cum Electra proposuisset, *nullum esse tam grave malum et infortunium, quod humanum genus ferre non possit,* subdit: ὁ γὰρ μακάριος etc. afferens *causam,* non *cur* hoc ita se habeat, sed *unde* hoc sequatur et probetur, inductione adstruens quod proposuit. *Cum enim Tantalus hoc et hoc sustinuerit, Pelops item et Atreus et Agamemnon, eiusque filius Orestes, manifestum fit, verum esse, omnis generis mala et infortunia homines posse perferre.* Ponitur etiam *in principio periodi,* modo propinquae, modo remotioris alicuius rei causam afferens. Exempla utriusque sunt in Isocratis Panegyrico [§. 97. ed. Bekk. p. 60. extr. ed. H. Steph.]: πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνοι διαναυμαχεῖν ἐτόλμησαν. οὐ μὴν εἰώθησαν; καταισχυνθέντες γὰρ Πελοποννήσιοι etc. hic ad proximum οὐκ εἰάθησαν refertur. Paulo autem infra, ad remotius [§. 98. ed. Bekk. p. 61. ed. H. Steph.] ἃ δέ ἐστι ἴδια, καὶ τῆς ἡγεμονίας ἄξια, ταῦτα δ' ἐμὸν ἔργον εἰπεῖν

ἐστί. τοσοῦτον γὰρ ἡ πόλις ἡμῶν διέφερεν, etc. In quibus γὰρ non ad proximum refertur ταῦτ᾽ ἐμὸν ἔργον εἰπεῖν ἐστί, sed ad ἴδια καὶ ἄξια τῆς ἡγεμονίας, quod remotius est. Unde fit, ut inchoativum narrationum absque causae redditione videatur: tametsi non negem, etiam sine ullius causae redditione, in principio narrationum, hanc particulam inveniri, ut apud Aristophanem in Pluto [v. 649. 50.], ubi servus, *nuntians ea, quae in Pluti illuminatione acciderant*, inducitur dicens: p. 85.

ἄκουε τοίνυν, ὡς ἐγὼ τὰ πράγματα
ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλήν σοι πάντ᾽ ἐρῶ.

In quibus particula ὡς *causam* assignat, *cur attente audire debeat alter interlocutorum*, post quae narrationem aggreditur: ὡς γὰρ τάχιστ᾽ ἀφικόμεθα πρὸς τὸν θεὸν, etc. Ubi praecedens ὡς particula facit, ut de γὰρ nequeamus dicere, causam reddere, *cur sit servus audiendus.* Sic Aristot. 2. Politic. [p. 438.] aggrediens narrationem, ἀρχὴν δὲ πρῶτον ποιητέον, ἥπερ πέφυκεν ἀρχὴ τῆς σκέψεως. ἀνάγκη γὰρ ἤτοι πάντας πάντων κοινωνεῖν τοὺς πολίτας, ἢ μηδενὸς etc.

Interrogationibus etiam et *responsionibus* adhibetur particula γὰρ, in quibus latet causativa significatio, cum ex praecedentibus pendeat, et explicatione egeat, ut apud Aeschinem [*contra Ctesiph.* §. 164. ed. Bekk. p. 77. ed. H. Steph.]: σὺ γὰρ ἂν κώμην ἀποστήσαις; Negat enim, *Demosthenem id praestitisse, ut Thebani a Philippi societate deficerent:* arguens a minori, *cum tu vicum unum nequeas ad defectionem sollicitare et provocare, multo minus civitatibus, quas narras, defectionem persuaseris.* Sic apud Aristoph. in Pluto [v. 532.] inducitur ἡ πενία, proprias laudes exponens: γὰρ interrogantis, et respondentis.

παρ᾽ ἐμοῦ δ᾽ ἔστιν ταῦτ᾽ εὔπορα πάνθ᾽ ὑμῖν,

et quae sequuntur. Ad quam Chremylus: p. 86.

σὺ γὰρ ἂν πορίσαι τί δύναι᾽ ἀγαθόν;

ubi interrogatio in assertionem convertenda est, supplendo: *nego, te commoda, quae narras, praestare posse*, ad quae referenda est causa: σὺ γὰρ etc. *tu namque nihil praeter talia et talia incommoda praestare soles*, ea videlicet, quae ibi exponit Chremylus.

In *responsionibus* etiam, tam *affirmativis*, quam *negativis* accidit, ut supplendum sit aliquid, ad quod causativum γὰρ referatur, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 1148. 49.]:

Καρ. ἔπειτ' ἀπολιπὼν τοὺς θεοὺς ἐνθάδε μενεῖς;
Ἑρμ. τὰ γὰρ παρ' ὑμῖν ἐστὶ βελτίω πολύ.

Ubi deest repetitio verbi affirmati, *μενῶ* videlicet, ad quod refertur causae assignatio. Sic saepe apud Platonem, ut in Cratylo [p. 87. ed. Bekk. p. 424. ed. H. Steph.], cum Socrates inducatur dicens: *ἆρα ταῦτα μόνα ἐστὶν τῶν πρώτων ὀνομάτων, ἢ καὶ ἄλλα πολλά;* respondeatque Hermogenes: *οἶμαι ἔγωγε καὶ ἄλλα*, replicat Socrates: *εἰκὸς γάρ.* In quibus supplendum est, *ὀρθῶς οἴει καὶ ἄλλα εἶναι.* ad quae refertur, *εἰκὸς γάρ*, ut sensus sit: ***recte tu quidem sentis, alia quoque nomina, praeter exposita, esse ex numero primorum. Nam et verisimile est, alia quoque esse, et non supradicta tantum.*** Et in Theaeteto [p. 191. ed. Bekk. p. 150. ed. H. Steph.] cum ipse Theaetetus dicat, *οὔκουν εἰκός γε*, subiungit Socrates,
p. 87. *οὐ γάρ.* Ubi supplendum est, *καλῶς ποιεῖς ἀποφάσκων μὴ εἶναι εἰκός.* ***recte negas, verisimile esse***, deinde subiiciendum: *οὐ γάρ ἐστιν εἰκός*, ***neque enim verisimile est.*** Et infra [p. 196. ed. Bekk. p. 152. ed. H. Steph.] proponit Socrates: *τὸ δέ γε φαίνεσθαι αἰσθάνεσθαί ἐστιν.* ad quae Theaetetus, *ἔστι γάρ.* ubi supplendum est, *ὁμολογῶ τὸ φαίνεσθαι εἶναι αἰσθάνεσθαι. ἔστι γάρ.* Unde fit, ut *γάρ*, *ταῖς συγκαταφάσεσι καὶ ταῖς συναποφάσεσι* servire dicatur, et vim causativam retinere. Ut apud Aristophanem in Nebulis [v. 1379.], ubi non interrogationem, sed enunciationem subsequitur:

ἀλλ' αὖθις αὖ τυπτήσομαι. *Φειδ.* νὴ τὸν Δί' ἐνδίκως γάρ.

Ubi supplendum est aliquid, ut sit integra locutio: *νὴ τὸν Δία καλῶς ποιεῖς ὑφορώμενος, ἐνδίκως γὰρ τύπτοις ἄν.* Et in Ranis [v. 660. 662.], cum quidam dicat: *ἤλγησεν, οὐκ ἤκουσας;* alter respondet, *οὐκ ἔγωγε.* ad quae prior ille, *οὐδὲν ποιεῖς γάρ.* quibus assentitur, illum non doluisse, cuius causam reddit, *οὐδὲν ποιεῖς γάρ.* ut sit sensus: ***iure negat se doluisse, nam tu nihil proficis eo modo, quo facis, ipsum caedens: quare percute latus eius.*** Latet praeterea eiusdem particulae nativa significatio, cum ad remotiora refertur, ut in Pluto Aristophanis [v. 40 —42.]: interrogatus herus a servo, quidnam ipsi Apollinis oraculum respondisset, subiungit,

πεύσει. σαφῶς γὰρ ὁ θεὸς εἰπέ μοι τοδί;
ὅτῳ ξυναντήσαιμι πρῶτον ἐξιών,
ἐκέλευσε τούτου μὴ μεθίεσθαί μ' ἔτι.

Ubi τὸ *γάρ* non reddit causam, ***cur servo herus respon-***

deat, sed ad potissimam quaestionem, cur Plutum coecum tam obstinate sequeretur. Huius autem causa est: *quia iussu Apollinis hoc facit.* Obscuratur eiusdem significatio, cum interrogationem, vel alioquin figuratam locutionem subsequitur. Nisi enim figurata locutio ad enuntiativam reducatur, aegre animadverti potest, quo modo in propria significatione cum praecedentibus quadret. Ut apud Aristophanem in Pluto [v. 417. 18.] Paupertas ad Chremylum, et eius socium inducitur, cum dicat: p. 88.

ποῖ ποῖ; τί φεύγετ'; οὐ μενεῖτον; — —
ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἐξολῶ κακοὺς κακῶς.

In quibus si locutio illa, *τί φεύγετε, ἀλλὰ μεσεῖτον;* in enuntiationem convertatur, *μὴ φεύγετε, ἀλλὰ μένετε,* planum erit, verba illa, *ἐγὼ ὑμᾶς ἐξολῶ,* causam continere, *cur fugere non debeant, quippe cum quocunque fugiant, ipsos male perdituram se illa profiteatur.* Sic paulo infra in eadem fabula [v. 428—30.], cum Chremylus ad paupertatem dicat,

ἐνέκραγες ἡμῖν, οὐδὲν ἠδικημένη,

respondeatque illa,

ἄληθες; οὐ γὰρ δεινότατα δεδράκατον,
ζητοῦντες ἐκ πάσης με χώρας ἐκβαλεῖν;

particula *γὰρ,* causativa, refertur ad subaudienda haec, *δικαίως κέκραγα,* post quae interrogativa locutio, *οὐ γὰρ δεινότατα δεδράκατον,* in enuntiativam *δεινότατα γὰρ δεδράκατον* est convertenda. Et sic quadrabit *γὰρ* particula, in sensu causativo, alioquin otiosa videretur. Sic infra [v. 456—459.], ubi dicit idem Chremylus,

τί λοιδορεῖ
ἡμῖν προσελθοῦσ', οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικουμένη;

respondet Paupertas:

οὐδὲν γὰρ, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, νομίζετον
ἀδικεῖν με;

ubi *τὸ γὰρ,* nisi referatur ad supplenda haec: *σὺ λέγεις με οὐδὲν ἠδικημένην λοιδορεῖσθαι,* convertaturque interrogativa in enuntiativam, *οὐδὲν γὰρ νομίζετον ἀδικεῖν με τὸν πλοῦτον ἀναβλέψαι ποιοῦντες,* aut propriam significationem immutabit, aut certe otiosum erit.

Invenitur etiam *ὁ γὰρ, ἐλλειπτικῶς,* pro *alioquin,* p. 89.

γὰρ ἐλλειπτικόν. in eiusmodi locutionibus, qualis est illa in VII. τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ [Tom. IV. p. 486.]: οὔτε λόγῳ γὰρ οὔτε χρόνῳ οὔτε γενέσει οἷόν τε τὰ πάθη τῆς οὐσίας εἶναι πρότερα. ἔσται γὰρ χωριστά, ubi supplenda est conditionalis, cui adhaereat ὁ γὰρ, et formabitur antecedens ratiocinationis, ex repetitione superioris conclusionis: εἰ γὰρ τὰ πάθη τῆς οὐσίας εἶεν πρότερα. Ex quo sequitur consequens, ἔσται χωριστά.

τί γάρ. Interrogativo autem τί postpositum, fit τί γὰρ, nota interrogationis, ut τί δὲ, ut apud Xenoph. II. ἀπομνημ. [c. 6. §. 2.] Socrates orditur quaestionem, τί γάρ; ὅς τις δαπανηρὸς ὤν; et post illius quaestionis absolutionem, alteram aggreditur per eandem particulam, τί γάρ; ὅς τις χρηματίζεσθαι etc. Unde patet, praepositam quidem suam significationem retinere, et in postpositas sibi particulas quodammodo dominari: postpositam vero suam vim amittere, et praepositis servire. Totum enim τί γὰρ, interrogationis
p. 90. signum est, et *nonne*, vel *nunquid* significat, ut suo loco dicetur.

οὐ γάρ. Postponitur etiam τῷ οὐ, negandi adverbio, et interrogative cum quadam indignatione profertur, ex qua tamen interrogatione affirmatio infertur, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 855. 56.], ubi inducitur quidam, qui dicat:

τί ποτ' ἐστὶν ὅ, τι πέπονθεν ἄνθρωπος κακόν;

ad quae alter:

οὐ γὰρ σχέτλια πέπονθα νυνὶ πράγματα;

nonne gravia perpessus sum?

Porro confirmationes et infirmationes, quae a signo fiunt, per γοῦν particulam plerumque fiunt, ut de ipsa dicetur. Nonnunquam tamen ὁ γὰρ in his etiam adhibetur, praecedente animadversione argumenti a signo, quae est, σημεῖον δὲ, vel τεκμήριον δὲ, vel huiusmodi alia. Isocr. in Panegyr. τὰς κληρουχίας ἡμεῖς εἰς τὰς ἐρημουμένας τῶν πόλεων φυλακῆς ἕνεκα τῶν χωρίων, ἀλλ' οὐ διὰ πλεονεξίαν ἐξεπέμπομεν, σημεῖον δὲ τούτων, ἔχοντες γὰρ χώραν etc.

γάρ, pro ἄρα. Quod autem γὰρ particula ex γὲ et ἂρ, i. e. ἄρα, constet, illud quoque fidem facit, quod γὰρ quandoque συλλογιστικῶς pro ἄρα accipi videtur, ut apud Aristoph. in Acharn. [v. 68—72.], ubi inducit *legatos Atheniensium ad populum narrantes iter in Persidem*, in illis verbis:

καὶ δῆτ' ἐτρυχόμεσθα διὰ τῶν Καϋστρίων
πεδίων ὁδοιπλανοῦντες ἐσκηνημένοι,

ἐφ᾽ ἁρμαμαξῶν μαλθακῶς κατακείμενοι,
ἀπολλύμενοι.

Ad quae interlocutor: p. 91.

σφόδρα γὰρ ἐσωζόμην ἐγὼ
παρὰ τὴν ἔπαλξιν, ἐν φορυτῷ κατακείμενος.

Super quibus verbis Interpres: ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀπήντησεν ἀγανακτῶν. εἰ γὰρ ὑμεῖς ἀπόλλυσθε, ἐσωζόμην ἄρα ἐγὼ, i e. *contrariis indignabunde colligit, quod si illi se pessumdatos querantur, qui adeo molliter cubarent et delicate degerent, sequitur, ut ipse salutem et commodum consequeretur, qui super sarmenta ad moeniorum propugnacula cubaret.* Potest tamen et causativus sensus servari, *ut concedat ironice, verum esse, quod dixerant legati, se scilicet pessumdatos nimiis deliciis. Nam se propter aerumnas salutem consecutum esse.* Planior tamen est prior explanatio.

Γὰρ etiam *adversativam* vim prae se fert in dubitationibus negative cum interrogatione prolatis, ut apud Athanasium: ἐν τοῖς πρὸς Ἀντίοχον ζητήμασι. τίνος χάριν οἱ πιστοὶ σταυροὺς μὲν ἀντιτύπους τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ποιοῦμεν, τῆς δὲ λόγχης ἢ τοῦ καλάμου ἢ τοῦ σπόγγου, ἀντίτυπα οὐ κατασκευάζομεν, ἅγια γάρ εἰσι καὶ ταῦτα etc. *tametsi ea quoque Dominici corporis tactu sanctificata fuerint.* In simili locutione Aristophanes τῷ καί τοι adversativo, loco γὰρ usus est in Nebulis [v. 398 sqq.]: γὰρ adversativum.

καὶ πῶς, ὦ μῶρε σὺ, καὶ Κρονίων ὄζων καὶ βεκκεσέληνε,
εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους, πῶς δῆτ᾽ οὐχὶ Σίμων᾽ ἐνέπρησεν,
οὐδὲ Κλεώνυμον, οὐδὲ Θέωρον. καί τοι σφόδρα γ᾽ εἰσ᾽ ἐπίορκοι; p. 92.

ubi loco καί τοι, causativa γὰρ potuit adhiberi: σφόδρα γάρ εἰσιν ἐπίορκοι. Affirmatis enim enuntiationibus, quae a negative prolatis interrogationibus inferuntur, respondet causalis γὰρ, ut si dicas: εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους ὁ Ζεύς. ὤφειλε δήπου Θέωρον καὶ Σίμωνα, καὶ Κλεώνυμον βάλλειν. σφόδρα γάρ εἰσιν ἐπίορκοι. Sic si illud Athanasii in enunciationem resolvas, hoc modo: ἐπειδὴ τοῦ σταυροῦ ἀντιτύπους σταυροὺς ποιοῦμεν, ὠφείλομεν καὶ τῆς λόγχης, καὶ τοῦ καλάμου, καὶ τοῦ σπόγγου ἀντίτυπα ποιεῖν, tum quadraret, quod sequitur, ἅγια γάρ εἰσι καὶ ταῦτα. p. 92.

CAPUT VI.

De particulis γέ, γέ τοι, γοῦν.

γέ. *Γέ* particula, *at*, *saltem*, et *certe* significat. Aristot. X. Ethic. [Tom. V. p. 390.] τοῖς σφετέροις τέκνοις καὶ
p. 93. φίλοις εἰς ἀρετὴν συμβάλλεσθαι ἢ προαιρεῖσθαί γε. Demosth. [*de corona* §. 272. ed. Bekk. p. 317. ed. Reisk.] εἰ μὴ ὅλον, μέρος γ' ἐπιβάλλει τῆς βλασφημίας. *Si non summa, at pars quaedam*, vel, *certe pars quaedam*. Hoc idem significat ἀλλὰ coniunctio. Unde ambo ex παραλλήλου quandoque iunguntur, ut Iliad. ά. [v. 82.]

ἀλλά γε. ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον ὄφρα τελέσσῃ.

Quod etiam interpositione οὖν interrumpitur, et fit ἀλλ'
ἀλλ' οὖν γε. οὖν γε. Iungitur et τῷ οὖν, παραπληρωματικῷ in hoc eodem sensu, et fit γοῦν, de quo infra.

γε, pro γοῦν. *Γε* etiam pro γοῦν accipitur in *probationibus a signo*. Isocrates in Panegyr. [§. 152. 53. ed. Bekk. p. 72. ed. H. Steph.] de Persarum moribus loquens: καὶ τὰ μὲν ταπεινῶς, τὰ δ' ὑπερηφάνως ζῶντες, τῶν μὲν συμμάχων καταφρονοῦντες, τοὺς δὲ πολεμίους θεραπεύοντες. cuius signum affert, τὴν μέν γε μετ' Ἀγησιλάου στρατιὰν, ὀκτὼ μῆνας ταῖς ἑαυτῶν δαπάναις διέθρεψαν, τοὺς δὲ ὑπὲρ αὐτῶν κινδυνεύοντας ἑτέρους τοσοῦτον χρόνου τὸν μισθὸν ἀπεστέρησαν.

γε, pro μενοῦν. Significat etiam idem, quod μενοῦν, i. e. *immo*, ut in Equitibus Aristophanis [v. 185. 86.], *interrogatus quidam*,

μῶν ἐκ καλῶν εἶ κἀγαθῶν;

respondet,

εἶ μὴ 'κ πονηρῶν γ'.

pro ἐκ πονηρῶν μενοῦν, *immo vero a pravis originem duco*. Alibi in eadem fabula [296 sq.]:

Κλ. ὁμολογῶ κλέπτειν. σὺ δ' οὐχί;
Ἀλλ. κἀπιορκῶ γε βλεπόντων.

immo vero, tametsi furantem quis viderit, perjurio nego,
p. 94. *me furtum fecisse*. In qua significatione habet vim *superaddendi*, ut sit sensus: *non modo furor, verum etiam periurio nego*. Vicissim μενοῦν pro γε, apud eundem, ut de μενοῦν dicetur.

Adstruit etiam a signo vel exemplo, ut γοῦν et γέ τοι. Aristoph. in Equitib. [v. 786.]

ἄνθρωπε τίς εἶ; μῶν ἔκγονος εἶ τῶν Ἁρμοδίου τις ἐκείνων;
τοῦτό γε τοί σου τοὔργον ἀληθῶς ἐστὶν γενναῖον, καὶ φιλόδημον.

Adstruit enim *ab Harmodio originem quandam trahere, a signo et argumento, quod opus quoddam generosum fecerit.* Ponitur et pro simplici γὰρ, causativo, apud Aristophanem ἐν εἰρήνῃ. [v. 1301.], ubi cum dicat quidam; ψυχὴν δ' ἐξεσάωσα, subdit alter: *κατῄσχυνάς γε τοκῆας,* quasi causam reddens, *cur illi successerit, ut animam suam servaret; quod videlicet turpiter se ex acie surripuerit et fugerit.* γὲ, pro γάρ.

Iungitur et δὴ et τοί, παραπληρωματικοῖς, et fit, γὲ δὴ, et γέ τοι. Gregorius: ὥς γε δὴ ὁ ἐμὸς λόγος, *duntaxat ut mea est sententia.* Xenoph. ἀλλ' ἐκείνου γέ τοι, ἔφη, εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἠμέληκας. *Illud certe quidem scio non neglexisti.* Plato: κατὰ λόγον γέ τοι ἔφη ἂν γίγνοιτο ἥ τε θέα καὶ ἡ κρίσις. *ratione vero,* vel, *atqui ratione* etc. γὲ δὴ, et γέ τοι.

Praeponitur etiam γὲ particula τῷ μὴν, adversativo, et fit γε μὴν, in quo non adeo apparet γὲ particulae vis περιγραφικὴ, vel μειωτικὴ, sicut μὴν particulae vis adversativa: quippe cum γὲ μὴν, pro μέν τοι, i. e. *tamen,* accipi videatur. *Notandum* tamen in transitione, seu in principio locutionis, ἀποστατικῶς, sermonem inchoantis, et simpliciter, ubi nihil praecesserit, quod limitatione egeat, tunc totam vocem γε μὴν, puram vim adversativam obtinere, ut apud Aristoph. in Equitibus [v. 230—233.]: γὲ μὴν, pro μέν τοι. p. 95.

καὶ μὴ δέδιθ'. οὐ γάρ ἐστιν ἐξεικασμένος.
ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ αὐτὸν οὐδεὶς ἤθελε
τῶν σκευοποιῶν εἰκάσαι. πάντως γε μὴν
γνωσθήσεται.

Ubi vero praecesserit aliquid, quod limitatione indigeat, tunc γὲ particula, suam vim περιγραφικὴν obtinet: ut apud Xenophontem [*de re equestri* c. I. §. 15.] *multis tum boni, tum mali equi signis expositis,* subiungitur, τούς γε μὴν ὄρχεις δεῖ μὴ μεγάλους τὸν ἵππον ἔχειν. Quod ex resolutione eius vocis manifestum fit, ut si dicas: τούς γε ὄρχεις ὅμως δεῖ μὴ μεγάλους ἔχειν. et erit sensus: *ut aliquis concedat alia, testiculos quidem certe non magnos habere equum oportet.*

Γέ τοι etiam, ex γὲ et τοὶ constans, adstructiva est alicuius propositi, cum aliquid allegamus pro signo et argumento, vel exemplo. In quo sensu γοῦν etiam accipitur, de quo infra. Aristoph. Vesp. [v. 933. 34.]. γέ τοι.

οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ,
ὠλεκτρυών; νὴ τὸν Δί', ἐπιμύει γέ τοι.

Et in Avib. [v. 308.]

p. 96. ἄρ' ἀπειλοῦσί γε νῷν; οἴμοι, κεχήνασίν γέ τοι.

Et in Pluto [v. 423. 24.]:

Ἐρινύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας.
βλέπει γέ τοι μανικόν τε καὶ τραγῳδικόν,

et infra [v. 1040. 41.]:

ἔοικε δ' ἐπὶ κῶμον βαδίζειν. Χρ. Φαίνεται.
στεφανόν γέ τοι καὶ δᾷδ' ἔχων πορεύεται.

Et alibi in Vespis [v. 1415. 16.]:

ὁδί τις ἕτερος, ὡς ἔοικεν, ἔρχεται
γοῦν. καλούμενός σε. τόν γέ τοι κλητῆρ' ἔχει.

Γοῦν, ex *γε* et *οὖν*, componitur, et est *περιγραφικόν*, i. e. limitativum, ut *quidem* apud Latinos. Plato in Phaedone [p. 81. ed. Bekk. p. 95. ed. H. Steph.]: *τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἁρμονίαν θαυμαστῶς μοι εἶπες*. i. e. *sermonem quidem hunc de harmonia, mire mihi exposuisti.* Demosth. [*de falsa legatione* §. 13. ed. Bekk. p. 345. ed. Reisk.] *καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο ἐπανελθεῖν ἀπὸ τῆς πρώτης πρεσβείας, ἐμὲ γοῦν διεφθαρμένος ἐλάνθανε*. h. e. *ἐμέ γε*, habet enim vim *determinandi* et *circumscribendi*, sicut *duntaxat*. In hoc sensu *quidem* adverbio utitur Cicero [*ad Attic.* X, 13.] *Omnes suos, quibus irascitur crebrius, tamen caros habet, me quidem se ipso cariorem. ἐμὲ γοῦν.*

Servit etiam probationibus, cum aliquod signum, vel exemplum et argumentum allegamus ad confirmandum, quod intendimus, ut apud Plutarchum in Demetrio [c. 33. p. 904
p. 97. ed. Francof.]: *πρὸς δὲ τῷ λιμῷ, καὶ τῶν ἄλλων ἀπορίαν γενέσθαι, ἁλῶν γοῦν μέδιμνον ὠνοῦντο τετταράκοντα δραχμῶν*. Ita *γοῦν* saepe ut *γε*, dicitur *ἀντὶ τοῦ γάρ*. Xenoph. in Sympos. [c. 4. §. 47.] de Diis loquens: *καὶ μὴν ὅτι νομίζομέν γε δύνασθαι αὐτοὺς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν, καὶ τοῦτο σαφές. πάντες γοῦν αἰτοῦνται τοὺς θεοὺς τὰ μὲν φαῦλα ἀποτρέπειν, τἀγαθὰ δὲ διδόναι.* Sic apud Aristoph. in Pluto [v. 182. 83.]:

μονώτατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἴτιος
καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθ' ὅτι.

Καρ. κρατοῦσι γοῦν κἀν τοῖς πολέμοις ἑκάστοτε,
ἐφ' οἷς ἂν οὗτος ἐπικαθέζηται μόνος.

Et in Vespis [v. 389—91.]:

ὦ Λύκε δέσποτα, γείτων ἥρως· σὺ γὰρ οἷσπερ ἐγὼ κεχάρησαι.
τοῖς δακρύοισιν τῶν φευγόντων ἀεὶ καὶ τοῖς ὀλοφυρμοῖς·
ᾤκησας γοῦν ἐπίτηδες ἰὼν ἐνταῦθ', ἵνα ταῦτ' ἀκροῷο.

Latet autem praedictus sensus interdum propter formam locutionis: ut apud Aristophanem in Pluto [v. 564. 65.], ubi cum ἡ πενία dixisset,

ὅτι κοσμιότης οἰκεῖ μετ' ἐμοῦ. τοῦ πλούτου δ' ἐστὶν ὑβρίζειν,

addit Chremylus:

πάνυ γοῦν κλέπτειν κόσμιόν ἐστιν καὶ τοὺς τοίχους διορύττειν.

Quibus ironice assentitur, verum esse, quod ἡ πενία *proposuit:* ironice id argumento confirmans, quod sic explicatur: *verum est*, *τὴν κοσμιότητα οἰκεῖν παρὰ σοί*, cuius rei argumentum est, quod *τὸ κλέπτειν κόσμιόν ἐστι*. Quae omnia ut ironicum sensum habent, sic et ironice etiam proferenda sunt.

Est etiam γοῦν, μειωτικὸν, pro *certe*, vel *quidem certe*, et idem quod γε δὴ, et ἀλλά γε significat. Demosth. [*de falsa legat.* §. 95. ed. Bekk. p. 371. ed. Reisk.] ἡ δὲ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἀπολογία, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοὔνομα γοῦν ἔχει φιλάνθρωπον, pro τοὔνομά γε δὴ, *at certe nomen.* Sic saepe Galenus, ut secundo de caus. puls. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ φόκος. ὁ γοῦν ἰσχυρὸς ἀνωμάλως ἐργάζεται τοὺς σφυγμούς. ubi γοῦν, sicut γὲ, περιγραφικῶς, i. e. limitative accipitur. Et paulo infra: ἔστι δ' ὅτε πλείονι προθυμίᾳ χρησάμενος, καὶ θᾶττον καὶ μᾶλλον ἐνέργησε, πρὸς γοῦν ὀλίγον. Et rursus: ἡ μὲν γὰρ στέρησίς ἐστιν ἁπάσης τῆς ἐνεργείας, πρὸς γοῦν τὴν αἴσθησιν. γοῦν μειωτικόν. p. 98.

Accipitur etiam particula γοῦν pro *immo*, apud Aristophanem in Vespis [v. 214—16.]: ubi inducitur quidam ad servum dicens: γοῦν immo.

ἀλλ', ὦ πόνηρ', ἥξουσιν ὀλίγον ὕστερον
οἱ συνδικασταὶ, παρακαλοῦντες τουτονὶ
τὸν πατέρα.

quibus denuntiat, fore, ut mox patris sodales adfuturi sint. Ad quae opponit servus:

τί λέγεις; ἀλλὰ νῦν ὄρθρος βαθύς.

negans, posse tam multo mane illos adesse. quae refellens alter, ait;

νὴ τὸν Δί, ὀψὲ γοῦν ἀνεστήκασί γε.

i. e. *immo vero sero hodie surrexerunt, prae eo, quod solent facere.* destruens a fortiori servi oppositionem, ac si diceret; *immo mirum est, quod iam diu non adfuerint.*

CAPUT VII.

De particula Δέ.

δέ. Δὲ coniunctio, ut particulae μὲν respondet, ipsamque subsequitur, partitivam vim habet, et in partitionibus cum p. 99. ipsa adhibetur, ut τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν ἀγαθοὶ, οἱ δὲ φαῦλοι. *Oppositionis* item, seu *differentiae* signum est, ut σὺ μὲν οἴει με παίζειν, ἐγὼ δὲ σπουδάζων λέγω. Quam significationem etiam sine praecedente μὲν obtinet, ut in illo Demosth. [*de corona* §. 265. ed. Bekk. p. 315. ed. Reisk.] ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων, ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην. Et apud Hippocratem: ὁ βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρή. Accipitur etiam in hac eadem significatione loco ἀλλὰ, ut μικρὸν μὲν, καλὸν δὲ, i. e. *parum quidem, veruntamen pulcrum et elegans.*

δὲ pro ἀλλά.

δὲ, in transitione narrationum. Adhibetur etiam *in transitionibus narrationis:* acciditque, ut si transitio ἀποστατικῶς, et abrupte fiat, nihil opus sit praecedente μὲν: si enim praecedat μὲν, tunc erit transitio mista cum continuatione, ut saepe apud Xenoph. ὁ μὲν δὴ Κῦρος, vel καὶ ὁ μὲν Κῦρος ταῦτα ἔπραττεν, ὁ δὲ Ἀστυάγης etc. Continuatur namque praecedens epilogus cum exordio subsequentis narrationis.

δὲ idem, quod καί. Aequivalet etiam τῷ καὶ, συμπλεκτικῷ, ut in proximo Hippocratis loco; ubi praeter primum δὲ, reliqua omnia, quae sequuntur, copulativa sunt: ὁ καιρὸς ὀξὺς, ἡ δὲ πεῖρα σφαλερὴ etc. Neque enim singula illa κόμματα, priori opponi dicendum est. Sic in argumentis, in quibus praepostere minor praecedit, deinde maior assumitur; maior, mediante δὲ, minori annectitur: ut πᾶς ἄνp. 100. θρωπος ζῶον. πᾶν δὲ ζῶον οὐσία. Ubi δὲ pro καὶ accipi manifestum est. In hoc eodem sensu, in interroga-

tionibus iteratis, pro καὶ adhibetur. Demosth. [*de falsa leg.* §. 334. ed. Bekk. p. 448. ed. Reisk.] ποῖος γὰρ στρατηγὸς Ἅλον; τίς δὲ Φωκέας ἀπολώλεκε; τίς δὲ Δορίσκον; τίς δὲ Κερσοβλέπτην; τίς δὲ ἱερὸν ὄρος; τίς δὲ Πύλας;

Quandoque ἀντιθετικὴν vim habet, et ἀλλὰ sensum refert in huiusmodi interrogationis repetitione apud eundem: εἶτα λέγεις ὡς οὐδὲν ὅμοιός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ. σὺ δ' ὅμοιος Αἰσχίνῃ, ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σὸς, ἄλλος δέ τις τῶν νῦν ῥητόρων. In qua loquendi forma et Cicero et Terentius particula *autem* sunt usi, ut annotavit Budaeus [Comm. Gr. ling. p. 486.] δὲ ἀντιθετικόν.

Ponitur etiam ἀντὶ τοῦ δὴ, et praesertim ἐν ταῖς ἀποδόσεσιν, h. e. in principio *consequentis* longiorum periodorum, pro repetitione eius, quod proponitur. Isocrat. in Panegyr. [§. 98. ed. Bekk. p. 61. ed. H. Steph.] ἃ δέ ἐστιν ἴδια, καὶ τῆς ἡγεμονίας ἄξια, καὶ τοῖς προειρημένοις ὁμολογούμενα, ταῦτα δ' ἐμὸν ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν Sic apud Platonem [p. 118 sq. ed. Bekk. p. 113. ed. H. Steph.]: οἳ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν, διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων — τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον. *hos utique, hos vero.* Quo Ciceronem usum esse testatur Budaeus, de Divinatione [lib. II. c. 8.]: *quod enim is, qui divinat, praedicit, id vero futurum est*, graece, τοῦτο δὲ, vel τοῦτο δή. Quae repetitiones, ubi prior periodi pars longior est, videntur necessario fieri ad reassumendum ea, quae fuerunt proposita. Ubi vero prior pars μονοκόμματος est, non ad necessitatem, sed potius ad ornatum dictae particulae adhibentur. δὲ pro δή. p. 101.

Accipitur etiam δὲ, pro ἔτι, i. e. *etiam*, et apponitur τῷ καὶ, ἐκ παραλλήλου. Aristot. χ. Ethic. [Tom. V. p. 386.] ὥστε ἡ τοῦ θεοῦ ἐνέργεια μακαριότητι διαφέρουσα, θεωρητικὴ ἂν εἴη, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δὲ ἡ ταύτῃ συγγενεστάτη, εὐδαιμονικωτάτη. i. e. *humanarum etiam actionum, quae ad hanc proxime accedit, quam beatissimos reddit.* Demosth. εἰ μέντοι ῥήτωρ ἐστὶν, οἵους ἐνίους τῶν λεγόντων ἐγὼ καὶ ὑμεῖς δὲ ὁρᾶτε. *et vos quoque.* In qua significatione accipitur etiam δὴ particula. pro ἔτι.

Servit praeterea δὲ coniunctio multis quibusdam locutionibus, refertque oppositum eius, quod sub praecedenti μὲν proponitur, et pro ἀλλὰ, διαφορικῶς accipitur, ut apud Aristotelem [Ethic. Tom. V. p. 350.]: ἧ μὲν οὖν δοῦλος, οὐκ ἔστι φιλία πρὸς αὐτὸν, ᾗ δ' ἄνθρωπος. δὲ pro ἀλλά.

p. 102. ubi supplendum est, ἐστὶ φιλία πρὸς αὐτόν. *sed quatenus homo est, amicitia cum eo est.* Idem alibi [Ethic. VIII. Tom. V. p. 354.]: διὸ κἂν δόξειεν οὐκ ἐξεῖναι υἱῷ πατέρα ἀπείπασθαι, πατρὶ δ' υἱόν. supple δόξειεν ἐξεῖναι ἀπείπασθαι. *patri vero licet, filio nuntium remittere, seu filium abdicare.* In quibus exemplis cum in priori parte negetur aliquid, hoc idem in posteriore affirmatum iteratur. Sic apud Theophrastum: τῶν δὲ ξύλων τὰ σχιστὰ μὲν ὅλως ἀῤῥαγῆ, διὰ τὸ γυμνωθεῖσαν τὴν μήτραν ξηραίνεσθαι. τὰ δὲ πελεκητὰ καὶ στρογγύλα, διὰ τὸ ἐναπειλῆφθαι τὴν μήτραν. Ubi ex contraria causa, contrarius quoque effectus τοῦ ἀῤῥαγῆ supplendus est post vocem στρογγύλα, ut sit integra locutio: τὰ δὲ πελεκητὰ καὶ στρογγύλα, ῥηκτὰ, ut ita dicam, seu εὔρηκτα. Quam loquendi formam, nisi quis observaverit, facile decipi poterit. Similis ἔλλειψις est in locutionibus σημεῖον δὲ, et τεκμήριον δὲ, et ἀπόδειξις δέ. Nam in his quoque subaudiendum est, praeter verbum substantivum, pronominis quoque demonstrativi casus aliquis τούτου, vel τούτων. Demosth. [*de falsa leg.* §. 97. ed. Bekk. p. 372. ed. Reisk.] οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, ἀλλ' εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβληται. σημεῖον δὲ, εἰ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη, et reliqua, *huius autem rei argumentum est.* Quam loquendi formam pleniorem protulit Aristot. [*Hist. anim.* lib. VIII. Tom. III. p. 235.] de morbis equorum loquens: λαμβάνει δὲ καὶ εἰλεὸς, σημεῖον δὲ τῆς ἀῤῥωστίας, et quae sequuntur.

δὲ δή. Iungitur et aliis particulis, puta δὴ, quae simul *transitionibus* serviunt, ut apud Demosthenem [*de falsa leg.* §. 184. ed. Bekk. p. 399. ed. Reisk.]: ἐὰν δὲ δὴ καὶ
p. 103. πρὸς ἃ τοῖς ἐχθροῖς συμφέρει. *quod si* etc. In qua significatione Ciceronem *porro*, adverbio usum esse docet Budaeus [Comm. Gr. ling. p. 486.], cuius verba illa [Verrin. act. II. lib. I. c. 46. §. 121.] *neque enim perfacete dicta neque porro hac severitate digna:* οὐ δὲ δὴ τῆς ἐνταῦθα σεμνότητος ἄξια, graece reddidit. Iungitur et cum γέ. Demosth. [*in Midiam* §. 83. ed. Bekk. p. 541. ed. Reisk.] πένης μὲν ἴσως ἐστὶν, οὐ πονηρὸς δέ γε. Ubi tamen γὲ vim suam μειωτικὴν et περιγραφικὴν obtinet. Adiicitur etiam τοὶ huic particulae παραπληρωματικῶς: που autem non semper ἀργῶς ipsi iungitur. Nam in illo Iliad. β. [v. 135. 36.]

αἱ δέ που ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι καὶ νήπια τέκνα,
εἵαται ἐν μεγάροις.

ποὺ στοχαστικῶς accipitur, et cum verbo *εἴαται* construitur, cui etiam localiter adiici potest.

Invenitur etiam *δαὶ*, diphthongo scriptum, *δὲ* coniunctionis loco, in repetitis interrogationibus, ut Iliad. *κ'*. [v. 406 sqq.] *δαί.*

ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα ποιμένα λαῶν;
ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται ἀρήϊα; ποῦ δὲ οἱ ἵπποι;
πῶς δαὶ τῶν ἄλλων Τρώων φυλακαί τε καὶ εὐναί;

in quibus *δαὶ*, ultimo loco positum, ***coniunctionem*** esse ait Apollonius Grammaticus, negans articulum *αἱ*, colliso *δὲ*, subiectum esse hoc loco. Apud Aristophanem etiam saepe invenitur *δαὶ* pro *δὲ* positum in interrogationibus: ut in Ranis [v. 135.]

οὐκ ἂν βαδίσαιμι τὴν ὁδὸν ταύτην. Ἡρ. τί δαί;

et infra in eadem fabula [v. 558.]: p. 104.

Πανδ. τί δαί; τὸ πολὺ τάριχος οὐκ εἴρηκά πω.

Et in Pluto [v. 155. 156.]:

Χρ. οὐ τούς γε χρηστοὺς, ἀλλὰ τοὺς πόρνους. ἐπεὶ
αἰτοῦσιν οὐκ ἀργύριον οἱ χρηστοί. Καρ. τί δαί;

et infra in eadem fabula [v. 905.]:

Δικ. τί δαί; τέχνην τίν' ἔμαθες; Συκ. οὐ μὰ τὸν Δία.

In quibus omnibus locis ex metro carminum patet *δαὶ*, longam requiri syllabam.

Δὲ etiam *ἐφολκόν ἐστι μόριον*, i. e. ***adiectiva particula***, articulisque praepositivis iunctum, demonstrativi pronominis significationem composito tribuit. Est enim *ὅδε*, *ἥδε*, *τόδε*, pro *οὗτος*, *αὕτη*, *τοῦτο*. Quae voces; ut compositae, sub uno accentu super primam posito proferuntur, in ipsisque particula *δὲ*, nihil commune habet cum coniunctione *δέ*. Cuius rei signum est, quod cum praedictis vocibus *δὲ* coniunctio, interdum construitur, cum dicimus *ὅδε δὲ*, pro *οὗτος δὲ*, ubi *δὲ* frustra iteraretur, si *δε* syllaba coniunctio esset. Et hoc differunt propositae voces ab *ὁ δὲ*, *ἡ δὲ*, *τὸ δὲ*, in quibus *δὲ* coniunctio est, et respondet *τῷ μὲν* in partitionibus: cum dicimus *ὁ μὲν*, *ὁ δὲ*, pro *οὗτος μὲν*, *οὗτος δὲ*, quae potentia referunt subiectum aliquod. Si enim actu adsit subiectum, non necessario respondet *τῷ ὁ μὲν*, nisi illud quoque suo praeponatur subiecto: *ὁ μὲν Δημοσθένης ταῦτα εἶπεν. ὁ δὲ Νικίας ἔλεξε τοιάδε.* Nominibus quoque *τοῖος* et *τόσος*, et *τηλίκος* iungitur *τὸ δὲ*, *μόριον*. Unde fit *τοσόσδε*, *δὲ* encliticum. p. 105.

τοιόσδε, unico accentu super ultimam nominis posito prolata: τοῖόσδε, τοῖάδε, τοῖόνδε, et τοσόσδε, τοσῇδε, τοσόνδε. Haec eadem δε particula, formalis terminatio est adverbiorum ad locum, ut οἶκον δε, vel οἴκαδε, μεγάραδε, quae particula si voci in σ terminatae addatur, ex σ et δ fit litera ζ, ut Ἀθήνασδε, Ἀθήναζε.

---

p. 106. CAPUT VIII.

De particula Δεῖνα, Δὴ et compositis δήποτε et aliis similibus.

δεῖνα. *Δεῖνα* vox, quae tribus generibus cum diversis articulis convenit, ut ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα, *quidam, quaedam, quoddam,* vel *hic talis,* ut vulgus hominum nunc loquitur; idem quod τὶς, et τὶ, ἀόριστον significat. Quare male Lexicographus hac voce Graecos uti dicit, cum certum hominem significare volunt, neque tamen nominare. Contra incertam et indeterminatam personam hac voce significant. Demosth. περὶ τῆς συντάξεως [§. 5. ed. Bekk. p. 167. ed. Reisk.]: καὶ περίεστιν ὑμῖν ἐκ τῶν πραγμάτων, ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος, τὸν δεῖνα εἰσήγγειλε. Male item tribus personis vocem hanc accommodari dicit, cum incertam personam significet; quae quidem qualitas non nisi tertiae convenit, cum prima et secunda praesentes esse ponantur et determinatae.

Dicitur et geminatum ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, pro *hic* et *ille.* Demosth. [*de falsa leg.* §. 168. ed. Bekk. p. 393.
p. 107. ed. Reisk.] τῷ Φιλίππῳ δ', ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἠξίουν αὐτὸν ἀναλίσκειν ἐγὼ, οὔτε κατειπεῖν τούτων εἶχε καλῶς, οὐδ' εἰπεῖν, ὅτι, ἀλλ' ἔχουσιν ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα. Sic dici potest in feminino genere ἡ δεῖνα καὶ ἡ δεῖνα, et in neutro apud Philostratum de Empusa [lib. II. c. 4.] τὸ δεῖνα γενομένη, καὶ τὸ δεῖνα αὖ. Patet igitur ex supra dictis exemplis, vocem δεῖνα, tribus generibus, articulorum adiumento, nominativoque et accusativo casui, cum cuiusque casus proprio articulo tribui: genitivo autem et dativo voces δεῖνος, et δεῖνι, cum cuiusque itidem proprio articulo destinari. Demosth. [*in Lept.* §. 104. ed. Bekk. p. 488. ed. Reisk.] τῷ δεῖνι μεμφό-

μενος, καὶ τὸν δεῖνα ἀνάξιον εἶναι φάσκων. Qui quidem obliqui ex monosyllabo recto, cuius usum non habemus, deduci videntur.

Δή.

Δὴ particula, διαβεβαιωτικὸν μόριον a Grammaticis appellatur, i. e. *affirmantis* et *asseverantis particula.* Videtur autem primaria eius significatio eadem esse, atque ἤδη, adverbii temporis, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 227.]: δή.

καὶ δὴ βαδίζω,

et in Avib. [v. 550.]

καὶ δὴ τοίνυν πρῶτα διδάσκω.

In quibus exemplis *mox* et *iam* significat. Unde et praesentis temporis verbo iungitur, ad significandam τὴν ἑτοιμότητα τοῦ πράγματος. Ponitur etiam per se, in hac eadem significatione, sine καὶ, ut apud Xenophont. ὡς δὲ ἕκαστα τούτων βέλτιστα περαίνοιτο, τοῦτο δὴ πειρῶμαι λέγειν, ubi etiam praesentis temporis verbo iungitur, pro τοῦτο ἤδη πειρῶμαι. In hoc sensu accipitur ἐν τῷ, φέρε δὴ et δεῦρο δὴ, i. e. *age iam.* Et in loquendi formis, quae videntur obsecrantis esse, qualis est Iliad. ἕ. ἄξον δὴ ἔγχος Διομήδεος. Quam significationem habet etiam in locutione κατακέλευε δή, apud Aristoph. in Ranis [v. 207.]. Sic dicitur ἐν ἱππεῦσιν: p. 108.

ἴθι δὴ κάλεσον τὸν προστάτην Κλεωνά μοι.

Porro idem significat quod δὲ, pro *etiam* accepto. Aristot. Lib. X. Ethicor. [Tom. V. p. 386.] τῷ μὲν γὰρ ἐλευθερίῳ, δεήσει χρημάτων, πρὸς τὸ πράττειν τὰ ἐλευθέρια, καὶ τῷ δικαίῳ δὴ, εἰς τὰς ἀνταποδόσεις. *et iusto vero*, i. e. *iusto quoque*, ut recte annotavit Budaeus [l. l. p. 484.]. δὴ pro etiam.

Accipitur saepe et pro οὖν, *collectivo.* Isocrat. [Panegyr. §. 57. ed. Bekk. p. 52. ed. H. Steph.] ἐκ δὴ τούτων ῥᾴδιον κατιδεῖν, ὅτι καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε. Et simpliciter pro οὖν, ut apud Platonem in Symposio [p. 431. ed. Bekk. p. 204. ed. H. Steph.] εἶεν δὴ ὦ ξένη, τοιοῦτος ὢν ὁ Ἔρως τίνα χρείαν ἔχει. Unde ἐκ παραλλήλου praeponitur ipsi τῷ οὖν, ut apud eundem in Politico, τί δὴ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐ πάντες ἐρᾶν φαμέν. p. 109. pro οὖν.

Subiungitur etiam τῷ δὲ, in *transitionibus orationis*, ut dictum est, ubi de coniunctione δὲ agitur. Plato in δὲ δή.

Timaeo [p. 25. ed. Bekk. p. 29. ed. H. Steph.]: τὸ μὲν οὖν προοίμιον θαυμασίως ἀπεδεξάμεθά σου, τὸν δὲ δὴ νόμον ἡμῖν ἐφεξῆς πέραινε. Eundem usum praestat ἐν
οὐδὲ δή. τῷ, οὐδὲ δή, i. e. *nec vero*. Sic apud Platonem in Symposio [p. 427. ed. Bekk. p. 202. ed. H. Steph.]: εὐδαίμονας δὲ δὴ λέγεις οὐ τοὺς τἀγαθὰ καὶ καλὰ κεκτημένους; quae locutio interrogative est proferenda. Nam et interrogative fieri transitiones, nihil prohibet. Quae causa fuit, cur Budaeus interrogationibus δὴ particulam inserendam censuerit, cum tamen potissimum transitioni serviat, cui accidit interrogatio. Accipitur etiam saepe παραπληρωματικῶς.

p. 110. Iungitur huic particulae etiam adverbium ποτέ, ἀοριστολογικὸν ἐγκλινόμενον, et fit δήποτε. Quod nunquam
δή ποτε. per se consistere potest, sed semper subiicitur articulo alicui relativo, vel nomini, aut adverbio itidem relativis: ut, ὅς δήποτε, ὅ δήποτε, ὅστις δήποτε, ὅ, τι δήποτε, οὗ δήποτε, ᾧ δήποτε, et ὅπου δήποτε, ὅτῳ δήποτε. Similiter in reliquis casibus et numeris omnium generum. Exemplum usus τοῦ, ὅ δήποτε est illud: ὅτε γὰρ διδάξειεν ὅ δήποτε, τιμῆσαι τὸν μαθόντα ἐκέλευεν. *cum quidvis doceret.* idem per ὁτιοῦν dici potest. Sic οἷος δήποτε, οἷον δήποτε, ὅσος δήποτε, ὅπως δήποτε. Postponitur et interrogativis tam pronominibus, quam adverbiis aggregatum δήποτε, ut τί δήποτε, πῶς δήποτε.

Δήπου.

δήπου. Δήπου, ἐκ τοῦ δή, βεβαιωτικοῦ, καὶ τοῦ που, στοχαστικοῦ, utriusque naturam refert. Adhibetur enim in assertionibus, in quibus στοχασμὸς quodammodo subest, ut apud Demosth. [*de falsa leg*. §. 113. ed. Bekk. p. 375. ed. Reisk.] μέμνησθε γὰρ δήπου. *meministis enim utique*, vel *nimirum*. Quae tamen asseveratio in στοχασμὸν convertitur. Idem enim est, ac si diceres: *meministis enim, ut opinor*. Sic δήπουθεν, apud Galenum, τί γὰρ ἔσται νόσου αἴτιον; οὐδὲν δήπου, i. e. *nihil credo*.

p. 111. Interdum apertius apparet ὁ στοχασμὸς, ut in illis Plutarchi de Phocione [c. 8. p. 745. ed. Francof.]: ἐπεὶ δὲ ἑώρα πάντας ἀποδεχομένους τὸν λόγον, ἐπιστραφεὶς πρὸς τοὺς φίλους, εἶπεν· οὐ δήπου κακόν τι λέγων ἐμαυτὸν λέληθα. i. e. *enimvero haud crede malum quodpiam verbum imprudenti mihi excidisse*. Idem in Cicerone [c. 26. p. 873.]: οὐ δήπου καὶ Βατίνιος δειπνῆσαι παρ' ἐμοὶ βούλεται. *haud opinor Vatinium quoque apud*

me coenare velle. Quae locutiones *interrogative* etiam proferri et intelligi interdum possunt. Sicut etiam apud Aristoph. in Ranis [v. 522. 526. 27.]:

Διον. ἐπίσχες οὗτος.
Ξανθ. τί δ' ἐστὶν; οὐ δήπου μ' ἀφελέσθαι διανοεῖ,
ἅδωκας αὐτός;

Et in Acharnens. [v. 122.]

ὁδὶ δὲ τίς ποτ' ἐστίν; οὐ δήπου Στράτων;

Sic in Pluto legi puto [v. 549.]

οὔκουν δήπου τῆς πτωχείας πενίαν φαμὲν εἶναι ἀδελφήν;

non οὐκοῦν. et est sensus: *nonne igitur* πενίαν πτωχείας *sororem esse dicimus?* Et in Avibus [v. 270.]:

Εὐελπ. νὴ Δί' ὄρνις δῆτα. τίς ποτ' ἐστίν; οὐ δῆπου ταῶς;

Nam et negationi iuncta particula πού, eundem sensum prae se fert, et tam ἐρωτηματικῶς, quam στοχαστικῶς accipi potest, ut apud eundem in Ranis [v. 522. 23.]:

Διον. ἐπίσχες οὗτος. οὔ τι πού σπουδὴν ποιεῖς,
ὁτιή σε παίζων Ἡρακλέα γ' ἐσκεύασα,

ubi etiam στοχαστικῶς intelligi potest: *non equidem te serio agere puto.* Quod tamen κατὰ βαρύτητος καὶ σχετλιασμοῦ proferri debet, ut Italice, no credo gia etc. p. 112.

Δῆθεν.

Δῆθεν, *quasi vero*, adverbium, quo utimur, cum verisimilem sive fictam causam designare volumus. Cuius loco vocabulo πρόφασιν usus est Homerus Il. τ'. [v. 301.] δῆθεν.

κλαῖον
Πάτροκλον πρόφασιν σφῶν δ' αὐτῶν κήδε' ἑκάστη,

quod Πάτροκλον δῆθεν dici potest. Sic apud Aristoph. in Equitib. [v. 565—67.]

οὔκουν μ' ἐν Ἄργει οἷα πράττεις, λανθάνει.
πρόφασιν μὲν Ἀργείους φίλους ἡμῖν ποιεῖ.
ἰδίᾳ δ' ἐκεῖ Λακεδαιμονίοις ξυγγίγνεται.

Quod etiam Ἀργείους δῆθεν φίλους ἡμεῖν ποιεῖ, dici potest.

Δῆτα.

δῆτα. *Δῆτα* particula, ***confirmandi*** vim habet. Aristoph. in Equit. [v. 725. 26.]

> *Κλ.* ὦ δῆμε δεῦρ' ἔξελθε, νὴ Δί', ὦ πάτερ.
> *Ἀλλ.* ἔξελθε δῆτ', ὦ δημίδιον ὦ φίλτατον.

p. 113. quibus ὁ *Ἀλλαντοπώλης* confirmat, quod ὁ *Κλέων* proposuit. Sic in Avibus [v. 268. 69.]

> *Πεισθ.* ὠγάθ', ἀλλ' οὑτοσὶ καὶ δή τις ὄρνις ἔρχεται.
> *Εὐελπ.* νὴ Δί' ὄρνις δῆτα.

Ubi iureiurando vox *δῆτα* additur, ad cumulum affirmationis: quippe quae modo *συγκαταφατικὴν* vim habeat, cum affirmationes confirmat; modo *συναποφατικὴν*, quando negativis hoc praestat, ut *οὐ δῆτα*. Sicut etiam *ἐρωτηματικὴν*, ut in *τί δῆτα:* et *ἀπαγορευτικὴν*, nec non *ἀπευκτικὴν*, ut in *μὴ δῆτα*.

Porro Budaeus [Comment. ling. gr. p. 483.] vacare interdum particulam hanc putat, afferens exempla tum ex Demosthene: *καὶ δῆτα θαυμάζω πῶς οὐ λογίζῃ*. tum ex Synesio: *καὶ δῆτα διαλέξομαι πρὸς σέ*. et Xenophonte: *πολὺν δὲ λόγον ἐχόντων τινῶν περὶ αὐτοῦ ἤκουον, καὶ δῆτα ἠρόμην*. docetque, sicut negatio saepe abundat, sic etiam affirmationem redundare. Quod ut concedamus de *δῆτα* vere dici, non tamen de affirmativis in universum concedendum est; multoque minus de proprie dictis affirmativis. Sunt enim proprie affirmativae, quibus in responsionibus utimur, veluti *ναὶ, κομιδῆ, καὶ μάλα, πάνυ γε, πάνυ μενοῦν*, et nonnullae aliae: quae ab assertivis differunt, quod assertivae affirmationem adiuvant, non autem efficiunt. Quae vero notae iurandi sunt, et adiuvant et efficiunt.

p. 114. Porro sicut affirmativas nunquam abundare, seu vacare asserere possumus, ita ut nullum usum sensui aut locutioni praestent; sic et *δῆτα* in supra dictis exemplis, non penitus vacare comperiemus. Nam in illis Demosthenis *καὶ δῆτα θαυμάζω*, vox *δῆτα*, ***equidem***, vel ***et quidem*** verti potest, et locutioni qualitatem quandam confert, quam *θαυμάζω* verbum per se praestare non potest. In Synesii etiam exemplo vox *δῆτα*, ***profecto*** significat, vel pro *δὴ* accipitur, ac si dixisset, *καὶ δὴ διαλέξομαι πρὸς σέ*, i. e. ***iamque tecum colloquar***. Sic apud Xenophontem: *καὶ δῆτα ἠρόμην*, ***iamque interrogabam***, i. e. ***interrogare coepi***. Nam pro *δὴ* accipi particulam hanc, ipse quoque

Budaeus testatur, citans Aristophanis verba illa in Pluto [v. 480.]:

τί δῆτά σοι τίμημ' ἐπιγράψω τῇ δίκῃ.

i. e. *quam tandem multam irrogabo tibi.* Et apud Athenaeum: τί δῆτ', ἔφη, δεδοίκατε. *quidnam,* vel *quid tandem.* Hoc idem ἐν εἰρήνῃ [v. 1260—63.] videtur sonare. [v. 1260—63.]

Τρ. ἐπεὶ
τούτῳ γ' ἐγὼ τὰ δόρατα ταῦτ' ὠνήσομαι.
Δορ. πόσον δίδως δῆτ',

pro, πόσον δὴ δίδως;

Δ ι ά.

Διὰ, accusativo iuncta, *causam* significat, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 143.]: διά.

τί λέγεις; δι' ἐμὲ θύουσιν αὐτῷ;

Sic διὰ σὲ, δι' ἐκεῖνον, puta Σωκράτην. Quae locutiones sic dicuntur, ut τὸ ἐμὸν μέρος, τὸ σὸν μέρος, τὸ ἐκείνου μέρος, i. e. *quantum in me,* vel *in te,* vel *in illo est.* Demosth. [*de corona* §. 49. ed. Bekk. p. 242. ed. Reisk.] ἐπεὶ διά γε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπολώλειτε. *quantum in vobis fuit.* quod etiam *per vos* dici potest. Nam et latine locutio haec ad verbum dicitur, ut recte annotavit Budaeus [l. c. p. 523.] Sic Ovidius dixit: *Ipse quidem per me sospes tutusque fuisses.* et Plautus [Curc. act. IV. sc. III. v. 22.]: *at tum aegrota, si vis per me quidem, aetatem.* quod δι' ἐμέ γε, graece diceretur. Dicitur hoc idem et per adverbium ἕνεκα, genitivo iunctum. Aristoph. [Acharn. v. 386 sq.] p. 115.

λαβὲ δ' ἐμοῦ γ' ἕνεκα παρ' Ἱερωνύμου
σκοτοδασυπυκνότριχα τιν' Ἄϊδος κυνῆν.

Idemque per χάριν, apud Herodotum: εὐγενείας χάριν πολὺ τῶν εὐπατριδῶν ἀπελείπετο, quod ad generis nobilitatem attinet.

Δ' ο ὖ ν.

Δ' οὖν pro ὅμως, ex δὲ et οὖν, ita dicitur, ut ἀλλ' οὖν, pro ἀλλ' ὅμως, apud Platonem in Apolog. [p. 110. δ' οὖν pro ὅμως.

ed. Bekk. p. 27. ed. H. Steph.] ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω. ut dictum est, ubi de ἀλλὰ agitur. Sic δ' οὖν, Plutarch. in Galba [c. 16. p. 1057. c. ed. Francof.] χαλεπῶς μὲν καὶ μόλις, ἔπεισε δ' οὖν τοὺς στρατιώτας αὐτοκράτορα τὸν Γάλβαν ἀνειπεῖν. i. e. *vix quidem et aegre: tandem tamen militibus persuasit, ut Galbam*
p. 116. *pronuntiarent Imperatorem.* Unde patet, non compositam vocem δοῦν, sed δ' οὖν duas voces sibi appositas esse, quarum δὲ coniunctio, praecedentem μὲν respicit. Vide vocem
pro γοῦν. κοὐδ' οὖν. Porro δ' οὖν etiam pro γοῦν, ut in probationibus accipitur. Aristoph. in Avibus [v. 1025—27.]:

τί; βούλει δῆτα, τὸν μισθὸν λαβών,
μὴ πράγματ' ἔχειν. ἀλλ' ἀπιέναι; Ἐπ. νὴ τοὺς θεούς.
ἐκκλησιάσαι δ' οὖν ἐδεόμην οἴκοι μένων.

ubi per haec verba ἐκκλησιάσαι δ' οὖν probat, se velle abire.

CAPUT IX.

De particulis ἐάν, εἰ, et εἰς, cum compositis.

ἐάν. Ἐάν, διστακτικὸς σύνδεσμος vocatur a Grammaticis, estque *conditionalis*, eo ab εἰ differens, quod hic, cum posterum tempus respiciat, subiunctivo iungitur, ut ἐὰν χωλῷ παροικήσῃς, ὑποσκάζειν μαθήσῃ. At particula εἰ ponitur indifferenter, sine respectu temporis. Nam omnibus fere temporis partibus iungitur, ut de ipso dicetur. Dicitur interdum ἐὰν cum verbo ἐξ ἀναλόγου ex supra dictis petendo, ut apud Demosthen. κατὰ Μειδίου. [§. 222. ed. Bekk. p. 585. ed. Reisk.] θάρρει νὴ Δία, φήσειέ τις ἄν. οὐ γὰρ ἔτι οὐδὲν ὑβρισθήσῃ. ἐὰν δέ, τότε ὀργιεῖσθε, νῦν ἀφέντες; Ubi ἐὰν δέ, principium est responsionis ad praecedentem obiectionem: quae cum negativa sit, affirmativam responsionem requirit, quemadmodum si affir-
p. 117. mativa esset, ἐὰν δὲ μὴ subsequeretur, ut, si diceres alicui, πειθομένῳ σοὶ πάντα τἀγαθὰ γενήσεται. ille

vero responderet, ἐὰν δὲ μὴ γένηται. Dicitur et ἂν et ἢν pro ἐάν. Aristoph. in Pluto [v. 3.]:

ἢν γάρ τὰ βέλτισθ' ὁ θεράπων λέξας τύχῃ.

Ubi ἢν Subiunctivo iungitur pro ἐάν.

Εἰ.

Εἰ particula conditionalis, in locutionibus ex antecedenti et consequenti constantibus, voces omnes antecedentis praecedit, tametsi antecedens aliquando praepostero ordine consequens subsequatur, ut apud Demosthen. [*de corona* §. 79. ed. Bekk. p. 251. ed. Reisk.] ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν ἑαυτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε. εἰ.

In huiusmodi itaque conditionibus *omnibus temporibus Indicativi modi* iungitur, puta, cum *Praesenti*, ut εἰ συννεφεῖ, εἰκὸς ὗσαι. cum *Paratatico*, ut εἰ ἓν ἦν ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτ' ἂν ἤλγεε cum *Praeterito Perfecto*, ut in exemplo proximo Demosthenis: ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν ἑαυτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε. ubi ἐγεγράφει puto scribendum esse: et sic esset *Plusquamperfecti* exemplum. Cum *Aoristo* vero, ut, εἰ ἐμοίχευσεν, ἐπὶ ἀκολασίαν. εἰ δὲ ἐπάταξεν, ἐπὶ ὀργήν, sc. γίνεται ἡ ἐπαναφορά. Aristot. V. Ethicor. [Tom. V. p. 283.] Praeteriti Perfecti exempla cum εἰ non desunt apud auctores: puta, si in exemplo Demosthenis antecedens esset de re incerta et consequens pro certo poneretur, tunc dixisset: εἰ γέγραφέ τι περὶ ἐμοῦ, ἐλέγξω αὐτὸν ψευδόμενον. Iungitur etiam *Futuro*. Thucyd. [lib. III. c. 58.] ὑμεῖς δὲ, εἰ κτενεῖτε ἡμᾶς, καὶ χώραν τὴν Πλαταιΐδα Θηβαΐδα ποιήσετε, ἐν πολεμίᾳ τοὺς ἡμετέρους πατέρας καταλείψετε. p. 118.

Non solum autem *Indicativo* et *Optativo*, sed etiam *Subiunctivo* iungitur, ut clare patet apud Galen. 2. de causis pulsuum: εἰ δέ που σφαλῇ περὶ τὴν ἐνέργειαν, διαφθείρει ταύτῃ τὴν ἰσότητα. ubi vox σφαλῇ Subiunctivi modi est, nisi quis σφαλείη scribendum esse contendat.

Non semper autem conditionalis est εἰ particula, eo modo, quo in argumentis hypotheticis adhibetur ita, ut posita conditione sequatur aliquid. Nonnunquam enim in narrationibus recipitur post verbum ἐρωτῶ, et sua synonyma, et tunc *Praesenti* iungitur. Aristoph. in Vespis [v. 502.]: εἰ interrogativum.

ἤρετ', εἰ τὴν Ἱππίου καθίσταμαι τυραννίδα.

Quae obliqua narratio nonnunquam recta fit, mutata prima

vel etiam tertia persona in secundam: ut Act. Apostol. cap. I. [v. 6.] *οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;* Et inde fit, ut *εἰ* ***interrogativum*** esse videatur, propter formam locutionis.

p. 119. Iungitur etiam ***Optativi modi*** vocibus, cum de re futura inducitur quispiam voluntatem vel sententiam alicuius explorans. *ἤρετο, εἰ ἐπιχειρείη τῷ πράγματι*, ***utrum rem esset aggressurus***, vel ***aggredi vellet***.

Geminari etiam seu iterari particulam *εἰ*, annotavit Budaeus apud Xenophontem in Oeconomico [c. II. §. 15.]: *οἶμαι δ᾽ ἄν, καὶ εἰ ἐπὶ πῦρ ἐλθόντος σοῦ, καὶ μὴ ὄντος παρ᾽ ἐμοὶ, εἰ ἄλλοσε ἡγησαίμην, ὁπόθεν σοὶ εἴη λαβεῖν, οὐκ ἂν ἐμέμφου μοι.* Cuius exemplum secutum esse Ciceronem secundo de Oratore docet Budaeus. Quae tamen repetitio in dicto Xenophontis loco iure suspecta mendi haberi possit, cum in tam brevi periodo fiat, quae alioquin in longiore admittenda esset. Apud Aristophanem in Vespis [v. 352.] particula *εἰ* prorsus vacare videtur, cum dicit:

πάντα πέφρακται, κοὐκ ἔστιν ὀπῆς οὐδ᾽ εἰ σέρφῳ διαδῦναι.

est enim pro *οὐδὲ σέρφῳ*. Vide infra vocem *οὐδ᾽ εἰ*.

εἰ pro ὅτι, vel διότι. Pro *ὅτι* etiam vel *διότι* accipi particulam hanc annotavit Budaeus, afferens exempla ex Demosthene [*de falsa leg.* §. 293. ed. Bekk. p. 435. ed. Reisk.]: *τί γὰρ ἤ-ποτε Μοιροκλέα μὲν ἔκρινας, εἰ παρὰ τῶν τὰ μέταλλα ἐωνημένων εἴκοσιν ἐξέλεξε δραχμὰς παρ᾽ ἑκάστου, καὶ Κηφισοφῶντα γραφὴν ἱερῶν χρημάτων ἐδίωκες, εἰ τρισὶν ὕστερον ἡμέραις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔθηκεν ἑπτὰ μνᾶς.*
p. 120. Et aliunde ex eodem [*de falsa leg.* §. 305. ed. Bekk. p. 438 sq. ed. Reisk.]: *καὶ τοὺς Ἀρκάδας ὑμῖν ἀπήγγειλεν ὡς ἔχαιρον, εἰ προσέχει τοῖς πράγμασιν ἤδη καὶ ἐγείρεται ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις.* Et rursus [ibid. §. 309. ed. Bekk. p. 440. ed. Reisk.]: *οὐδ᾽ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις (Αἰσχίνης) τὴν Ἑλλάδα, εἰ παρὰ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ τῶν πρέσβεων ὑβρίζονται.* Cuius particulae usus in huiusmodi sensu rebus dubiis proprius est, quas tametsi credimus, pro certis affirmare non possumus, ut in illo exemplo: *καὶ τοὺς Ἀρκάδας ὑμῖν ἀπήγγειλεν ὡς ἔχαιρον, εἰ προσέχει τοῖς πράγμασιν ἤδη, καὶ ἐγείρεται ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις.* Cum vero res certae sub conditione proferuntur, tunc actus ad potentiam reducitur.

εἰ, utinam. Pro ***utinam*** etiam accipi vocem *εἰ*, annotavit Budaeus. In quo sensu ab *εἴθε* adverbio, per apocopen derivari vi-

detur, ut apud Platonem IV. de Repub. [p. 189. ed. Bekk. p. 432. ed. H. Steph.] ὅρα οὖν, ἐάν πως πρότερον ἐμοῦ κατίδῃς, καὶ ἐμοὶ φράσῃς. εἰ γὰρ ὤφελον, ἔφη. pro εἴθε ὤφελον. ut apud Latinos *si*. Virgilius VI. Aeneid. [v. 178 sq.]:

Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus
ostendat nemore in tanto,

pro *utinam*.

Εἰ βούλει δέ.

p. 121.

Εἰ βούλει δὲ, pro εἰ δὲ βούλει, καθ' ὑπερβιβασμὸν, i. e. *quod si mavis*, intensivum sensum habet, ut *immo vero*. Exempla affert Budaeus ex Iuliano [ep. VIII. ad Georg.]: ἀλλ' ᾔδει καὶ μικρῷ γλύμματι μεγάλης τέχνης ἔργον ἐγκλεῖσαι. οἷον δὴ τὸν τέττιγά φασιν αὐτὸν καὶ τὴν μέλιτταν. εἰ δὲ βούλῃ, καὶ τὴν μυῖαν εἶναι. Et ex Aristide: καὶ μαρτύριόν γε δυοῖν τοῖν καλλίστοιν, ἀνδρείας καὶ φιλανθρωπίας. εἰ δὲ βούλει, λέγω δικαιοσύνης ἀντὶ φιλανθρωπίας. Ex Gregorii autem sermone εἰς Ἀθανάσιον, exemplum τοῦ, εἰ βούλει δέ. Τοὺς μὲν ἐν λόγῳ δεινοὺς τῇ πράξει, τοὺς πρακτικοὺς δὲ τῷ λόγῳ νικήσας. εἰ βούλει δὲ, λόγῳ μὲν τοὺς εὐδοκίμους ἐν λόγῳ, πράξει δὲ τοὺς πρακτικωτάτους ὑπερβαλών. Hic autem δὲ coniunctionis καταβιβασμὸς, a secundo loco ad tertium, qui fit in locutione εἰ βούλει δὲ, alibi etiam saepe solet fieri; qualis est in proximo Gregorii exemplo: τοὺς πρακτικοὺς δὲ, pro τοὺς δὲ πρακτικούς. Quod autem dicit Budaeus, εἰ δὲ βούλει, vel εἰ βούλει δὲ, eodem fere modo ἐλλειπτικῶς dici, quo εἰ δ' ἄγε, non video, quo pacto conveniat. Nam in εἰ δ' ἄγε subauditur verbum βούλει, vel ut Budaeus mavult, μὴ πιστεύῃς locutio, ut Iliad. α. [v. 302.] (εἰ βούλει δέ.)

εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι.

i. e. εἰ δὲ βούλει ἄγε δὴ πειράσθητι. et infra in eodem libro [v. 524.]: p. 122.

εἰ δ' ἄγε, τοί κεφαλῇ κατανεύσομαι, ὄφρα πεποίθῃς.

i. e. *quod si dubitas, age, tibi iam capite annuam, ut fidem adhibeas.* et in θ'. [v. 18.]

εἰ δ' ἄγε πειρήσασθε θεοί.

Invenitur etiam εἰ, pro εἴθε, ab eodem κατ' ἀπο- (εἰ pro εἴθε.)

κοπὴν formatum, in εἰ ὤφελον, pro εἴθε ὤφελον. apud Platonem Libro 4. de Republ. [l. l.]

Εἰ δὲ μή.

εἰ δὲ μή. **Εἰ δὲ μὴ**, ex εἰ δὲ conditionali, et μὴ, negativa constans, respondet τῷ, εἰ μὲν, cum repetitione verbi subiecti τῷ εἰ μὲν, et sic iuxta sui ἐτυμολογίαν, *quod si non*, i. e. *sin minus*, significat. Et in hac significatione saepe in deductionibus, quas vocant, ad impossibile, vel inconveniens, affirmativas propositiones confirmat, καταχρηστικῶς autem negativas etiam probat, in eadem deductione, ut apud Aristotelem [Metam. lib. X. Tom. V. p. 541.]: οὔτε δὴ καθ' Ἡράκλειτον ἐνδέχεται λέγοντα ἀληθεύειν, οὔτε κατ' Ἀναξαγόραν. εἰ δὲ μὴ, συμβήσεται τἀναντία τοῦ αὐτοῦ κατηγορεῖν. Ubi εἰ δὲ μὴ, pro εἰ δὲ, vel εἰ γὰρ usurpatur, cum repetitione verbi praecedentis, ut sit sensus: εἰ γὰρ ἐνδέχεται, i. e. *quod si quis attingere affirmet*, sequetur etc. et tunc εἰ δὲ μὴ, non ad verba, sed ad sensum refertur. Ut in proximo loco Aristotelis
p. 123. non ad verba ἐνδέχεται ἀληθεύειν referendum est, sed ad sensum auctoris: *quod nisi ita se habet, ut ego dico, sequetur* etc. Sic apud Demosthen. περὶ τῆς παραπρεσβείας [§. 287. ed. Bekk. p. 433. ed. Reisk.] ὁ μὲν τοίνυν ὑπὲρ ὑμῶν γράψας μὴ ἄγειν ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τὸν Φίλιππον ὅπλα. εἰ δὲ μὴ, θανάτῳ ζημιοῦσθαι, etc. εἰ δὲ μὴ, pro εἰ δὲ usurpatur. Apud Gregorium proprie τῷ εἰ μὲν, respondet κατ' εὐνομίου. εἰ μὲν οἷόν τε πάσας ὁδευτέον τὰς ὁδοὺς, εἰ δὲ μὴ, ὅτι πλείστας. Sic Cicero [ep. ad Attic. lib. XIII. ep. I.]: *Si hortos inspexeris, et de epistola si certiorem me feceris, dederis mihi quod ad te scribam: sin minus, scribam tamen aliquid.*

Respondet itaque vox εἰ δὲ μὴ voci εἰ μὲν, in contradictoriis partitionibus. In simplicibus autem partitionibus, in quibus non contradictoria, sed diversa opponuntur, τῷ εἰ μὲν, non εἰ δὲ μὴ, sed εἰ δὲ respondet, ut, εἰ μὲν τόδε εἴποις, ἀποκρινοῦμαι τόδε. εἰ δὲ ἄλλο τι, οὐδὲν πρὸς ἐμέ. Porro εἰ δὲ negativas positiones subsequitur,
p. 124. cum repetitione verbi praecedentis additurque interdum τῷ εἰ δὲ, particula ἄρα, στοχαστικὴ, ut apud Demosthenem κατὰ Μειδίου [§. 138. ed. Bekk. p. 559. ed. Reisk.] ἐπεὶ περιαιρεθεὶς οὗτος τὰ ὄντα ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρίζοι, εἰ δ' ἄρα, ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τοῦ μικροτάτου παρ' ὑμῖν, ubi post εἰ δ' ἄρα verbum ὑβρίζοι

supplendum est, ex praecedentibus repetitum, ut sit, εἰ δ' ἄρα ὑβρίζοι, *quod si pergat iniuriam facere.* Quandoque loco εἰ δ' ἄρα, ἐὰν δὲ subsequitur negativas positiones.

Εἰ καί.

Εἰ καὶ, *etsi*, formalis nota, quae et καὶ εἰ dicitur, i. e. *etsi*, *quamvis*, *quamquam*: ex εἰ, simplici conditione fit conditio positiva, in qua voce καὶ coniunctio, suam deponit significationem, et formali notae cedit. Nonnunquam εἰ καὶ *materialiter* accipitur, et tunc καὶ suam exercet significationem, ut apud Chrysoloram de formatione Dativi pluralis 5. Declinationis: εἰ δὲ οὐ σύμφωνον ἔχει, πρὸ τοῦ ῑ, καὶ τὸ ῡ, προσλαβοῦσα, εἰ καὶ ἡ εὐθεῖα τοῦτ' ἔχει, ἐν διφθόγγῳ ποιεῖ τὴν δοτικὴν τῶν πληθυντικῶν. i. e. *quod si nomen ante ῑ, finalem dativi singularis nullam habet consonantem, tunc pluralis numeri dativus ante οῑ finalem syllabam amplius literam ῡ, assumit modo haec quoque nominativo insit.* Quo in loco εἰ καὶ duae voces sunt sibi appositae, nec *et si*, sed *si et*, vel *si etiam*, vel *quod si*, significant. In qua appositione τὸ καὶ superaddendi vim habet. εἰ καί. p. 125.

Significat etiam *si modo*, addita ἄρα, particula coniecturali, et idem quod ἐὰν ἄρα significat. Sextus, πρὸς ἀστρολόγους. [lib. V. p. 349.] ἐπεὶ οὖν τινὲς καὶ μεθ' ἡμέραν γεννῶνται, ὅτε οὐδὲν τῶν προειρημένων δυνατόν ἐστι παρασημειοῦσθαι. μόνας δὲ εἰ καὶ ἄρα τὰς τοῦ ἡλίου κινήσεις, etc., ubi εἰ καὶ ἄρα detrahit concessioni factae, *solis videlicet tantum motus denotari posse: si modo significatio aliqua ex stellis haberi potest.* de observatione stellarum in genituris loquens. Idem alibi [lib. VII. adv. Logicos I. p. 448.]: ἐξ ἀνάγκης ἠκολούθησε τὸ μὴ πᾶσαν φαντασίαν ἀληθείας εἶναι κριτήριον, ἀλλὰ μόνην εἰ καὶ ἄρα τὴν ἀληθῆ. εἰ καὶ ἄρα.

Εἰ μή.

Εἰ μή, *nisi*, conditio negativa est, in qua μὴ verbo ambitus clausulae tribuitur, poniturque in antecedente conditionalium ratiocinationum, nec non simplicium positionum, ut in Elogio illo, quod Alexandro tribuitur: εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην. i. e. *nisi Alexander essem.* Plerumque autem, quia praepostere efferuntur membra huiusmodi locutionum, fit, ut membrum, quod natura antecedit, secundum locum habeat. Demosth. [*de corona* εἰ μή.

§. 145. ed. Bekk. p. 275. ed. Reisk.] οὐκ ἦν τοῦ πρὸς
p. 126. ἡμᾶς πολέμου πέρας οὐδ' ἀπαλλαγὴ Φιλίππῳ, εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἐχθροὺς ποιήσειε τῇ πόλει. Xenophon [Memorab. lib. I. c. 1. §. 5.]: δῆλον οὖν, ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν. Idem [l. l. c. 2. §. 52.]: οὐδὲν ὄφελος εὔνους εἶναι, εἰ μὴ καὶ ὠφελεῖν δυνήσονται. Sic apud Aristophanem in Nebulis [v. 644. 45.]:

περίδου νῦν ἐμοί,
εἰ μὴ τετράμετρόν ἐστιν ἡμιεκτέον.

Ubi subintelligendum est verbum φῄς, et ὅτι coniunctio, ut sit integra locutio: εἰ μὴ φῂς ὅτι τετράμετρόν ἐστιν ἡμιεκτέον, περίδου νῦν ἐμοί. *quod si negas* etc.

εἰ μὴ pro ὅτι μή. *Εἰ μὴ* etiam pro ὅτι μὴ dicitur, i. e. *quod non, quia non*, et εἰ, pro ὅτι, ut dictum est. Aeschines [contra Ctesiph. §. 147. ed. Bekk. p. 74. ed. H. Steph.]: Δημοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ εἰ μὴ δίκην δέδωκεν, pro ὅτι μὴ δέδωκε. quae locutio clarius per Infinitivum effertur: οὐκ ἀγαπᾷ μὴ δεδωκέναι δίκην, *non est contentus, quod poenas non dederit.* Sic resolvitur dictum illud cap. XXIII. Ecclesiastic. [v. 14.] καὶ θελήσεις εἰ μὴ ἐγεννήθης, pro θελήσεις μὴ γεννηθῆναι.

εἰ μή, praeterquam. *Εἰ μὴ* etiam *praeterquam* significat, in sensu exceptivo, et est formalis nota, in qua τὸ μὴ suam deponit significationem. Aristoph. in Vespis [Equit. v. 1106.]:

καὶ τοὔψον ὀπτόν, μηδὲν ἄλλ' εἰ μήσθιε.

pro πλὴν ἔσθιε. i. e. *nihil aliud tibi agendum, quam comedendum.* In quo sensu εἰ μή, τῷ πλήν, καὶ τῷ ἐκτός, subiungitur, et fit πλὴν εἰ μή, de quo suo loco dicetur. Sic et ἐκτὸς εἰ μή. Lucianus περὶ πένθους.
p. 127. [§. 19.] ἐκτὸς εἰ μὴ τὴν σποδὸν ἡμᾶς σιτεῖσθαι πεπιστεύκατε. ubi τὸ μὴ nihil negat; nam nec verbo tribuitur. Sicut enim in supra citato loco Aristophanis, τὸ μή, non tribuitur τῷ ἔσθιε: nam nec praecipit, nec vetat, quo minus comedat, immo suadet, ut comedat: sic apud Lucianum τὸ μή, nulli verborum, quae in clausula sunt, competere potest, neque enim μὴ σιτεῖσθαι, neque μὴ πεπιστεύκατε dici potest. Quare, ut εἰ δὲ μὴ saepe pro εἰ δέ, conditione affirmativa accipitur, ut de ipso dictum est; sic in sensu exceptivo τὸ εἰ μή, pro εἰ, affirmativa conditione ponitur. Nonnunquam etiam propter loquendi modum, exceptivum sensum habere videtur τὸ εἰ μή, exercereque μὴ

negativae significationem, quae tamen verbo tribuitur in constructionis distributione. Unde colligitur, non exceptivum, sed conditionale esse τὸ εἰ μή, ut si dicas: ποίησον τοῦτο εἰ μὴ θέλεις με ἀποθανεῖν. Quae locutio sic resolvitur: ποίησον τοῦτο, εἰ θέλεις με μὴ ἀποθανεῖν. Si vero dixeris: μὴ ποιήσεις τοῦτο, εἰ μὴ θέλεις με ἀποθανεῖν, tunc exceptivum sensum habebit τὸ εἰ μή, in quo τὸ μὴ otiosum erit, quia non infinitivo ἀποθανεῖν, (quod potius affirmare intendit, qui loquitur), sed verbo θέλεις, quod in clausula principem locum habet, tribuitur.

Εἴπερ. p. 128.

Εἴπερ, ex εἰ conditionali, et περ, limitativo constans, *simplicis conditionis* plerumque *notam* habet, limitatione tantum ab εἰ differens. In qua significatione duplicem ἔλλειψιν patitur in diversis loquendi formis. Aut enim verbum subaudiendum desiderat, ut apud Aristophanem in Nebulis [v. 226. 27.]: εἴπερ.

> ἔπειτ' ἀπὸ ταῤῥοῦ τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖς;
> ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς, εἴπερ.

Ubi verbum βούλει subintelligitur, cum repetitione verbi ὑπερφρονεῖν, ut sit integra locutio: ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς, εἴπερ βούλει ὑπερφρονεῖν, *si modo, si tandem despicere vis*. Plena locutione usus est idem Aristoph. in Ranis [v. 76 sq.]:

> εἶτ' οὐχὶ Σοφοκλέα πρότερον ὄντ' Εὐριπίδου
> μέλλεις ἀναγαγεῖν, εἴπερ ἐκεῖθεν δεῖ σ' ἄγειν.

In hac eadem loquendi forma adiungitur ipsi particula ἄρα, στοχαστική, et περιγραφική, ἐκ παραλλήλου τῷ περ, quod easdem qualitates designat. Synes. τοῦτο μὲν οὐκ ἔστιν ὅλως φιλίαν ἀπειπεῖν, ἀλλ' ἔχθραν ἀνειπεῖν, ἤρκει γάρ, εἴπερ ἄρα τὸ μὴ συναλγεῖσθαι. τὸ δὲ καὶ προσανιάσαι πόῤῥω δεινόν. Ubi εἴπερ ἄρα, *si quidem*, εἴπερ ἄρα. vel *si modo* significat, et ἐλλειπτικῶς dicitur. Esset enim integra locutio, εἴπερ ἄρα τοῦτο ἔδει ποιεῖν, *si quidem id erat faciendum*. Sic apud Galenum primo περὶ διαγνώσ. φανερὸν μὲν γάρ, ὡς οὐκ ἐνδέχεται κατὰ τὸν τοιοῦτον τρόπον τῆς ἐπαφῆς αἰσθέσθαι τῶν πρώτων p. 129. τῆς διαστολῆς. λοιπὸν οὖν, εἴπερ ἄρα, ἐν ταῖς θλιβούσαις ἐπιβολαῖς αἰσθέσθαι. ubi verbum ἐνδέχεται ex superioribus repetendum est. Et tertio eiusdem tractatus:

οὔκουν οἷόν τε φωρᾶσθαι τῆς διαστάσεως ἁπάσης τὴν κίνησιν, ἀλλὰ μόνον τοῦ ἔξω πέρατος. ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς συστολῆς, εἴπερ ἄρα, τὴν ἀρχὴν μόνην καὶ τὴν ἀποχώρησιν, ἄλλο δὲ οὐδέν. ubi οἷόν τε φωρᾶσθαι ex superioribus repetendum est.

ἀλλ' εἴπερ ἄρα, pro ἐπειδή. Dicitur etiam cum ἀλλὰ praeposito, propter negationem praecedentem, ut eiusdem tractatus libro quarto: ὥστε οὐδ' αἰσθήσει διαγνωστὸς ὁ τόνος, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, διὰ σημείου τινός.

Alteram ἔλλειψιν patitur particula εἴπερ, cum totum consequens locutionis omittitur in hypotheticis locutionibus, ut apud Homer. Il. ά. [v. 135.]

> ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί,
> ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται.

ubi deest consequens κατ' ἀποσιώπησιν, ut Grammatici vocant. Sic infra eodem libro [v. 580.]:

> εἴπερ γάρ κ' ἐθέλησιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς,
> p. 130. ἐξ ἑδέων στυφελίξαι. ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἐστιν.

Significat etiam conditionem positivam, cum pro ἐπειδὴ accipitur, ut apud Aristot. VI. Politic. [Tom. V. p. 577.] ἓν δὲ, τὸ ζῆν ὡς βούλεταί τις. τοῦτο γὰρ τῆς ἐλευθερίας ἔργον εἶναί φασιν. εἴπερ τοῦ δούλου ὄντος; τὸ ζῆν μὴ ὡς βούλεται. Sic in communi hominum locutione saepe *si* pro *quoniam* usurpatur.

Εἴπερ etiam, ut εἰ, nominis ἄλλο, omnibus casibus, in omnibus generibus praepositum, intensionis notam habet. Gregor. χρέος δὲ, εἴπερ ἄλλο τι τοῖς ἀγαθοῖς, τά τε ἄλλα καὶ περὶ τὸν λόγον, etc. Demosth. [in Timocr. §. 51. ed. Bekk. p. 716. ed. Reisk.] ἄξιον δὲ, εἴπερ περί του καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδε διελθεῖν.

Εἰς.

εἰς. *Εἰς*, praepositio, prout *compendiosis locutionibus* servit, in hoc commentario locum habet. Qualis est illa locutio apud Pausaniam: καὶ τὰ μὲν εἰς Μέδουσαν οὕτως ἔχει, vel οὕτως εἰρήσθω. In cuiusmodi locutionibus adiectivum nomen, vel participium, articulo τὰ subiiciendum
p. 131. subauditur, ut fit, καὶ τὰ μὲν εἰς Μέδουσαν ἀνήκοντα, vel προσήκοντα, i. e. *ea, quae ad Medusam attinent.*

Εἶτα et ἔπειτα.

εἶτα. *Εἶτα* et ἔπειτα, adverbia sunt τάξεως, quae praeter

notam significationem, interrogatione, cum quadam indignatione et vehementia, proferuntur, ut apud Aristophan. in Pluto [v. 78. 79.]:

ὦ μιαρώτατε
ἀνδρῶν ἁπάντων, εἶτ' ἐσίγας Πλοῦτος ὤν;

et infra [v. 398.]:

εἶτ' οὐ διαπέμπεις καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς φίλους;

et in Nebulis [1214. 15.]:

εἶτ' ἄνδρα τῶν αὑτοῦ τι χρὴ προϊέναι;
οὐδέποτέ γ'.

In quo sensu accommodatur etiam ἔπειτα, ut de ipso dicetur.

Prae se fert autem indignationem et vehementiam tum propter vim interrogationis, tum etiam, quia illativum est, et ex quibusdam praemissis subsequitur. Ex praemissis autem veris, nostro iure videmur aliquid inferre, ideoque illatum sub interrogationis forma, pro maiori efficacitate proferimus. Alioquin si praemissae, aut antecedens dubium et invalidum esset, ridiculum esset interrogative inferre aliquid. Iuxta igitur sui etymologiam et praecipuam significationem, εἶτα particula (prout consecutionem significat), hunc quoque secundarium sensum habet: quippe cum illatio natura praemissis posterior sit.

Porro interrogativam formam si detraxeris, particula εἶτα idem erit, quod οὐκοῦν et τοίνυν, et reliquae particulae, quas συλλογιστικὰς graeci grammatici vocant. Isocrat. in Panegyr. [§. 113. ed. Bekk. p. 64. ed. H. Steph.] *cum multa crimina obiecisset iis, qui Atheniensium imperium incusabant*, infert: εἶτα οὐκ αἰσχύνονται τὰς μὲν ἑαυτῶν πόλεις οὕτως ἀνόμως διαθέντες, τῆς δ' ἡμετέρας ἀδίκως κατηγοροῦντες. cuius locutionis sensus est: *cum igitur proprias ipsi patrias adeo male tractarint, sequitur, ut pudere ipsos conveniat civitati nostrae maledicere.* Atque ita Italorum illi formulae respondet: *e poi non si vergognano trattando così iniquamente le loro città* etc. De quo particulae huius sensu nonnulla in ὅτε particula dicta sunt. p. 132. εἶτα, pro οὐκοῦν et τοίνυν, extra interrogationem.

Abundare etiam videtur interdum particula εἶτα, ut apud Aristophanem in Ranis [v. 543 sqq.]: εἶτα, abundat.

οὐ γὰρ δὴ γελοῖον ἦν, εἰ
Ξανθίας μὲν δοῦλος ὢν ἐν
στρώμασι Μιλησίοις
ἀνατετραμμένος, κινῶν ὀρχιστρίδ',
εἶτα ἤτησεν ἀμίδα;

οὔκουν οἷόν τε φωρᾶσθαι τῆς διαστάσεως ἁπάσης τὴν κίνησιν, ἀλλὰ μόνον τοῦ ἔξω πέρατος. ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς συστολῆς, εἴπερ ἄρα, τὴν ἀρχὴν μόνην καὶ τὴν ἀποχώρησιν, ἄλλο δὲ οὐδέν. ubi οἷόν τε φωρᾶσθαι ex superioribus repetendum est.

ἀλλ' εἴπερ ἄρα, pro ἐπειδή. Dicitur etiam cum ἀλλὰ praeposito, propter negationem praecedentem, ut eiusdem tractatus libro quarto: ὥστε οὐδ' αἰσθήσει διαγνωστὸς ὁ τόνος, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, διὰ σημείου τινός.

Alteram ἔλλειψιν patitur particula εἴπερ, cum totum consequens locutionis omittitur in hypotheticis locutionibus, ut apud Homer. Il. α. [v. 135.]

ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί,
ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται.

ubi deest consequens κατ' ἀποσιώπησιν, ut Grammatici vocant. Sic infra eodem libro [v. 580.]:

εἴπερ γάρ κ' ἐθέλῃσιν Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς,
p. 130. ἐξ ἑδέων στυφελίξαι. ὁ γὰρ πολὺ φέρτατός ἐστιν.

Significat etiam conditionem positivam, cum pro ἐπειδὴ accipitur, ut apud Aristot. VI. Politic. [Tom. V. p. 577.] ἓν δὲ, τὸ ζῆν ὡς βούλεταί τις. τοῦτο γὰρ τῆς ἐλευθερίας ἔργον εἶναί φασιν. εἴπερ τοῦ δούλου ὄντος; τὸ ζῆν μὴ ὡς βούλεται. Sic in communi hominum locutione saepe *si* pro *quoniam* usurpatur.

Εἴπερ etiam, ut εἰ, nominis ἄλλο, omnibus casibus, in omnibus generibus praepositum, intensionis notam habet. Gregor. χρέος δὲ, εἴπερ ἄλλο τι τοῖς ἀγαθοῖς, τά τε ἄλλα καὶ περὶ τὸν λόγον, etc. Demosth. [in Timocr. §. 51. ed. Bekk. p. 716. ed. Reisk.] ἄξιον δὲ, εἴπερ περί του καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδε διελθεῖν.

Εἰς.

εἰς. *Εἰς*, praepositio, prout *compendiosis locutionibus* servit, in hoc commentario locum habet. Qualis est illa locutio apud Pausaniam: καὶ τὰ μὲν εἰς Μέδουσαν οὕτως ἔχει, vel οὕτως εἰρήσθω. In cuiusmodi locutionibus adiectivum nomen, vel participium, articulo τὰ subiiciendum
p. 131. subauditur, ut fit, καὶ τὰ μὲν εἰς Μέδουσαν ἀνήκοντα, vel προσήκοντα, i. e. *ea, quae ad Medusam attinent.*

Εἶτα et ἔπειτα.

εἶτα, ἔπειτα. *Εἶτα* et ἔπειτα, adverbia sunt τάξεως, quae praeter

notam significationem, interrogatione, cum quadam indignatione et vehementia, proferuntur, ut apud Aristophan. in Pluto [v. 78. 79.]:

ὦ μιαρώτατε
ἀνδρῶν ἁπάντων, εἶτ᾽ ἐσίγας Πλοῦτος ὤν;

et infra [v. 398.]:

εἶτ᾽ οὐ διαπέμπεις καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς φίλους;

et in Nebulis [1214. 15.]:

εἶτ᾽ ἄνδρα τῶν αὑτοῦ τι χρὴ προϊέναι;
οὐδέποτέ γ᾽.

In quo sensu accommodatur etiam ἔπειτα, ut de ipso dicetur.

Prae se fert autem indignationem et vehementiam tum propter vim interrogationis, tum etiam, quia illativum est, et ex quibusdam praemissis subsequitur. Ex praemissis autem veris, nostro iure videmur aliquid inferre, ideoque illatum sub interrogationis forma, pro maiori efficacitate proferimus. Alioquin si praemissae, aut antecedens dubium et invalidum esset, ridiculum esset interrogative inferre aliquid. Iuxta igitur sui etymologiam et praecipuam significationem, εἶτα particula (prout consecutionem significat), hunc quoque secundarium sensum habet: quippe cum illatio natura praemissis posterior sit.

Porro interrogativam formam si detraxeris, particula εἶτα idem erit, quod οὐκοῦν et τοίνυν, et reliquae particulae, quas συλλογιστικὰς graeci grammatici vocant. Isocrat. in Panegyr. [§. 113. ed. Bekk. p. 64. ed. H. Steph.] *cum multa crimina obiecisset iis, qui Atheniensium imperium incusabant*, infert: εἶτα οὐκ αἰσχύνονται τὰς μὲν ἑαυτῶν πόλεις οὕτως ἀνόμως διαθέντες, τῆς δ᾽ ἡμετέρας ἀδίκως κατηγοροῦντες. cuius locutionis sensus est: ***cum igitur proprias ipsi patrias adeo male tractarint, sequitur, ut pudere ipsos conveniat civitati nostrae maledicere.*** Atque ita Italorum illi formulae respondet: ***e poi non si vergognano trattando così iniquamente le loro città*** etc. De quo particulae huius sensu nonnulla in ὅτε particula dicta sunt. p. 132. εἶτα, pro οὐκοῦν et τοίνυν, extra interrogationem.

Abundare etiam videtur interdum particula εἶτα, ut apud Aristophanem in Ranis [v. 543 sqq.]: εἶτα, abundat.

οὐ γὰρ δὴ γελοῖον ἦν, εἰ
Ξανθίας μὲν δοῦλος ὢν ἐν
στρώμασι Μιλησίοις
ἀνατετραμμένος, κινῶν ὀρχηστρίδ᾽,
εἶτα ἤτησεν ἀμίδα;

ubi simpliciter consequentiam significat, cui fortasse responderet latina particula *tamen*. Alibi consequentiam cum em-
p. 133. phasi absurdi, quando videlicet aliquid ex non causa sequitur, ut apud Aristophanem in Pluto [v. 909. 10.]:

πῶς οὖν ἂν εἴης χρηστὸς, ὦ τοιχωρύχε,
εἴ σοι προσῆκον μηδὲν, εἶτ᾽ ἀπεχθάνει;

tamen stomacharis. Et rursus [*Ranar.* v. 367.]:

ἢ τοὺς μισθοὺς τῶν ποιητῶν ῥήτωρ ὤν, εἶτ᾽ ἀποτρώγει.

Neque enim ex eo, quod nihil ad sycophantam illum pertinebant negotiationes; sequi deberet, ut sibi inimicitias comparare velit: nec ex eo, quod rhetor esset alius quidam, sequitur, ut comicorum mercedem usurpare debeat. Atque etiam tum latinae particulae *tamen* respondebit, *cum sit rhetor, comicorum tamen mercedem usurpat ac devorat.*

εἶτα, ceterum. Accipitur etiam εἶτα pro *demum, denique, ceterum,* ut apud Aristophan. in Avibus [v. 1422—25.]: Sycophanta quidam interrogatus, *quisnam esset, et quorsum venisset?* respondet:

κλητήρ εἰμι νησιωτικὸς
καὶ συκοφάντης
εἶτα δέομαι πτερὰ λαβὼν
κύκλῳ περισοβεῖν τὰς πόλεις καλούμενος.

Ubi εἶτα, ἀντὶ τοῦ λοιπόν. *Ceterum alas ut mihi commodes opus est, ut sursum deorsumque celeriter cursitem*
p. 134. *ad homines in ius vocandos.* Et sic εἶτα causativum sensum habet pro *quare* et *quapropter.*

Ἐμοί.

ἐμοί. Ἐμοὶ, dativus primae personae pronominum, quod et μοὶ sine prima syllaba dicitur. Si simpliciter primam personam sine emphasi aut oppositione designare opus sit, postponitur semper cuidam orationis parti, cui proprium accentum transmittit. Contra ἐμοὶ, quod semper proprium accentum obtinet, semper itidem emphasin aut oppositionem designat. Si enim dicas μέλει μοί, vel μελήσει μοί, simpliciter *curae tibi esse aliquid,* vel *fore* asseris: si vero ἐμοὶ μελήσει, *tibi soli,* vel *tibi prae ceteris aliis curae fore* significas. Neque parum interest, utrum μελήσει μοὶ dicas, an ἐμοὶ μελήσει. Nam hoc maiorem emphasin habet. Idem accidit σοὶ secundae personae, quod semper μονοσύλλαβον est, soloque accentu denotat ἔμφασιν

aut oppositionem. Nam simpliciter acceptum semper ἐγκλίνεται, i. e. praecedentis dictionis accentu nititur, vel certe suum praecedenti transmittit. Sin ἔμφασιν aut oppositionem denotare opus sit, proprium accentum retinet, verboque plerumque proxime praeponitur. Aristoph. in Pluto [v. 59.]:

σοὶ λέγει τουτί, οὐκ ἐμοί.

Hac eadem ratione numero multitudinis, utriusque pronominis voces in constructionem veniunt, et idcirco illud Lucae XII. [v. 22.] διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, maiorem emphasin habet, quam si διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν dixisset.

Ἕ ν ε κ α ἐ μ ο ῦ. p. 135.

Ἕνεκα ἐμοῦ sic dicitur, ut δι' ἐμὲ, de quo supra: ἕνεκα ἐμοῦ. i. e. *quantum in me est*, vel, *quod ad me attinet*, Aristoph. in Acharnens. [v. 386.]

λαβὲ δ' ἐμοῦ γ' ἕνεκά τιν' Ἄϊδος κυνῆν.

Sic Xenoph. [*Cyrop.* lib. III. c. III. §. 14.] ἀλλ' ἐξέσται ἡμῖν ἐκείνου ἕνεκα πρὸς τὸ ἡμέτερον συμφέρον πάντα τίθεσθαι. Et Demosth. [adv. Lept. §. 14. ed. Bekk. p. 461. ed. Reisk.] οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ χρηστός ἐστιν, ὡς ἐμοῦ γε ἕνεκα ἔστω, βελτίων ἐστὶ τῆς πόλεως τὸ ἦθος. Vide in dictione διά.

Ἐ π ε ί.

Ἐπεὶ particula in ordine orationis παρασυναπτικὴ ἐπεί. vocatur a Grammaticis, ut quae in conditionalibus locutionibus, antecedenti serviens, ipsam connectit cum consequente. Potestate autem est αἰτιολογικὴ, ut quae non solum consequentiae causa est in conditionalibus, sed etiam essentiae rei causam reddit in simplicibus locutionibus, ut apud Aristophanem in Pluto [v. 153 sqq.]:

Καρ. καὶ τούς γε παῖδας φασὶ ταὐτὸ τοῦτο δρᾶν, p. 136.
— — τἀργυρίου χάριν.
Χρ. οὐ τούς γε χρηστοὺς, ἀλλὰ τοὺς πόρνους ἐπεὶ
αἰτοῦσιν οὐκ ἀργύριον οἱ χρηστοί.

ac si dixisset: οὐ γὰρ αἰτοῦσιν ἀργύριον οἱ χρηστοί, et infra [v. 896. 97.]:

Καρ. κακόδαιμον, ὀσφραίνει τί; *Λικ.* τοῦ ψύχους γ' ἴσως, ἐπεὶ τοιοῦτον ἀμπέχεται τριβώνιον.

quoniam huiusmodi pallium induitur.

ἐπεὶ in probationibus. Servit etiam probationibus in allegatione signi alicuius eo modo, quo etiam γάρ, ut de ipso dictum est. Aristoph. in Pluto [v 879—81.]:

οἴμοι τάλας! μῶν καὶ σὺ μετέχων καταγελᾷς;
ἐπεὶ πόθεν θοἰμάτιον εἴληφας τοδί;
ἐχθὲς δ' ἔχοντ' εἶδόν σ' ἐγὼ τριβώνιον.

Ubi Sycophanta probare intendit id, quod interrogative proposuit, μῶν καὶ σὺ μετέχων καταγελᾷς; Probatio autem est: ἐπεί, εἰ μὴ μετεῖχες, πόθεν ἂν ἔσχες τὸ ἱμάτιον τοδί; *nam nisi particeps esses* etc. Sic Isocrates [Panegyric. §. 130. ed. Bekk. p. 67. ed. H. Steph.] excusans se, non infenso animo in Lacedaemonios invectum fuisse, increpationemque a calumnia differre docens, in illis verbis: τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον οὐχ ὁμοίως ὑπολαμβάνειν δεῖ, μὴ μετὰ τῆς αὐτῆς διανοίας λεγόμενον, subdit: ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἔχομεν αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν. ubi ἐπεὶ confirmat p. 137. quod dicit, *se non ad detrahendum Lacedaemoniis dixisse ea, quae dixerat. Nam, quum multa alia possit recensere, tamen omittere.* In quo sensu acceptum ἐπεὶ fit, pro εἰ δὲ μή. ut in probationibus affirmativarum propositionum idem fere significet, quod εἰ δὲ μή. Plato in Gorgia [p. 59. ed. Bekk. p. 473. ed. H. Steph.]: οὐκ οἴει ἐξεληλέγχθαι, ὦ Σώκρατες, ὅταν τοιαῦτα λέγῃς, ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων. ἐπεὶ ἔρου τινὰ τούτων. *quod si mihi non credis, percontare horum aliquem.* Advertendum autem, si ad *affirmativam* propositionem probandam adhibeatur ἐπεὶ particula, pro εἰ δὲ μὴ accipi; ut proximo exemplo Platonis, in quo interrogatio affirmationem infert. Valet enim, si dixisset: ὅταν τοιαῦτα λέγῃς, ὦ Σώκρατες, ἐξελέγχῃ δήπουθεν. Cum vero ad *negationem* probandam adhibetur, pro εἰ δὲ accipitur. Aristoph. in Nebul. [687—89.]

ἀλλ', ὦ πόνηρε, ταῦτά γ' ἔστ' οὐκ ἄρρενα.
ἐπεὶ
πῶς ἂν καλέσειας ἐντυχὼν Ἀμυνίᾳ;

quod si negas haec esse masculina, dic quaeso, quonam modo vocares Amyniam? Et in Vespis [v. 71 sq.]:

νόσον γὰρ ὁ πατὴρ ἀλλόκοτον αὐτοῦ νοσεῖ,
ἣν οὐδ' ἂν εἷς γνοίη ποτ' οὐδ' ἂν ξυμβάλοι,
εἰ μὴ πύθοιθ' ἡμῶν, ἐπεὶ τοπάζετε.

Est enim ἐπεὶ, pro εἰ δὲ μὴ, vel potius εἰ δὲ φατὲ ξυμβαλεῖν ἂν, τοπάζετε. *quod si conicere vos posse arbitramini, facite periculum,* vel *alioquin facite periculum.* Sic apud Synesium de quodam servo vinoso: πλείτω δεδεμένος ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, μὴ γὰρ ἐς κοίλην ναῦν, ἐπεὶ θαυμάσῃς εἰ συχνὰ τῶν κεραμίων ὑμῖν ἐνδεῆ ποιήσει. Ubi, si ad praeceptum affirmativum referatur ἐπεὶ particula, pro εἰ δὲ μὴ accipitur: sin ad propinquius μὴ γὰρ ἐς κοίλην ναῦν, cum negatio praecedat, pro εἰ δὲ positum erit. Repetitur enim tota propositio cum contraria qualitate. εἰ δὲ ἐς κοίλην ναῦν πλεύσεται. p. 138.

Dicitur et ἐπεί τοι. Lucianus in Epist. Saturnalibus [H. §. 26 sq. Vol. II. p. 328. ed. Schmied.]: εἰ γοῦν ἠπίστασθε τοὺς φόβους καὶ τὰς μερίμνας, ἃς ἔχουσι, πάνυ ἂν ὑμῖν φευκτέον ὁ πλοῦτος ἔδοξεν. ἐπεί τοι οἴει με αὐτὸν οὕτως ἄν ποτε κορυβαντιάσαι et reliqua. Ubi pro εἰ δὲ μὴ, vel εἰ γὰρ μὴ, ponitur. Probat enim affirmativam propositionem, φευκτέον εἶναι τὸν πλοῦτον, cuius contrarium destruens infert: εἰ γὰρ μὴ ἦν φευκτέον, *quod nisi ita esset, censes me* etc. Habet autem κατὰ μετάληψιν, sensum hunc particula ἐπεὶ, quatenus idem valet, quod γὰρ, quod pro *alioquin* accipitur, ut de ipso dictum est. ἐπεί τοι. ἐπεὶ, pro γάρ.

Accipitur etiam τὸ ἐπεὶ in sensu adverbii temporis, pro *quum* et *posteaquam.* Plutarch. ἐπεὶ δὲ ὤφθη ὁ στόλος. Sic ἐπεὶ δ' ἐδείπνησεν. ἀντὶ τοῦ, μετὰ δὲ τὸ δειπνῆσαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο πρὸς τῇ πύλῃ. *posteaquam ad portam venit.* ἐπεί, quum, posteaquam.

Iungitur etiam τῷ τάχιστα adverbio, in hac significatione, ut τάχιστα ἐπεὶ, quod etiam ἐπεὶ τάχιστα, κατὰ μετάθεσιν, pro τάχιστα ἐπεὶ, i. e. τάχιστα μετὰ τὸ: quod etiam pro ἐπειδὴ dicitur. Demosth. ἐπειδὴ ἐξουσία ἐγένετο. *Simul atque potestas facta est,* vel *statim ut potestas data est.* In qua significatione interdum Infinitivo iungitur, ut apud Platonem in Symposio [p. 373. ed. Bekk. p. 174. ed. H. Steph.]: ἐπεὶ δὲ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀγάθωνος ἀνεῳγμένην καταλαμβάνειν τὴν θύραν. Idem in X. de Republ. [p. 512. ed. Bekk. p. 619. ed. H. Steph.] ἐπεὶ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι κόπτεσθαί τε καὶ ὀδύρεσθαι. In cuiusmodi locutionibus verbum extrinsecus est subintelligendum. ἐπεὶ τάχιστα. p. 139.

Ἐπειδή.

Ἐπειδὴ, ex ἐπεὶ et δὴ particula constat, et prout ἐπειδή.

coniunctio est, παρασυναπτικὸν μέρος a Grammaticis appellatur. Quo nomine positivas conditiones constituit, et in antecedenti parte primum locum obtinet, et consequens aliquod premittit, ut ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους. Post quae consequens pars clausulae exspectanda est. Nam si sine ἐπειδὴ dixisset τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει etc. clausula ibi per se terminaretur, nec ipsi subsequens aliquod deberetur. Cum itaque particula haec nexum afferat orationi, et ab ἐπεὶ, qui συναπτικὸς dicitur, derivetur, merito ut ἀπὸ τοῦ συνθέτου, παρασύνθετον: sic ἀπὸ τοῦ συναπτικοῦ, παρασυναπτικὸν appellatur, atque ita latinae particulae *quoniam* respondet, et Italicae causali

ἐπειδὴ, quoniam. *poiche*.

p. 140. Nec consequentiae modo causativum est, sed rei quoque modo causam designat, modo signum. Unde saepe pro

pro γὰρ, vel διὰ τὸ, vel ἕνεκα τοῦ. γὰρ, causali, vel διὰ τὸ et ἕνεκα τοῦ accipitur, et tunc postponitur in serie orationis.

ἐπειδάν. Accipitur etiam pro adverbio temporis, ut de ἐπεὶ dictum est, a quo derivatur ἐπειδή. Cui si addatur ἂν particula, fit ἐπειδὰν, adverbium temporis, quod propter ἂν, ἀοριστολογικὸν semper futurum respicit, et idcirco subiunctivo iungitur. Lucianus: εἴρητο δὲ αὐτοῖς, ἐπειδὰν ἴδωσι παρεληλυθότας τοὺς πολεμίους, ἐπανίστασθαι. *mandatum ipsis fuerat, ut, ubi hostes viderint, insurgerent.* Quod per Optativum aptius diceretur ἐπειδὰν ἴδοιεν, *simulatque hostes vidissent*, si nempe rei praeteritae narrationem respiciamus. Sed respectu temporis, quo mandatum dabatur, recte per Subiunctivum dictum est ἐπειδὰν ἴδωσιν, ac si ὁπόταν ἴδωσιν diceres.

Ἔπειτα.

ἔπειτα. Ἔπειτα etiam eiusdem classis cum εἶτα, ipsum quoque interrogative cum quadam indignatione et vehementia, quemadmodum εἶτα profertur. Aristoph. in Pluto [v. 1148.]:

> ἔπειτ' ἀπολιπὼν τοὺς θεοὺς ἐνθάδε μενεῖς;

et in Nebulis [v. 226. 27.]:

> ἔπειτ' ἀπὸ ταῤῥοῦ τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖς,
> ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς εἴπερ.

ita Italice, *e poi tu dispregi* etc. Ponitur etiam *praepostere* in sua propria significatione: quod si quis non animadverterit, putabit abundare adverbium hoc; aut certe

p. 141. haerebit circa eius significationem, ut apud Aristoph. in Pluto

[v. 1003—06.] inducitur quidam, qui adolescentem laudat, quod se a vetulae cuiusdam consuetudine subtraxerit:

> Δῆλον ὅτι τοὺς τρόπους τὶς οὐ μοχθηρὸς ἦν.
> ἔπειτα πλουτῶν οὐκ ἔθ' ἥδεται φακῇ.
> πρότοῦ δ' ὑπὸ τῆς πενίας ἅπαντα κατήσθιεν.

Est enim ordo: δῆλον, ὅτι τοὺς τρόπους τις οὐ μοχθηρὸς ἦν, εἰ πρὸ τοῦ μὲν ὑπὸ τῆς πενίας ἅπαντα κατήσθιεν. ἔπειτα πλουτῶν οὐκ ἔθ' ἥδεται φακῇ. ubi τάξεως adverbium erit. Quae significatio in narrationum transitionibus quibusdam obscuratur, propter praeposterum et figuratum ordinem narrationis, ut in illis carminibus Ὀδυσσ. δ. [v. 354 et 360.]

> νῆσος ἔπειτά τίς ἐστι πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ
> Αἰγύπτου προπάροιθε, Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσιν.

ubi multis Pharon insulam describens poeta, subdit:

> ἔνθα με εἴκοσιν ἤματ' ἔχον θεοί.

Et Ὀδυσσ. κ. [ι. v. 116.] similem narrationem auspicatur:

> νῆσος ἔπειτα λάχεια παρὲκ λιμένος τετάνυσται.

Ubi etiam in describenda insula ista, multis versibus consumtis, subdit [ibid. v. 142.]:

> ἔνθα καταπλέομεν, καί τις θεὸς ἡγεμόνευεν.

Quae narrationes, ut natura sermonis requirit, ordinarentur hoc modo: ἔπειτα ἐς νῆσον, ἥτις ἐστὶν Αἰγύπτου προπάροιθεν, ἣν Φάρον καλοῦσιν, εἴκοσιν ἤματα ἔχον με οἱ θεοί. In altero loco: ἔπειτα ἐς νῆσον λάχειαν καταπλέομεν, ἣ παρὲκ τοῦ λιμένος τετάνυσται. Si sic ordinaretur narratio, manifestum esset, ἔπειτα adverbium id, quod ordine temporis prius et posterius est, significare, et pro μετὰ ταῦτα accipi. Videtur etiam abundare in illo carmine Iliad. έ. [v. 812.] p. 142.

ἔπειτα, quare.

> οὐ σύ γ' ἔπειτα
> Τυδέος ἔκγονός ἐσσι,

cum tamen illativum sit, et pro *quare* et *quapropter* accipiatur. Inducitur enim ibi Minerva ad Diomedem dicens;

> σοὶ δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ' ἵσταμαι, ἠδὲ φυλάσσω,
> καί σε προφρονέως κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι.
> ἀλλά σευ ἢ κάματος πολυάϊξ γυῖα δέδυκεν,
> ἤ νύ σέ που δέος ἴσχει ἀκήριον, οὐ σύ γ' ἔπειτα
> Τυδέος ἔκγονός ἐσσι.

Quorum verborum sensus est: *Cum ego tibi semper assi-*

siam, teque tuear, nimirum, vel propter lassitudinem a pugnando destiteris, vel propter timiditatem: quod si ita esset, sequeretur, ut minime a Tydeo procreatus esse dicerere. Illative item accipitur Iliad. κ'. [v. 242.]

p. 143. εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ' αὐτὸν ἑλέσθαι,
πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ etc.

est enim consequentia: *cum potestatem detis mihi arbitratu meo socium deligendi, sciamque Ulyssem talem et talem esse, sequitur, ut hunc ipsum ceteris omnibus praeponam.* Sic Ὀδυσσ. ά. [v. 65.]

πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
ὃς πέρι μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν etc.

cum Ulysses talis et talis sit, sequitur, ut non obliviscar causam eius. In eodem libro [v. 82.] temporis consequentiam significat, in sermone hypothetico:

εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσι,
νοστῆσαι Ὀδυσῆα, Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα
νῆσον ἐς Ὠγυγίην ὀτρύνομεν.

i. e. *Si Ulyssem ad sua reducere statuimus, sequitur,* i. e. *reliquum est, ut Mercurium ad insulam, in qua commoratur Ulysses, mittamus.* Ex quibus patet, duplicem esse consequentiam et illationem; alteram quidem rationis, ut posito aliquo, sequatur ex propositis: alteram temporis, ut post aliquod sequatur aliud faciendum.

CAPUT X.

De particulis ἐξ ὧν, ἀφ' ὧν, et ἔξω, aliisque nonnullis.

ἐξ ὧν, ἀφ' ὧν. Ἐξ ὧν et ἀφ' ὧν, quasi formales et complexae voces describuntur a Budaeo. Quarum exempla affert ex Demosth. [*de corona* §. 218. ed. Bekk. p. 301. ed. Reisk.] καὶ
p. 144. περιειστήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν, ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, αὐτοῖς βοηθεῖν ἑτέροις, ἐξ ὧν ἐπείσθητέ μοι. Et rursus [§. 198. ed. Bekk. p. 294.

ed. Reisk.]: δηλοῖς δ' ἐξ ὧν ζῇς. Quas voces per τμῆσιν etiam elegantius efferri docet, ut apud Demosthenem: ἐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον. pro ἐξ ὧν μὲν αὐτοί. et alibi: ἐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν. pro ἐξ ὧν δέ. Sic ἐκ γὰρ ὧν apud Herodianum pro ἐξ ὧν γάρ. Quae quidem τμῆσις nihil aliud est, nisi reductio praedictarum coniunctionum μὲν videlicet et δὲ et γὰρ, ad locum sibi congruentem, ut dictum est de vocibus εἰ δὲ βούλει, et εἰ βούλει δέ. Ceterum, cum unius cuiusque praedictarum vocum singulae partes in constructionis distributione ad diversa referantur, seorsumque singulae suum praestent officium, nihil est, cur ipsas ut complexas et formales describamus. Nam sic et δι' ὧν, et καθ' ὧν, et περὶ ὧν, et alias huiusmodi describere oporteret. Nec enim, ut de ἀνθ' ὧν, in qua ὧν, genitivus nonnunquam nulli antecedenti respondet: sic de his dici potest, in quibus ὧν genitivus praepositioni serviens, adiuncti quoque verbi casum introducit. Puta, supra dicta exempla ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, sic resolvimus: ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἔπραττον οὗτοι. et ἐξ ὧν ἐπείσθητέ μοι, sic, ἐξ ἐκείνων, ἃ ἐπείσθητέ μοι, vel ἃ ἐπράξατε πεισθέντες ἐμοί. Quare illud Isocratis in Panegyrico [§. 131. ed. Bekk. p. 67. ed. H. Steph.]: τῷ δὲ κοινῷ τῶν συμμάχων οὐδὲν τοιοῦτον κατασκευάζουσιν, ἐξ ὧν ἔσται αὐτοῖς etc. rectius fortasse ἐξ οὗ legeretur, ἀντὶ τοῦ δι' ὅ, i. e. *propter quod* *).

Ἔξω. p. 145.

Ἔξω, adverbium locale, *extra* significat, interdum pro *ultra* vel *praeter*, interdum additamentum significat, et idem quod *amplius* sonat, ut apud Isocratem in Panegyr. [§. 160. ed. Bekk. p. 74. ed. H. Steph.] τί γὰρ ἂν καὶ βουληθείημεν ἡμῖν προσγενέσθαι μέλλουσι βασιλεῖ πολεμεῖν ἔξω τῶν νῦν ὑπαρχόντων; *ad ea, quae nobis adsunt?* ac si dixisset, πρὸς τοῖς νῦν ὑπάρχουσιν. Cuius significationis ratio est, quod id, quod alicui quantitati additur, extrinsecus ipsi accedit. ἔξω.

Ἐς.

Ἐς praepositio, quae εἰς plerumque dicitur, interdum *terminum loci* vel *temporis* significat, ut apud Latinos *ad* ἐς.

---

*) [Recte nunc pro ἐξ ὧν ex libro Urbinate scriptum est ἐξόν. *R. Klotz.*]

pro *usque*. Herod. ἐσ τὸ ἐξεῖλε, *donec expugnavit*. Sic dicitur ἐς ἐμὲ, *usque ad mea tempora*. Hunc sensum habet etiam in vocibus ἐς τὸ παραυτίκα, i. e. *in praesens tempus*, et εἰς ἀεί. *in perpetuum*, et εἰσαῦθις, *in posterum*, ἐς δεῦρο, *huc usque*. Sic apud Sophoclem [Aiacis v. 1185.], ἐς πότε, *quousque*, interrogative, pro μέχρι πότε.

Τίς ἄρα νέατος ἐς πότε λήξει πολυπλάγκτων ἐτέων ἀριθμός;

Exempla localis significationis non desunt apud auctores.

p. 146. ## Ἔστε.

ἔστε. Ἔστε, ex ἐς, praedictum sensum habente, et τε particula, fit ἔς τε, adverbium loci et temporis, cui adverbio additur ἄν, et fit ἔστ' ἄν. Xenoph. III. ἀπομνημ. [c. 5. §. 6.] ἔστ' ἂν δὲ ἢ χειμῶνα ἢ πολεμίους δείσωσι, τὰ κελευόμενα ποιοῦσιν. i. e. *donec et quamdiu tempestatem vel hostes verentur, imperata faciunt homines*. Differt ἔστε ab ἔστ' ἂν, quod ἔστε certum definitumque spatium ac terminum designat, et idcirco praeterito iungitur, ut ἔστε ἦλθεν ἀνέμεινα, *expectavi, donec venit*. Ἔστ' ἂν, propter vim particulae ἂν, futurum respicit, et interminatum spatium significat, ut, si dicamus: ἀνάμεινον ἔστ' ἂν ἔλθῃ, *expecta, dum*, vel *quoad veniat*. Sic in illo carmine:

ἔστ' ἂν ὕδωρ τε νάοι, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλοι.

p 147. ## Ἔτι τοίνυν.

ἔτι τοίνυν. Ἔτι τοίνυν duae voces sunt appositae, neque formalem notam constituunt, sed seiunctim una quaeque suam vim indicat. Nam ἔτι, *adhuc*, et *amplius*, vel *praeterea*, τοίνυν *igitur*, vel *itaque* significat. Ex quarum vocum appositione transitio, continuationi iuncta, designatur. Demosth. [cf. *orat. in Midiam* §. 191. ed. Bekk. p. 576. ed. Reisk.] ἔτι τοίνυν ἴσως ἐροῦσιν. *atque illud etiam fortasse dicturi sunt*. Idem [*de falsa legat.* §. 114. ed. Bekk. p. 375. ed. Reisk.]: ἔτι τοίνυν εἰ μὲν μηδένα ἔχοντα μηδὲν εἴχομεν δεῖξαι τῶν πρεσβέων. In quibus exemplis et similibus, si τοίνυν particulam demas, transitio quidem remanebit, continuatio peribit; ut si diceres: ἔτι εἰ μηδένα μηδὲν ἔχοντα εἴχομεν δεῖξαι, etc.

Ἐφ' ὅσον.

ἐφ' ὅσον. Ἐφ' ὅσον, ἐπὶ ὅσον, *limitativa* vox est, quando nomen ὅσον nulli substantivo expresso vel subaudito subiici-

citur, et significat *quatenus*, et *in quantum*, sicut et καθ' ὅσον. Theophrast. περὶ ὧν λεκτέον ἴσως ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἱστορίας, *quatenus*, vel *in quantum historiam novimus*. Quum vero accusativus χρόνον subauditur, limitativa temporis est vox ἐφ' ὅσον. Quo modo intelligi potest apud Aristot. in VIII. Ethic. [Tom. V. p. 339.] ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ εἰσὶν ἡδεῖς, ἐφ' ὅσον ἐλπίδας ἔχουσιν ἀγαθοῦ. *eatenus, quatenus*, vel *tamdiu, quamdiu*. Et in hoc sensu accepit Latinus interpres Evangelii secundum Matthaeum Cap. XXV. [v. 40.] ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μοῦ τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Ubi Latinus interpres: *quamdiu fecistis uni de fratribus meis, mihi fecistis*. p. 148.

Ἐφ' ᾧ.

Ἐφ' ᾧ, pro ἐπὶ τῷ, si ad nomen aliquod referatur, tunc ᾧ articulus est, ut apud Aristot. [histor. animal. lib. VI. Tom. III. p. 157.] οἱ δὲ πέρδικες δύο ποιοῦνται τῶν ᾠῶν σηκούς, καὶ ἐφ' ᾧ μὲν ἡ θήλεια, ἐπὶ θατέρῳ δὲ ὁ ἄῤῥην ἐπωάζει. Et sic illud ᾧ ut articulus sumitur. Cum vero ad nullum nomen expressum refertur, *pactum* et *conditionem* designat. Quod etiam ἐφ' ᾧτε dicitur, πλεονασμῷ τοῦ τε, et varie construitur, et minus quidem ab articuli natura recedit, quando infiniti vocibus coniungitur. Aristoph. [Plut. v. 1000.] ἐφ' ᾧ.

ἐφ' ᾧτ' ἐκεῖνον μηδέποτέ μ' ἐλθεῖν ἔτι. p. 149.

Et [eiusd. fab. v. 1141.]

ἐφ' ᾧτε μετέχειν καὐτός,

i. e. ἐπὶ τῷ μετέχειν. Cum vero Indicativi modi vocibus iungitur, tunc magis ab articuli natura recedit, praesertim si cum Subiunctivo copuletur, ut apud Pausaniam in Laconicis: τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ μακρότατον ἀντιαχοῦσιν ἐποιήσατο ὁ Ἀντίγονος εἰρήνην, ἐφ' ᾧτε σφίσιν ἐπαγάγῃ φρουρὰν ἐς τὸ μουσεῖον. Qui locus mendi suspectus est. Exempla constructionis huius vocis cum Indicativi vocibus sexcenta sunt apud auctores. Thucydides: οἱ μὴ ἀπάραντες εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἀλλ' ἐμφιλοχωρήσαντες παρέδωκαν ἑαυτοὺς τοῖς Θετταλοῖς δουλεύειν. καθ' ὁμολογίας, ἐφ' ᾧτε οὔτε ἐξάξουσιν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας οὔτε ἀποκτενοῦσι. Sic apud Pausaniam: ἐφ' ᾧτε βοηθήσειν. Idem Pausanias alibi, cum Praesente Indicativi, mendose, ut opinor. Μελάμπους ὁ Ἀμυθάονος

ἔπαυσε σφᾶς τῆς νόσου, ἐφ' ᾧτε αὐτὸς καὶ ὁ ἀδελφὸς Βίας τῷ Ἀναξαγόρᾳ τὸ ἴσον ἕχουσιν. Mihi enim legendum videtur ἕξουσιν, in Futuro Indicativi. Quo modo etiam ἐφ' ᾧ construitur apud Thucydidem [lib. 1. c. 113.]: ἐφ' ᾡ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. Quod Aoristo Indicativi iunxit Synesius [ep. 73. p. 221.]: καὶ τὸν ἥλιον εἶδεν ἐπὶ ῥητοῖς ἄνθρωπος, ἐφ' ᾧ Γεννάδιον ἔγραψεν. ἀντὶ τοῦ ἐγράψατο. i. e. *qui in tenebris carceris vinctus detinebatur, in lucem extractus est, pactis conditionibus: quare Gennadium detulit.* Quod planius de Futuro diceretur: *ut Gennadium deferret.* Quanquam Aoristus saepe
p. 150. videtur habere vim Futuri, praesertim si adsit vel intelligatur particula ἄν.

ἐφ' ὅτῳ. Dicitur et ἐφ' ὅτῳ, nam ὅτου et ὅτῳ, pro οὗ et ᾧ articuli vocibus accipiuntur. Lucianus: ἐφ' ὅτῳ συνεῖναι τοῖς νέοις. Affert aliud exemplum Budaeus [Comm. gr. ling. p. 504.], ἐμὲ μηδὲν ἔχεις ἐφ' ὅτῳ τοῦτο ποιήσεις. Ubi, cùm ὅτῳ articulus ad nomen μηδὲν referatur, suam nativam habet constructionem, nec inter voces, extra propriam significationem et constructionem acceptas, quales in hoc commentario recensentur, collocandus est, ut in praefatione operis admonuimus.

ἐφ' οἷς. Ἐφ' οἷς etiam in hoc sensu invenitur, ut apud Synesium: καὶ ἐφ' οἷς γὰρ Σεκοῦνδον εὖ ἐποίησας, ἡμᾶς ἐτίμησας: καὶ ἐφ' οἷς οὕτω γράφων τιμᾷς, ἐξηρτήσω σαυτοῦ καὶ ἐποίησας εἶναι σούς. i. e. *in eo, quod.* Quo in loco particula haec, cum ad nullum nomen referatur, adverbialiter accipitur.

Ἐφ' ὃ etiam legitur apud Synesium, pro ἐφ' ᾧ, mendose, ut opinor. οἶμαι σοῦ τὴν θεσπεσίαν ψυχὴν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο καταπεμφθῆναι, ἐφ' ὃ κοινὸν ἀγαθὸν ἀνθρώποις εἶναι. Ubi librarius, secutus casum praecedentis articuli, in eodem formavit ἐφ' ὃ, cum, meo iudicio, ἐφ'
p. 151. ᾧ legi debeat, quod et ἐπὶ τῷ dici potest, i. e. *ad hoc, ut.*

Ἕως, τέως.

ἕως, τέως. Ἕως, adverbium temporis, cum genitivo nominum construitur, ut ἕως ἑσπέρας, *usque ad vesperam.* Verbalibus vocibus iunctum, respondet τῷ τέως, quod tamen plerumque supprimitur, subintelligendum. Nam si praesenti Indicativi modi iungitur, ut si dicas, ἕως εἰμὶ καὶ πνέω, supplendum est aliquid, quod futurum tempus respiciat, puta, τέως ποιήσω, vel, οὐ ποιήσω, et tunc significat *donec,*

et *quoad.* Sic dictum est illud, ἕως ἐμπνεῖ τε καὶ δύναται, *quoad spirat et potest:* sin paratatico iungatur, tunc consequens, quod erit subintelligendum, praeteritum tempus respiciet, ut ἕως ἔζη, τέως τοῦτ' ἐποίησε, *donec vivebat*, i. e. *quamdiu vixit, tamdiu id egit.* Potest et Aoristi vocibus iungi hoc modo: πολλὴν χάριν οἶδα τοῖς ἀνέμοις, οἳ τέως, vel ἐπὶ τοσοῦτον ἔπνευσαν, ἕως τὸν πλοῦν διήνυσα. Quarum locutionum consequens praeteritum itidem requirit. Sic τέως παρέμεινεν, ἕως ἐξέγραψα. Praeterito perfecto, nec non plusquamperfecto, non satis probe iungitur: cum futuro commode copulatur, ut μεῖνον, ἕως γράψω, quod tamen per aoristum coniunctivi, addito ἂν, commodius dicitur ἕως ἂν γράψω. *donec scribam.* Iungitur et sine ἂν coniunctivo modo, ut apud Synesium: ἀλλ' ἡμῖν γε τοῖς ἀνθρώποις οὔπω καθαρὸς, ἕως ἀναπολόγητος ᾖς, i. e. *quamdiu.* Nam et coniunctivus modus ταῖς ἀοριστολογίαις convenit, et vim parti- p. 152.
culae ἂν in se continet, cum de futuro loquimur: secus, si de praeterito, ut de praeterito. Nam et de re praeterita, ut de futura loquimur, ad tempus, quod nondum advenerat in actu, respicientes. Et sic dictum est apud Synesium: δύο ἐφεξῆς ἐπιμείναντες ἡμέρας, ἕως ἂν ἀφυβρίσῃ τὸ πέλαγος. *dum pelagus desaeviret.* Ubi si in forma rei praeteritae loqueretur, ἕως ἀφύβρισε dixisset. Sed posito tempore, quo manere statuerat, recte per coniunctivum locutus est.

CAPUT XI.

De particula ᾗ in variis formis, et compositis ᾗπου, et aliis quibusdam.

Ἧι, in forma dativi singularis, articuli relativi, feminini generis, ἀντί τοῦ ὡς ponitur. Plato 2. de Republ. ᾗ.
[lib. IV. p. 217. ed. Bekk. p. 450. ed. H. Steph.] μηδαμῶς ἀποκάμῃς, ᾗ σοὶ δοκεῖ διεξιών. *tuo arbitratu disserens, sic ut tibi fuerit visum.* In quo Platonis exemplo, iuxta articuli naturam, dativum nominis ὁδὸς refert, ac si dixisset: ᾗ σοὶ δοκεῖ ὁδῷ διεξιών. Quod tamen verbum ab itinere ad sermonem translatum est. Sed saepe pro ὡς simpliciter accipitur. Sic Gaza ex Cicerone, ᾗ μάλιστα δυνατὸν, *quam maxime possumus*, vertit. p. 153.

Apud Aristotelem saepe *limitativum* est, pro *qua*, h. e. *ut*, et *quatenus*, positum est: δύναμις λέγεται, ᾗ μὲν ἀρχὴ κινήσεως ἢ μεταβολῆς ἐν ἑτέρῳ ἢ ᾗ ἕτερον. *ut in alio*, vel, *qua est aliud*, et *ea ratione*, *qua aliud est* [cf. lib. IV. metaphysic. Tom. IV. p. 445.]. Sic in VIII. Ethic. [Tom. V. p. 338.] οἵ τε δὴ διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦντες, διὰ τὸ αὐτοῖς ἀγαθὸν στέργουσι, καὶ οἱ δι' ἡδονὴν διὰ τὸ αὐτοῖς ἡδύ, καὶ οὐχ ᾗ ὁ φιλούμενός ἐστιν, ἀλλ' ᾗ ὁ χρήσιμος ἢ ἡδύς. Quod etiam
p. 154. vox καθὸ praestat, quae vox ad nomen μέρος refertur, et sic particula ᾗ in sensu limitativo, καθ' ὃ μέρος significat.

ᾗ, quare. Habet etiam vim illativam particula haec, et significat *quare* et *quocirca*, ut apud Aristotelem in I. Politic. [Tom. V. p. 428.] ᾗ καὶ δῆλον, ὅτι οὐκ ἔστι φύσει τῆς χρηματιστικῆς ἡ καπηλική. Et in III. [Tom. V. p. 486.] ᾗ καὶ φανερόν, ὅτι δεῖ περὶ ἀρετῆς ἐπιμελὲς εἶναι τῇ γ' ὡς ἀληθῶς ὀνομαζομένῃ πόλει. i. e. *quare*, vel *quapropter perspicuum est*.

ᾗ — ταύτῃ. Respondet etiam τῷ ταύτῃ particula haec: quae voces simul positae, *eatenus*, *quatenus*, vel, *eo*, *quo*, significant in sensu limitativo. Gaza in translatione libri de Senectute: ταύτῃ μακαριώτερος, ᾗ ἀξίωμα μὲν μεῖζον· πόνον δ' εἶχεν ἐλάσσω. Quod Cicero: *hoc beatior*, *quo auctoritatis habeat plus*, *laboris minus*. Accipiuntur etiam voces hae simul positae pro οὕτως—ὡς, ut apud Aristot. ᾗπερ ἡ τοῦ ὑγροῦ, ταύτῃ καὶ ἡ τῆς γονῆς γίνεται ἀπόκρισις. Ubi praecedit vox ᾗ, quae ἀντὶ τοῦ, ὡς, ὁμοιωματικοῦ ponitur, cui respondet τὸ ταύτῃ, ἀντὶ τοῦ, οὕτως, ἀνταποδοτικοῦ. Qui tamen ordo non est perpetuus. Significant etiam idem, quod τόσον—ὅσον. ut Gaza ex libro de Senectute: τί γὰρ ἀτοπώτερον τοῦ, ταύτῃ πλείω ζητεῖν ἐφόδια, ᾗ ἐλάσσων ὁδὸς καταλείπεται. Quod Cicero [*de senectute* c. 18. §. 65.] dixit: *quo vitae restat minus*, *eo plus viatici quaerere*. Ex quibus exemplis varia ratio has voces collocandi perspicitur.

p. 155.

ἤ.

ἤ. Ἤ, disiunctiva coniunctio, κατὰ ψιλῆς καὶ ὀξείας scribitur. Quae particula, propter sermonis defectum, saepe εἰ δὲ μή vocis sensum refert, et tam affirmativarum, quam negativarum propositionum probationibus convenit. Et affirmativas quidem probans, οὐ negationem habet subsequentem, ut in Phaedro Platonis [p. 47. ed. Bekk. p. 249. ed. H. Steph.]: πᾶσα μὲν ἀνθρώπου ψυχὴ φύσει τεθέαται

τὰ ὄντα, ἢ οὐκ ἂν ἦλθεν εἰς τόδε τὸ ζῷον. Ubi ἢ cum subsequente negativa, pro *εἰ δὲ μὴ* accipitur: *quod si non ita esset, sequeretur* etc. Sic apud Aristophan. in Pluto [v. 196. 97.]:

> *κἢν ταῦτ᾽ ἀνύσῃ, τετταράκοντα βούλεται,*
> *ἢ φησὶν οὐ βιωτὸν αὐτῷ τὸν βίον.*

Cum autem negativam probamus, ἢ particula sola, sine negatione, utimur, ut in primo *ἀπομνημ.* Xenoph. [c. 7. §. 2.] *ἀλλὰ μὴν ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον ἢ εὐθὺς ἐλεγχθήσεται γελοῖος ὤν.* Ubi ἢ particula pro *εἰ δὲ*, et verbo repetendo accipitur hoc modo: *εἰ δὲ λάβοι ἔργον*, i. e. *quod si opus capessat.* Retinet autem quodam modo disiunctivam naturam in hac etiam significatione. Duo p. 136.
namque proponuntur, quorum alterum subticetur. Sic in Pluto Aristoph. [v. 1028—30.]

> *ἀναγκάσαι δίκαιόν ἐστι, — —*
> *τὸν εὖ παθόνθ᾽ ὑπ᾽ ἐμοῦ πάλιν μ᾽ ἀντευποιεῖν,*
> *ἢ μηδ᾽ ὁτιοῦν δίκαιον ἀγαθόν ἐστ᾽ ἔχειν.*

Est enim sensus: *aut cogendus est mihi, vicissim benefacere, aut nullo beneficio afficiendus.* Sic ubique particulae disiunctivus sensus in hac significatione servari potest. Porro, quod apud Aristoph. [Plut. v. 485. 86.] legitur,

> *οὐκ ἂν φθάνοιτον τοῦτο πράττοιτ᾽. ἢ τί γ᾽ ἂν*
> *ἔχοι τις ἂν δίκαιον ἀντειπεῖν ἔτι.*

ibi particula ἢ pro *εἰ δὲ μὴ* accipitur. Nam negatio praecedens in illis verbis *οὐκ ἂν φθάνοιτον* affirmationi aequivalet. Locutio enim *οὐκ ἂν φθάνοις τοῦτο ποιῶν*, *mox*, vel *iamiam hoc facies*, vel *hoc tibi accidet*, significat.

Eodem modo ἢ particula accipitur apud Platonem in Apolog. [p. 96. ed. Bekk. p. 20. ed. H. Steph.] *οὗτοι δὲ τάχ᾽ ἄν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ ἢ κατ᾽ ἄνθρωπον σοφίαν σοφοί, εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω ὅ τι λέγω.*

Invenitur etiam ἤ, *ὀξύτονον*, in interrogatione, cuius ἢ, in interrogatione.
pars quaedam reticetur, vel implicite in quibusdam praecedentibus continetur, ut apud Xenoph. II. *ἀπομνημ.* [c. I. §. 13.] *ἢ λαυθάνουσί σε οἱ, ἄλλων σπειράντων καὶ φυτευσάντων, τόν τε σῖτον τέμνοντες καὶ δενδροκοποῦντες.* Ubi pars interrogationis subticetur. Subauditur enim *οἶσθα*, vel tale quid oppositum verbo *λανθάνειν.* Et in hoc sensu quamvis quodammodo disiunctivam vim habeat, non tamen ad impossibile, vel absurdum aliquod deducit. p. 137.
Atqui ita patet, hunc interrogandi modum non parum a superiore illo differre: illo, inquam, apud Aristophanem:

ἤ τί γ' ἂν
ἔχοι τις ἂν δίκαιον ἀντειπεῖν,

qui in enunciationem convertendus est.

Disiunctivum etiam ἢ in priore membro divisionis subticetur, ut apud Galenum in Epitome pulsuum: ἡ γάρ τοι χρεία τῆς τῶν σφυγμῶν γενέσεως αὐξανομένη, μέχρι μὲν ἂν ἱκανὸν αὐτῇ τὸ μέγεθος τῆς διαστολῆς ᾖ, οὐδὲν ὅλως εἰς αἰσθητὸν τάχος ἀλλοιοῖ τὴν κίνησιν ἢ παντάπασιν εὔλογον. Ubi vel priori illi membro οὐδὲν ὅλως particula ἢ disiunctiva praeponenda est, ut sit, ἢ οὐδὲν ὅλως etc. vel certe illud posterius ἢ, pro εἰ δὲ, vel ἀλλ' ἢ exceptivo accipitur.

ἢ ellipticum. Prae se fert autem particula haec vim disiunctivam in huiusmodi locutionibus, in quibus subticetur alterum ἢ, antecedenti applicandum. Praeponuntur enim duo quaedam, quorum si quis alterum neget, alterum concedat necesse est. Quae argumentandi ratio, deductioni ad absurdum persimilis est, et ad conditionalium argumentorum formam reducitur. Praeponenda itaque est altera disiunctiva in antecedenti omnium supradictorum exemplorum, puta in Platonis illo: ἢ πᾶσα ἀνθρώπου ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα, ἢ οὐκ ἂν ἦλθεν. i. e. *aut concedendum est, animam humanam entia omnia perspexisse, aut non ipsam venisse. Quod si detur, ipsam venisse, perspe-*
p. 158. *xisse quoque entia omnia concedendum est.* Xenophontis quoque illud: ἀλλὰ μὴν ἤτοι ἔργον γε οὐδαμοῦ λεπτέον, ἢ εὐθὺς ἐλεγχθήσεται γελοῖος ὤν. Et illud Aristoph. ἢ οὐκ ἂν φθάνοιτον τοῦτο πράττοντ', ἢ οὐδὲν ἂν ἔχοι τις δίκαιον ἀντειπεῖν ἔτι. Convertendum enim est interrogativum consequens in enunciativum. Et rursus Platonis alterum: ἢ μείζω τινὰ σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω.

ἦ.

ἦ. Ἦ, μετὰ ψιλῆς καὶ περισπωμένης, interrogandi vim habet. Plato I. de Republ. [p. 32. ed. Bekk. p. 342. ed. H. Steph.] ἦ ὀρθῶς σοὶ δοκῶ ἂν εἰπεῖν οὕτω λέγων, ἢ οὔ; ὀρθῶς, ἔφη. Sic apud Euripidem in Hippolyto [v. 1447.] inducitur Hippolytus dicens:

ὄλωλα, καὶ δὴ νερτέρων ὁρῶ πύλας.

ad quae Theseus:

ἦ τὴν ἐμὴν ἄναγνον ἐκλιπὼν φρένα;

i. e. *nunquid pollutum me relinquis?* ad quae Hippolytus:

οὐ δῆτ'.

Huic particulae adiungitur πού ἀοριστολογικὸν, vel παραπληρωματικὸν et fit ἤπου, quod non solum *affirmativum*, sed etiam *interrogativum* est, de quibus infra. p. 159.

Quod autem apud Aristophanem [Pluti v. 869.] legitur,

ἢ τῶν πονηρῶν ἦσθα καὶ τοιχωρύχων.

τὸ ἢ, non tam interrogativum, quam affirmativum videtur. Cum enim *queratur quidam, se propter Pluti illuminationem perditum esse*, alter argumentatur: *illum esse improbum. Quia scilicet Plutus non nisi improbos homines perdat, ille autem se perditum a Pluto profiteatur, sequi, ut improbus sit.* Quae conclusio non interrogatione petenda, sed illatione adstruenda est. Apud eundem in eadem fabula [v. 608.] legitur,

ἦ μὴν ὑμεῖς γ' ἔτι μ' ἐνταυθοῖ
μεταπέμψεσθον.

Ubi apparet, ἦ particulam, affirmandi vim habere, ipsique μὴν particulam, affirmative acceptam, ἐκ παραλλήλου apponi. Apud Homerum etiam affirmativum est in illis carminibus [Iliad. ά. v. 518.]:

ἦ δὴ λοίγια ἔργα τάδ' ἔσσεται.

et alibi [Iliad. σ'. v. 12.]:

ἦ μάλα δὴ τέθνηκε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός.

In hac etiam significatione που particula τῷ ἦ apponitur, et fit ἦπου, asseverandi nota, de qua mox dicendum.

Ἤ π ο υ.

Ex accentu vocis ἤπου patet, ipsam non esse vocem compositam, sed πού ἀοριστολογικῶς, vel etiam στοχαστικῶς, vel aliter acceptum, ἢ affirmativo, per appositionem sociari. Cum autem particulae ἢ duplex sit significatio, ut proxime dictum est, ἤπου itidem vocis, quae ex ipsa constat, vis duplex erit. Nam aut *interrogationis* erit, aut *asseverationis* nota. Exemplum interrogationis est apud Aristoph. in Pluto [v. 970 sq.]: ἤπου. p. 160.

τί δ' ἐστίν; ἤπου καὶ σὺ συκοφάντρια
ἐν ταῖς γυναιξὶν ἦσθα;

ad quae respondet anus:

μὰ Δί', ἐγὼ μὲν οὔ.

In quibus verba τί δ' ἐστίν; quae interrogativum sensum habent, interrogative etiam particulam ἤπου accipi, mani-

feste declarant. Similiter in Nebulis [v. 1260. 61.]: ἤπου legitur interrogative, interruptum τί nominis interpositione:

τίς οὑτοσί ποτ' ἔσθ' ὁ θρηνῶν; ἤ τί που
τῶν Καρκίνου τις δαιμόνων ἐφθέγξατο;

quisnam est hic, qui luget? numquid Carcini poetae daemonum quispiam locutus est? Quam quidem interrogandi significationem cum Budaeus quoque tribuat ἤπου particulae: exempla tamen, quae ad hoc indicandum affert, aptius aliter, quam ut ipse interpretatur, sonare videntur, ut mox declarabitur. Ea sunt ex libro X. Platonis de Republ. [p. 467. ed. Bekk. p. 596. ed. H. Steph.] μίμησιν ὅλως ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν ὅ τι ποτ' ἐστίν; οὐδὲ γάρ τοι αὐτὸς πάνυ ξυννοῶ, τί βούλεται εἶναι. ἤπου ἄρ' ἔφη, ἐγὼ ξυννοήσω. i. e. at idem Budaeus interpretatur: *utrum igitur ego intelligam, cum tu non percipias?* Aliud exemplum affert ex Antiphonte [?] ad probandam vim interrogativam ἤπου particulae: ὅπου δὲ καὶ τοῦ λόγου
p. 161. ἠξίουν τιμωρίαν λαμβάνειν, ἤπου τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις, οὐ μεγάλαις ἂν ζημίαις ἐκόλασαν; in quo exemplo docet, ἤπου οὐ voces *utrum ne* significare.

Porro affirmativam quoque significationem vocis ἤπου agnoscit Budaeus [Comm. gr. ling. p. 488.], qui ἤπου pro *nimirum, utique* et *profecto* accipi docet, afferens aliud exemplum ex Demosthene κατὰ Ἀριστοκράτους. [§. 79. ed. Bekk. p. 646. ed. Reisk.] εἰ περὶ τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἤδη κεκριμένων, τοσαύτη γίγνεται σπουδή, — — ἤπου περί γε τοῦ μήτε ἑαλωκότος μήτε κατεγνωσμένου — — πάνδεινον γράφειν etc. i. e. ut ipse interpretatur: *longe utique gravissimum est, de homine, nec damnato nec convicto, huiuscemodi legem ferre.* Post quae, quasi ex alio principio docet, ἤπου et ἤπου γε, *multo magis* significare, ad hancque significationem accedere proxime citatum exemplum.

Docet praeterea, particulam ἤπου significare *multo minus*, et τῷ ὅπου subiungi, afferens exempla ex Plutarcho et Athenaeo. Quasi vero in exemplis, quae supra adduxerat, ad probandam particulae ἤπου interrogativam et affirmativam significationem, non ad eundem hunc sensum reducatur. Nam in eo, quod ex X. Platonis [loco supra allato] de republ. affert, τὸ ἤπου non interrogative, sed affirmative, *in sensu ironico*, pro *multo minus* acci-
p. 162. pitur. Semper enim particula haec, cum pro *multo minus*, aut *multo magis* accipitur, affirmative, non interrogative

usurpatur. Nam, cum interrogatio ex dubitatione proveniat, non potest eadem in affirmationem converti. Notandum autem, quando pro *multo magis* accipitur, directe et simpliciter affirmativam vim obtinere: *multo minus* autem, non nisi ironice significare posse. Ut in proposito Platonis loco Lib. X. de Republ. ubi inducitur Socrates, interrogans eum, quocum disputat, *quidnam sit imitatio? se enim non satis percipere, quidnam sit.* Ad quae ille: ἦπου ἄρ', ἔφη, ἐγὼ ξυννοήσω. i. e. *nempe ergo, inquit, ego percipiam.* Ex quibus verbis colligit, *si multo id minus percipere posse.* Est enim integrum argumentum: *si tu, o Socrates, non percipis*, vel *cum tu non percipias, multo minus ego percipiam, quidnam sit imitatio.* Non igitur interrogative, sed affirmative accipitur ἤπου particula, in ironico tamen sensu, ut *multo minus* significet. Nam *directe* et simpliciter pro *multo magis* semper accipitur, ut in illo exemplo Demosth. [l. l.] εἰ περὶ τῶν ἀνδροφόνων, τῶν ἤδη κεκριμένων τοσαύτη γίγνεται σπουδή, ὅπως λόγου καὶ κρίσεως τεύξονται, ἤπου περί γε τοῦ μήτε ἑαλωκότος, μήτε ἐγνωσμένου, πότερον δέδρακεν ἢ οὔ, πάνδεινον γράφειν ὡς ἐκδοτέον ἐστίν i. e. *si enim de homicidiis iam damnatis tantum studium adhibitum fuit, ut causae dicendae potestas illis data sit: utique gravissimum esset, de homine nondum convicto, huiusmodi legem ferre.* Consequentis huius sensus est: *multo maius adhibendum studium, ut, qui nondum convictus est, dicendi causam impetret potestatem.* Apertius apparet, particulam hanc pro *multo magis* accipi in loco illo Isocratis [*de pace* §. 24. ed. Bekk. p. 164. ed. H. Steph.]: ὅπου γὰρ Ἀθηνόδωρος καὶ Καλλίστρατος p. 163. ὁ μὲν ἰδιώτης ὤν, ὁ δὲ φυγάς, οἰκίσαι πόλεις οἷοί τε γεγόνασιν, ἤπου βουληθέντες ἡμεῖς πολλοὺς ἂν τόπους τοιούτους δυνηθείημεν κατασχεῖν. i. e. *si enim Athenodorus et Callistratus, hic privatus, ille exul, urbes condere potuerunt: multo magis nos huiusmodi loca obtinere possemus.* Cum igitur in consequentiis, quas vocant, ἤπου particula adhibetur, semper secundum affirmativam sui significationem accipitur. Quae si *a minori ad maius* fiant, ἤπου directe et pure *multo magis* significat. Contra, si *a maiori* ad minus fiant consequentiae, tunc ἤπου pro *multo minus* accipitur: *ironice* tamen semper, ut supra dictum est. Affirmativae enim locutiones evadunt, si ironice proferantur, negativae. Et hinc fit, ut ἤπου particulae, propter modum pronuntiandi, negativum sensum tribuamus, et pro *multo minus* accipiamus, ut dictum est. Contra

negativae locutiones, ironice prolatae, affirmative accipiuntur. Et inde quoque fit, ut ἤπου particula, cum negatio ipsi subiicitur, affirmativum sensum retineat, et simul cum negatione pro *multo magis* accipiatur, ut in exemplo Antiphontis: *ὅπου δὲ καὶ τοῦ λόγου ἠξίουν τιμωρίαν λαμβάνειν, ἦπου τὸν ἔργῳ παραδόντα τὴν πόλιν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις οὐ μεγάλαις ἂν ζημίαις ἐκόλασαν.* In quo exemplo si deesset οὐ negatio, ἤπου in sua directa significatione pro *multo magis* acciperetur: si autem negationem recte adesse, non mendose adscribi fateamur, cogemur utique totum consequens praedicti exempli ironice pronuntiare, hoc modo: *Enimvero non magnis suppliciis affecissent eum, qui re ipsa civitatem hostibus prodi-*
p. 164. *disset.* Praeterea cum in antecedente consequentiarum plerumque praecedat εἰ conditionalis, vel ὅπου adverbium loci, pro ὁπηνίκα, temporis adverbio acceptum, ut apud Latinos *quando;* hinc fit, ut interdum, cum huiusmodi signa desint, antecedensque consequentiae supprimatur, vel sub alia forma loquendi implicite contineatur, lateat vis argumentationis ἤπου, quae particula in sua pura significatione affirmativa remanere videatur. Ut in loco Platonis X. de Republ. ubi Socrates [p. 467. ed. Bekk. p. 595. extr. ed. H. Steph.]: *μίμησιν ὅλως ἔχοις ἄν μοι εἰπεῖν ὅ τί ποτ' ἐστίν, οὐ δὲ γάρ τοι αὐτὸς πάνυ ξυννοῶ.* ad quae is, qui cum eo disputat: *ἤπου ἄρ', ἔφη, ἐγώ.* Continetur enim in extremis his verbis huiusmodi consequentia: *Si tu, o Socrates, non intelligis, quidnam sit imitatio, multo minus ego intelligam.* Sic etiam in exemplo, quod affert Budaeus ex Plutarcho, in politicis praeceptis; cum antecedens in alia forma loquendi sine conditionali proferatur, supprimitur argumentationis modus. Ubi, cum auctor *de quibusdam agendis homini politico* disseruisset, adiungit: *οὐ τοίνυν οὐδὲ τούτων ἐπιμελητέον ἐστὶ παρέργως, ἤπου τῶν περὶ τὸν βίον καὶ τὸ ἦθος ἀμελητέον.* Quorum verborum sensus est: *si haec,* supradicta videlicet, *non negligenter curanda sunt, certe multo minus negligenda sunt, quae ad vitam pertinent.*

In quibusdam etiam locutionibus ἤπου particula, *nedum* significare videtur, quod tamen in *multo minus* reducitur, ut recte sensit Budaeus. Ut apud Athenaeum Libro X. [lib. XI. c. 15. p. 505. extr. ed. Casaub.] *ἀδύνατον δὲ καὶ Φαῖδρον κατὰ Σωκράτην εἶναι, ἤπού γε καὶ*
p. 165. *ἐρώμενον αὐτοῦ γεγονέναι,* i. e. *fieri non potest, ut Phaedrus aetate Socratis natus fuerit, nedum ut amasius eius fuerit.* Quae sententia in argumenti formam

reducitur hoc modo: *si Phaedrum ne aetate quidem Socratis natum esse dici potest, multo minus ipsius amasium fuisse dicendum est.* Negato enim toto, negantur singulae partes. In epistola etiam Iuliani ad Iamblichum [ep. XLI. p. 420.] ἤπου pro *nedum* accipitur, ut idem sensit Budaeus. Exemplum est: ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς τῷ γράμματι πειθομένους τῷ Δελφικῷ γινώσκειν ἑαυτοὺς καὶ μὴ τολμᾶν ἀνδρὸς ἀκοαῖς τοσούτου καταθαρσεῖν, ᾧ καὶ ὀφθέντι μόνον ἀντιβλέψαι δυσχερὲς, ἤπου τὴν πάνσοφον ἁρμονίαν κινοῦντι πρὸς τὸ ἴσον ἐλθεῖν, i. e. *nedum moventi concentum doctissimum.* Cuius argumenti vis si explicetur, ἤπου *multo magis* significare apparebit. Est enim sensus: *Si verba facere coram tali viro difficile est, cuius vel solus adspectus reverentiam affert; multo magis difficile erit, sese eidem opponere loquenti.* Ubi ἤπου etiam *multo minus* significabit, si convertatur antecedens ex affirmativo in negativum, hoc modo: *si coram tali viro verba facere non facile est, multo minus illi sese opponere facile erit.* Ea enim est natura argumentationum huiusmodi, ut, si prior pars affirmetur, affirmetur etiam posterior. Atque ita ἤπου particula, in hisce argumentationibus recepta, modo *multo magis*, modo *multo minus* significabit, non solum iuxta realem argumentandi rationem, (in qua, si id, quod minus videtur inesse, ponatur, id etiam ponitur, quod magis videtur: et contra, si id, quod magis videtur inesse, negetur, id quoque negatur, quod minus videtur), sed etiam iuxta conversionem locutionum ex affirmativis in negativas, et contra, sensus particulae ἤπου mutatur, ut proxime ostensum est in Iuliani supradicto exemplo. p. 166.

Accipitur etiam pro *simplici assertione* vox ἤπου, et tunc particula πού, aut ἀοριστολογικὴ erit, aut παραπληρωματική. Ut παραπληρωματικὴ, vel certe τοπικὴ ἀοριστολογικῶς accipitur in carminibus illis Iuliani [in Anth. H. Steph. lib. *epigrammat.* I. p. 118.]:

Ἀλλοίην ὁράω δονάκων φύσιν. ἦπου ἀπ' ἄλλης
χαλκείης τάχα μᾶλλον ἀνεβλάστησαν ἀρούρης.

Et sic ἦ erit assertivum. Quodsi ἦ interrogativum sit, ἦπου vox *nunquid* significabit, et πού particula παραπληρωματικὴ erit. Nec obstat, quod omnia, quae sequuntur, assertive proferantur:

ἄγριοι, οὐδ' ἀνέμοισιν ὑφ' ἡμετέροις δονέονται,
ἀλλ' ὑπὸ ταυρείης προθορὼν σπήλυγγος ἀήτης,
νέρθεν ἐϋτρήτων καλάμων ὑπὸ ῥίζαν ὁδεύει,

etc. Usu enim venit, ut ex interrogatione in narrationem transeatur, et contra. Adverbium τάχα, στοχαστικὸν etiam adversatur sensui assertivo. Nec enim simul asserere et dubitare possumus, hoc modo: *Enimvero fortasse ab alia quapiam terra ortum illae arundines habuere.*

p. 167. ἤ π ο υ.

ἤπου. Ἤπου, tametsi sub prioris particulae accentu acuto profertur, non tamen ut unica vox παροξύτονος dicenda est: nam duae sunt voces, quarum posterior, που videlicet ἐγκλιτικὸν, cum accentu careat, praecedentis gravem, in acutum convertit. In qua voce τὸ ἢ, modo *disiunctivum* est, modo *selectivum*. Itidem που modo στοχαστικῶς accipitur, modo βεβαιωτικῶς, vel certe παραπληρωματικῶς. Plato in Phaedro [p. 18. ed. Bekk. p. 235. ed. H. Steph.]: δῆλον δὲ, ὅτι τινῶν ἀκήκοα, ἤπου Σαπφοῦς τῆς καλῆς ἢ Ἀνακρέοντος τοῦ σοφοῦ ἢ καὶ συγγραφέων τινῶν. In quo exemplo, quamvis loco ἤτοι *disiunctive* ponatur, tamen που, non βεβαιωτικῶς, aut παραπληρωματικῶς, ut τοι, in ἤτοι, sed στοχαστικῶς meo iudicio accipitur. Cum autem ἤπου *selective* accipitur, tunc που particula vacare videtur, quemadmodum περ in ἤπερ, ut apud Platonem in IV. de Legibus: ὁ δὴ θεὸς ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρον ἂν εἴη μάλιστα, καὶ πολὺ μᾶλλον ηπου τις, ὥς φασιν, ἀνθρώπων. i. e. *ac multo magis, quam quisquam hominum.*

ἦ γ ά ρ.

ἦ γάρ. Ἦ γὰρ, *interrogative* accipitur, et ex ἦ et γὰρ particulis, quarum utraque interrogationibus servit, constituitur. Collocatur autem vox ἦ γὰρ in extrema non solum interrogationis parte, sed etiam propositionis et illationis; quae non potest per se sumi, sed indiget adversarii consensu, ad extorquendum ipsius adversarii assensum, vel certe re-
p. 168. sponsionem aliquam, ut apud Lucianum: ἐνδέχεται μέντοι καὶ κατὰ τύχην τινὰ ἀληθεῦσαι. ἦ γάρ; *nonne?* pro quo alibi ἢ τί φῂς dixit. Interrogamus autem dupliciter particulae huius adminiculo. Etenim aut alteram partem contradictionis determinate extorquere utimur ab adversario; ut Plato Gorg. [p. 47. ed. Bekk. p. 468. ed. H. Steph.] οὐκοῦν ἤν τις ἀποκτείνῃ τινὰ, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ, ἦ γάρ; ΠΩ. ναί. aut utramlibet: ut apud eundem ibidem Socrates, quaesitis rebus quibusdam subiicit: ἦ γὰρ ἀληθῆ σοὶ δοκῶ λέγειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὔ;

ἦ γὰρ ἄν.

Ἦ γὰρ ἂν, constat ex ἦ et γὰρ et ἂν, non ex ἦ ἦ γὰρ ἄν. γὰρ et αν. Nam ἦ γὰρ, ut dictum est, *interrogandi* vox est. In hoc vero aggregato non *interrogandi*, sed *asseverandi* signum est. Accipitur enim ἦ γὰρ ἂν pro *alioqui*, quam significationem huic voci tribuit γὰρ particula: quae per se quoque hoc idem praestat, ut suo loco dictum est. Et sic ἦ particula affirmat tantum, ἂν vero verbo, in singulis clausulis posito, tribuitur. Ut in illo primo Iliad. [v. 232.]

ἦ γὰρ ἂν Ἀτρείδη νῦν ὕστατα λωβήσαιο.

In distributione vocum ἂν sequitur verbum λωβήσαιο ἂν, et ἦ pro *nempe* et *utique* accipitur. Sic apud Chrysostomum [*de provid.* 2.]: ἦ γὰρ ἂν ὑποπτεύσαντες ἔφυγον. p. 169. Ubi etiam particula ἂν verbo ἔφυγον applicatur, estque ἦ γὰρ ἔφυγον ἂν, pro ἔφυγον γὰρ ἂν, i. e. *alioqui fugissent*. In quo exemplo particula ἂν actum tollit verbi ἔφυγον, et ad potentiam reducit, ut fusius dictum est supra cap. 3. ubi de ἂν particula agitur.

ἤδη.

Ἤδη, i. e. *iam* et *mox*, adverbium temporis est. ἤδη. Aristoph. in Ranis [v. 527.]:

οὐ τάχ᾽, ἀλλ᾽ ἤδη ποιῶ.

Est autem termini signum, a quo quid esse incipit, ut apud Aristot. in III. Politic. [Tom. V. p. 483.] ἕνα μὲν γὰρ διαφέρειν κατ᾽ ἀρετὴν ἢ ὀλίγους ἐνδέχεται. πλείους δ᾽ ἤδη χαλεπὸν etc. Ubi per ἤδη adverbium includuntur ὁ εἷς, καὶ οἱ ὀλίγοι. cum vero ὀλίγοι esse desierint, et πολλοὶ esse coeperint, excluduntur ab eo, ut possint virtute praestare.

Profertur etiam *interrogative* adverbium hoc, tum per ἤδη, interrogativum. se, ut apud Aristoph. in Avibus [v. 1668—70.]:

Πεισθ. λέξον δέ μοι,
ἤδη σ᾽ ὁ πατὴρ εἰσήγαγ᾽ ἐς τοὺς φράτορας;
Ἡρ. οὐ δῆτ᾽ ἐμέ γε.

tum etiam adverbio ποτὲ, iunctum ἐκ παραλλήλου, ut in Ranis [v. 62.]:

ἤδη ποτ᾽ ἐπεθύμησας ἐξαίφνης ἔτνους;

p. 170. ἦ μάλα δή.

ἠ μάλα δή. Ἦ μάλα δὴ, vox *affirmandi*, ex tribus particulis aggregata, qua saepe Homerus utitur ἐν τοῖς στοχασμοῖς, ut [Iliad. σ. v. 12.]

ἦ μάλα δὴ τέθνηκε Μενοιτίου ἄλκιμος υἱός.

et alibi [Iliad. έ. v. 422 sq.]:

ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιϊάδων ἀνιεῖσα
Τρωσὶν ἅμ' ἑσπέσθαι — — — — —
πρὸς χρυσῇ περόνῃ καταμύξατο χεῖρα.

Utitur hac eadem voce in affectibus *admirationis*, vel *indignationis*, praecedente voce ὦ πόποι. ut Ὀδυσσ. δ. [v. 169. 70.]

ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ φίλου ἀνέρος υἱὸς ἐμὸν δῶ
ἵκετο.

et infra in eodem libro [v. 333 sq.]:

ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ κρατερόφρονος ἀνδρὸς ἐν εὐνῇ
ἤθελον εὐνηθῆναι ἀνάλκιδες αὐτοὶ ἐόντες.

et Ὀδυσσ. λ. [v. 435 sq.]

ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρέος εὐρύοπα Ζεὺς
ἐκπάγλως ἤχθηρε.

ἦ μήν.

ἦ μήν. Ἦ μὴν, aggregatum ex ἦ, affirmativae significationis, et μὴν particula, quae itidem affirmandi adminiculum est. Qua ratione etiam τῷ ναὶ affirmandi adverbio apponitur, ut dicetur, ubi de particula μὴν agetur.

p. 171. Itaque ἦ μὴν *affirmandi signum* est. Aristoph. in Pluto [v. 608.]

ἦ μὴν ὑμεῖς γ' ἔτι μ' ἐνταυθοῖ
μεταπέμψεσθον.

Sic Plato in Euthydemo [p. 403. ed. Bekk. p. 276. ed. H. Steph.] ὦ Ζεῦ, ἔφην ἐγώ, ἦ μὴν καὶ τὸ πρότερόν γε ὑμῖν ἐφάνη καλὸν τὸ ἐρώτημα. Unde iureiurando apponitur. Demosth. [*de falsa legat.* §. 292. ed. Bekk. p. 435. ed. Reisk.] κατὰ παίδων ὤμνυες ἦ μὴν ἀπολωλέναι Φίλιππον ἂν βούλεσθαι. Hac eadem ratione *sponsionibus* etiam convenit. Demosth. [c. Timocr. §. 39. ed. Bekk. p. 712. ed. Reisk.] ἐγγυητὰς καταστῆσαι τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἦ μὴν ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον, ὃ ὦφλε. quod et sine ἦ μὴν, quod ad sensum attinet, dici poterat: ἐγγυητὰς καταστῆσαι τοῦ

ἐκτίσειν τὸ ὄφλημα. Sic illud supra ex Demosth. *κατὰ παίδων ὤμνυες ἀπολωλέναι Φίλιππον ἂν βούλεσθαι.* Unde patet, *ornamenti* locum obtinere hanc vocem, cum sponsioni aut iuriiurando adhibetur. Secus est in simplicibus affirmationibus, in quibus necessario adhibetur. Nam si Aristoph. illud ἦ μὴν ὑμεῖς γε etc. sine hac voce diceretur,

ὑμεῖς γ' ἔτι μ' ἐνταυθοῖ p. 172.
μεταπέμψεσθον,

qualitate quidem affirmativa esset propositio, careret autem non solum ornamento, sed etiam affectu et efficacitate, et simplex narratio videretur.

ἦ οὖ.

Ἦ οὖ, duae particulae sunt, videlicet ἢ disiunctiva coniunctio, et οὐ negandi adverbium, v. c. ἔδει ὁμολογεῖν ταῦτα ἢ οὔ. ubi negatio repetit verbum praecedens: *oporteret haec concedere, vel non* (concedere). Quae distinctio interrogative etiam profertur, ut saepe apud Platonem: v. c. ἦ γὰρ ἀληθῆ σοὶ δοκῶ λέγειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὔ; [cf. Gorg. p. 47. ed. Bekk. p. 468. ed. H. Steph.] et alibi: ἐῤῥήθη ταῦτα ἢ οὔ; *dictane haec fuerunt, an non?* Suntque huiusmodi interrogationes problematicae. Unde factum est, ut ἢ οὐ formalis nota videatur, pro *nonne*, vel *an non*, accipi, ut saepe apud Platonem: v. c. ἢ οὐ δοκεῖ σοί; *nonne tibi videtur?* ad quam interrogationem alter respondet, ἔμοιγε. Advertendum tamen, in hac etiam loquendi forma ἢ *disiunctivam* esse, si ad pleniorem loquendi formam oratio reducatur. Est enim plenus sermo: δοκεῖ σοὶ ταῦτα ἢ οὐ δοκεῖ σοί. Et sic ἤ, iuxta sui naturam problematicam, interrogationem efficiet. ἦ οὖ.

ἤ τοι.

Ἤ τοι, *disiunctiva* coniunctio, idem quod ἢ significat. ἤ τοι.
Hoc tantum ab illo differt, quod ἤ τοι semper praecedit, ἢ subsequitur. v. c. ἤ τοι ἀγαθὸν, ἢ φαῦλον. Est etiam ἤ τοι, ἐπιλογικὸν καὶ καταστατικὸν ἐννοίας, loco μὲν, p. 173.
cui respondet particula δὲ, ut saepe apud Homerum, v. c. Iliad. ά. [v. 68.]

ἤτοι ὅγ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἕζετο. τοῖσι δ' ἀνέστη

etc. ac si dixisset: *καὶ ὁ μὲν οὕτως εἰπών.* In quo sensu subiungitur τῷ ἀλλὰ, ipsique μὲν apponitur ἐκ παραλλήλου. v. c. Iliad. ά. [v. 140.]

ἀλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖθις.

Iungitur et simpliciter τῷ μὲν, ἐκ παραλλήλου, ut Iliad. γ. [v. 212 sq.]

ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
ἤτοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε.

Quibus respondet ὁ ἀλλὰ loco δέ. ἀλλ' ὅτε δὴ et reliqua. Sic Iliad. ε. [v. 809 sq.]

σοὶ δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ' ἵσταμαι ἠδὲ φυλάσσω
ἀλλά σευ ἢ κάματος

etc. Valet etiam per se idem, quod μέν. Differt tantum, quod μὲν semper alicui voci postponitur, ἤτοι omnes ambitus praecedit.

ἤτοι, pro ἤγουν. Interdum adverbium est διασαφητικὸν, vel ἐπεξηγητικὸν, ut ἤγουν. Aristot. V. Ethic. [Tom. V. p. 281.] τοῦτο ἡ παρανομία, ἤτοι ἡ ἀνισότης, περιέχει πᾶσαν ἀδικίαν. In qua significatione accipitur frequentissime apud expositores.

p. 174. Ἵνα.

ἵνα. Ἵνα, *causalis* coniunctio, designat causam finalem, quae semper futurum respicit, sive rei nondum factae causam assignemus, sive rei praeteritae causam narremus, qua adductus aliquis aliquid fecit. Et sic plerumque cum *Subiunctivi modi Aoristis*, qui futuri vim habent, ἵνα particula cohaerebit, ut ποίησον, vel ἐποίησα τόδε, ἵνα τόδε γένηται, vel etiam γένοιτο, si δυνητικῶς loqui volumus, i. e. *ut possit hoc evadere*. Sic Aristoph. in Avib. [v. 340.]

ἐπὶ τί γάρ μ' ἐκεῖθεν ἦγες; Πεισθ. ἵνα ἀκολουθοίης ἐμοί.

Qui modus narrationibus rei praeteritae convenit, ut, ἐποίησε τόδε, ἵνα φοβηθείην ἐγώ. Ita, cum negative causam assignamus, iungimus negativam μὴ, particulae ἵνα, ut ἵνα μὴ γένηται, vel ἵνα μὴ γένοιτο, id quod a Latinis quoque scriptoribus servari videmus, ut, cum causam finalem afferunt negative, particulis *ut ne*, simul iunctis, eleganter utantur.

Iungitur et *Praeteritis Indicativi* particula haec, cum rem non factam, factam vellemus, ut apud Dinarchum [c. Demosth. §. 10. ed. Bekk. p. 91. ed. H. Steph.]: ἵνα ἀπηλλάγμεθα, quod in forma optandi dixit: *utinam hoc et hoc fuisset, ut hoc vel hoc liberati essemus*. Sic, ἔδει παραδοῦναι τὸν οἰκέτην εἰς βάσανον, ἵνα ἐξῆν αὐτῷ μαρτυρίας παρέχεσθαι τῶν γεγονότων.

Dicitur et ἵνα τί, pro ἐς τί, vel ἐπὶ τί, *ad quid*, h. e. *quorsum, quare, quamobrem?* Accipitur etiam pro *loci adverbio* vox ἵνα frequenter apud Poëtas, et omnibus fere temporibus Indicativi modi, nec non aliorum modorum iungitur. Aristoph. in Nebul. [v. 190.] p. 175. ἵνα τί, pro ἐς τί.

ἐγὼ γὰρ οἶδ', ἵν' εἰσὶ μεγάλοι καὶ καλοί.

i. e. ὅπου, *quo in loco*, et ἵναπερ ὥρμητο, apud Lucianum, et ἵνα ἄν, cum Subiunctivo, ἀοριστολογικῶς, ut [ap. Aristoph. in Plut. v. 1151.]:

πατρὶς γάρ ἐστι πᾶσ' ἵν' ἂν πράττῃ τις εὖ.

In quo sensu genitivis nominum iungitur, ut ap. Sophocl. in Aiace [v. 386.]:

οὐχ' ὁρᾷς. ἵν' εἶ κακοῦ;

quae constructio omnibus localibus adverbiis convenit, ut: ἐνταῦθα τῆς ὁδοῦ, et ἐκεῖ τοῦ σταδίου etc.

Accipitur item pro ὅπως, *modi*, seu *qualitatis* adverbio, apud Aristophanem [Nub. v. 1232.]: pro ὅπως.

καὶ ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομόσαι μοι τοὺς θεούς,
ἵν' ἂν κελεύσω 'γώ σε;

ἀντὶ τοῦ, ὅπως. *eo modo, quo ego te iurare iussero.*

Designat praeterea *causam efficientem*, et accipitur pro διὰ τὸ, ut in Epigrammate [in Anthol. H. Stephani lib. I. p. 22.]: pro διὰ τό.

ἀλλ' ἵν' ἀφαρπάξῃ Βρισηΐδα πρὶν 'Αγαμέμνων p. 176.
τήνδ' 'Ελένην ὁ Πάρις πτωχὸς ἐγὼ γενόμην.

ἀντὶ τοῦ, διὰ τὸ ἀφαρπάξαι τὸν 'Αγαμέμνονα. *propterea quod Agamemnon Briseidem rapuit.*

Καθὸ et Καθ' ὅτι.

Καθὸ, secundum quod significat, quod ex κατὰ praepositione, et ὅ articulo constat: quemadmodum ex διὰ et παρὰ, et eodem articulo fit διὸ et παρό. Quae voces omnes, si articulus ad nullum nomen referatur, pro *causalibus adverbiis* adhibentur. Nam et καθὸ et παρὸ idem quod διὸ significant, et composite sub uno accentu proferuntur. καθὸ, καθ' ὅτι.

Porro καθὸ *limitativum* est, et ad nomen μέρος refertur, ut dictum est, ubi de ῇ limitativo agitur, et significat *quatenus* et *in quantum*.

Dicitur et καθ' ὅτι, quod propter τὶ, ἀόριστον, *limitationem interminatam* designat, et ἂν particulam habet subsequentem, ut καθ' ὅ, τι ἂν σοι δοκῇ, *ut tibi vide-*

tur, vel *videbitur*, vel *visum fuerit*. Cuius vocis ultima in proximo exemplo naturam articuli prae se fert, et ad nomen μέρος refertur. Sic etiam in illo, καθ᾽ ὅτι τοῦ ὠοῦ ἐγκοίληνε [ἐγκεκοίληνε], *qua parte ovum exinanivit*.

p. 177. Plerumque autem loco *adverbii qualitatis* usurpatur, ut, καθ᾽ ὅτι πόλις ἄριστα οἰκήσεται, pro ὅπως, i. e. *qua ratione civitas optime gubernetur*. Sic καθ᾽ ὅ, τι Ἱπποκράτης παραινεῖ, pro *quemadmodum Hippocrates praecipit*.

καθ᾽ ὅσον.

καθ᾽ ὅσον. Καθ᾽ ὅσον, *limitativum in quantitate*, respondet τῷ καθ᾽ ὅτι, pro qualitatis adverbio accepto, ut, καθ᾽ ὅσον οἷός τ᾽ εἰμὶ, *quantum possum*. καθ᾽ ὅσον ἀνθρώπῳ οἷόν τε. *quantum ab homine praestari potest*. In qua etiam voce nomen ὅσον ad nomen μέρος refertur. Sic καθ᾽ ὅσον πρὸς τὴν πόλιν ἑώρα. *ea parte, qua urbem aspiciebat*. Simpliciter autem limitativum sensum habet, et *eatenus*, *quatenus*, et *in quantum* significat.

CAPUT XII.

De particula καὶ et compositis, et μά.

καί. Καὶ copulativa coniunctio, nomen connectit nomini, et verbum verbo, et alias partes eodem modo; et in medio
p. 178. eorum, quae per ipsam copulantur, locata, unica simplexque adhibetur, nec aliam sibi similem requirit, ut: Σωκράτης καὶ Πλάτων περιπατεῖ, vel περιπατοῦσι. Sic in verbis: Σωκράτης περιπατεῖ καὶ διαλέγεται. et in Participiis: ποιῶν καὶ λέγων. Quod si in principio unius praecesserit, in alterius quoque principio repetatur necesse est, ut, si καὶ περιπατεῖ dixeris, καὶ διαλέγεται, vel aliud huiusmodi subdas necesse est. Et sic geminari particulam καὶ in eadem clausula, contingit. Nam quod geminari apud Atticos particulam hanc dicit Budaeus, ut apud Plutarchum [Caes. c. 60. p. 735. extr. ed. Francof.]: καί τοι καὶ λόγον τινὰ διέσπειραν. et apud Isocratem in Busiride [§. 21. ed. Bekk. p. 225. ed. H. Steph.]: καὶ μὲν δὴ καὶ τῆς περὶ τὴν φρόνησιν ἐπιμελείας; et in καὶ μὴν καί: nescio, an supradictis et huiusmodi exemplis conveniat: certe nec vacare secundo loco posita καὶ particula, dici potest non plus, quam in vocibus praecedentibus, nec sane idem officium

praestare. Quare *superaddendi* vim habere particulam *καὶ* in huiusmodi, dicendum est. Nam et superaddendi facultatem habet, et pro *etiam* saepe ponitur, ut apud Isocratem in Panegyr. [§. 154. ed. Bekk. p. 73. ed. H. Steph.] *οὐ Κόνωνα μὲν, ὃς ὑπὲρ τῆς Ἀσίας στρατηγήσας τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν κατέλυσεν, ἐπὶ θανάτῳ συλλαβεῖν ἐτόλμησαν, Θεμιστοκλέα δ', ὃς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς κατεναυμάχησε, καὶ μεγίστων δωρεῶν ἠξίωσαν;* In quibus *καὶ* pro *ἀλλὰ καὶ* accipitur, et praesupponit repetitionem superiorum cum negatione. Ergo superior Isocratis locutio ad integritatem reducenda est hoc modo: *Θεμιστοκλέα δὲ οὐ μόνον οὐ συνέλαβον ἐπὶ θανάτῳ, ἀλλὰ καὶ μεγίστων δωρεῶν ἠξίωσαν.* Ita, quod apud Platonem dictum est, *ἄχρηστοι μὲν γὰρ καὶ γυναιξὶ*, si convertatur, planius fiet hoc modo: *ἄχρηστοι μὲν γὰρ, μὴ ὅτι ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ γυναιξί.* Additur etiam haec particula nominibus, ex parte praedicati, seu consequentis positis; quod interdum fallere lectorem potest, cum ea nomina, quibus praeponitur, ex parte subiecti recipi videantur. Eadem ambiguitas verbis accidit, propter *καὶ* particulae appositionem, ut Aristot. [lib. I. de anima. Tom. V. v. 461.] *ἔτι δ' εἰ φύσει κινεῖται, κἂν βίᾳ κινηθείη. κἂν εἰ βίᾳ, καὶ φύσει,* i. e. *Iam si natura movetur, et vi quoque movebitur. Quod si vi, etiam natura.* Exemplum in nominibus est illud Aristot. de Araneis [Hist. anim. lib. IX. Tom. III. p. 272.]: *εἰσὶ δὲ καὶ τῶν ἀραχνίων οἱ γλαφυρώτατοι καὶ λαγαρώτατοι, καὶ τεχνικώτεροι. Araneorum autem ii, qui elegantissimi sunt, et corpore strigosissimo, etiam artificio praestantissimi.* Ubi si verbum substantivum adesset, ambiguitatem utique tolleret: puta, si *καὶ γλαφυρώτατοι εἰσὶ*, dictum fuisset. Quare alterum exemplum eorum, quae ex Quinctiliano affert Budaeus [l. l. p. 484.], ad ostendendum, Latinos hanc quoque graeci sermonis formam imitatos esse, non plane convenit, cum in illo verbum substantivum praedicato adhaereat. Exemplum est [Quint. hist. orat. lib. X. c. 2.]: *sed non qui maxime imitandus est, et* [*etiam*] *solus imitandus est.* Alterum magis accedit ad graecam formam propositam [ibid. lib. V. c. 10.]: *Si portorium Rhodiis locare honestum est, et Hermacreonti conducere.* in quo repetendae sunt voces *honestum est.* Quam repetitionem apud Latinos, *quoque* particulae deberi, patet per alind exemplum, quod idem Budaeus affert [ibid. lib. I. c. 2.]: *corrumpi mores in scholis putant: nam et corrumpuntur interdum; sed domi quoque.* ubi repetendum est verbum *corrumpuntur.*

καὶ, pro *ἀλλὰ καί.*

p. 179.

p. 180.

καὶ abundat. Vacat etiam apud Atticos interdum particula haec: Gregor. ὅτι μὲν φανερῶς οὗτος ὁ λόγος ἐκβάλλει τὸν υἱὸν τῆς θεότητος, τί χρὴ καὶ λέγειν. Synes. ἵν᾿ εἰδῶμεν ὅτι καὶ λέγει. et alibi: καὶ γὰρ εἴ τι καὶ λέγοιεν ἀληθές.

καὶ pro καίπερ vel κἄν. Καὶ etiam idem per se valet, quod καί περ, vel κἂν, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 945—947.]:

p. 181.

ἐὰν δὲ σύζυγον λάβω τινὰ
καὶ σύκινον, τὸν ἰσχυρὸν τοῦτον θεὸν
ἐγὼ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην.

Ubi καὶ σύκινον, pro κἂν σύκινον. i. e. *quamvis debilem et imbecillum, et fragilem, sicut ficulneae lignum.*

Ponitur etiam ὁ καὶ in posteriori parte τῶν παραβολῶν, ἐλλιπῶς τοῦ, οὕτως, ut dicetur, ubi de adverbio οὕτως agetur: et simpliciter in posteriori parte proportionum qualitatis vel quantitatis; nec non in collationibus similium et dissimilium, refert nomen, seu adverbium prioris partis praedictarum collationum. Aristot. in IV. Metaphys. [Tom. IV. p. 451.] ὅλως δὲ τὸ καθ᾿ ὃ ἰσαχῶς, καὶ τὸ αἴτιον ὑπάρξει. ubi ὁ καὶ refert adverbium ἰσαχῶς, et pro ὁσαχῶς, vel pro ὡς, vel certe ἐλλειπτικῶς τοῦ, ὡς ponitur, ut sit ἰσαχῶς ὡς καὶ τὸ αἴτιον.

καὶ, aeque ac. Ita καὶ significat *aeque ac*, et *perinde ut*, quemadmodum apud Latinos *atque* particula Pausan. in Atticis ἢν δὲ τύχῃ βαλών τις ψηφῖδι, κατὰ ταῦτα οὗτός τε ἤχησε καὶ κιθάρα κρουσθεῖσα. ἀντὶ τοῦ, ὡς κιθάρα. *is perinde, ut cithara pulsata resonat.* Gregor. Nazianz. πάσης τυχὼν παρ᾿ αὐτοῦ δεξιώσεως, ἴσα καὶ παίδων ὁ τιμιώτατος. *omnem ab eo benevolentiam consecutus,*

p. 182. *perinde ac si liberorum carissimus fuisset.* [Aristot. Polit. lib. II. Tom. V. p. 458.] εἰκός τε τοὺς πρώτους (Ἕλληνας) εἴτε γηγενεῖς ἦσαν, εἴτ᾿ ἐκ φθορᾶς τινὸς ἐσώθησαν, ὁμοίους εἶναι καὶ τοὺς τυχόντας καὶ τοὺς ἀνοήτους. *perinde ut stultos fuisse.* Theophr. τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ὄψει καὶ τὸ βούκερας. *simile est adspectu foeno graeco.* In cuiusmodi locutionibus, si voces ad grammaticum ordinem redigantur, καὶ suam nativam obtinebit significationem; ut, si illud Aristotelis sic dicatur: εἰκὸς τοὺς πρώτους Ἕλληνας καὶ τοὺς ἀνοήτους ὁμοίους εἶναι. Pariter illud Theophrasti sic ordinandum est: τοῦτο δὲ καὶ βούκερας ὅμοια τῇ ὄψει.

Sic in dissimilitudine ὁ καὶ, ἀντὶ τῶν διαφορικῶν ὀνομάτων καὶ ἐπιῤῥημάτων adhibetur. Aristot. [Polit. lib. I. tom. V. p. 430.] ἔστι γὰρ ἑτέρα ἡ χρηματιστική,

καὶ ὁ πλοῦτος ὁ κατὰ φύσιν. alia est quaestuaria, atque naturales divitiae. Quae locutio sic est reducenda: ἡ χρηματιστικὴ καὶ ὁ πλοῦτος, ὁ κατὰ φύσιν, εἰσὶν ἕτερα, ἤγουν διάφορα. Sic alibi apud eundem: οὐ τὸ εἶναι ἕτερον καὶ τῶν κατηγοριῶν. Quod sic reducitur, οὐ τὸ εἶναι καὶ τὸ τῶν κατηγοριῶν ἐστὶν ἕτερον. Quod commodius diceretur: οὐ τὸ εἶναι ἕτερόν ἐστι τοῦ τῶν κατηγοριῶν. Unde fit, ut ὁ καὶ in dissimilium collatione pro ἢ, i. e. *quam*, accipi videatur. Sic Ciceronem II. de Oratore [c. 62.] *ac* particula usum esse docet Budaeus: *Ingeniosi enim est vim verbi in aliud, ac ceteri accipiant posse dicere.* Ubi *ac* copulativa pro *quam* selectiva usus est. καὶ pro ἤ. p. 183.

Accipitur etiam saepe ἐξηγητικῶς, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 29.]: καὶ ἐξηγητικῶς.

κακῶς ἔπραττον καὶ πένης ἦν.

Interpretatur enim, quid intelligat per haec verba κακῶς ἔπραττον, quae nihil aliud sibi volunt, quam πένης ἦν.

Καὶ μὴν, καὶ μέν τοι, καὶ μὲν δὴ etc.

Ceterum voces, in quibus *καὶ* geminari et supervacanea esse videtur, revera autem superaddendi facultatem habet, sunt *καὶ μὴν*, et *καὶ μέν τοι*, et *καὶ μὲν δὴ*, quibus apposita *καὶ* particula, *καὶ μὲν δὴ καὶ*, et *καὶ μέν τοι καὶ*, et *καὶ μὴν καὶ* voces, non ut formales notas, sed seiunctim appositas efficit. Exemplum τοῦ, *καὶ μέν τοι καὶ*, est apud Galenum I. de caus. pulsuum. *καὶ μέν τοι καὶ βραδὺς σαφῶς μὲν ἐπὶ ταῖς ἀξιολόγοις τῆς χρείας ὑπαλλαγαῖς. οὐ σαφῶς δὲ ἐπὶ ταῖς ἐλάττοσι.* Exemplum vocum *καὶ μὲν δὴ καὶ*, est illud Isocr. in Panegyr. [§. 40. ed. Bekk. p. 48. ed. H. Steph.] *καὶ μὲν δὴ καὶ τῶν τεχνῶν τάς τε πρὸς τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου χρησίμας καὶ τὰς πρὸς ἡδονὴν μεμηχανημένας, τὰς μὲν εὑροῦσα, τὰς δὲ δοκιμάσασα χρῆσθαι τοῖς λοιποῖς παρέδωκεν.* Ubi praedictis vocibus in principio comprehensionis transitive usus est: in quibus *καὶ* superaddit iis, quae ab auctore supra dicta fuerant, ea, quae in proxima comprehensione de artium inventione subiecit. καὶ μὴν, καὶ μέν τοι, καὶ μὲν δή. p. 184.

Καὶ μή.

Καὶ μὴ, et non, vel *non autem*, duae sunt voces, quae in constructione ad diversa referuntur. Quare in for- καὶ μή.

malium numero, ut unica vox, non sunt recipiendae, ut dicetur, ubi de *μὴ* particula agetur.

Καὶ ταῦτα.

καὶ ταῦτα. *Καὶ ταῦτα*, *idque*, vel, *praesertim*, auget *conditionem*, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 1174. 75.]: ubi Iovis sacerdos inducitur dicens,

> ἀπόλωλ' ὑπὸ λιμοῦ. καταφαγεῖν γὰρ οὐκ ἔχω,
> καὶ ταῦτα τοῦ σωτῆρος ἱερεὺς ὢν Διός.

idque cum sim Iovis sacerdos. ubi *καὶ ταῦτα* auget conditionem, ac si dixisset: *etsi minime conveniret Iovis sacerdotem fame perire, tamen* etc. In eadem [v. 15—17.]:

> οἱ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγούμεθα.
> p. 185. οὗτος δ' ἀκολουθεῖ: κἀμὲ προσβιάζεται.
> καὶ ταῦτ' ἀποκρινομένου τὸ παράπαν οὐδὲ γρύ.

idque cum ipso prorsus ne gry quidem respondeat. quasi dixisset: *quanquam minus conveniret sequi coecum non respondentem, quam si responderet; tamen* etc. Idem in Pace [v. 475—77.]

> οὐδ' οἵδε γ' εἷλκον οὐδὲν Ἀργεῖοι πάλαι,
> ἀλλ' ἢ κατεγέλων τῶν ταλαιπωρουμένων,
> καὶ ταῦτα διχόθεν μισθοφοροῦντες ἄλφιτα.

idque cum bifariam mererent cibos. quasi diceret: tametsi magis conveniret ipsos *ἕλκειν*, et minus *καταγελᾶν τῶν ταλαιπωρουμένων*, quid ita? *quod μισθοφοροῦσι διχόθεν.* Apud Ciceronem, et alios classicos scriptores latinos saepe reperitur particula composita *idque*, eadem significatione, qua apud graecos *καὶ ταῦτα*, ut in I. de Offic. [c. 1. §. 1.] apud M. Tullium: *quanquam te, Marce fili, annum iam audientem Cratippum idque Athenis etc.*

pro καίπερ. Interdum quoque pro *καί περ*, h. e. *quanquam*, vel *tametsi*, usurpatur haec particula, ut apud S. Basil. initio Homiliae nonae in Hexaëmeron: *οὐ δὲ γὰρ Ἐλισσαῖον ὡς φαῦλον ἑστιάτορα παρῃτοῦντο οἱ τότε, καὶ ταῦτα λαχάνοις ἀγρίοις ἑστιῶντα τοὺς φίλους. Nam ne Elisaeum quidem, ut malum convivatorem repudiarunt, qui eo tempore fuerunt, tametsi oleribus agrestibus amicos exciperet.*

Καί τοι.

καί τοι. *Καί τοι*, *atqui*, etsi formalis nota, ex *καὶ* et *τοὶ* constans, ut *καίπερ*, ex *καὶ* et *πὲρ*: hoc ab illa differt,
p. 186. quod *καίπερ* participio semper iungitur, haec tam verbo,

quam participio. Exempla *καί τοι* sunt apud Aristophanem [Ran. v. 42. 43.]:

οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαι μὴ γελᾶν.
καί τοι δάκνω γ' ἐμαυτὸν ἀλλ' ὅμως γελῶ.

Et alibi apud eundem [Nub. v. 399. 400.]:

πῶς δῆτ' οὐχὶ Σίμων' ἐνέπρησεν,
οὐδὲ Κλεώνυμον οὐδὲ Θέωρον; καί τοι σφόδρα γ' εἴσ' ἐπίορκοι;

Cum participio etiam invenitur in principio periodi; ut apud expositorem Gregorii, *καί τοι δὲ γλυκεῖαν οὖσαν τὴν γεῦσιν, ὅμως πικρὰν ὠνόμασεν.*

Notandum autem vocem hanc modo *περιοδικῶς* adhiberi, quando *ὅμως* adversativa subsequitur, et fit sermo bimembris instar hypothetici, ut in illo exemplo, *καί τοι δάκνω γ' ἐμαυτὸν, ἀλλ' ὅμως γελῶ.* modo *ἀποστατικῶς*, seu *ἐπιλογικῶς*, ut in altero, *καί τοι σφόδρα γ' εἴσ' ἐπίορκοι.* Et sic sermo reducitur ad formam categorici: ut apud eundem in Pluto [v. 585. 86.]: καί τοι, sequente ὅμως.

ἀνεκήρυττεν τῶν ἀθλητῶν τοὺς νικῶντας, στεφανώσας
κοτίνου στεφάνῳ. καί τοι χρυσῷ μᾶλλον ἐχρῆν, εἴπερ ἐπλούτει.

Argumentatur enim: *nequaquam esse divitem eum, qui in adeo celebri ludo oleastri corona donat Athletas.* Sic apud Aristot. II. Politic. [tom. V. p. 439.] *φανερὸν τοίνυν ἐκ τούτων, ὡς οὔτε πέφυκε μίαν οὕτως εἶναι τὴν πόλιν, ὥσπερ λέγουσί τινες, καὶ τὸ λεχθὲν ὡς μέγιστον ἀγαθὸν ἐν ταῖς πόλεσιν, ὅτι τὰς πόλεις ἀναιρεῖ, καί τοι τό γε ἑκάστου ἀγαθὸν σώζει ἕκαστον.* In quibus *καί τοι* continet sententiam, ex qua propositio argumentationis deducitur *τὸ τῆς πόλεως ἀγαθὸν σώζει τὴν πόλιν.* Deinde subiicienda est assumtio: *τὸ λίαν ἑνοῦν τὴν πόλιν οὐ σώζει, ἀλλ' ἀναιρεῖ.* Unde sequitur, *ὅτι τὸ λίαν ἑνοῦν τὴν πόλιν οὐκ ἀγαθόν.* Quod ibi intendit probare. p 187.

Differt praeterea a *καίπερ*, quod illud *adversativum* solummodo est, hoc etiam *illativum* seu *collectivum*: quarum significationum modo alterutram, modo utramque prae se fert. Porro vis adversativa nonnunquam manifesta est, ut in proximo Aristoph. exemplo. Plerumque vero, quia ad remotiora refertur, non adeo perspicue apparet, ut apud Xenophont. lib. II. *ἀπομνημ.* [c. IV. §. 5.] *cum Socrates invectus esset in eos, qui amicos contemnunt*, subiungit: *καί τοι πρὸς ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων παραβαλλόμενος φίλος ἀγαθὸς, οὐκ ἂν πολλῷ κρείττων φανείη;* καί τοι, quare.

i. e. *alqui cuinam possessioni comparatus probus amicus non multo melior appareat?* Quibus intendit Socrates damnare, quod homines illi faciunt, et simul rationem reddere, quare minime facere debeant. Nam propter vim adversativam destruit praecedens quippiam, eiusque oppositum ponit, una cum probatione destructionis, ut in proxime dicto Xenophontis loco. Ubi cum ἐπιφωνηματικῶς proposuerit, *male nonnullos homines parvi facere amicos*, subiungit, quod dictum est: *καί τοι πρὸς ποῖον κτῆμα* etc. quibus infert: *minime convenire, amicos parvi facere:* quo refellitur id, quod proposuerat, ac simul affertur ratio, *quam-*
p. 188. *obrem amici magni faciendi sint.* Si nempe interrogatio *πρὸς ποῖον κτῆμα* etc. in enunciationem convertatur hoc modo: *φίλος γάρ τοι ἀγαθὸς πρὸς πᾶν ἄλλο κτῆμα παραβαλλόμενος, κρείττων φανείη.* Apud Aristophanem etiam vox *καί τοι, collectiva* est, *conclusionisque illativa* in Pluto [v. 527. 531.]: ubi, cum ἡ *πενία* exposuisset *incommoda* hominum vitae affutura, si omnes divites fiant, dixissetque

ἔτι δ' οὐχ' ἕξεις οὔτ' ἐν κλίνῃ καταδαρθεῖν

etc. subiicit,

καί τοι τί πλέον πλουτεῖν ἐστὶν πάντων τούτων ἀποροῦντας;

ac si diceret: *τί οὖν πλέον*, vel *ὥστε τί πλέον*, i. e. *quare nihil iuvat divitem esse, si bonis illis vita careat.* In cuiusmodi situ posita *καί τοι* particula, *ἐπιλογικῶς* et *ἀποστατικῶς* adhibetur, ut dictum est.

καί τοι, post longas narrationes.

Ponitur etiam post longas narrationes interdum, *ad simpliciter exponendam aliquam sententiam, seu iudicium et censuram de supradictis faciendam:* ut multis in locis apud Isocratem in Panegyr. [§. 127. ed. Bekk. p. 67. ed. H. Steph.] quorum et ille est, in quo, cum multis in Lacedaemonios invectus esset, subiungit: *καί τοι πῶς οὐκ ἄτοπον, τοὺς προεστῶτας τῶν Ἑλλήνων, ἕνα μὲν ἄνδρα* (regem Persarum intelligit), *τοσούτων ἀνθρώπων καθιστάναι δεσπότην, τὰς δὲ μεγίστας τῶν πόλεων μηδ' αὐτὰς ἑαυτῶν ἐᾶν εἶναι κυρίας.* Et subinde cum quaedam alia contra eosdem attulisset, moxque suasisset, *quid ipsis agendum esset ad Graecorum animos sibi conciliandos, et priora maledicta delenda,* infert [§. 132. ed. Bekk. p. 67. extr. ed. H. Steph.]: *καί τοι χρὴ τοὺς φύσει, καὶ μὴ διὰ τύχην μέγα φρονοῦντας, τοιούτοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν,* etc. In quibus omnibus locis et similibus, τὸ, *καί τοι* adversativam aliqua ex parte vim retinet.
p. 189. Quandoque etiam *ἐπιλογικῶς* positum; praeter vim

adversativam, *argumentandi* quoque *signum* est, ut saepe apud eundem Isocratem, in eadem oratione, ubi, cum de Atheniensium nobilitate et antiquitate disseruisset, ut probaret imperium graecorum illis convenire, subiicit [§. 25. ed. Bekk. p. 45. ed. H. Steph.]: *καί τοι χρὴ εὐλόγως μέγα φρονοῦντας καὶ περὶ τῆς ἡγεμονίας δικαίως ἀμφισβητοῦντας τοιαύτην τὴν ἀρχὴν τοῦ γένους ἔχοντας φαίνεσθαι.* In quibus implicite continetur conclusio annexa maiori propositioni, in supradictis verbis contentae: *Graecorum videlicet imperium ad eos pertinere, qui talem originem habuerint.* Cui propositioni addenda est assumtio, sive minor ex supradictis: *Athenienses* videlicet *huiusmodi originem habuisse.* Ex quibus infertur, *ad Athenienses pertinere Graecorum imperium.* Et infra: [§. 31. ed. Bekk. p. 47. ed. H. Steph.] antiquam nobilitatem Atheniensium probans: *καί τοι περὶ τίνων χρὴ μάλιστα πιστεύειν ἢ περὶ ὧν ὅ τε θεὸς ἀναιρεῖ καὶ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων συνδοκεῖ* etc. Ex quibus conficitur maior, seu propositio argumenti hoc modo: *quae deorum responsis affirmantur, et graecorum decreto sancita sunt, his maxima fides habenda est.* Deinde subiungenda est assumtio ex superioribus colligenda: *quae ego dico de Atheniensium nobilitate, Apollinis oraculo et graecorum decreto sancita sunt.* Quod quidem assumtum non exprimitur, sed ea tantum, ex quibus id probatur, recensentur. Unde sequitur, *his, quae de Atheniensium nobilitate dicta sunt, maximam fidem habendam esse.* Sic plurimis aliis in locis, quae longum esset recensere.

καί τοι, signum argumentandi

Accipitur etiam ut εἶτα et ἔπειτα, ἐπιλογικῶς, cum quadam indignatione. Isocrat. in eadem oratione [§. 138. ed. Bekk. p. 69. ed. H. Steph.]: ubi, *cum Persarum regi omnia ex sententia succedere* dicat, *propter Graecorum discordias et incuriam:* nonnullaque exponat, *quae eandem ob causam regi accesserant,* subiicit: *καίτοι τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος τῶν βασιλέως πραγμάτων,* potest tamen hoc *adversative* etiam accipi, ac si dixisset: *καί περ οὖν διὰ τὰς ἡμετέρας στάσεις καὶ ἀπεχθείας οὕτως ηὐξημένων τῶν τοῦ βασιλέως πραγμάτων, ὅμως τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος,* etc.

καί τοι, indignantis. p. 190.

Ex Budaeo nihil aliud de hac particula habemus, nisi *atqui* et *verum* et *sed* significare, et per *at* particulam interdum eandem expressam esse a M. Tullio, tum pro *quanquam* accipi adversativa: quae quidem vox non ut ad-

καί τοι, atqui, verum, sed, quanquam.

versativa, sed ut figurata, aliquando accipi videtur apud Virgilium [Aeneid. lib. XI. v. 415.], cum dicat:

quanquam o si solitae quicquam virtutis inesset.

Et apud Ciceronem in Dialogo de Senectute [c. 19. §. 69.]: ***quanquam o di boni.*** Quod Gaza transtulit: *καί τοι ὦ θεοὶ πανάγαθοι.* Praeterea pro ***et quidem*** hanc vocem Budaeus nonnunquam latine dici testatur, ut apud Ciceronem [Philipp. II. c. 3.]: ***et quidem cuius temperantiae fuit de M. Antonio dicentem, maledicto abstinere? καί τοι ποίας ἐγκρατείας*** etc.

καί τοι, proinde, itaque, Item ***collectivam*** esse particulam, ut *τοίνυν* et *τοιγαροῦν*, i. e. ***proinde***, vel ***itaque***. Quibus omnibus significatis exempla auctorum applicat: quae quidem significata omnia, ad ea, quae supra sunt a nobis exposita, facile revocari possunt.

p. 191. *καί τοι,* obiectioni tacitae inserviens. Interdum etiam ***tacitae*** et ***subintelligendae obiectioni*** satisfacit, ut apud Aristoph. in Pluto [1177—1180.]: inducitur *ἱερεὺς*, dicens:

θύειν ἔτ' οὐδεὶς ἀξιοῖ.

ad quae

Καρ. τίνος οὕνεκα;

tum *ἱερεὺς* respondet:

ὅτι πάντες εἰσὶ πλούσιοι· καί τοι τότε,
ὅτ' εἶχον οὐδὲν, ὁ μὲν ἂν ἥκων ἔμπορος
ἔθυσεν ἱερεῖόν τι σωθείς.

In quibus vox *καί τοι* adversativa, ut *καὶ μὴν* occurrit, ad id, quod obiicere posset aliquis, ***homines*** videlicet, ***non solere sacrificia offerre.*** Ad quod sacerdos: ***atqui***, inquit, ***cum essent pauperes, hoc agebant.***

Καὶ μήν.

καὶ μήν. *Καὶ μὴν*, aggregatum ex *καὶ* et *μὴν*, ***adversativa*** particula, adversandi signum est, ut *καί τοι.* Aristoph. in Pluto: cum Plutus coecus de Iove dixisset [v. 93. 94.]:

οὕτως ἐκεῖνος τοῖσι χρηστοῖσιν φθονεῖ:

respondet Chremylus,

καὶ μὴν διὰ τοὺς χρηστούς γε τιμᾶται μόνους.

i. e. ***atqui propter probos ab hominibus honoratur.*** Sic alibi in eadem fabula [v. 1005. 06.] vetula quaedam inducitur ***querens, se destitutam ab adolescente eo, quod di-***
p. 192. ***ves factus eius desereret consuetudinem.*** Verba vetulae sunt:

καὶ μὴν πρὸτοῦ γ'. ὁσημέρα — —
ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν αἰεὶ τὴν ἐμήν.

pro quo καί τοι πρὸ τοῦ γ', dici poterat. Nam καὶ μὴν non ad ea, quae dixit proxime is, qui cum ea loquitur, pertinet, sed potius continuatur cum his, quae ipsa supra [v. 1001. 2.] dixerat:

καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπεν ἀποπέμπων, ὅτι
πάλαι πότ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

i. e. *praeterea dixit haec et haec. Atqui antehac quotidie ad fores adventabat meas.* Ubi cum ad remotiora referatur haec particula, fit, ut vis adversativa supprimatur. Sic alibi, nisi suppleatur aliquid in sensu, fieri non potest, ut adversativam vim retineat. Ut apud eundem in eadem fabula [v. 926—29.], inducitur quidam ad Sycophantam dicens:

κατάθου ταχέως θοἰμάτιον,
ἔπειθ' ὑπόλυσαι.

Ad quae Sycophanta:

καὶ μὴν προσελθέτω πρὸς ἔμ' ὑμῶν ἐνθαδὶ
ὁ βουλόμενος.

atqui accedat ad me vestrum aliquis. In quibus subintelligendum est ad sensus integritatem: *quamvis adeo audacter mihi imperetis, ut vestem deponam et calceamenta; accedere tamen ad me, et manus mihi iniicere nemo vestrum audebit.* Sic paulo infra [v. 951. 52.], cum Sycophanta dixisset,

ἄπειμι — — τὸν ἰσχυρὸν τοῦτον θεὸν
ἐγὼ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην.

Ad quae alter:

καὶ μὴν ἐπειδὴ τὴν πανοπλίαν τὴν ἐμὴν
ἔχων βαδίζεις, εἰς τὸ βαλανεῖον τρέχε.

i. e. *ut sint haec, quae dicis, tamen ad balneum te velociter confer.* Quorum verborum sensus est: *quanquam adeo nobis minaris, nihil tamen proficies: quare* ad balneum te confer. Et infra, in eadem fabula [v. 1197—99.], inducitur ἡ γραῦς dicens:

ἐγὼ δὲ τί ποιῶ;

ad quae Cario:

τὰς χύτρας, αἷς τὸν θεὸν
ἱδρυσόμεσθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε
σεμνῶς.

p. 193. Post quae, cum ἡ γραῦς nonnulla interposuisset, ad eaque respondisset ὁ Καρίων, demum ὁ Καρίων [v. 1204. 05.] inquit,

καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τἀναντία
αὗται ποιοῦσι.

In quibus καὶ μὴν, cum superioribus illis verbis continuatur, τὰς χύτρας αἷς τὸν θεὸν ἱδρυσόμεσθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε, i. e. *ollas, quibus Plutum deum statuemus, super caput gestabis, quanquam ollis istis contra quam reliquis accidit.*

καὶ μὴν, pro ἀλλὰ μήν. Videtur etiam accipi pro ἀλλὰ μὴν, in eadem fabula [v. 900. 905.]: ubi inducitur Sycophanta, qui dicit de se:

ὅτι χρηστὸς ὢν καὶ φιλόπολις πάσχω κακῶς.

Quibus obstans alter interlocutorum dicit:

σὺ φιλόπολις καὶ χρηστός;

post quam interrogationem urget Sycophanta,

ὡς οὐδεὶς ἀνήρ.

Quae Sycophantae verba evertere intendens qui cum eo disputat subiicit:

καὶ μὴν ἐπερωτηθεὶς ἀπόκριναί μοι,
γεωργὸς εἶ;
— ἀλλ' ἔμπορος; —
τί δαί; τέχνην τίν' ἔμαθες;

Quorum singula cum negasset Sycophanta, et confessus esset; se ex curiosis negotiationibus victum quaerere, infert ille [v. 909.]:

πῶς οὖν ἂν εἴης χρηστὸς, ὦ τοιχωρύχε.

Quorum verborum sensus est: *Si tu probus vir esses, exerceres utique aut agriculturam, aut mercaturam, aut artem quampiam aliam: sed nullam harum exerces, ergo fieri non potest, ut vir probus sis.* Antecedens et eversis eius continetur implicite in interrogationibus γεωργὸς εἶ, ἢ ἔμπορος; etc. Quibus extorquet ab adversario confessionem antecedentis. Eversionis autem signum est vox καὶ μὴν, quae pro ἀλλὰ μὴν accipitur, ut dictum est. Consequentis autem illatio cum interrogatione fit in illis verbis:

p. 194. πῶς οὖν ἂν εἴης χρηστὸς, ὦ τοιχωρύχε;

potest tamen καὶ μὴν *adversative* etiam accipi, ut καί τοι, pro destructione eius, quod dixerat Sycophanta, *se probum virum esse*: ut dicat, qui contradicit: καὶ μὴν οὔτε γεωργὸς εἶ, οὔτε ἔμπορος etc. *atqui neque agricola es, ne-*

que mercator. Qui tamen sensus ad supra dictam argumentationem revocatur. Unde patet, particulam hanc modo simpliciter esse *adversativam*, modo *cum argumentatione*, ut dictum est de καί τοι particula.

Iam enim alibi quoque adnotavimus, particulis fere omnibus, praeter nativam vim et significationem, qualitates etiam alias quasdam accidere, quae non mutare, sed augere cuiusque significationem dicendae sunt, ut de proposita particula dicimus: quae, cum adversativa sit, tamen praeter vim adversandi fit, ut interdum etiam ratiocinativae locutioni serviat.

Ponitur etiam ἀποστατικῶς particula haec, cum rem insperato et de improviso accidentem significare volumus. Tunc vero adversativa vis supprimitur, propter defectum cuiusdam vocis subintelligendae, ut apud Aristoph. in Pluto [1038.], *anus* illa superius dicta inducitur dicens:

καὶ μὴν τὸ μειράκιον τοδὶ προσέρχεται.

Cuius locutionis sensus est: *quanquam ego minime sperabam adolescentem ad me amplius rediturum, attamen ipse nunc advenit.* In quibus omnibus huiusmodi locutionibus, si suppleatur aliquid, facile adversativa vis huius particulae semper apparebit.

Adhibetur etiam in principio clausulae pro ἀλλὰ μὴν, ut apud Isocratem in Panegyr. §. 33. ed. Bekk. p. 47. ed. H. Steph.] ubi cum probasset, *Athenienses auctores hominibus fuisse bonarum artium et agriculturae, postea, quod quis dicere posset, quid hoc tanti refert?* subiungit Isocrates: καὶ μὴν ὅσης προσήκει τιμῆς τυγχάνειν τοὺς τηλικούτων ἀγαθῶν αἰτίους πάρεργον διδάσκειν. Qui sensus magis competit τῷ ἀλλὰ μὴν propter ἀλλὰ derivationem ab ἄλλο nomine, ut suo loco dictum est. Quo fit, ut hae particulae conveniant in hoc, quod *superaddendi sensum* habent, propter καὶ et ἀλλὰ notionem, quibus primo haec vis et notio inest. καὶ μὴν, in principio clausulae. p. 195.

καὶ δή.

Καὶ δὴ vox ex καὶ et δὴ constat, in qua δή, tametsi subiungitur, eo quod natura numquam praeponitur, tamen in hoc aggregato potior est: quippe cum tota vis aggregati in eo consistat, significetque idem, quod ἤδη, i. e. *iam*, et *mox.* Aristoph. in Pluto [v. 227.]: καὶ δή.

καὶ δὴ βαδίζω,

i. e. *mox* et *iamiam pergam.* Et in Avibus [v. 550.]

καὶ δὴ τοίνυν πρῶτα διδάσκω.

Ubi δὴ per se, idem quod καὶ δή, praestare posset, hoc

modo: πρῶτα δὴ τοίνυν διδάσκω etc. ac si dixisset: ἤδη
p. 196. τοίνυν πρῶτα διδάσκω. Demosth. de Pace [§. 9. ed. Bekk. p. 59. ed. Reisk.]: τρίτον δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ μόνον ἓν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι καὶ δὴ καὶ περὶ ὧν παρελήλυθα ἐρῶ. Apud Platonem etiam καὶ δὴ λέγω, pro *iamiam dicam*, invenitur. Eodem fere modo accipitur vox καὶ δή, in illo Demosthenis [*de corona* §. 276. ed. Bekk. p. 318. ed. Reisk.]: ὡς [εἴπῃ] ἐὰν πρότερός τις εἴποι τὰ προσόνθ' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, i. e. ut Budaeus interpretatur, *quasi vero si quis de altero dicere occupasset, quae sibi inesse vitia nosset, continuo ita futurum esset, ut alteri inessent ipsa.* Cuius graecae locutionis posteriorem illam partem, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, recte idem Budaeus pro καὶ δὴ εὐθὺς τούτων οὕτως ἐχόντων, accipienda sensit. Quippe cum in distributione constructionis particula ὡς ad verbum aliquod referatur, et εἰ particulam subintelligendam respiciat; ut sit ordo ambitus, ὡς εἰ καὶ δὴ ταῦτα οὕτως εἶχε. Quam particulam ex accusativo participii non possumus elicere, sicut ex genitivo plagiasmi ὡς δὴ τούτων οὕτως ἐχόντων. Qui plagiasmus suapte natura in verbum et εἰ conditionalem resolvitur. Alibi etiam in eodem sensu utitur καὶ δὴ voce Demosthenes [adv. Leptin. §. 65. ed. Bekk. p. 476. ed. Reisk.], τὰς μὲν συμφορὰς πάντα τὸν χρόνον κυρίας αὐτοῖς γεγενημένας, τὰς δὲ δωρεάς, ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον, καὶ δὴ λελυμένας, i. e. *protinus solutas et revocatas*, seu *abrogatas*. Sic Gregorius εἰς Βασίλειον. ἓν δὲ ἢ δύο εἰπών, ἐπ' αὐτὸν καὶ δὴ τρέψομαι, i. e. *continuo ad eum me convertam.* Significat
καὶ δή, protinus. itaque vox καὶ δή, *continuo* et *protinus*: tametsi in Demosthenis verbis illis καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, parti-
p. 197. cula δή, βεβαιωτικῶς etiam intelligi posset, ut dicat: *quasi vero, si quis alteri, quae sibi insunt vitia obiecerit, re vera ita esse censeretur.* In reliquis vero expositis exemplis sensus hic particula δὴ non congruit.

Κ ἄ ν.

κἄν. *Κἂν* vox ex καὶ et ἂν constat, estque formalis nota, in qua ἂν modo in sua significatione manet, modo pro ἐὰν *conditionali* accipitur. Quando itaque in sua significatione manet, tunc vox κἂν vehementiore spiritu profertur, construiturque omnibus verbalibus modis, quibus ἂν particulam construi dictum est. *Indicativo* videlicet, ut apud Sophocl. in Aiace [v. 45.]:

κἂν ἐξέπραξεν, εἰ κατημέλησ' ἐγώ.

Et apud Demosth. [*de falsa leg.* §. 334. ed. Bekk. p. 448. ed. Reisk.] *ἐπεὶ δικαίαν εἰρήνην καὶ ἴσην καὶ μηδὲν πεπρακότας ἀνθρώπους, κἂν ἐπῄνουν καὶ στεφανοῦν ἐκέλευον.* ***Optativi*** vocibus iunctum est, in illo Aristoph. in Nebulis [v. 1235.]:

κἂν προσκαταθείην γ', ὥστ' ὀμόσαι, τριώβολον,

In quibus locutionibus *κἂν* sic distribuitur: *καὶ ἐξέπραξεν ἄν.* et *καὶ ἐπῄνουν ἄν.* et *καὶ προσκαταθείην ἄν,* ubi *ἂν* actum tollit, et potentiam supponit.

Cum vero *ἂν* pro *ἐὰν* accipitur, remisso spiritu profertur, construiturque vox *κἂν* cum *optandi* vocibus, ut apud Isaeum [orat. 7. §. 25. ed. Bekk. p. 66. ed. H. Steph.]: *ἀλλ' ὁμοίως ὑπάρχει τὴν αὐτὴν εἶναι μητέρα, κἂν ἐν τῷ πατρῴῳ μένοι τις οἴκῳ, κἂν ἐκποιηθείη;* tum *Subiunctivo,* pro *etsi,* i. e. *an si,* ut apud Demosth. [*de falsa leg.* §. 225. ed. Bekk. p. 411. ed. Reisk.] *κἂν ἀναγκασθῇ πού συντυχεῖν, ἀπεπήδησεν εὐθέως.* Sic alibi: *πότερ' ἂν μηδὲν ἀδικῶν φαίνηται ἢ κἂν ἀδικῶν σκοπεῖτε,* i. e. ***utrum si innocens sit, an etiam, si nocens, et poenae obnoxius.*** p. 198.

Iungitur item huic voci conditionalis *εἰ,* et fit *κἂν εἰ,* in qua voce particula *κἂν* pro simplici *καὶ* accipitur, et idcirco ***Indicativi*** et ***Optandi*** vocibus adhaerescit, quibus *εἰ* conditionalis convenit. Demosth. [*de fals. leg.* §. 282. ed. Bekk. p. 432. ed. Reisk.] *κἂν εἰ ταῦτα πάντα ὑπῆρχεν, ἐκεῖνο δὲ μὴ προσῆν,* ***etsi omnia haec adessent.*** ***Optandi*** voci iunxit Aristot. [lib. *de anima* I. Tom. III. p. 465.] *κἂν εἰ βίᾳ κινηθείη, καὶ φύσει,* ***quod si vi moveri potest, etiam natura moveri poterit.*** Sic Demosth. [l. c. §. 51. ed. Bekk. p. 530. ed. Reisk.] *νῦν δέ μοι δοκεῖ, κἂν ἀσέβειαν εἰ καταγινώσκῃ τις τῶν πεπρεσβευμένων αὐτῷ.* In quo exemplo voce *κἂν εἰ* interrupta *κατὰ τμῆσιν* usus est. *κἂν εἰ.*

Praeponitur et negativae conditioni *εἰ μή,* particula *κἂν,* et fit *κἂν εἰ μή, **etiamsi non;*** in qua voce particula *κἂν,* itidem pro simplici *καὶ* accipitur. Aristot. *κἂν εἰ μὴ δι' ἄλλην αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ ταύτην,* i. e. *καὶ εἰ μή,* ***etsi non desinitis,*** vel, ***quamquam,*** aut ***quamvis non desinatis.*** *κἂν εἰ μή.*

Κοὐδ' οὖν. p. 199.

Κοὐδ' οὖν, quatuor sunt particulae, *καὶ, οὐ, δὲ, οὖν.* Aristoph. in Avibus [v. 531—33.]: *κοὐδ' ουν.*

κοὐδ' οὖν, εἴπερ ταῦτα δοκεῖ δρᾶν,

ὀπτησάμενοι παρέθενθ' ὑμᾶς,
ἀλλ'

et reliqua. Quarum particularum priores duae, verbo *παρέθεντο* tribuuntur, *καὶ οὐ παρέθεντο*. Reliquae duae *εἴπερ* conditionem subsequuntur *εἴπερ δ' οὖν ταῦτα δοκεῖ δρᾶν*. Erit itaque ordo verborum, *καὶ οὐ παρέθεντο ὑμᾶς ὀπτησάμενοι εἴπερ δ' οὖν δοκεῖ ταῦτα δρᾶν*, In quibus vox *δ' οὖν*, pro *γοῦν*, quod est *μειωτικῶς* audiendum et tribuendum verbo, *καὶ οὐ παρέθεντο γοῦν ὑμᾶς ὀπτησάμενοι, ἀλλὰ* etc. vel potius pro *ὅμως*, ut sit *εἴπερ ὅμως*. Vide vocem *δ' οὖν*.

Μά.

μά. *Μὰ* iurandi particula, quam per se positam, ***negare***, docet Budaeus [l. c. p. 490.], afferens exemplum ex Pluto Aristoph. [v. 869. 70.], in quo introducitur quidam Sycophantae obiiciens:

ἢ τῶν πονηρῶν ἦσθα καὶ τοιχωρύχων;

ad quae respondet Sycophanta,

μὰ Δί' οὐ μὲν οὖν.

Quod alibi [l. c. p. 469.] quoque confirmat, vocem *νὴ*
p. 200. *Δία* interpretando, asserens, sic dici *ἐν τῇ καταφάσει, τὸ, νὴ Δία*, ut *ἐν τῇ ἀποφάσει, τὸ μὰ Δία*. Ut autem concedamus, particulam hanc per se negare, ex supra dicto tamen Aristophanis exemplo nequaquam id elicere possumus, quippe cum ibi vox *μὰ Δία*, non per se, negativam locutionem efficiat, sed auxilio negationis subsequentis in *οὐ μὲν οὖν*. Est autem iurandi haec particula tam ***affirmationi***, quam ***negationi*** communis, et ut voces, quae *μέσαι* apud Graecos appellantur, si aliquid addatur, bonum vel malum sensum habent: sic particula haec affirmationis vel negationis appositione, aut affirmativam aut negativam locutionem efficit. ***Negativam*** quidem, ut apud Homerum [Iliad. *ά*. v. 86.]:

οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα.

Affirmativam vero, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 890.]:

ἀπὸ τῶν ἐμῶν γὰρ, ναὶ μὰ Δία, δειπνήσετον.

Et apud Homerum Iliad. *ά*. [v. 234.]. Quod exemplum afferens Budaeus, et Xenophontis item aliud, in quibus *ναὶ μὰ Δία*, pro *νὴ Δία* accipitur: tamen in his omnibus *μὰ* particulam supervacaneam esse docet, in qua tamen vis iurandi consistit. Etenim *ναὶ* et *οὐ* non ***iurandi***, sed ***affir-***

mandi et *negandi* sunt notae. Affirmationi itaque sociata μὰ particula, *affirmativum iusiurandum* efficit, negationi autem *negativum*. Verum, quia ut plurimum negationem annexam habet, idcirco negativae nomen obtinuit, cum tamen per se affirmativa sit, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 713—15.], interrogat quidam servum:

σὺ δὲ πῶς ἑώρας, ὦ κάκιστ' ἀπολούμενε;

ad quae respondet servus:

διὰ τοῦ τριβωνίου.
ὀπὰς γὰρ εἶχεν οὐκ ὀλίγας, μὰ τὸν Δία. p 201.

Ubi μὰ τὸν Δία plane pro νὴ τὸν Δία accipitur, cum iusiurandum affirmativum sit, negatioque in οὐκ ὀλίγας, illud non faciat negativum, sed nomen ὀλίγας, in suum convertat oppositum: nam idem valet οὐκ ὀλίγας, quod πολλάς. Porro, quando negationi iungitur, tunc negatio interdum quidem praecedit, ut in praecedenti Homeri exemplo, οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα. Et apud Aristoph. in Pluto [v. 64.]:

οὔτοι, μὰ τὴν Δήμητρα, χαιρήσεις ἔτι,

et multis aliis in locis. Plerumque tamen subsequitur, ut in exemplo Xenophontis, quod affert Budaeus [l. c. p. 478.], ubi agit de μή τοι particula: διπλῆν ἡμῖν δίκαιον καὶ τὴν εὐωχίαν παρέχειν, μὰ Δί', ἔφη, μήτοιγε ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Ubi, tametsi μή τοι pro οὔτοι interpretatur Budaeus, non tamen animadvertit, negationem hanc esse caussam, cur μὰ Δία negativum sensum habeat. Et idcirco docet, μὰ Δία per se negare, μήτοιγε vero ornatus caussa negationem duplicare. Negatio autem refertur ad id, quod supra dixit, δίκαιον διπλῆν τὴν εὐωχίαν παρέχειν, quod intendit negare. Subsequentis autem negationis exempla non pauca invenies apud auctores. Aristoph. [Thesmoph. v. 269. 70.]

μὰ τὸν Ἀπόλλω οὐκ, ἢν γε μὴ
ὀμόσῃς ἐμοί.

Idem in Nebulis [v. 626. 27.]:

μὰ τὴν Ἀναπνοὴν, μὰ τὸ χάος, μὰ τὸν Ἀέρα,
οὐκ εἶδον οὕτως ἄνδρ' ἄγροικον οὐδένα.

Et in Avibus [v. 194. 95.]:

μὰ γῆν, μὰ παγίδας, μὰ νεφέλας, μὰ δίκτυα,
μὴ 'γὼ νόημα κομψότερον ἤκουσά πω,

et plurimis aliis in locis. Praecedit etiam negatio apud p. 202.

Demosthenem [*de corona* §. 208. ed. Bekk. p. 297. ed. Reisk.]: ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, οὐ μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι παρακινδυνεύσαντας. Ubi negationem οὐ abundare ait Budaeus, et μὰ per se negare, applicans huic exemplo regulam; quod negationes interdum redundent apud Atticos. Quae regula nihil ad rem facit: quippe cum hoc loco negatio minime superflua sit, sed ex praecedentibus repetatur, et orationi integritatem tribuat. Quae si deesset, ex praecedentibus utique supplenda et subintelligenda esset.

Nonnunquam negatio et *praecedit* et *subsequitur*, ut in Pluto Aristoph. [v. 888. 89.], ubi, cum dicat Sycophanta,

οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ γὰρ ἐνθάδ' ἐστὸν οὐδενί,

respondet alter:

μὰ τὸν Δί' οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.

Interdum negatio *neque subsequitur, neque de proximo particulae* μὰ *apponitur*, sed remotius petenda est, et huic applicanda, ut apud Aristophan. in Pluto [v. 21—23.]: ubi inducitur servus cum hero colloquens,

οὐ γάρ με τυπτήσεις, στέφανον ἔχοντά γε;

ad quae Herus:

μὰ Δί', ἀλλ' ἀφελὼν τὸν στέφανον, ἢν λυπῇς τί με,
ἵνα μᾶλλον ἀλγῇς.

Repetenda enim est tota negativa locutio, μὰ Δί' οὐ τυπτήσω σε ἔχοντα τὸν στέφανον, ἀλλ' ἀφελὼν τὸν στέφανον τυπτήσω σε. *minime te coronatum caedam, sed corona privatum caedam.* Quia igitur negatio non apponitur expresse, idcirco μὰ videtur per se negativa esse. Aliud exemplum, supradicto simile, habemus in eadem fabula [v. 100. 01.]: ubi, cum ad Pluti caeci petitionem, in
p. 203. illis verbis contentam,

ἄφετόν με νῦν,

respondeat Chremylus:

μὰ Δί', ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἑξόμεσθά σου,

ex ἀλλὰ, coniunctione, monemur, verbum supra adhibitum, cum negatione repetendum esse: μὰ Δί' ἀφήσομεν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἑξόμεσθα, *nequaquam te dimittemus, immo magis quam antehac detinebimus.* Eiusmodi autem suppressio negationis, negativum nomen μὰ particulae tribuit. Sic in eadem fabula [v. 399. 400.], interrogatus

Chremylus, *cur Plutum cum amicis non communicaret?* respondet,

οὐκ ἔστι πω τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ.

Post quae interponit, qui cum illo loquitur,

τί φῄς;

οὐ τῷ μεταδοῦναι;

at ille pergit,

μὰ Δία· δεῖ γὰρ πρῶτα.

Connectens scilicet μὰ Δία, tam cum praecedente illa negatione οὐκ ἔστι πὼ τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ, quam cum posteriore hac, οὐ τῷ μεταδοῦναι, ut sit totus sensus: *nondum eo loci res est, ut cum amicis Plutum communicare possim.* Cuius causam subiungit, δεῖ γὰρ πρῶτα etc. Paulo infra in eadem fabula [v. 409—12.], eadem particula praecedentem negationem respicit, ubi, cum inducantur interlocutores, *medicum quaerentes ad curandam Pluti caecitatem,* negat Chremylus, *inveniri posse medicum idoneum, qui hoc praestare possit:* ἀλλ' οὐκ ἔστι, supple ἰατρός. Idem negat, qui cum eo loquitur,

οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ,

post quae subdit Chremylus:

μὰ Δί' ἀλλ' ὅπερ πάλαι παρεσκευαζόμην
ἐγὼ, — — — — — — — —
κράτιστόν ἐστι.

Negans enim, *quemquam esse medicum, qui hoc praestare possit, quod pridem ipsi in mentem venerat, agendum esse affirmat.* Sic in Ranis [v. 662. 63.], cum quidam dicat:

οὐδὲν ποιεῖς γὰρ, ἀλλὰ τὰς λαγόνας σπόδει,

respondet alter,

μὰ τὸν Δί', ἀλλ' ἤδη πάρεχε τὴν γαστέρα. p. 204.

In quibus repetenda est tota superior locutio, μὰ τὸν Δία οὐδὲν, ποιῶ. *Nihil mehercule efficio, quare ventrem praebe.* Quandoque etiam *negative accipitur* vox μὰ Δία, propter causam negativam, quae subsequitur, ut apud Plutarch. [Tom. II. p. 503. 13.] περὶ ἀδολεσχ. de Aristotele Philosopho: ἑτέρῳ δέ τινι τοιούτῳ μετὰ πολλοὺς λόγους εἰπόντι, κατηδολέσχηκά φιλόσοφε. μὰ Δί' εἶπεν. οὐ γὰρ προσεῖχον.

Advertendum praeterea, in illo Aristophanis μὰ Δί', ἀλλ' ἀφελὼν τὸν στέφανον, μὰ Δί', ἀλλὰ, non esse for-

mam aggregatam, sed *μὰ Δία* praecedens, aliquid *negare*, *ἀλλὰ* vero adversari his, quae per *μὰ Δία* negantur, quod fit etiam in *νὴ Δί' ἀλλὰ*, ut suo loco docetur.

CAPUT XIII.

De particula *μὲν* et compositis.

μέν. *Μὲν*, per se, sine *δὲ* subsequente, *περιγραφικὸν* est, ut *γε*. Demosth. de Chersoneso [§. 49. ed. Bekk. p. 102. ed. Reisk.]: *καὶ ἔγωγε αὐτὸς μὲν τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην*. ubi *ἔγωγε*, et *αὐτὸς μὲν*, p. 205. *ἐκ παραλλήλου* posita, augent *τὸν περιορισμὸν*, *εἴγουν*, *τὴν περιγραφήν*. In eo autem, quod sequitur *οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει*, quamvis *τὸ*, *οὐ μὴν ἀλλὰ*, pro *δὲ* accipitur, non tamen huic *μὲν* respondet, sed alii *μέν*, supra posito, in illis verbis, *αἰσχρὸν μὲν νὴ τὸν Δία καὶ ἀνάξιον ὑμῶν*. Cui *μὲν* post multa interposita, respondet praedictum *οὐ μὴν ἀλλὰ*, quod pro *δὲ* accipitur. Itaque *περιγραφικὴν* et *περιοριστικὴν δύναμιν* habet *μὲν* particula, per se posita. Cuius usus exempla non desunt apud auctores. Aristoph. in Pluto [v. 58.]:

ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγω σοί.

Quod *μὲν* ad nullum *δὲ* refertur. Idem in Pace [est avium v. 1503.]:

οὕτω μὲν ἐκκαλύψομαι·

dixit *οὕτω μὲν* pro *οὕτω δή*. Cum autem respondet *τῷ δὲ*, vel *τῷ ἀλλὰ*, vel *τῷ οὐ μὴν ἀλλὰ*, vel alii huiusmodi voci, quae pro *δὲ* accipiatur, tunc *concedendi*, seu *aliquid ponendi* vim habet, quod tamen oppositi vel diversi cuiusdam affirmatione sub *δὲ* particulae ductu destruitur, ut apud Demosth. in exordio *τοῦ περὶ τῶν ἐν χεῤῥονήσῳ*. [§. 1. ed. Bekk. p. 98. ed. Reisk.] *ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα μήτε πρὸς χάριν· ἐπειδὴ δ' ἔνιοι* et quae sequuntur. Et in exordio *τοῦ περὶ τῆς εἰρήνης* [§. 1. ed. Bekk. p. 57. ed. Reisk.] *Ὁρῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα*, et post multa: *οὐ μήν, ἀλλὰ καίπερ* etc.

Habet etiam vim *concedendi*, etiamsi *non* removeatur

id, quod sub δὲ particula subditur. Interdum enim *universale* aliquod proponentes sub μὲν particula, postea sub δὲ, *strictius* aliquod subiicimus, ut in illo Isocratis [ad Demonic. §. 1. ed. Bekk. p. 2. ed. H. Steph.]: ἐν πολλοῖς μὲν, ὦ Δημόνικε, πολὺ διεστώσας εὑρήσομεν τάς τε τῶν σπουδαίων γνώμας, πολὺ δὲ μεγίστην διαφορὰν εἰλήφασιν etc. Sic Demosth. [in Philipp. II. §. 1. ed. Bekk. p. 18. ed. Reisk.] ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοὶ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γενομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. p. 206.

Plerumque autem praedictae particulae sibi respondentes διαφορικῶς intelliguntur, ut quae differentia seu diversa vel opposita seiungunt. Demosth. κατὰ φιλίπ. [imo de Cherson. §. 71. ed. Bekk. p. 107. ed. Reisk.] ἀλλὰ διαμένω λέγων ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πολλὸν ἐλάττων εἰμί, ὑμεῖς δὲ, εἰ πείθοισθέ μοι, μείζους ἂν εἴητε. Et paulo infra [§. 72.]: ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι. Et rursus [§. 72.]: ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτὴ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγειν. Et alibi [in Philipp. II. §. 30. ed. Bekk. p. 73. ed. Reisk.]: ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων εἰκότως δύσκολος καὶ δύστροπός εἰμι, Φίλιππος δὲ etc. Cuius usus exempla fere innumerabilia sunt apud auctores.

Fiunt autem huiusmodi oppositiones interdum per solam δὲ, sine praecedente μέν. Demosth. [*de corona* §. 265. ed. Bekk. p. 315. ed. Reisk.] ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· ἐτέλεις, ἐγὼ δὲ ἐτελούμην. Sic Hippocr. ὁ βίος βραχὺς, ἡ δὲ τέχνη μακρή. ut dictum est, ubi de δὲ agitur. μὲν omissum. p. 207.

Non minus frequens est usus harum particularum ἐν τοῖς μερισμοῖς, praecedentibus articulis, ut in illis Iliad. χ. [v. 149. 151.]

ἡ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῷ ῥέει — —
ἡ δ' ἑτέρη θέρεϊ προρέει εἰκυῖα χαλάζῃ.

Et millies alibi apud auctores. Cuius sensus sunt quoque illa vocum paria, τὸ μὲν, τὸ δὲ, et τὰ μὲν, τὰ δὲ, et τοῦτο μὲν, τοῦτο δὲ, quae adverbialiter pro *partim, partim*, vel *cum, tum* accipiuntur, vel *primum, deinde;* quorum exempla vide apud Budaeum [l. l. p. 567.].

Eo autem modo sibi inter se respondent supra dictae particulae, ut μὲν semper *praecedat*, δὲ *subsequatur:* tametsi per se quoque stare possit δὲ, non solum μετα-

βατικῶς, sed etiam *διαφορικῶς*, ut paulo ante dictum est.

Nonnunquam autem post *duo μὲν*, *duo δὲ* inveniuntur in duplici divisione seu oppositione; ut in Exordio τοῦ κατὰ Φιλίππου, ά. [§. 1. ed. Bekk. p. 40. ed. Reisk.] *Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινὸς πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον; εἰ δὲ μὴ, τότ᾽ ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δὲ* etc. ubi prius *μὲν* posteriori *δὲ*, posterius priori respondet.

In partitionibus etiam, duobus quibusdam praepositis, *τὸ μὲν*, ad prius positum, *τὸ δὲ* autem ad posterius refertur. Aristot. in IV. Ethic. [Tom. V. p. 278.] *ἴδοι δ᾽ ἂν*
p. 208. *τις καὶ ἐκ τῶν κωμῳδιῶν τῶν παλαιῶν καὶ τῶν καινῶν, τοῖς μὲν γὰρ ἦν γελοῖον ἡ αἰσχρολογία, τοῖς δὲ μᾶλλον ἡ ὑπόνοια.* Ubi *τοῖς μὲν* refert *τῶν παλαιῶν*, quod prius positum est, *τοῖς δὲ*, ad *καινῶν* refertur, quod posterius est. Quod Ciceronem quoque fecisse Budaeus affirmat.

Μ έ ν τ ο ι.

μέν τοι. *Μέν τοι* vox, ex *μὲν* et *τοὶ*, utroque affirmantis signo, *asseverandi* vim habet. Xenoph. [Conviv. c. 4. §. 10.] *οὐδενὸς γὰρ ὁρκίζοντος, ἀεὶ ὀμνύοντες καλόν με φατὲ εἶναι, κἀγὼ μέν τοι πιστεύω*, pro *κἀγὼ δήπου*. Dicitur saepe *cum quodam vehementi affectu*, qui ex eo, quod repetentes id, quod aliquis proposuit, hac voce utimur, deprehenditur. Xenoph. [Oecon. c. 7. §. 35.] *ἦ καὶ ἐμὲ οὖν, ἔφη ἡ γυνὴ, δεήσει ταῦτα ποιεῖν; δεήσει μέν τοί σε, ἔφην ἐγὼ, ἔνδον μένειν.* Aristoph. hanc vocem cum *νὴ Δία* sociavit *ἐν Εἰρήνῃ* [v. 1288—90.] ad augendam asseverationem:

Τρ. κάκιστ᾽ ἀπόλοιο παιδάριον αὐταῖς μάχαις.
— — — — — — τοῦ καί ποτ᾽ εἶ;
Πα. ἐγώ; Τρ. σὺ μέν τοι νὴ Δί᾽.

Quam vocem Budaeus per *vero* Ciceronem expressisse docet, illudque Xenophontis *δεήσει μέντοι*, *te vero, inquam*, interpretatur. Dicitur etiam cum affectu, licet nihil, quod dictum fuerit, repetatur. Xenoph. [c. 4. §. 4.] *καὶ*
p. 209. *ἀνάσχου μέντοι, ὦ σοφιστὰ, ἐλεγχόμενος.* ubi nescio, an recte Budaeus senserit ornatus vel explendae orationis gratia, esse hanc vocem usurpatam, praesertim, cum illam

eodem modo, quo supra interpretetur. Quod enim mox sequitur apud Xenoph. νὴ δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀνεχέσθω μέντοι. *et patere tu quidem, o Sophista, te convinci. Patiatur vero, inquit Socrates,* latine reddidit. In quo exemplo repetitio verbi ἀνέχεσθαι superioribus exemplis suffragatur.

Μέν τοι etiam pro ἀλλὰ et δέ, *adversativa* accipitur, quando plerumque μὲν particulae respondet. Aristot. [*hist. animal.* lib. IX. Tom. III. p. 275.] λέγουσι δὲ τοὺς κηφῆνας, κηρία μὲν πλάττειν καθ' αὐτοὺς μελιτουργεῖν μέντοι οὐδέν. Quod et *verum* et *ceterum* latine dici Budaeus docet, pro ἀλλ' οὐδὲν μελιτουργεῖν, *vel* μελιτουργεῖν δὲ οὐδέν. Dicitur et sine praecedente μέν. Aristoph. [Pluti v. 554.] μέν τοι, pro ἀλλά, et δέ.

περιγίγνεσθαι δ' αὐτῷ μηδὲν, μὴ μέν τοι μηδ' ἐπιλείπειν.

Ubi pro αὖθις, i. e. *rursus*, et *vice versa* positum esse, docet Budaeus, nec non pro *etiam* accipi, quemadmodum vocem *vero* apud Ciceronem. Quanquam mihi quidem pro ἀλλὰ hic quoque accipi videtur, ut sit, μὴ μέν τοι μηδ' ἐπιλείπειν, *pro* ἀλλ' οὐδ' ἐπιλείπειν.

Subsequitur quandoque vocem hanc particula ἂν, quae, tametsi ad verbum aliquod refertur, tamen eo, quod immediate apponitur τῷ μέντοι, componi cum illo videtur, quod et Budaeus tradidit; quanquam vel ἐκ τῶν προσῳδιῶν, quibus hoc aggregatum μέντ' ἂν scribi recepimus, non compositam vocem μέντ' ἂν, sed voces appositas esse constat, quarum μέντοι asseverandi, ἂν vero (ut de ipso dictum est), actum tollendi facultatem habet. Usus harum vocum frequens est. Demosth. [*de corona* §. 210. ed. Bekk. p. 297. ed. Reisk.] δικαίως μέντ' ἂν ἀπέθανον. Idem, [*de falsa leg.* §. 138. ed. Bekk. p. 384. ed. Reisk.] μαίνοιτο μέντ' ἂν, ubi τὸ ἂν verbo ἀπέθανον tribuendum, ἀπέθανον ἄν, i. e. *morte affectus fuissem.* Sic μαίνοιτο ἄν, i. e. *furore agitaretur.* Quare non ut formalis nota describendum est τὸ μέντ' ἄν, cum partes eius ad diversa referantur. μέντ' ἄν. p. 210.

Μὲν οὖν.

Μὲν οὖν, duae voces, plerumque *transitioni* serviunt, quae a M. Tullio, ut Perionius recte monet, verti solent illis latinis particulis *et quidem*, interposita fere aliqua voce. Alias *atque ita*, alias *itaque:* quasi illud μὲν redundet. Interdum vero idem auctor has voces unica illa interpretatur *igitur*, nulla habita ratione particulae prioris μὲν οὖν.

p. 211. *μὲν*, ut illud in Lib. de Univ. quem ex Platonis Timaeo convertit: *νὺξ μὲν οὖν ἡμέρα τε γέγονεν οὕτω. Nox igitur et dies ad hunc modum et ob has generata causas etc.*

Transitiones autem aut continuative fiunt, aut inchoative, *ἀποστατικῶς* seu *ἐπιλογικῶς*, qualis est apud Aristoph. in Pluto [v. 18.]: ubi servus, cum multa *de domini sui dementia, qui Plutum caecum sequeretur, conquestus esset*, subiicit *ἀποστατικῶς*:

Ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι

etc. *atque equidem tacere nullo modo possum.* Demosth. [Olynth. I. §. 2. ed. Bekk. p. 9. ed. Reisk.] post prooemium, quo attentionem captaverat, subiungit itidem *ἀποστατικῶς. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς μονονουχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς ὅτι* etc. cui respondet *δὲ*, eodem in loco: *ἡμεῖς δὲ οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά.* Xenoph. [Memorab. II. c. 7. §. 2.] continuative usus est: *Χαλεπὸν μὲν οὖν ἐστὶ τοὺς οἰκείους περιορᾶν ἀπολλυμένους, ἀδύνατον δὲ τοσούτους τρέφειν. Ac difficile quidem est* etc. Signum autem inchoationis vel continuationis, est subiecti identitas vel diversitas. Nam si de eodem subiecto fiat sermonis transitio, continuata esse dicetur: sin de alio, aut diverso, inchoata *κατ' ἀπόστασιν.*

Significat etiam *immo*, et *immo vero* quam saepissime,
πάνυ μὲν οὖν. et postponitur fere semper aliis partibus orationis, sicut etiam *τῷ πάνυ*, adverbio, ut cum dicimus, *πάνυ μὲν οὖν*,
p. 212 adsentientes aliquid, i. e. *prorsus quidem, immo vero.* Rarissime autem ipsum praeponitur *τῷ γὲ*, et fit *μενοῦνγε*,
μενοῦνγε. i. e. *quin etiam, quin immo.*

μὴ μὲν οὖν. Additur etiam *μὴ* particulae, et habet sensum limitativum, ut *γέ.* Aristoph. in Pluto [v. 649—52.]

ὡς ἐγὼ τὰ πράγματα
ἐκ τῶν ποδῶν εἰς τὴν κεφαλήν σοι πάντ' ἐρῶ.
Γυν. μὴ δῆτ' ἐμοί γ' ἐς τὴν κεφαλήν. Καρ. μὴ τἀγαθά,
ἃ νῦν γεγένηται; Γυν. μὴ μὲν οὖν τὰ πράγματα.

Ubi *τὸ μὲν οὖν*, pro *γὲ*, *περιγραφικῶς* accipitur, sicut vicissim *τὸ γὲ* pro *μενοῦν* interdum, ut de *γε* dictum est.

οὐ μενοῦν. Apponitur etiam *τῷ οὐ*, *ἀποφατικῶς* in proxime dicta significatione, i. e. *περιγραφικῶς*, et fit *οὐ μενοῦν*, quod Budaeus [p. 485.] *προπαροξυτόνως* proferendum censet, qui Demosthenis verba illa: *οὐ μενοῦν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ, tum nulli alii dicendi locus erat*, vel *nulli certe*, latine reddidit. Apud Lucianum [Timonis §. 54.] etiam,

οὐ Θρασυκλῆς οὗτός ἐστιν; οὐ μενοῦν ἄλλος, i. e. ut placet Budaeo, *profecto ipse est, non alius*. In quibus tamen exemplis *immo*, et *immo vero* significat τὸ μενοῦν. Negatio autem verbo tribuitur in constructionis distributione, ut in supra dicto Demosthenis loco, οὐκ ἦν μενοῦν εἰπεῖν ἑτέρῳ, *immo nemini dabatur dicendi locus*. Et apud Lucianum, οὐ μενοῦν ἄλλος ἐστὶν, οὐκ ἄλλος μὲν οὖν, ἐστίν, i. e. *immo nullus alius est*. Unde patet, οὐμενοῦν non ut unicam vocem προπαροξυτόνως esse pronuntiandum, cum divisim construatur: atque adeo neque ut formale signum describendum est in ordine οὐ particulae: sicut nec μὴ μὲν οὖν. Pro οὐ μὴν etiam et οὐ μέν τοι usurpatur interdum. p. 213.

CAPUT XIV.

De particulis μέχρι, μέχρις, μὴ et compositis.

μέχρι. *Μέχρι*, quod et *μέχρις* dicitur, si vocalis litera subsequatur; quatenus *articuli relativi genitivis iunctum, compendium* affert *orationi*, in hac disputatione describitur, ut dictum est, ubi de ἄχρι agitur. Quibus autem praeterea partibus iungatur, vide Budaeum [p. 514.], et vocabulorum scriptorem: quorum uterque, ut cetera omnia, de his vocibus recte scripserit, sic non apte ἂν particulam his adiungi putavit, ita ut μέχρις ἂν, et ἄχρις ἂν, ut formales notas constituerit. μέχρις ἄν. Nam ut ἂν vocibus his apponatur, non tamen ipsis in constructionis distributione, sed verbo in unaquaque comprehensione posito, tribuitur, idque multo magis, si genitivus οὗ interveniat, ut in exemplo, quod ex Athenaeo affert Budaeus, μέχρις οὗ ἂν ὑπολαβὸν τὸ ὕδωρ κατενέγκῃ. μέχρις οὗ. Nec minus, si περ, particula, intercipiat locum medium inter μέχρις et οὗ, ut apud Aristotelem: μέχριπερ οὗ ἂν εἷς ῇ, i. e. *quousque unus supersit*. μέχρι περ οὗ. Nam, etsi supra cap. 3. ubi de ἂν agitur, dictum sit, hanc particulam nonnunquam a verbo recedere, et adiunctarum alicui partium adhaerere, id tamen fieri intelligendum est, quando verbum ipsum ἀοριστολογίαν recipere non potest. p. 214. Sed in supra dictis exemplis et similibus, cum de futuro est sermo, optime quadrat ἀοριστολογικὴ ἔννοια; quare verbo ἂν particula, non vocibus μέχρις et ἄχρις tribuenda est. Cuius rei argumentum est, quod, si de praeterito per Indi-

cativi modi verbum loquamur, minime uti poterimus ἂν particula: puta si dixeris, ἀνέμεινα μέχρις ἦλθε. Unde patet, ex eo, quod verbum exigit, non ex dictarum vocum natura, particulam ἂν locutioni accedere.

Μή.

μὴ pro οὐ. Μὴ particula, *Indicativo* iuncta, sine respectu alicuius verbi praecedentis, pro οὐ *negandi* ponitur in recta et pura enunciatione, apud Aristoph. in Avibus [v. 194. 95.]:

μὰ γῆν, μὰ παγίδας, μὰ νεφέλας, μὰ δίκτυα,
μὴ 'γὼ νόημα κομψότερον ἤκουσά πω.

Quod tamen raro fit. Nam et ipse Aristophanes alibi, in hac eadem forma iurandi, οὐ particula consueta usus est in Nebulis [v. 627. 28.]:

μὰ τὴν Ἀναπνοὴν, μὰ τὸ Χάος, μὰ τὸν Ἀέρα,
οὐκ εἶδον οὕτως ἄνδρ' ἄγροικον οὐδένα.

In *obliquis* tamen et *mistis* enunciationibus, μὴ pro οὐ, fere semper accipitur, et Indicativo nonnunquam iungitur, ut apud Demosth. [in Leptin. §. 133. ed. Bekk. p. 497. p. 215. ed. Reisk.] οὐ γάρ ἐστιν οὐδεὶς πρόξενος ἀτελὴς, ὅτῳ μὴ δέδωκεν ὁ δῆμος, ubi μὴ δέδωκε non est primaria enunciatio, sed pars enunciationis. Sic alibi apud eundem [in Lept. §. 2. ed. Bekk. p. 457. ed. Reisk.]: τίνος ἕνεκα, εἰ τὰ μάλιστα μή τινες, ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τῶν αὐτῶν ἠξίωσεν ὑμᾶς τε κἀκείνους; μή τινες dixit in obliqua enunciatione, in qua μή τινες non est integra enunciatio, sed antecedentis membrum.

cum Indicat. in interrogationibus. Iungitur itidem *Indicativo modo*, in interrogationibus. Plato: μή σε κατακωλύω, ὦ Ἰσχόμαχε; *nunquid te moror?* Et Lucian. μή τις ἄλλος τοῦτο γνωρίζει; *nunquid alius quispiam?* Et alibi Plato: μή που, ὦ Κέβης, καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν; Itidem, quando interrogationes per verbum ἐρωτῶ remissius fiunt, μὴ Indicativo iungitur. Plutarchus: καὶ περὶ τῶν φόρων ἠρώτησε μὴ βαρεῖς εἰσί. In cuiusmodi interrogationibus, si μὴ nulli encliticae particulae praeponitur, duplici gravi accentu signatur a librariis antiquis. Quod fit ad indicandam vim pronuntiationis, qua differt ab ea significatione, qua μὴ pro ἵνα μὴ accipitur.

cum Praeterito Indicat. pro ἵνα μή. Iungitur etiam *Praeterito Indicativi modi* pro ἵνα μή. Lucianus [Gall. s. Somn. §. 29.]: ἀριθμήσω αὖθις τὸ χρυσίον, μή τι με πρώην διέλαθε, *ne forte me aliquid latuerit.* Ubi, si de futuro esset sermo, μὴ διαλάθῃ, per *Subiunctivum* dixisset. Sic etiam, si verbum

δέδοικα, vel φοβοῦμαι praecedat, vel aliud horum συνώνυμον, μὴ particulam *Indicativus* subsequitur, ut apud Demosth. [*de falsa leg.* §. 3. ed. Bekk. p. 342. ed. Reisk.] καὶ τὸ χρόνον γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν δέδοικα μὴ λήθην ὑμῖν ἐμπεποιήκει. Quod etiam per *Praeteritum Optativi* dici potest μὴ ἐμπεποιήκοι. Sic Thucydid. [lib. III. c. 53.] νῦν δὲ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν. In quibus exemplis, cum στοχαστικῶς sermo fiat de re praeterita, cuius effectus incertus erat, *praeteritorum* vocibus iungitur, et ἀπορηματικὸν sensum habet. Philostr. in hoc sensu οὐ negativam, μὴ particulae subiunxit, quia verbum negare intendit: δέδοικα μὴ οὐδ᾽ ἡσυχίαν ἤγαγεν, ἀλλ᾽ ἠνώχλει καθεύδοντι. Plato de re praesenti, *praesentis* voci μὴ particulam iunxit: ἀλλὰ φοβεῖσθε μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ, quae locutio tam enunciative, quam interrogative proferri potest. p. 216.

Imperativo modo iuncta particula μὴ, ἀπαγορευτικὸν est. Aristoph. [Pluti v. 315.] cum Imperativo.

μὴ φρόντιζε μηδὲν, ὦ 'γαθέ,

et alibi [Equit. v. 230.]

καὶ μὴ δέδιθ᾽, οὐ γάρ ἐστιν ἐξεικασμένος. cum Subiunctivo.

In quo sensu *Subiunctivo* etiam iungitur, ut μὴ ποιήσῃς, et subiungitur τῷ οὐ, ut apud Aristoph. in Nebulis [v. 296.]: p. 217.

οὐ μὴ σκώψῃς, μηδὲ ποιήσῃς, ἅπερ οἱ τρυγοδαίμονες οὗτοι.

Optativi modi vocibus iungitur, ἐν τοῖς ἀπευκτικοῖς λόγοις, ut μὴ γένοιτο, et cum *devovemus*, seu *malum aliquod sub conditione nobis imprecamur*, more obstinate iurantium, ut μὴ ἱκοίμην εἰς ὥρας, εἰ τόδε τι εἶπον, ἢ ἐποίησα, vel εἰ μὴ ἐποίησα. cum Optativo.

Servit praeterea Optativo, cum *rem praeteritam ut praesentem* narramus. Demosth. ἐπειδή με μὴ πείθοιεν. Quod si *res praeterita ut praeterita* narraretur, ἐπειδή με οὐκ ἔπειθον, dictum esset.

Subiunctivo modo multifariam iungitur haec particula, modo *per se*, modo *verbo aliquo praecedente* introducta. *Per se*, sive *absolute* quidem Subiunctivis non iungitur, nisi in sensu ἀπαγορευτικῷ, ut μὴ εἴπῃς. In quo sensu saepe verbum subticetur, ut apud Dinarchum [in Demosth. §. 85. ed. Bekk. p. 101. ed. H. Steph.]: μή, ὦ Ἀθηναῖοι, μή, αἰσχρὸν γὰρ καὶ δεινόν, ubi Subiunctivi, vel certe Imperativi, aut etiam Optativi modi verbum subauditur. Huiusmodi locutio est apud Chrysost. μή, παρακαλῶ. In

qua *μὴ* non ad verbum *παρακαλῶ*, sed ad aliquam supra dictorum modorum vocem refertur. Sic in illa locutione, *μὴ, ὦ σῶτερ, μὴ, ὦ ἐλευθέριε, μὴ, ἀπευτικῶς* accipitur, ad vocem *γένοιτο* relata. Deprecandi etiam sensum
p. 218. habere dici potest locutio illa *μὴ, ὦ σῶτερ*, sicut et Dinarchi illa, *μὴ, ὦ Ἀθηναῖοι.* Accipitur etiam per se *μὴ* particula pro *ἵνα μὴ*, *Subiunctivo* iuncta, ut apud Pausaniam: *τὰς δὲ ἀσπίδας ἐπαληλιμμένας εἶναι πίσσῃ μὴ ὁ χρόνος αὐτὰς λυμήνηται.* Sic Isaeus [orat. 6. §. 5. ed. Bekk. p. 56. ed. H. Steph.]: *ἔδοξεν αὐτῷ διαθέσθαι τὰ αὐτοῦ, μὴ ἔρημον καταλίπῃ τὸν οἶκον.* Quod si narrative diceretur de re praeterita, *καταλείποι optativi* voce diceretur.

μὴ pro *μήποτε.* *Μὴ* etiam *ἀντὶ τοῦ μήποτε, ἀπορηματικῶς*, aliquando ponitur. Aristot. [Polit. lib. IV. Tom. V. p. 512.] *μὴ γὰρ ἓν τῶν ἀδυνάτων ᾖ, πόλιν ἄξιον εἶναι καλεῖν τὴν φύσει δούλην. nescio, an impossibile sit.* In quo sensu *ἐλλειπτικῶς* accipitur. Nam plene et integre verbis *σκοπῶ*, vel *ὁρῶ*, vel huiusmodi aliis, tam in *Indicativo* modo, quam in *Imperativo* formatis subiicitur. Xenoph. [Memorabil. lib. II. c. 5. §. 4. 5.] *ἐγὼ γάρ τοι πολλάκις ἀκούω τοῦ μὲν ὅτι προὔδωκεν αὐτὸν φίλος ἀνήρ, τοῦ δ᾽ ὅτι μνᾶν ἀνθ᾽ ἑαυτοῦ μᾶλλον εἵλετο ἀνὴρ, ὃν ᾤετο φίλον εἶναι, τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπῶ, μὴ ἐπαγωγὸν ᾖ ἀποδίδοσθαι.* Galenus in *Imperativo* modo praecedens verbum formavit: *ἐπισκέπτου μὴ τὸ σκιῤῥῶδες τοῦτο πάθος ἐν ταῖς μήτραις ᾖ.*

Infinitivus etiam iungitur, repetitis ex supra affirmatis, in qua repetitione modo *μὴ*, modo *οὐ* optimi auctores usurpant. Aristot. II. Politic. [Tom. V. p. 438.] *πότερον πάντων βέλτιον κοινωνεῖν τὴν μέλλουσαν οἰκήσεσθαι*
p. 219. *πόλιν καλῶς, ἢ τινῶν μὲν, τινῶν δὲ οὒ βέλτιον.* Hic *οὒ* negativa usus est, negando nomen *βέλτιον*, cui adhaeret verbum *ἐστί.* Et sic negatur tota propositio *ἢ οὐκ ἔστι βέλτιον κοινωνεῖν.* Paulo supra *μὴ κοινωνεῖν*, dixit in illis verbis: *ἀνάγκη γὰρ ἤτοι πάντας πάντων κοινωνεῖν τοὺς πολίτας, ἢ μηδενός, ἢ τινῶν μὲν, τινῶν δὲ μή.* Hic solum verbum infinitum negatur. Nomen *ἀνάγκη*, cui adhaeret verbum *ἐστὶν*, affirmative repetitur, ut sit, *τινῶν μὲν ἀνάγκη ἐστὶ κοινωνεῖν, τινῶν δὲ ἀνάγκη ἐστὶ μὴ κοινωνεῖν.* Et sic propositio remanet affirmata. Solum *κοινωνεῖν* (quod est pars praedicati) negatur. In universum autem sciendum, *Infinitivis non, nisi verbo, vel adverbio, vel alia orationis parte praecedente, apponi:* sine quorum aliquo praecedente, Infinitivus modus consistere

non potest. Totidemque modis negatur Infinitivus, adiumento particulae μὴ, quot modis etiam affirmatur, v. c. εἶπεν ἔσεσθαι, εἶπε μὴ ἔσεσθαι, ὤμοσεν εἰπεῖν, ὤμοσε μὴ εἰπεῖν, apponiturque ἐξ ἀνάγκης, ubi verbum infinitum negare oportet.

Verum, si verbum negativae vel prohibitivae facultatis, μὴ abundat.
infinitum praecesserit, tunc μὴ additum infinito, ἐκ περιουσίας apponitur, ut, ἠρνήσατο μὴ λαβεῖν. Sic ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν, apud Aristoph. [cf. *Acharn.* v. 169.]

κωλύω μὴ διαφθεῖραι.

Item si verbum negatum praecesserit, ut οὐ δύναμαι μὴ γελᾶν. Itidem si negatio, vel privatio, vel prohibitio, implicite in verbo continetur, ut τί μέλλομεν μὴ ποιεῖν; *quid cessamus agere?* Est enim μέλλειν idem, quod ἀργεῖν. Sic ἀπιστῶ μὴ δυνήσεσθαι, propter vim privativam expressam.

Μὴ etiam praepositum πλαγιασμῷ, idem valet, quod p. 220.
εἰ μὴ, ut μὴ παρακρουσθέντων ὑμῶν, pro εἰ μὴ παρ- μὴ, pro εἰ
εκρούσθητε [Demosth. *de falsa leg.* §. 123. ed. Bekk. μή.
p. 379. ed. Reisk.] Sic apud Gregor. πῶς γὰρ ἂν καὶ ὑπέστη τόδε ἢ συνέστη, μὴ θεοῦ τὰ πάντα καὶ οὐσιώσαντος καὶ συνέχοντος; ubi μὴ οὐσιώσαντος τοῦ θεοῦ, pro εἰ μὴ ὁ θεὸς οὐσίωσε τὰ πάντα.

Porro *Participio* quoque praeponitur haec particula, Participio
cui vim sui contrarii tribuit, ut τοῦτό ἐστιν ἀνδρὸς μὴ praepositum.
μεθύοντος, vel, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀνδρὸς μὴ μεθύοντος, ut apud Platonem: καὶ τοῦτο πράττειν οὐκ ἀνδρὸς μὴ μεθύοντος. Praeponitur item praepositioni μετὰ, cui con- pro χωρὶς,
trarii significationem tribuit. Est enim μὴ μετὰ idem quod ante μετά.
χωρὶς, ut apud Demosth. περὶ τῆς παραπρεσβείας. [§. 124. ed. Bekk. p. 379. ed. Reisk.] ἐξομόσασθαι μὲν δὴ μὴ μετ' αἰτίας τινὸς δεινὸν ἦν. Sic apud Aristotelem: ἀδύνατον μὴ ἐπιμελείᾳ δεσποτῶν ἐπιμελεῖς εἶναι τοὺς ἐφεστῶτας. Nam μὴ ἐπιμελείᾳ idem valet, quod μὴ μετὰ ἐπιμελείας, quod χωρὶς ἐπιμελείας significat.

Habet etiam vim *negative repetendi nomen, quod supra affirmatum fuerit*, ut apud Platonem: κρίνειν φύσιν φιλόσοφον καὶ μὴ, supple φιλόσοφον, ut sit, καὶ μὴ φιλόσοφον. Idem alibi: καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῶν πεττεύειν δεινῶν οἱ μὴ ἀποκλείονται. Ubi repetendum est nomen δεινοὶ, ut fit, οἱ μὴ δεινοί. In quibus locutionibus non οὐ, sed μὴ particula utuntur auctores, propter

participium subaudiendum, ut in supra dictis exemplis, φύσιν φιλόσοφον οὖσαν, καὶ μὴ φιλόσοφον οὖσαν. Et
p. 221. ὑπὸ τῶν ὄντων δεινῶν οἱ μὴ ὄντες δεινοί. Sic in εἰ δὲ μὴ, et in ἀλλὰ μὴ, et aliis huiusmodi omnibus, semper μὴ particula ex superioribus aliquid repetit, ut de singulis loco suo dictum invenies, his duntaxat, ex quibus et ex μὴ formales notae evadunt. In quarum numero non est ponendum καὶ μὴ, quod fecit Budaeus, qui proxime dicta Platonis, καὶ μὴ vocibus, quasi formalem notam constituentibus, applicavit.

Μ ή ν.

μὴν pro ὅμως. *Μὴν* particula, ut plurimum *adversativa* est, nisi alicui alii particulae subiiciatur: quamvis Budaeus [p. 484.] parum sibi constans, modo pro γὰρ et γοῦν, modo pro αὖ accipi doceat. Et quamvis animadvertat in exemplis, quae affert, μὴν particulam significare ὅμως, id tamen affirmare non audet. Exempla sunt, *Πλάτων τοῖς Δίωνος οἰκείοις.* [ep. VII. p. 432. ed. Bekk. p. 326. ed. H. Steph.] εἰς Συρακούσας διεπορεύθην, ἴσως μὲν κατὰ τύχην, ἔοικε μὴν τότε μηχανωμένῳ τι τῶν κρειττόνων ἀρχὴν βαλέσθαι τῶν νῦν γεγονότων πραγμάτων, *tametsi videtur deorum aliquis* etc. Sic alibi apud eundem: ἡμερώτερον
p. 222. μὴν τρίτον συγχωρῆσαι τούτοις δεῖν ἕπεσθαι τέχνην. *humanius tamen est, hoc quoque tertium concedere.*

ὅμως μήν. Dicitur et ὅμως μὴν, ἐκ παραλλήλου, quo Gaza usus est, qui locum illum Ciceronis de Senectute: *quae tamen omnia dulciora fiunt*, ὅμως μὴν ταῦτα πάντα ἡδίω γίνεται, vertit. Cum autem μὴν alteri particulae subiicitur, παρέλκει, vel certe adversativam vim deponit, ut in τί μὴν, interrogativo.

Advertendum autem, multum interesse, utrum particulae alicui subiiciatur, an simpliciter apponatur. Cum enim vim suam supprimit, vel immutat, tunc subiici alicui dicitur, ut in τί μὴν. Cum vero suam vim retinet, tum apponi dicitur, ut in ἀλλὰ μὴν, οὐδὲ μὴν, καὶ μὴν, et nonnullis aliis, de quibus singulis suo loco dicitur.

η et ναὶ μήν. Subiicitur etiam τῷ ἦ, et τῷ ναὶ, particulis affirmandi, et fit ναὶ μὴν, et ἦ μὴν, in quibus μὴν minime adversandi est, sed ipsum quoque affirmandi vim prae se fert.

Μ ὴ γ ά ρ.

μὴ γάρ. *Μὴ γὰρ*, ex μὴ signo *prohibendi et abominandi*, et γὰρ *causali* compositis constat. Nec formalis nota est, quippe cum utraque particula suum officium praestet; in

quo aggregato particulae γὰρ vis causalis perspicietur, si μὴ in οὐ reducatur. Synesius: ἀλλὰ τό γε προαιρεῖσθαι τὰ βέλτιστα ὁ δαίμων οὐκ ἀφαιρήσεται, μὴ γὰρ δὴ καὶ τῆς γνώμης ἡμῶν κατισχύσειε; i. e. *absit enim, ut proposito quoque nostro fortuna praevaleat.* Ubi, si sensus ἀπευκτικὸς in enunciationem traducatur, hoc modo, οὐ γὰρ δὴ καὶ τῆς γνώμης ἡμῶν κατισχύσειε, particulae γὰρ usus manifestus erit. Sic alibi apud eundem: εἴσομαι γὰρ. τὸ μηκέτι περαιτέρω προελθεῖν τὴν ἀσχημοσύνην ἡμῶν, μὴ γὰρ εἴποιμι τῆς ἐκκλησίας, i. e. *absit enim, uti ecclesiae turpitudinem dicam.* Ubi etiam, si οὐ γὰρ εἴποιμι dixisset, γὰρ particulam non otiosam esse, manifestum esset. Sic in illo Demosth. [pro Ctesiph. §. 200. ed. Bekk. p. 295. ed. Reisk.] τίς οὐχὶ κατέπτυσεν ἄν σου; μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε μηδ᾽ ἐμοῦ, i. e. ut recte Budaeus interpretatur, *quis in caput tuum non despuisset? absit enim, ut civitatis vel meum caput dicam,* μὴ γὰρ in sensu ἀπευκτικῷ dixit: ac si οὐ γὰρ, ἀποφαντικῶς dixisset, quod ad usum particulae γὰρ attinet. Non igitur τὸ, μὴ γὰρ, formalis nota est, sed duae voces sunt, sibi appositae, quibus additur δὴ, ut in priori Synesii exemplo. p. 223. μὴ γὰρ δή.

Additur et γε, licet non immediate, ut in exemplo Demosthenis, μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε. Etiam μὴ γὰρ, praeter vim dubitativam particulae μὴ, *sensum dubitative decernendi* habet, *Indicativo modo iunctum.* Aristot. [Polit. lib. II. Tom. V. p. 444.] μὴ γὰρ οὐ μάτην τὴν πρὸς αὑτὸν αὐτὸς ἔχει φιλίαν ἕκαστος. Patet autem ex Indicativi verbi natura, in affirmandi sensu, huiusmodi locutiones fieri. Notandum autem, non formalem notam esse τὸ, μὴ γὰρ, in praedicto Aristotelis loco, sed γὰρ, ad causae redditionem spectare. Vide μήποτε. μὴ γὰρ γε.

Μ ὴ δ ῆ τ α. p. 224.

Μὴ δῆτα, duae voces sunt sibi appositae, quarum μὴ *prohibentis* est, δῆτα *asseverantis.* Quare non ut formalis nota habendum μὴ δῆτα, sicut nec οὐ δῆτα. Aristoph. [Plut. v. 964. 65.] μὴ δῆτα.

> φέρε νῦν, ἐγὼ τῶν ἔνδοθεν καλέσω τινά.
> Χρε. μὴ δῆτ᾽, ἐγὼ γὰρ αὐτὸς ἐξελήλυθα,

ubi vox μὴ δῆτα, *prohibitio est, cum affectu asseverandi:* quemadmodum οὐ δῆτα, *negatio cum asseveratione.* Interdum μὴ est ἀπευκτικὸν, h. e. *abominandi* cum supra dicto affectu. Demosth. [*de corona* §. 324. ed. Bekk. p. 332. ed. Reisk.] μὴ δῆτ᾽, ὦ πάντες θεοὶ, μηδεὶς ταῦθ᾽

ὑμῶν ἐπινεύσεις, ubi μὴ δῆτα, pro, *Dii avertant*, vel, *Dii prohibite*, dictum est. Nec ideo ut formalis nota habendum est hoc aggregatum μὴ δῆτα, cum utraque particula suam propriam significationem retineat. Nam illas formales notas esse dicimus, in quibus constituentes voces singulas, aut omnes, aut certe una quaepiam, suam significationem quadamtenus immutat, vel omnino deponit.

Μὴ ὅτι.

μὴ ὅτι, pro οὐ μόνον. Μὴ ὅτι, pro οὐ μόνον, i. e. *non solum*, accipitur, cui respondet ἀλλὰ, adversativa, *aut sola*, affirmare verbum oportet, aut οὐδὲ *negationi iuncta*, si negare opus
p. 225. sit. Plato in Apologia [p. 137. ed. Bekk. p. 40. ed. H. Steph.]: οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινὰ, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν. Hic affirmatur verbum οἶμαι, ut sit, οἶμαι μὴ μόνον ἰδιώτην τινὰ, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὑρεῖν ἂν etc. Alibi negatur verbum, et sic τὸ ἀλλὰ negationi οὐδὲ iungitur, ut apud Aristidem: μὴ ὅτι τῶν ἰδίᾳ μεταστάντων, ἀλλ᾽ οὐδὲ τῶν κοινῇ. Et hinc fit, ut modo *non solum*, modo *non solum non* vocem hanc significare dicat Budaeus [p. 479.]

Interdum etiam in posteriore parte ambitus collocatur vox μὴ ὅτι, et tunc ἀλλὰ particula, quae ipsi debetur, non habet locum in priore parte, nisi convertatur locutio. Plato Dionysio [ep. 3. p. 408. ed. Bekk. p. 315. ed. H. Steph.]: ἐγὼ οὐδὲ ἀνθρώπῳ, μὴ ὅτι δὴ θεῷ, παρακελευσαίμην ἂν δρᾷν τοῦτο. Sic Gregor. τὸ δὲ πῶς γεγένηται, οὐδὲ ἀγγέλοις ἐννοεῖν μὴ ὅτι γε σοὶ συγχωρήσομεν. Quae locutiones si convertantur, habebit locum τὸ ἀλλά.

μὴ ὅτι γε, vel δή, vel γάρ. Patet etiam ex his exemplis, voci huic adiungi solere particulas γὲ et δή. Interrupta etiam γὰρ particulae interpositione, invenitur vox μὴ ὅτι apud Galenum, qui μὴ
μὴ γὰρ ὅτι. γὰρ ὅτι dixit, pro μὴ ὅτι γάρ.

p. 226.

Μὴ οὐ et μὴ οὐκ.

μὴ οὐ. Μὴ οὐ et μὴ οὐκ, si vocalis subsequatur, quod et μὴ οὐχὶ dicitur, vox est, in qua οὐ negatio apponitur particulae μή, *ad verbum aliquod negandum, quod alioqui per solam particulam* μὴ *non negaretur*. Cum igitur verbum δέδοικα, vel φοβοῦμαι, vel aliud his συνώνυμον, praecesserit μὴ dubitandi particulam, verbumque aliud subsequatur, quod negare opus sit, necesse est οὐ negativam sociare particulae μή. Philostr. δέδοικα μὴ οὐδ᾽ ἡσυχίαν

ἤγαγεν, ἀλλ' ἠνώχλει καθεύδοντι. Quae dubitatio in negativum στοχασμὸν resolvitur, ac si dixisset: *suspicor ipsum non quievisse, sed dormienti molestum fuisse*. Id latine ita redderetur: *vereor, ne non quieverit, atque adeo ne dormienti molestus fuerit.* Secus si desit οὐ negatio, dubitativa locutio in affirmativum στοχασμὸν resolvitur, ut in illo Demosth. [de falsa leg. §. 3. ed. Bekk. p. 342. ed. Reisk.] καὶ τὸ χρόνον γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν πολὺν, δέδοικα μὴ λήθην ὑμῖν ἐμπεποιήκει, *quodque multum temporis intercesserit, vereor ne oblivionem vobis induxerit.* Quod perinde valet, ac si dixisset: *suspicor vobis oblivionem induxisse.* Praeterea, si negatum verbum vel nomen, vel certe negationem, privationem, aut prohibitionem implicite in se continens, praecesserit, sequaturque Infinitivus, tunc οὐ negatio pene otiosa, μὴ particulam comitatur. Xenoph. [Conviv. c. III. §. 3.] ἀλλ' οὐδείς σοι ἀντιλέγει τὸ μὴ οὐ λέξειν ὅ τι ἕκαστος ἡγεῖται πλείστου ἄξιον ἐπίστασθαι, ubi μὴ οὐ, *quominus* significat. *Nullus tibi contradicit, quominus quisque dicturus sit, etc.* Lucianus Icaromenip. [§. 14.] τὸν γὰρ ἕτερον ὀφθαλμὸν οὐδεμία μηχανὴ μὴ οὐκ ἀμβλύτερον δεδορκέναι, *nullo pacto fieri potest, quin alter oculus obtusius cernat.* Plato: τὸ δὲ οὐδαμῶς ῥᾴδιον, πολλὰ κακὰ δρῶντα τοὺς ἄλλους, μὴ οὐ καὶ πάσχειν αὐτὸν πολλὰ ἕτερα, *difficile est, quin is, qui multis malis affecerit alios, ipse quoque mala multa patiatur.* Item alibi: οὐ γάρ ἐστι τὰ γραφέντα μὴ οὐκ ἐκπεσεῖν, *fieri non potest, quin scripta aliquando excidant*, h. e. *in manus hominum veniant.* Sic apud Synesium: ὁ γὰρ προστυχὼν καὶ κερδάνας νόμους ἀδραστείας αἰδέσεται, μὴ οὐχὶ μικρόν τι μέρος ἀποδάσασθαι τῷ χαρισαμένῳ τὸ πολλαπλάσιον, *divinam verebitur ultionem, nisi parvam quandam portionem impertierit ei, qui multa donaverit.* Quod αἰδέσεται μὴ ἀποδάσασθαι dici poterat, i. e. *verebitur non impertire.* Nam verbum αἰδεῖσθαι negationem implicite continet, quamobrem et constructionem hanc suscipit: quippe cum αἰδεῖσθαι, i. e. *vereri*, idem valeát, quod μὴ θαῤῥεῖν, i. e. *non audere.* Sic Lucianus verbum διαφέρειν pro δεῖν et ἐλλείπειν usurpavit, similemque constructionem ei tribuit, cum dicit: μόνῃ τῇ μορφῇ διαφέρουσι μὴ οὐχὶ πρόβατα εἶναι, ac si dixisset: μόνῃ τῇ μορφῇ ἐλλείπουσι μὴ οὐχὶ πρόβατα εἶναι, p. 228.
quod planius diceretur: ἐλλείπουσι τοῦ πρόβατα εἶναι, i. e. *sola forma et imagine differunt, seu distant, quo minus pecora sint.* Quae quidem vocis huius vis et si-

gnificatio patet, cum verbis adiungitur, negationem expressam continentibus; ut in illo Aristidis: *οὐκ ἀναίνεται μὴ οὐ κοσμεῖν, non abnuit, quin ornet.* Sic Aeschines [c. Timarch. §. 136. ed. Bekk. p. 19. ed. H. Steph.]: *οὐτ᾽ αὐτὸς ἐξαρνοῦμαι μὴ οὐ γεγονέναι ἐρωτικός.*

μὴ οὐ c. Particip. pro *εἰ μή.* Cohaeret etiam Participiis proposita vox, et idem valet, quod *εἰ μή*, i. e. *nisi.* Lucianus, *οὐκ ἂν οὖν ἀξιόπιστος εἴην λέγων, μὴ οὐχὶ πρότερον αὐτὸς φανεὶς οἷός εἰμι*, ubi *μὴ φανεὶς*, pro *εἰ μὴ φανείην* dictum est.

Iungitur etiam *Dativo nominum* vox haec apud Demosth [*de fals. leg.* §. 123. ed. Bekk. p. 379. ed. Reisk.] *αἵ τε. πόλεις πολλαὶ καὶ χαλεπαὶ λαβεῖν αἱ τῶν Φωκέων μὴ οὐ χρόνῳ καὶ πολιορκίᾳ*, ubi *οὐ* plane otiosum est. Idem enim praestaret per se *μὴ* particula: est enim *μὴ χρόνῳ* idem, quod *μὴ μετὰ χρόνου*, ut in illo Aristot. *ἀδύνατον μὴ ἐπιμελείᾳ δεσποτῶν ἐπιμελεῖς εἶναι τοὺς ἐφεστῶτας*, ubi *μὴ ἐπιμελείᾳ* itidem pro *μὴ μετὰ ἐπιμελείας* dictum est, ut Demosthenes alibi dixit [ibid. §. 124. ed. Bekk. p. 379. ed. Reisk.]: *ἐξομόσασθαι μὲν δη μη μετ᾽ αἰτίας τινὸς δεινὸν ἦν.* Quod idem valet, ac *χωρὶς αἰτίας*, ut supra dictum est, cum de particula *μὴ* ageretur.

Restat animadvertendum, Budaeum, homonymia deceptum, hanc eandem significationem tribuisse *μὴ οὐ* vocibus,
p. 229. apud Aristot. II. Politic. [Tom. V. p. 444.] *μὴ γὰρ οὐ μάτην τὴν πρὸς αὐτὸν αὐτὸς ἔχει φιλίαν ἕκαστος, ἀλλ᾽ ἔστι τοῦτο φυσικόν*, ubi *τὸ μὴ οὐ*, cum dubitandi nota sit, et pro *μήποτε οὐ* accipiatur, ipse significare docet *nequaquam*, verbaque illa Aristotelis sic vertit: *minime vero temerarium est, quod accidit, ut sibi sit unusquisque commendatus:* cum tamen *μὴ οὐ μάτην, ne non frustra* vertendum esset, supplendo verbum *vide*, aut aliud eiusmodi, ut mox dicetur de *μήποτε.*

Μ ή π ο τ ε.

μήποτε. *Μήποτε*, formalis nota, *dubitative decernendi vim* habet, in qua *ποτὲ* pene otiosum est: cum per se quoque *μὴ* particula idem valeat, quod *μήποτε, dubitandi* nota, ut apud Aristotelem: *μὴ γὰρ οὐ μάτην τὴν πρὸς αὐτὸν αὐτὸς ἔχει φιλίαν ἕκαστος.* Praesupponit autem haec nota verbum aliquod subintelligendum, puta *ὅρα*, vel *σκόπει*, vel aliud huiusmodi: referturque modo ad verbum *Indicativum*, modo ad *Subiunctivum:* Quod verbo sive Indicativi, sive Subiunctivi modi, si *negare* opus sit, additur *οὐ* particula. Theophrast. *ἀλλὰ μήποτε οὐ τοῦτο ἦ*

τὸ αἴτιον, ἀλλὰ τὸ προειρημένον. *At videndum est, ne non haec causa sit.* Idem sine negatione Subiunctivo usus est: ἀλλ' ὃ λέγουσιν οἱ πολλοὶ διὰ τί τὸ κερασβόλον ἀτέραμνον γίνεται, μήποτε ἄγαν εὔηθες ᾖ, i. e. *nam quod vulgus hominum putat, legumen, quod cornu tetigerit, coctu difficile esse, videndum, ne valde fatuum sit.* Indicativo etiam iunctum reperitur, Athenaeus: μήποτε δὲ δεῖ γράφειν ἀντὶ Ἀνθείας Ἄντειαν. *Videndum, ne pro Anthea, Anteam scribendum sit.* Sic Aristot. μήποτε δὲ οὐ καλῶς τοῦτο λέγεται. Et Synesius: μήποτε δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἐκείνας αὐτῷ τὰς ἀρετὰς συντελεῖ. p. 230.

Est etiam μήποτε aequivoce ἀπευκτικὸν, in quo ποτὲ suam exercet significationem. Gregor. μήποτε τοσοῦτον ἀμελήσαιμεν ἢ ἀρετῆς ἢ τοῦ φιλικοῦ καθήκοντος, ubi μήποτε ἀμελήσαιμεν, pro μὴ ἀμελήσαιμεν ποτὲ, i. e. *absit, ut unquam negligamus aut virtutem aut amici officium.* μήποτε, absit.

Μήποτε etiam pro οὐδέποτε, praecedente οὐδεὶς nomine, et simpliciter οὐ, negatione, *Futurum* respicit, velnti οὐ μήποτε ποιήσω, pro οὐδέποτε. Sic Demosth. [*de corona* §. 246. ed. Bekk. p. 309. ed. Reisk.] καὶ οὐδεὶς μήποτε εὕροι τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθὲν, pro οὐδείς ποτε εὕροι. Et Plato in Critone [p. 145. ed. Bekk. p. 44. ed. H. Steph.]: ἀλλὰ χωρὶς μὲν σοῦ ἐστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου οἷον ἐγὼ οὐδένα μήποτε εὑρήσω. Quod nescio an *Praeterito* iungeretur, puta, οὐδένα μήποτε εὕρηκα. Certe si sine praecedente negatione diceretur, tunc μήποτε, ἀπευκτικὸν esset. pro οὐδέποτε.

Μ ή τ ι.

Μήτι, nedum, non modo, ex μὴ et τι, formalis nota est, in qua nomen τι prorsus otiosum est: significatque alias *multo magis,* alias *multo minus,* pro ratione argumenti. Dicitur plerumque cum particulis γὲ et δὴ seorsum, μήτι γε, et μήτι δή. Plato Dionysio [ep. IV. quae est ad Dionem, p. 420. ed. Bekk. p. 321. ed. H. Steph.]: ἐγὼ δὲ καὶ ἐν τοῖς θεάτροις ὁρῶ τοὺς ἀγωνιστὰς ὑπὸ τῶν παίδων παροξυνομένους μήτι δὴ ὑπό γε τῶν φίλων, *neque ab amicis solum.* Hic significat *multo magis,* est enim argumentatio a minori ad maius: *si a pueris excitantur, multo magis ab amicis debent excitari.* Hunc sensum tribuit Damascenus huic particulae in verbis Dionysii Areopag. ab ipso citatis: αἱ τῶν ἁγίων προσευ- μήτι. p. 231. μήτι γε, vel δή.

χαὶ καὶ κατὰ τὸν τῇδε βίον, μήτι γε μετὰ θάνατον ἐνεργοῦσι. Subiungit enim τὸ δὴ μήτι γε πάντως ἐνταῦθα τὸ πόσῳ μᾶλλον ὑποληπτέον. Demosthenes: ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὐτὸν στρατιώτης οὗτος οὐδενὸς ἐστ' ἄξιος, μήτι γε τῶν ἄλλων ἡγεμών, *nedum aliorum ductor.* Hic valet *multo minus.* Argumentum est: *si per se ne miles quidem habendus est, multo minus dignus, qui aliis imperet.* Invenitur etiam cum ambabus supra dictis particulis

μήτι γε δή. iunctim μήτι γε δή. Demosth. οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ φίλοις ἐπιτάττειν, μήτι γε δὴ τοῖς θεοῖς, ubi etiam *multo minus* significat: *si amicis non licet imperare, multo minus ipsis Diis.*

Μήτι autem et μήτις, tum *interrogative*, tum et *prohibitive*, vel *dubitative* acceptum, aliud, quam supra dictum μήτι significat; cum in hoc nomen τι suam significationem retineat. Gregor. μήτι τοιοῦτο μυσταγωγοῦσιν Ἕλληνες; *num tale quid gentiles in suis ceremoniis habent?* ubi μὴ per se *interrogandi* officium praestat, τι autem nomen *infinitum* est, et habet suam significationem.

p. 232. Quod patet ex eo, quod in obliquis etiam suis casibus μὴ particulae iungitur, ut μήτινος, μήτινι, etc. Sic apud Lucianum [Gall. sive somn. §. 29.]: ἀριθμήσω αὖθις τὸ χρυσίον, μήτι με πρώην διέλαθε. Sic μήτις, *numquis?* Lucianus, μή τις ἄλλος τοῦτο γνωρίζει μή τινος αλλου τοῦτο ἦν; Quam homonymiam et diversam μήτι vocis naturam et constitutionem, nescio, an Budaeus animadverterit.

Μ ή τ ο ι γ ε.

μήτοιγε. Μήτοιγε vox, ἐκ τοῦ μὴ, ἀπαγορευτικοῦ, καὶ τοῦ γε, μειωτικοῦ constat, interposita particula τοι, ut in μή τοι ποτὲ, pro μήποτε, quod *deprecantis* est et *abominantis* apud Synes. ἀλλὰ μή τοι ποτὲ διάπειραν λάβοιμι. In quibus τοι particula, quamvis *affirmandi* vim habeat, et pro δὴ accipiatur, tamen non magis ad hoc praestandum, quam ad *ornatum* et *orationis explementum* recipitur. Xenoph. διπλῆν ἡμῖν δίκαιον καὶ τὴν εὐωχίαν παρέχειν, μὰ Δί', ἔφη, μήτοι γε ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ubi μήτοιγε perinde valet, ut μή γε δή, i. e. *non quidem uno die:* ut sit sensus: *minime aequum est, duplas epulas praebere uno duntaxat die.* Sic dictum est illud: εἰ δὲ μὴ, μήτοι γε νομίζειν πολεμίους, *sin minus, certe non hostium loco habere.* Interrumpitur autem interdum hoc aggregatum, quarundam vocum interpositione. Plato: Ὁμήρου δεησόμεθα μή τοι θεούς γε ποιεῖν ὀδυρομένους, εἰ δ' οὖν

θεοὺς, μήτοι τόν γε μέγιστον τῶν θεῶν, i. e. ut recte Budaeus interpretatur: *quod si Deos hoc modo lamentantes facturus est, ne saltem Deorum maximum.* Sic prorsus Aristot. [Polit. lib. V. p. 569. 70.] ἐὰν δ᾽ ἄρα τινὰ δέῃ ποιῆσαι μέγαν, μήτοι τό γε ἦθος θρασύν. Synesius: σὺ δὲ μηδέποτε πλεύσειας, εἰ δέ ποτε δεήσοι, ἀλλὰ μήτοι φθίνοντός γε μηνός: i. e. *quod si quando oportebit, at certe vide, ne sub finem mensis.* p. 233.

CAPUT XV.

De particulis μόνον οὐ, et μόνον οὐκ, ναὶ, νὴ δία.

Μόνον οὐ, et μόνον οὐκ, si vocalis subsequatur, quod et μονονουχὶ, sub uno accentu dicitur, *prope, propemodum, pene dicam,* et *ferme* significat, totidemque modis construitur, quot negativa οὐ, ex qua constat, ut, μόνον οὐκ ἠπείλησε, μόνον οὐκ ἀπειλήσας. Quae vox latine etiam *tantum non,* et *solum non* dicitur a quibusdam, ut annotavit Budaeus, ut apud Livium [histor. lib. IV. c. 2.]: *et cum hostes tantum non arcessierint,* μόνον οὐ μετεπέμψαντο. Sic Terentius [Phorm. act. I. sc. II. v. 18.]: *tantum non montes auri pollicens,* μόνον οὐκ ὄρη χρυσοῦ ὑπισχνούμενος. Quorum verborum sensus est: *alia omnia pollicitum esse, tantum hoc defuisse, quod montes auri non est pollicitus.* Sic in universum per hanc vocem significamus, *omnia adesse, unum tantum aliquid abesse vel deesse,* ut cum dicimus: μόνον οὐκ ἐπάταξεν. Alia omnia *fecisse* significamus, *hoc uno excepto, quod non percussit.* Et hac ratione, ut *pene* et *ferme,* exceptivum seu exclusivum est, et *deminuendi* sensum habet. μόνον οὐ. p. 234.

Μ ῶ ν.

Μῶν, an, num, numquid, signum *Interrogationis dubitationi mistae, Indicativo* iungitur, ut μή, in eadem significatione acceptum, ut supra dictum est. Unde verisimile fit, quod dicunt Grammatici, μῶν, a μὴ et οὖν fieri κατὰ κρᾶσιν. Dicitur etiam μῶν μή, ἐκ παραλλήλου pro eodem, ut μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; *numquid diminute dictum videtur?* ubi μὴ nihil negat. Nam μῶν. μῶν μή.

μῶν οὐ. ubi negare opus est, οὐ particula τῷ μῶν additur. Aristoph. [Plut. v. 372.]

μῶν οὐ κέκλοφας, ἀλλ' ἥρπακας;

nunquid non furatus es, sed rapuisti? Euripid. μῶν οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον; *nunquid non detegam oculos?*

Ν α ί.

ναί. Ναὶ, quam particulam Latini quoque a Graecis mutuati videntur, per se, pro *ita, etiam*, affirmativum adverbium est, quo utimur, cum dubitantem certiorem reddimus, adseverantes aliquid: vel cum interroganti concedimus, et assentimur, quod etiam per verbi in interrogatione recepti repetitionem facimus, veluti [Paullo aliter leguntur haec ap. Xenoph. institut. Cyr. lib. I. c. 3. §. 6.] ἦ καὶ δίδως μοὶ ὦ πάππε ταῦτα; ἐγώ σοι ὦ παῖ δίδωμι.

p. 235. ναὶ μά. At cum *iureiurando affirmationem confirmamus* ναὶ praeponimus particulae μὰ, ut ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, [Hom. Iliad. ά. v. 234.] quemadmodum οὐ μὰ est *negatio cum iureiurando*, ut οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα [ibid. v. 86.]. Est etiam per se adfirmativum, ut

ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες

[Iliad. ά. v. 286.]. *Adiurantis* etiam, seu *cum adiuratione obsecrantis* est, ut apud Aristoph. [Nub. v. 783. 84.]

οὐκ ἂν διδαξαίμην σ' ἔτι.
Στρ. ὁτιὴ τί; ναὶ πρὸς τῶν θεῶν,

ubi verbum δίδαξον supplendum est.

Servit etiam *obiectionibus*, subsequente ἀλλὰ particula. Demosth. [*de corona* §. 251. ed. Bekk. p. 310. ed. Reisk.] *ναί, φησίν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλόν.* Sic Aeschin. [in Ctesiphont. §. 28. ed. Bekk. p. 57. extr. ed. H. Steph.] ναὶ, ἀλλ' ἀντιδιαπλέκει πρὸς τοῦτο. Praeponitur etiam

ναὶ μήν. particulae μὴν, itidem affirmativae, et fit ναὶ μὴν, ut ἦ μὴν, ut de μὴν particula dictum est.

Apud Latinos particula *nae* paullo aliter videtur, quam apud Graecos usurpari. Nam ut cetera taceam, solet cum *pronomine* aliquo iungi. Cic. Philipp. II. in Anton. *nae*

p. 236. *tu si id fecisses, melius famae, melius pudicitiae tuae consuluisses.*

Ν ὴ Δ ί α.

νὴ Δία. Νὴ Δία, idem valet, quod ναὶ μὰ Δία, et est vox *adfirmantis* et *annuentis*, seu *consentientis* et *adstipulan-*

tis, ut *ναί*. Xenoph. prima *παιδείας* [c. 3. §. 6. ed. Popp.]: *ἦ καὶ δίδως φάναι μοι ὦ πάππε ταῦτα πάντα τὰ κρέα; νὴ Δία, φάναι, ἐγώ σοι ὦ παῖ.* In cuiusmodi stipulationibus vox *νὴ Δία* repraesentat vocem superioris verbi analogam; ac si dixisset Astyages ille apud Xenophontem, *ἐγώ σοι, ὦ παῖ, δίδωμι.*

Usurpatur etiam interdum pro *simplici iurandi nota*, sine affirmationis qualitate, ita, ut negationi iungatur in responsione negativa, ut apud Aristoph. in Avibus [v. 1667. 68.]; ubi quidam interrogatus ab Hercule:

> *ἐμοὶ δ' ἄρα οὐδὲν τῶν πατρῴων χρημάτων*
> *μέτεστιν;*

respondet, *οὐ μέν τοι νὴ Δία*, ubi *νὴ Δία* pro pura iurandi nota accipitur, ac si dixisset: *οὐ μέντοι μὰ Δία.*

Non solum autem ad certas et definitas, sed etiam ad *vagas interrogationes* *ὑποφορικῶς* adhibetur, ut apud Demosth. [*de corona* §. 101. ed. Bekk. p. 259. ed. Reisk.] *τί ἔμελλον κελεύσειν, ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν;* p. 237. ad quae ipsemet auctor *ὑποφορικῶς*, quasi ex persona alterius respondet: *μνησικακήσειν νὴ Δία;* quam tamen responsionem cum indignatione prolatam ipse reprobans subiicit: *καὶ τίς οὐκ ἀπέκτεινέ με δικαίως;* Hac eadem loquendi forma usus est *ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην* [§. 38. ed. Bekk. p. 468. ed. Reisk.]: *ἢν δὲ τοῦτό τις ἐρωτᾷ, τί πρὸς θεῶν ἐροῦμεν; ὅτι νὴ Δία ἦσάν τινες τῶν εὑρημένων τὴν ἀτέλειαν ἀνάξιοι;* Superiora illa verba Demosthenis, *τί ἔμελλον κελεύειν, ἢ τί συμβουλεύσειν* etc. sic transtulit Budaeus: *quid tum ipsam hortari, quid auctor ipsi esse debui? scilicet censere debui, ut, iis ad animum revocatis, quae secus in se admissa esse meminisset, offenso animo cum illis ageret, qui tum saluti suae subsidium ab ea postulabant!* Illa vero *πρὸς Λεπτίνην*, idem sic transtulit: *quod si quis nos roget, quid tandem per Deos immortales respondebimus? quod nonnulli* (credo) *qui immunitatem civitatis beneficio consecuti erant, indigni eo munere inventi sunt?* Huiusmodi autem locutiones pronunciatione adiuvandae sunt, ad obiectionis infirmitatem indicandam. Et hoc est, quod Budaeus dicit, vocem *νὴ Δία*, *ironiae* vim habere; cum potius dicendum esset *νὴ Δία* inservire *obiectionibus*, quae tamen interdum ironice proferuntur. Nam et sine ironia, *ὑποφορικῶς* accipitur vox *νὴ Δία*, ut alibi apud Demosth. de Phocensibus [de Cherson. §. 15. ed. Bekk. p. 93. ed. Reisk.]: *οὐκοῦν οὐδὲν αὐτοὺς ἀπολωλέναι κωλύσει.* Quam positionem

ὑποφορικῶς, quasi ex alterius persona confirmat: νὴ Δία, κακοδαιμονῶσι γὰρ ἄνθρωποι, καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνοίᾳ. Cum tamen hypophoram hanc ipse mox reprobet,
p. 238. cum pergit, πάνυ γε, ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶναι, συμφέρει γὰρ τῇ πόλει. Nisi forte hoc quoque loco contendat aliquis, hypophoram ironice adhiberi; quod non ex animo ipsam adferat auctor, sed ad vim eius infirmandam. Sic idem alibi [*de falsa leg*. §. 288. ed. Bekk. p. 432. ed. Reisk.]: νὴ Δί', οἱ νέοι γὰρ ἡμῶν δι' ἐκεῖνον ἔσονται τὸν ἀγῶνα βελτίους; Fiunt autem supra dictae obiectiones omnes quasi ex persona adversarii, quas oratores adducunt, ut ipsas refellant, et idcirco ironice dici videntur. Introducunt autem obiectiones sive ex propria dicentis persona, sive ex persona adversarii, concessionis signo praecedente: qualia sunt ναὶ et νὴ Δία. Quae idcirco ad obiectiones formandas concurrere dicuntur, tametsi sine ipsis etiam formari possint. Ναὶ pro νὴ Δία, utitur Demosthenes in obiectione [*de corona* §. 251. ed. Bekk. p. 310. ed. Reisk.]: ναὶ, φησίν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλὸν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φεύγειν, h. e. *at enim, inquit, pulchrum illud Cephali* etc. Concessione itaque utuntur, ut postea inferant instantiam vel retorsionem, et idcirco plerumque post huiusmodi concessionis signa sequitur adversativum ἀλλά. Demosthen. [*de fals. leg.* §. 272. ed. Bekk. p. 428. ed. Reisk.] νὴ Δί', ἀλλ' ὅπως ἔτυχε ταῦτα τὰ γράμματα ἕστηκε. Cui hypophorae respondet his verbis: ἀλλ' ὅλης οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως ταυτησὶ, παρὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἕστηκε. Sic alibi idem [*de corona* §. 117. ed. Bekk. p. 266. ed. Reisk.]: νὴ Δί', ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; ad quae respondet: εἶτα παρὼν ὅτε με εἰσῆγον οἱ λογισταί, διὰ τί οὐ κατηγόρεις; Cum igitur
p. 239. obiectiones huiusmodi afferant oratores, ut ipsas evertant, causas etiam nonnunquam afferunt, ut causas quoque ipsas postea elevent, ut in superioribus exemplis, νὴ Δία, κακοδαιμονῶσι γὰρ ἄνθρωποι etc. et in illo: νὴ Δί', οἱ νέοι γὰρ ἡμῶν δι' ἐκεῖνον ἔσονται τὸν ἀγῶνα βελτίους.

ἀλλὰ νὴ Δία. Praeponitur etiam ἀλλὰ voce νὴ Δία, in obiectionibus, et fit ἀλλὰ νὴ Δία, quod non parum differt ab hoc νὴ Δί' ἀλλὰ, ut dictum est, ubi de ἀλλὰ νὴ Δία agitur.

Νῦν δέ.

νῦν δέ. Νῦν δὲ, *nunc autem*, ad aliquid de praeterito tempore dictum refertur, ut πρότερον μὲν οὕτως, νῦν δὲ etc.

νῦν δὲ pro Saepe tamen, sine illo respectu praeteriti, *adversative*

accipitur, pro ἀλλὰ, vel ἀλλὰ γὰρ, vel ἀλλ' ὅμως. Isocrates in Paneg. [§. 170. 71. ed. Bekk. p. 76. ed. H. Steph.] ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς ἁπάντων ἀφεμένους τῶν ἄλλων περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους εἰσηγεῖσθαι καὶ συμβουλεύειν· νῦν δὲ, οἱ μὲν ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν, et paulo infra [§. 177. 78. ed. Bekk. p. 78. ed. H. Steph.]: ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴτ' ἐδόκει τὴν ἑαυτῶν ἔχειν ἑκάστους, εἴτε καὶ τῶν δοριαλώτων ἐπάρχειν, ἕν τι τούτων ὁρισαμένους καὶ κοινὸν τὸ δίκαιον ποιησαμένους, οὕτω συγγράφεσθαι περὶ αὐτῶν· νῦν δὲ τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τῇ Λακεδαιμονίων οὐδὲ μίαν τιμὴν ἀπένειμαν. Ex quibus patet, diversum quiddam poni, quam quod superius proponebatur. Et in Plataico [§. 9. ed. Bekk. p. 298. ed. H. Steph.]: ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, ἐπειδὴ πείθειν ἡμῶν τὴν πόλιν οὐχ οἷοί τε ἦσαν, συντελεῖν μόνον εἰς τὰς Θήβας ἀναγκάζειν· νῦν δὲ φανεροὶ γεγόνασιν οὐ τοῦτο διαπράξασθαι βουληθέντες. In quibus locis per νῦν δὲ negari, quod supra ponebatur, manifestum est.

p. 190. ἀλλὰ, vel ἀλλὰ γὰρ, vel ὅμως.

p. 240.

CAPUT XVI.

De ὁ articulo pro οὗτος pronomine accepto, de eius compositis, et aliis quibusdam.

Ὁ, articulum, pro οὗτος *pronomine* acceptum, non *relativi* ὅς vicem gerere, sed *per se, pronominis significationem induere*, ex eo apparet, quod τοῦ et τῷ et τὸν, obliqui, qui eandem enallagen recipiunt, non ex relativo ὅς, sed ex protactico ὅ, manant. Namque *Genitivum* τοῦ, pro τούτου, et *Dativum* τῷ, pro τούτῳ, et *Accusativum* τὸν, pro τοῦτον accipi videmus, ut [Iliad. ξ. v. 460.] δ.

τοῦ γὰρ πέσεν ἄγχι μάλιστα,

[ibid. ή. v. 163.]

τῷ δ' ἔπι Τυδείδης ὦρτο,

[ibid. ά. v. 148.]

τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδών. p. 241.

Et quamvis relativi etiam articuli voces in pronominis significationem transeant, ut ὅς saepe apud Platonem pro οὗτος vel ἐκεῖνος, et obliqui οὗ, ᾧ, ὅν, pro analogis οὗτος vel

ἐκεῖνος pronominis casibus, vel potius pro τινὸς, τινὶ, τινὰ, indefiniti nominis, vel ἄλλου, ἄλλῳ, ἄλλον, indefiniti itidem casibus accipiuntur, ut ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν, in Evangelio Matthaei cap. XXI. [v. 35.] id est, ut latinus interpres transtulit: *alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt.* Attamen protactici articuli casus, non quasi relativi casuum vicem gerentes, a quibus in significatione etiam discrepant, (quippe cum illi indefinitas res, vel personas, ut in proximo Matthaei exemplo: hi determinatas, referant) sed per se οὗτος pronominis significationem habent, ut Homerus per τοῦ γὰρ πέσεν ἄγχι μάλιστα, *Aiacem Telamonis* refert, de quo antea dixerat, Αἴαντι δὲ μάλιστα δαΐφρονι θυμὸν ὄρινε τῷ Ἰελαμωνιάτῃ. Non itaque quasi relativi casuum vicem gerentes protactici casus, sed per se in pronominum οὗτος vel ἐκεῖνος significationem transeunt.

Ὅδε, ἥδε, τόδε.

ὅδε, ἥδε, τόδε. Ὅδε, ἥδε, τόδε, voces ex ὁ, ἡ, τὸ, *praepositivis* articulis, et *adiectitia* syllaba δὲ constant, et pro οὗτος, p. 242. αὕτη, τοῦτο, *demonstrativis* pronominibus accipiuntur, differuntque ab ὁ δὲ, ἡ δὲ, τὸ δὲ, non solum accentu, sed etiam sensu, ut dictum est, ubi de δὲ coniunctione agitur. Ex ὁ δὲ, oxytono, fit ὁ δέ τις, quod respondet τῷ, ὁ μέν τις, quorum alterum *unus quidam* alterum *alius quidam* significat. In quibus nomen τις non tam ut παρέλκον, et ornatus tantum gratia, ut sensit Budaeus [p. 511.], quam ἀοριστολογίαν exprimendam apponitur. Xenoph. [conviv. c. II. §. 6.] καὶ ὁ μέν τις αὐτῶν εἶπε, ποῦ οὖν εὑρήσει τούτου διδάσκαλον; ὁ δέ τις, ὡς οὐδὲ διδακτὸν τούτου εἴη.

Adponitur etiam nomen τὶς, ἀόριστον, supradictis vocibus ὅδε, ἥδε, τόδε, sub uno accentu, supra primam po-
ὅδε τις. sito, prolatis. Dicimus enim ὅδε τις, i. e. *hic aliquis*, ut apud Galenum: οὐδεὶς τῶν ἐμπειρικῶν ἐμφαίνεσθαί φησι τῷδέ τινι τόδετι. Quid? quod τόδε τι, i. e. *hoc aliquid*, saepe apud Aristotelem dicitur ἡ κατὰ μέρος οὐσία, *quae per se aliquid est.*

Ὁ δήποτε.

ὃ δήποτε. Ὁ δήποτε, pro ὅ, τι δήποτε, et ὁτιοῦν, ex ὅ, articulo relativo, et δήποτε aggregato constat. Vide δὴ particulam cap. VIII.

Οἷος. p. 243.

Οἷος nomen *relativum*, quatenus in collationibus respondet τῷ τοῖος, vel τοιοῦτος, quibus modo praeponitur, modo postponitur, in hoc commentario locum non haberet, sed quia extra propriam significationem interim usurpari videtur, idque dupliciter, de ipso etiam nonnulla dicenda sunt. Nonnunquam enim praecedente nomine τοιοῦτος, pro ὥστε accipi videtur, ut apud Xenoph. [Memorab. lib. II. c. 6. §. 37.] σὺ μὲν ἄρα τοιοῦτός μοι φίλος εἶ, οἷος συλλαμβάνειν μοί, ubi οἷος συλλαμβάνειν, pro ὥστε συλλαμβάνειν, sumi videtur. Sic Demosth. περὶ συντάξεως [§. 19. ed. Bekk. p. 171. ed. Reisk.] εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν οἷος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῷ. οἷος. οἷος pro ὥστε.

Plerumque autem sine praecedente nomine τοιοῦτος, modo verbum infinitum subsequatur, suam inmutare significationem videtur. Quare Budaeus in illo Synesii: ὁ δὲ αὐτόχρημα Μακκαβαῖος οἷος ἦν ἐγκαρτερῆσαι τῷ δόγματι, docet, τὸ οἷος, ἀντὶ τοῦ ἕτοιμος, vel δυνατὸς accipi. Et alibi apud eundem: ἐδόκει γὰρ νέος εἶναι καὶ ῥέκτης ἀνὴρ, οἷος τοὺς ἐχθροὺς κακῶσαι, interpretatur τὸ οἷος per *paratus*, *promtus*, *strenuus*. Idem illud Demosthenis [adv. Leoch. §. 19. ed. Bekk. p. 1086. ed. p. 244. Reisk.]: οἷος ἦν ἐπεξιέναι, per verbum *cupiebat*, et ἐσπούδαζεν explicat.

Praeterea pro ὅμοιος usurpari, docet nomen οἷος apud pro ὅμοιος. Xenoph. [Memorab. lib. II. c. 9. §. 3.] ἥδιόν ἐστι, χαριζόμενον οἵῳ σοὶ ἀνδρὶ ἢ ἀπεχθανόμενον ὠφελεῖσθαι; Sciendum autem, τὸ οἷος in huiusmodi locutionibus omnibus, *qualitatem* significare, si id, quod deest, suppleatur, locutionesque illas, οἷος εἰμὶ, οἷος εἶς, οἷος ἐστὶ, in quibus τε particula inter nomen et verbum interponitur, occasionem dedisse; varie hanc vocem interpretandi, cum in illis nomen οἷος pro δυνατὸς accipi videatur. In quibus tamen, si id, quod in potentia est, in actum reducatur, apparebit, nomen οἷος a propria significatione non recedere. Nam οἷος εἰμὶ ποιῆσαι est, pro τοιοῦτός εἰμι οἷός ἐστιν ὁ δυνάμενος ἢ βουλόμενος ποιῆσαι. Quae participia semper adhibentur in huiusmodi locutionum resolutione, quia in actionibus omnibus, quarum aliqua per Infinitivi modi verbum in his locutionibus designatur, requiritur, ut *velimus* vel *possimus*, vel utrumque. Quare in Synesii locutione illa: οἷος ἦν ἐγκαρτερῆσαι τῷ δόγματι, in qua τὸ οἷος Budaeus interpretatur *paratus erat*: si quis propriam vocis οἷος significationem tueri volet, sic illam resol- p. 245.

vet, τοιοῦτος ἦν, οἷος ἐστὶν ὁ βουλόμενος vel δυνάμενος ἐγκαρτερῆσαι. Altera item eiusdem: οἷος τοὺς ἐχθροὺς κακῶσαι, in qua Budaeus τὸ οἷος, *promtus* et *paratus* interpretatur; sic resolvenda est: τοιοῦτος ἐστὶν, οἷος ἐστὶν ὁ βουλόμενος vel δυνάμενος κακῶσαι τοὺς ἐχθρούς. Demosthenis item illud: οἷος ἦν ἐπεξιέναι, quod Budaeus per verbum *cupiebat* interpretatur, eodem modo resolvetur: τοιοῦτος ἦν, οἷος ἐστὶν ὁ βουλόμενος ἐπεξιέναι. Quod etiam pro ὅμοιος accipi apud Xenophontem asserit in illis verbis: χαριζόμενον οἵῳ σοὶ ἀνδρὶ, sic resolvetur, χαριζόμενον ἀνδρὶ τοιούτῳ, οἷος σὺ εἶ. Natura namque relativa inferunt correlativa. Quod etiam fit in articulis, a quibus inferuntur pronomina.

Advertendum autem, obliquis huius adiectivi casibus infinitum adhiberi in locutionis resolutione. Aristoph. [Nubium v. 1109. 10.]

τὴν δ' ἑτέραν αὐτοῦ γνάθον
στόμωσον, οἵαν ἐς τὰ μείζω πράγματα.

Quae locutio sic convertenda est: τὴν δ' ἑτέραν αὐτοῦ γνάθον στόμωσον, οἵαν δεῖ στομοῦν ἐς τὰ μείζω πράγματα. Si autem pro δυνατὴν accipere malis accusativum οἵαν, itidem supplendus erit Infinitivus cum ὥστε adverbio, ὥστε δυνατὴν εἶναι ἐς τὰ μείζω πράγματα.

p. 246.

Οἷον.

οἷον. Οἷον etiam neutrum, ἀντὶ τοῦ κωλῦον accipi, docet Budaeus in illis Demosthenis [in Mid. §. 46. ed. Bekk. p. 529. ed. Reisk.]: ἀνάγνωθι δ' αὐτόν μοι λαβὼν τὸν τῆς ὕβρεως νόμον· οὐδὲν γὰρ οἷον ἀκούειν αὐτοῦ τοῦ νόμου, i. e. *nihil enim vetat*, ut Budaeus interpretatur. Sic illud Gregorii: οὐδὲν δὲ οἷον καὶ ἥδυσμά τι προσθεῖναι τῷ λόγῳ, *nihil vetat, quo minus addamus*, latine reddidit. Item in illo Aristoph. [Avium v. 967.]

ἀλλ' οὐδὲν οἷον ἔστ' ἀκοῦσαι τῶν ἐπῶν.

Et in illo Platonis: οὐδὲν οἷον τὸ, αὐτὸν ἐρωτᾶν, similiter accipi sentit nomen οἷον. In Demosthenis etiam proxime citato loco, pro βέλτιον accipi posse nomen οἷος asserit, verbaque illa sic transtulit: *nihil melius, quam ipsa verba legis audire.* In quibus omnibus, et similibus exemplis, nomen οἷον *quale* significat, et praesupponit suum correlativum τοῖον, ut sit: οὐδὲν ἐστὶ τοῖον οἷον. Qua loquendi forma, nescio an Latini usi sint. Certe nostri temporis Itali sic loquuntur: *non est talis res: sicut hoc facere vel dicere. Non ci è tal cosa, come far*

questo, ò dir etc. Nec vero, quod in eiusmodi locutionibus alicubi quadrare videtur nomen *βέλτιον*, vel verbum *κωλύει*, in eo loco, quo nomen *οἷον* positum est: idcirco hoc pro illis usurpari dicendum est, neque etiam, quia id, quod per *οἷος* dicitur, per *ὥστε* adverbium, vel per nomen *ὅμοιος*, vel *ἕτοιμος*, aut alia quaedam vocabula dici posset, ideo pro illis nomen *οἷος* accipi dicendum est: sed sua cuique propria significatio, quoad fieri potest, conservanda est, alioqui nulla erit vocabulorum proprietas, multisque alienam significationem tribuemus. p. 247.

Nec nego, nomen *οἷον* pro *δυνατὸν* necessario accipiendum esse videri nonnunquam, ut in illo Gorgiae [pro Palamed. p. 688. v. 29. ed. Bekk. p. 190. ed. H. Steph.]: *ἀλλὰ σοὶ οὐκ ἦν οἷον μόνον μάρτυρας, ἀλλὰ καὶ ψευδομάρτυρας εὑρεῖν*, i. e. *ἀλλά σοι οὐ μόνον μάρτυρας εὑρεῖν οἷόν τ' ἦν, ἀλλὰ καὶ ψευδομάρτυρας*. Quae tamen locutio, si sic reducatur: *τὸ εὑρεῖν οὐ μόνον μάρτυρας, ἀλλὰ καὶ ψευδομάρτυρας ἦν τοιοῦτο, οἷά εἰσιν, ἃ σὺ εἴωθας ποιεῖν*, apparebit, nomen *οἷον* in sua remanere significatione.

Ceterum *οἷον*, *adverbialiter*, *μετὰ ἐμφάσεως καὶ βαρύτητος ἢ θαυμασμοῦ* profertur, ac si *οἵως* diceretur, ut in illo Homeri: *οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται*, et apud Aristoph. in Equitib. [v. 773. 74.] οἷον, pro οἵως. p. 248.

> οἷον ὄψομαί σ' ἐγὼ
> ἐκ τῆς προεδρίας ἔσχατον θεώμενον,

et in Thesmophor. [v. 704.]

> οἷον ὑμῶν ἐξαράξω τὴν ἄγαν αὐθαδίαν.

Οἴμοι.

Οἴμοι, *dolentis* adverbium, ex *μοὶ*, dativi casus pronomine subiunctivo, et *οἴ*, particula, qua et *οἴ*, divisim dicitur apud Aristoph. *ἐν εἰρήνῃ* [931—33.], οἴμοι.

> ἵν' ἐν τἠκκλησίᾳ
> ὡς χρὴ πολεμεῖν λέγει τις, οἱ καθήμενοι
> ὑπὸ τοῦ δέους λέγωσ' Ἰωνικῶς, οἶ.

Qua etiam voce divisim nostro tempore dolentes utimur *Italice*, in priore ponentes accentum. Cui pronunciationi suffragari videtur verbum *ὀϊζύειν* et nomen *ὀϊζὺς*, ab hac voce derivata, in quibus *ὀϊ*, duas syllabas facit, ut patet ex metro saepe apud Homerum, [Iliad. *γ'*. v. 408.], ut

> ἀλλ' αἰεὶ περὶ κεῖνον ὀΐζυε,

et alibi. Ut autem ab οἴ, vel ὄϊ, derivatur ὀϊζύειν et ὀϊζύς, sic ab οἴμοι, verbum οἰμώζειν. Quae quidem derivatio requirit, ut μῳ syllabae litera ι subscribatur. Porro οἴμοι ex partibus constare appositis, non compositam esse vocem, indicat accentus acutus, supra priorem positus, qui circumflexus esset, si composita, et una dictio esset, cuius οι finalis, pro brevi putaretur, quantum ad accentum attinet, ut in οἶκοι, nominativo plurali, ad cuius differentiam οἴκοι adverbium, penacuitur.

p. 249. Ceterum quod ad vocis huius constructionem spectat, sciendum est, vocem οἴμοι per se, sine casus adiunctione stare posse, ut in illo senatorio: [Synes. epist. princ.]: οἴμοι, τί δ' οἴμοι θνητά τοι πεπόνθαμεν; et tunc, iuxta sui ἐτυμολογίαν, ***hei mihi***, significat. Additur etiam ipsi casus rectus, ut οἴμοι τάλας, et οἴμοι κακοδαίμων, apud Aristophanem passim, et tunc pro ***heu***, duntaxat accipitur, ut si ὦ τάλας, vel ὦ κακοδαίμων diceres. Cum autem genitivus additur, ἐλλειπτικῶς dicitur, ut οἴμοι πλακοῦντος [Arist. Plut. v. 1126.], ac si diceret, οἴμοι πλακοῦντος ἕνεκα, i. e. ***dolendum est mihi propter placentam amissam.***

Ὅ μ ω ς.

ὅμως. Ὅμως ***adversativa***, iuxta adversativarum naturam aliquid a toto detrahit et deminuit, vel alicui dato et concesso se opponit, sicut dictum est de ἀλλά; respondet plerumque τῷ καίπερ vel καίτοι, i. e. ***quanquam*** et ***tametsi***, quibus datum et concessum effertur, ut, καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, ὅμως etc. Implicant autem huiusmodi locutiones argumentum a fortiori, quo probamus, ***tametsi aliquid obstet, nihilominus hoc effici:*** vel, ***tametsi aliquid rem adiuvet, nihilominus non effici.*** Ex quibus infertur, si nihil obstaret, multo magis futurum, ut efficere-
p. 250. tur, vel, si nihil iuvaret, multo minus futurum, ut efficeretur. Nonnunquam ὅμως suppositum τῷ ἀλλά vel καί, idem efficit sine καίπερ vel καίτοι expresso, sed tamen subintellecto. Xenoph. II. ἀπομνημον. [c. 4. §. 7.]: πολλάκις ἃ πρὸ αὑτοῦ τις οὐκ ἐξειργάσατο, ταῦτα ὁ φίλος πρὸς τοὺς φίλους ἐξήρκεσεν, ἀλλ' ὅμως ἔνιοι μὲν δένδρα πειρῶνται θεραπεύειν, τῶν δὲ φίλων καὶ ἀνειμένως ἐπιμέλονται. In qua locutione subauditur καίπερ vel καίτοι, praeponendum ὅμως particulae. Quae cum praeponuntur, tunc ὅμως per se, sine ἀλλά vel καί subiicitur, ut καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, ὅμως etc.

Animadvertendum autem, in supra dicto exemplo non opus esse argumento a fortiori, sed tantum inferri absurdum, ex quo sequitur, non debere ita fieri.

CAPUT XVII. p. 251.

De particulis ὅπῃ, ὅπου, ὁπόταν, et ὅπως.

Ὅπῃ, *locale* adverbium, respondet τῷ ταύτῃ, et *motum per locum* plerumque significat. Plato: ἀλλ' ὅπῃ ἂν ὁ λόγος ὥσπερ πνεῦμα φέρῃ, ταύτῃ ἰτέον, i. e. *quocunque*. Sic apud Gregor. de aquis calidis erumpentibus: εἶτ' ἐκπυρούμενα τῷ σφοδρῷ τῆς πάλης, ὅπῃ παρείκοι ἀναῤῥήγνυνται, i. e. *qua natura cedit, et locum vel transitum praebet*. ὅπῃ.

Dicitur et sine respondente ταύτῃ apud Platonem: δοκεῖ ἄν τίς σοι ὦ Ἀδείμαντε ἑκὼν αὐτὸν χείρω ποιεῖν ὁπηοῦν; ubi, quemadmodum ὁπηοῦν *quacunque ex parte* significat, sic ὅπῃ per se, *quadam ex parte* significare nos admonet. ὁπηοῦν.

Ponitur et pro ὅπως apud eundem, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι ὅπῃ τἀληθὲς ἔχει. Quemadmodum autem ὁπηοῦν, ἀορίστως dicitur in proxime dicto Platonis loco, sic etiam ὁπῃὰν et ὁπηδήποτε pro eodem, ὁπητιοῦν etiam legitur apud Platonem in Apologia [p. 127. ed. Bekk. p. 35. ed. H. Steph.]: ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ὑμᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὁπητιοῦν εἶναι, ubi pro ὁπηοῦν, i. e. *undequaque* et *omni ex parte* accipitur, ut sit ordo: τοὺς δοκοῦντας ὁπηοῦν εἶναί τι, i. e. *qui videmini et existimamini undequaque esse aliquid*, i. e. *alicuius auctoritatis, vel ingenii et iudicii*. ὅπῃ, pro ὅπως. ὁπῃάν, ὁπηδήποτε. ὁπητιοῦν. p. 252.

Ὅπου.

Ὅπου, adverbium *loci*, significat *ubi*, et ποτὲ, ἀόριστον, post se recipit. Synes. ὅπου ποτὲ γῆς, *ubicunque terrarum*. Recipit etiam τὸ δὴ, μόριον. Aristot. εἰ ὅπου δὴ τοῦ παντὸς ὄντα τυγχάνει, i. e. *sicubi sunt in orbe terrarum*. Quae localis significatio, quia interdum ratiocinationis consequentia adhibetur, ut si dicas: *ubi tu es, ego quoque esse possum*. Quod perinde valet, ac si diceres: *si tu hic stare potes, ego quoque stare possum*. ὅπου.

Idcirco factum est, ut ὅπου ratiocinationum, quas *consequentias* vocant, priori parti serviat, non aliter, quam εἰ *conditionalis*. Quibus respondet τὸ ἤπου, posteriori parti consequentiarum destinatum, ut de ipso supra dictum est, ubi etiam de ὅπου fusius disputavimus.

Ὁ π ό τ α ν.

ὁπόταν. Ὁπόταν etiam, et ὁπηνίκα, *temporis* adverbia, eundem usum praestant, in priore consequentiarum parte posita, p. 253. quem ὅπου, loci adverbium: et pro *quando*, *quum* et *quandoquidem* causali accipiuntur. Demosth. [in Mid. §. 42. ed. Bekk. p. 527. ed. Reisk.] ἀλλὰ μὴν ὁπηνίκα καὶ πεποιηκὼς ἃ κατηγορῶ καὶ ὕβρει πεποιηκὼς φαίνεται, τοὺς νόμους ἤδη δεῖ σκοπεῖν.

Ὅ π ω ς.

ὅπως. Ὅπως, a πῶς, atque adeo ab ὡς, etiam adverbio, derivatur eo modo, quo ὁποῖος et ὁπόσος et ὁπηνίκα, a ποῖος et πόσος et πηνίκα: haecque ab οἷος et ὅσος et ἡνίκα: utque ὁποῖος et ὁπόσιος et ὁπηνίκα non solum pro ποῖος et πόσος et πηνίκα, sed etiam pro οἷος et ὅσος et ἡνίκα usurpantur; sic etiam ὅπως non solum pro ὅπως, pro πῶς saepe, ut infra, sed etiam pro ὡς accipitur, non qui- πῶς et ὡς. dem simpliciter, sed quatenus τὸ ὡς, pro ὅταν vel ὅτε et ἐπειδὴ vel ἐπειδὰν accipitur, ut Iliad. μ΄. [v. 208.]

Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν,

et Odyss. χ. [v. 21. 22.]

τοὶ δ' ὁμάδησαν
μνηστῆρες κατὰ δῶμα, ὅπως ἴδον ἄνδρα πεσόντα,

i. e. ὅτε εἶδον, vel ἐπειδὴ εἶδον. Sic apud Herodotum in Euterpe [c. 13.]: ὡς ἐπὶ Μύριος βασιλῆος ὅπως ἔλθῃ ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὀκτὼ πήχεας τὸ ἐλάχιστον, ἄρδεσκεν Αἴγυπτον τὴν ἔνερθε Μέμφιος, ubi ὅπως ἔλθῃ dictum est pro ἐπειδὰν ἔλθῃ*). Sic apud Aristoph. in Vespis [v. 288—290.]:

καὶ γὰρ ἀνὴρ παχὺς ἥκει
τῶν προδόντων τἀπὶ Θρᾴκης,
ὃν ὅπως αἰσχυνεῖς, ἐγχυτριεῖς,

p. 254. i. e. ἐπειδὰν αἰσχυνεῖς, nisi forte κἀγχυτριεῖς, i. e. καὶ

[*) Nunc scribitur: ὡς ἐπὶ Μοίριος βασιλῆος ὅκως ἔλθοι κτέ. R. K.]

ἐγχυτριεῖς legeretur *). Tunc enim *praeceptive* acciperetur τὸ ὅπως, ut saepe alibi accipitur ἐλλειπτικῶς, subaudiendo non solum ὅρα, σκόπει, φυλάττου, εὐλαβοῦ, sed etiam ποίει, μέμνησο, et aliis Imperativis, si ad secundam personam sit sermo: nec non cum iisdem in Indicativo formatis, si de se prima persona sermonem habeat, cuius exempla non desunt. Porro *praeceptive* ad secundam personam per Imperativum modum fieri sermonem necesse est, qui Imperativus per Infinitivum et verbum δεῖ resolvitur, v. c. δεῖ σκοπεῖν ὅπως. Praecipimus autem dupliciter: aut enim *faciendum* et *prosequendum* esse, et fit παράγγελμα *affirmativum*: ut apud Aristoph. [equit. v. 688.]

ἀλλ' ὅπως ἀγωνιεῖ φρόν-
τιζε τἀπίλοιπ' ἄριστα:

aut *fugiendum* seu *vitandum* aliquid praecipimus, et fit παράγγελμα *negativum*, adiuncta μὴ particula, quae tum ad Indicativum refertur, ut in proxime dicto Aristophanis exemplo, et apud Platonem I. de Republ. καὶ ὅπως μοὶ μὴ ἐρεῖς, *ac vide*, vel *cave, ne mihi dixeris*. Sic Demosth. ὅπως τοίνυν περὶ τοῦ πολέμου μηδὲν ἐρεῖς, per Indicativum. Et Aristoph. in Nebulis [v. 256. 57.]:

οἴμοι Σώκρατες,
ὥσπερ με τὸν Ἀθάμανθ' ὅπως μὴ θύσετε,

et millies alibi apud auctores. Tum ad Subiunctivi modi verbum refertur τὸ ὅπως μή. Plato: καὶ ὅπως μὴ ἁλώσῃ ἐνταῦθα αἰσχυνόμενος, i. e. *et vide, ne tenearis hic prae verecundia*. Aristoph. plene locutus est in Nebulis [v. 1107. 08.] p. 255.

καὶ μέμνησ', ὅπως
εὖ μοὶ στομώσῃς αὐτόν **).

Et Plato in Gorgia: ἀλλ' εὐλαβεῖσθαι ἀλλήλους παρακελεύεσθε, ὅπως μὴ πέρα τοῦ δέοντος σοφώτεροι γενόμενοι λήσετε διαφθαρέντες. Ex quibus plene dictis locutionibus coniicere possumus, particulam ὅπως cum verbo subsequente in *Infinitivum* reduci posse. Puta illud Aristoph. ὅπως εὖ μοι στομώσῃς, sic reducitur: καὶ μέμνησο εὖ μοὶ στομῶσαι αὐτόν. Et illud Platonis: ὅπως μὴ λήσετε διαφθαρέντες, sic: εὐλαβεῖσθε μὴ λαθεῖν διαφθαρέντες. Idem eveniet in *defectivis* locutionibus, si verbum, quod deest, suppleatur. Sic et reduci poterit

[*) Nunc legitur: ὃν ὅπως ἐγχυτριεῖς. *R. K.*]
[**) Nunc στομώσεις legitur. *R. K.*]

locutio illa: οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι, i. e. οὐκ ἔστι με σιγᾶν, vel οὐκ ἔστι τρόπος καθ' ὃν ἐγὼ σιγήσομαι, i. e. σιγᾶν δυνήσομαι. Hac eadem loquendi forma, qua Graeci per ὅπως particulam utuntur, Latinos quoque usos esse per *ne* particulam, testatur Budaeus [p. 503.], tum *defective*, qualis est illa Terentii in Adelphis [act. V. sc. I. v. 49 sq. ed. Bip.]: *ne nimium modo bonae tuae istae nos rationes subvortant*, tum etiam *plena:* qualis est in Heautont. [act. IV. sc. I.]

at vide, ut satis modo contemplata sis.

p. 256. Quam locutionem cum est sermo de praeterito, graece dici posse negat. Per Praeteritum autem Indicativi dici posse concedit hoc modo: (transferens proximum illud Terentii in Heaut.) ὅρα δὴ μὴ λέληθας σεαυτὴν οὐχ ἱκανῶς θεωρήσασα, cum tamen per praeteritum Subiunctivi, si non unica voce, certe per Subiunctivum et participium graece dici possit: ὅρα μὴ οὐχ ἱκανῶς τεθεωρηκυῖα ᾖς. Sed ut ad usum particulae ὅπως revertamur, dicendum, locutiones omnes per ὅπως μὴ factas, non solum *affirmative*, remoto μὴ dici posse, verum etiam *negative* itidem per solum μὴ, sine ὅπως, in forma dubitandi: ut apud Platonem, ἀλλ' ὅρα ὦ Σώκρατες, μὴ παίζων ἔλεγε. Quod etiam ὅρα ὅπως μὴ dici potuit. De qua loquendi forma fusius dictum est paulo ante, cap. XIV. cum de μὴ particula ageretur.

Ceterum ὅπως, pro πῶς et τίνα τρόπον etiam saepe accipitur. Greg. οὐκ ἔχω ὅπως ἐμαυτὸν ἐπίσχω τοῦ διηγήματος. Idem, οὐκ ἔχοντες ὅπως διαθώμεθά τι τῶν ὄντων. Demosth. de Rhod. libert. [§. 30. ed. Bekk. p. 199. ed. Reisk.] ὅπως καὶ πρᾶξαι ταῦτ' ἐφ' ὑμῖν ἔσται, δεῖ σκοπεῖν.

Quod autem ὅπως pro πῶς, διαπορητικῶς et αὐθυποτάκτως accipi sentit Budaeus, i. e. πευστικῶς et σὺν
p. 257. ὑποτακτικῷ ῥήματι in illis verbis: ὅπως δὲ εἰδῶ μάλιστα ὁποῖός ἐστι τὴν ὄψιν, i. e. ut ipse vertit: *quomodo autem scire potero potissimum, qualinam sit ille facie?* nescio, an recte senserit. Nec ego quemquam, ut imitetur huiusmodi locutionem, hortarer, nisi alia invenerit exempla, in quibus talis loquendi forma clarius perspiciatur; aut certe praedicta Luciani verba, quomodo dicta sint in loco proprio, accurate consideraverit. Praeterea quod annotat Budaeus, ἂν δυνητικὸν et παραπληρωματικὸν adverbio ὅπως adiungi *Optativoque* et *Subiunctivo* convenire, arguit, ipsum constituere ὅπως ἂν notam formalem: cum

tamen in exemplis, quae affert, constructionis diversitas soli ἂν particulae tribuenda sit, et idcirco non formale aggregatum voces ὅπως ἂν, sed solutae inter se, et ad diversa relatae existimandae sunt. Nam in exemplo Gregorii, quod affert pro constructione cum *Optativo:* πρὸς ἓν τοῦτο μόνον ἰδὼν, ὅπως ἂν μόνον χαρίσαιτο τοῖς κατενεγκοῦσιν αὐτὸν ἀξίως δαίμοσι, adverbium ὅπως pro ὃν τρόπον accipitur. In illo vero, quod pro constructione cum *Subiunctivo* affert: πηγνύειν δεῖ τὰ τὰς σχαλίδας ὑπτίας ὅπως ἂν ἐπαιρόμεναι ἔχωσι τὸ σύντονον, adverbium ὅπως pro ἵνα accipitur, in utroque autem exemplo τὸ ἂν verbo tribuitur.

Porro ὅπως ἂν, pro ὁπωσοῦν, i. e. *utcunque* accipi ἀοριστολογικῶς vel στοχαστικῶς, dictum est, ubi de ἂν particula agitur. Idem et ὁπώσποτε dicitur. Demosthen. ἀλλ' ὅπως πόθ' ὑπείλημμαι ἀρκεῖ μοί. *qualiscunque existimationis sim.* Dicitur et ὅπως δήποτε, interposita δὴ particula, item ὁπωσδηποτοῦν, adiecta οὖν ἀοριστολογίας nota. Porro et ὁπωστιοῦν dicitur pro ὁπωσοῦν, interposita τι particula. Demosth. οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐγνώριζον τοὺς ἀνθρώπους. Ceterum ὅπως pro ἵνα *causali* accipi, sexcentis auctorum exemplis probari potest.

p. 258. ὅπως ἂν, ὁπωσοῦν. ὅπως ποτε. ὅπως δήποτε. ὁπωσδηποτοῦν. ὁπωστιοῦν. pro ὁπωσοῦν. ὅπως pro ἵνα.

Ὅπως μὴ etiam ut ὡς μὴ, *Optativo* iungi, ut notam formalem, exemplis probat Budaeus, in quibus tamen exemplis particulae ὅπως et μὴ, referuntur ad diversa, nec formalem constituunt notam ὅπως μή. Animadvertendum autem, quemadmodum ὅπως, *Subiunctivo* iunctum, medium ad fidem designat sic si in *Infinitum* resolvatur, finem ipsum designari, ut illud Aristoph. [Nub. v. 1107. 08.]

ὅπως μή.

μέμνησ' ὅπως
εὖ μοὶ στομώσεις αὐτὸν,

si μέμνησο εὖ μοι στομῶσαι αὐτὸν dicatur: tamen finis evidentius per ὥστε adverbium designatur, ut, si illud Demosthenis, συμπράττειν ὅπως ἕκαστοι κομίσωνται τὰ ἑαυτῶν, diceretur συμπράττειν ὥστε κομίσασθαι.

CAPUT XVIII. p. 259.

De ὅς, articulo relativo et ὅσον, ὅσος, τόσος.

Ὅς *articulus*, et eius obliqui omnes, in omnibus omnium generum casibus, saepe *in priore parte argumen-* ὅς.

torum, primum locum habet. Hoc autem accidit in ea tantum orationis structura, in qua praepostere disponuntur
p. 260. argumentorum partes; ut in illa Xenoph. IV. *ἀπομνημον.* [c. 4. §. 14.] *νόμους δ' ἔφη, ὦ Σώκρατες, πῶς ἄν τις ἡγήσαιτο σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι, ἢ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, οὕς γε πολλάκις αὐτοὶ οἱ θέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετατίθενται;* Quibus negare intendit, *leges rem probam dici posse.* Quae conclusio continetur in illis verbis: *νόμους πῶς ἄν τις ἡγήσαιτο σπουδαῖον πρᾶγμα εἶναι,* conversa affirmativa interrogatione in negativam enunciationem. Probatur autem per illa verba: *οὕς γε πολλάκις αὐτοὶ οἱ θέμενοι ἀποδοκιμάζουσι;* ubi *οὕς* articulus *conditionalis* locum habet, et erit argumentum huiusmodi: *si legislatores ipsi saepe proprias leges reprobant et evertunt, sequitur, ut lex non semper bona res sit.*

Ὅσον.

ὅσον. ὅσον pro ἕως. *Ὅσον,* quatenus pro *ὡς* accipitur, hoc vero pro *ἕως, loci* vel *temporis spatium* designat. Ipsum quoque *ὅσον, κατὰ μετάληψιν,* pro *ἕως* accipitur. Xenoph. *ὅσον παρασάγγην ἀπεῖχον,* i. e. *aberant parasangae spatium.* Sic de spatio temporis Lucian. *ὅσον ὥρα,* pro *ὅσον ἐστὶν ὥρα μία,* i. e. *quantum est spatium horae unius.* Sic *ἐν ὅσῳ* dicitur *ἐλλιπῶς τοῦ, χρόνῳ,* ut *ἐν ὅσῳ ἦρξε, quamdiu imperavit.*

Discretum etiam *quantitatem* designat in numeralibus, ut *ὅσον δισχίλιοι,* i. e. *ad duo,* vel, *circiter duo millia.* Pausan. *ὅσον τετρακοσίους ἀποβῆναι λέγουσι, circiter quadringentos.*

p. 261. ὅσον pro μόνον. *Ὅσον* etiam pro *μόνον* accipitur. Apollonius Rhod.

δοῦναι δ' ὅσον θ' εἴλημα περὶ χροΐ,

pro *εἴλημα μόνον,* quidquid sentiat Lexicographus, qui, recitans, ut opinor, interpretis Apollonii verba: *ὅσον εἴλημα, ἀντὶ τοῦ εὐτελὲς καὶ βραχύτατον περίβλημα,* interpretatur. Suffragatur autem huic significationi *τοῦ ὅσον,*
ὅσον οὐ pro μόνον οὐ. ὅσον οὔπω, ὅσον οὐδέπω. pro *μόνον,* quod *ὅσον οὐ* pro *μόνον οὐ* accipitur. Thucyd. [lib. 8. c. 26.] *ἀγγέλλεται αὐτοῖς ἐκ Πελοποννήσου ναῦς ὅσον οὐ παρεῖναι.* Ex quo *ὅσον οὔπω,* et *ὅσον οὐδέπω* manarunt. Thucyd. [lib. 4. c. 125.] *ὅσον δὲ οὐδέπω παρεῖναι,* i. e. *mox* et *iamiam,* affore. Lucian. [de mercede conduct. §. 31.] *καὶ ὅσον οὐδέπω τεθνηξομένῳ ἔοικας.* Dicitur et *ὅσον οὐκ ἤδη,* pro eodem.
ὅσον οὐκ ἤδη. Xenoph. [Hellen. lib. VI. p. 587.] *καὶ γὰρ ἐλέγετο*

ὅτι Ἰφικράτης ὅσον οὐκ ἤδη παρείη. Idem [ibid. lib. VI. p. 585.]: ὁ δὲ Μνάσιππος ὁρῶν ταῦτα ἐνόμιζε ὅσον οὐκ ἤδη ἔχειν τὴν πόλιν. Etiam ὅσον μὴ idem, quod μόνον οὐ significat, i. e. *nisi quod non*. Sic dictum est [ap. Thucyd. lib. 4. c. 62.]: οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, pro οὐ μόνον οὐκ ἠμύναντο. Et apud Thucyd. οὐχ ὅσον τὸ λοιπὸν τοῦ πολέμου ἐνεθυμήθησαν, ἀλλὰ etc. p. 262. ὅσον μή.

Infinitivo praepositum, ἐλλειπῶς τῆς, ἐπὶ dicitur pro ἐφ' ὅσον. Plutarch. ὅσον ἐμβεβαιώσασθαι τὸ νίκημα τῇ φυγῇ τῶν πολεμίων ἐδίωκον pro ἐφ' ὅσον. Sic dicitur ὅσον δυνατὸν pro ἐφ' ὅσον. Dicitur etiam ὅσον pro ἐφ' ὅσον.

ὅσον γέ μ' εἰδέναι,

apud Aristoph. in Nebulis [v. 1252.] pro ὅσον ἐγὼ οἶδα.

Ὅσος, ὅση, ὅσον.

Ὅσος, ὅση, ὅσον, nomina relativa, quae interrogativis πόσος, πόση, πόσον, respondent, saepe pro ipsis accipiuntur, more Atticorum, qui utuntur τοῖς ἀναφορικοῖς, ἀντὶ τῶν πευστικῶν. Quia vero nomina πόσος, πόση, πόσον, quandoque *admirative* vel cum *indignatione* proferuntur, ad denotandam intensionem magnitudinis, vel qualitatis, ut in Epigrammate: ὦ πόσον εὐήθης ὁ ζωγράφος: idcirco fit, ut relativa ὅσος, ὅση, ὅσον etiam, cum iisdem affectibus pronunciata, *loco suorum interrogativorum* accipiantur, tam in genere masculino, quam feminino et neutro, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 748.] ὅσος, ὅση, ὅσον. p. 263.

ὅσην ἔχεις τὴν δύναμιν ὦναξ δέσποτα!

et in Acharnens. [v. 150.]

ὅσον τὸ χρῆμα παρνόπων προσέρχεται.

Verba etiam illa in Nebul. initio:

ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον
ἀπέρατον,

cum admiratione censent quidam pronuncianda esse, dicique ὅσον ἀπέρατον, ad similitudinem τοῦ ὅσον μέγα et ὅσον μικρὸν, in quibus insunt nomina, quae intensionem et remissionem recipiunt. Nam μέγα et μικρὸν, itemque πολὺ et ὀλίγον, nomina interminata sunt, recipiuntque *magis et minus*: ἀπέρατον vero, terminatum quoddam et absolutum designat, quod *magis et minus* non recipit: et idcirco non dicimus, quam infinita haec res est, sed simpliciter, infinitam esse. Si itaque admirative vel cum indignatione proferamus illud Aristophanis ὅσον ἀπέρατον, valebit idem,

ac si enunciative diceremus, *σφόδρα ἀπέρατον*. Quapropter, ut vocis *ἀπέρατον*, id est, *valde infinitum*, supra dictam conditionem retineamus, cogemur fateri, in supra dicto Aristophanis loco, vocem *ἀπέρατον*, a praecedentibus *τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον*, separandam esse: illa vero cum admirationis et indignationis affectu pronuncianda, ut dicat, *ὅσον ἐστὶ τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν*, et sit sensus: *quam longum et diuturnum est noctis spatium:* deinde
p. 264. subiungat *καταστικῶς* et *ἐπικριτικῶς*, i. e. *constituendi* et *decernendi modo*, videlicet, *ἀπέρατον, et immensum esse noctis spatium*. In hanc etiam sententiam adducimur eo, quod nomen *ὅσον* nulli praeponitur eorum adiectivorum, cum quibus copuletur, sed semper istis postponitur, ut *θαυμαστὸν ὅσον, ἀμήχανον ὅσον, ὑπερφυὲς ὅσον*, et reliqua, in quibus nomen *ὅσον* pro *λίαν* adverbio accipi sentit Budaeus, ut apud Platonem: *ὡς θαυμαστὸν ὅσον Διονύσιος ἐπιδεδωκὼς εἴη πρὸς φιλοσοφίαν*, et apud Aristotelem: *θαυμαστὸν ὅσον διαφέρει*. Sic *ἀμήχανον ὅσον perquam difficile* significare docet. In quibus omnibus, si nomen *ὅσον* pro *λίαν* adverbio, accipi ponamus, locutionem illam *θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδέδωκεν*, in *θαυμαστὸν λίαν ἐπιδέδωκεν* resolvere cogemur. Quapropter planius interpretabimur, si nomen *ὅσον* ab adiectivis, interpositione vocis *ἐστὶ* subintelligendae, separemus, ut sit: *ὑπερφυές ἐστιν ὅσον ἐπιδέδωκεν*, et *θαυμαστόν ἐστιν ὅσον διαφέρει*. Plenior autem locutio esset, si Infinitivus adderetur, puta, *εἰπεῖν*, vel *νοῆσαι*, v. c. *ἀμήχανόν ἐστιν εἰπεῖν*, et *ὑπερφυές ἐστιν εἰπεῖν ὅσον ἐπιδέδωκεν*, vel *ὅσον διαφέρει*. Apud Aristoph. in Ranis [v. 1135.] legitur:

εὐθὺς γὰρ ἡμάρτηκεν οὐράνιόν γ' ὅσον;

p. 265.

Τόσος.

τόσος. *Τόσος* etiam *ἀνταποδοτικόν ἐστι τοῦ ὅσος, ἀναφορικοῦ*, cum dicimus: *ὅσος ἐστὶ πύργος μέγιστος, τόσος ἦν ὁ Ῥοδίων κολοσσός*. Dicitur etiam *τόσος* nomen *absolute*, sine collatione, quod dicitur *καταστατικὸν*, ut quod *constituat* sive *stabiliat* aliquid, ut apud Homerum [Iliad. β. v. 129.]:

τόσσον ἐγώ φημι πλέας ἔμμεναι υἷας Ἀχαιῶν
Τρώων, οἳ ναίουσι κατὰ πτόλιν.

Et apud Virgilium [Aen. I. v. 33.]:

tantae molis erat Romanam condere gentem.

In quibus infertur aliquid ex praecedentibus. Nam et apud Homerum ex *supputatione quadam praehabita*, infertur, *graecorum exercitus numerus, multum Troianorum numerum superare*. Et apud Virgilium ex praemissis Aeneae laboribus et aerumnis infertur, quod subdit, *maximae molis fuisse, Romanam gentem condere*. Quem tropum rhetores appellant *Epiphonema*.

Ὅ τ ε.

Ὅτε, quod plerumque adverbium *temporis* est, pro ὅτι, *causali*, et ἐπειδὴ usurpatur interdum, ut etiam apud Latinos *quando*. Demosth. in I. Olynth. [§. 1. ed. Bekk. p. 9. ed. Reisk.] ὅτε τοίνυν τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν, et περὶ τῶν συμμορ. [§. 7. ed. Bekk. p. 179. ed. Reisk.] ὅτε δ᾽ οὕτω ταῦτ᾽ ἔχει, σκεπτέον ἐστί. Sic apud Aristoph. in Nebul. [v. 7.] ὅτε, pro ὅτι. p. 266

ὅτ᾽ οὐδὲ κολάσ᾽ ἔξεστί μοι τοὺς οἰκέτας,

illud ὅτ᾽ οὐδὲ, pro ὅτι οὐδὲ, αἰτιολογικῶς accipi testatur Interpres.

Accipitur et pro ὥστε apud eundem ἐν Ἀχαρνεῦσιν [v. 646—48.]: pro ὥστε.

οὕτω δ᾽ αὐτοῦ περὶ τῆς τόλμης ἤδη πόῤῥω κλέος ἥκει,
ὅτε καὶ βασιλεύς, [Λακεδαιμονίων τὴν πρεσβείαν βασανίζων,]
ἠρώτησεν πρῶτα μὲν αὐτοὺς

etc. ubi ὅτε pro ὥστε, respondet τῷ οὕτω, et *tacitam ratiocinationem* innuit, quae magis perspicitur apud eundem in Ranis [v. 21—23.], in illis verbis:

εἶτ᾽ οὐχ ὕβρις ταῦτ᾽ ἐστὶ καὶ πολλὴ τρυφή;
ὅτ᾽ ἐγὼ μὲν ὢν Διόνυσος, υἱὸς Σταμνίου,
αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ᾽ ὀχῶ.

Si partes ratiocinationis praepostere ordinentur hoc modo: ὅτ᾽ ἐγὼ μὲν ὢν Διόνυσος υἱὸς Σταμνίου, αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ᾽ ὀχῶ, εἶτ᾽ οὐχ ὕβρις πολλὴ ταῦτ᾽ ἐστί; tunc ὅτε in antecedente in εἰ, vel ἐπεὶ, εἶτα vero in consequente in πῶς converteretur, ut sit: εἰ ἐγὼ μὲν ὢν Διόνυσος, αὐτὸς βαδίζω, τοῦτον δ᾽ ὀχῶ, πῶς οὐχ ὕβρις ταῦτ᾽ ἐστί;

CAPUT XIX.

De particulis ὅτι et compositis.

ὅτι. Ὅτι, pro διότι, causalis coniunctio, respondet τῷ διατὶ, et simpliciter quibusdam causam pollicentibus, ut si dicas αἴτιον δὲ ὅτι etc. Accipitur etiam pro καθ' ὅτι, vel καθ' ὅσον, ut cum dicimus διαφέρει δὲ, ὅτι.

p. 267. ὅτι, διηγηματικόν. Est etiam ὅτι, διηγηματικὸν, i. e. narrationibus et simpliciter enunciationibus accommodatum, cum alicuius verba recitamus. Quod *dupliciter* fieri solet: uno quidem modo, quando personam dicentis induentes, eius verba recitamus, ut apud Aristophanem [Vesp. v. 1410. 11.],

Λᾶσός ποτ' ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης,
ἔπειθ' ὁ Λᾶσος εἶπεν, ὀλίγον μοὶ μέλει.

Illud enim ὀλίγον μοὶ μέλει, personam Lasi induens recitat Aristophanes, et dicitur haec recitandi forma vel *recta*, vel *directa*; in qua nihil opus est particula ὅτι, tametsi nonnunquam in hac etiam directe recitandi forma, particula ὅτι, ἐκ περιουσίας interponitur, ut apud Demosthenem [*de falsa leg.* §. 22. ed. Bekk. p. 347. ed. Reisk.]: *ἀκούειν δὲ καὶ τῶν Εὐβοέων ἔφη τεταραγμένων καὶ λεγόντων, ὅτι οὐ λελήθατε ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες πρέσβεις, ἐφ' οἷς πεποίησθε τὴν εἰρήνην.* Idem alibi [ibid. §. 242. ed. Bekk. p. 416. ed. Reisk.]: *ἔλεγε τοίνυν τότε πρὸς τοὺς δικαστὰς, ὅτι ἀπολογήσεται δὲ Δημοσθένης ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κατηγορήσει τῶν ἐμοὶ πεπρεσβευμένων.* Idem [ibid. §. 168. ed. Bekk. p. 393. ed. Reisk.]: *τῷ Φιλίππῳ δ', ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἠξίουν αὐτὸν ἀναλίσκειν ἐγὼ, οὔτε κατειπεῖν τούτων εἶχε καλῶς, οὐδ' εἰπεῖν, ὅτι ἀλλ' ἔχουσιν ὁ δεῖνα καὶ ὁ*

p. 268. *δεῖνα.* In cuiusmodi formis τὸ ὅτι, tum pronuntiatione, tum etiam punctali nota separandum est a sequentibus. Altero modo, recitamus alicuius verba ex nostra persona, interveniente ὅτι particula, ut si Aristophanes Lasi formalia verba illa, ὀλίγον μοὶ μέλει, ex propria persona diceret hoc modo: *ἔπειθ' ὁ Λᾶσος εἶπεν, ὅτι ὀλίγον αὐτῷ μέλει,* et dicitur haec forma *obliqua* seu *supina.* In qua forma, particula ὅτι necessario adhibetur, et plerumque *Optativi* modi vocibus adhaerescit, ut apud Aeschinem [*de falsa legat.* §. 83. ed. Bekk. p. 39. ed. H. Steph.]: *ἐν δὲ ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ Κριτόβουλος ὁ Λαμψακηνὸς εἶπε παρελθὼν, ὅτι πέμψειε μὲν αὐτὸν Κερσοβλέπτης, ἀξιοῖ δὲ ἀποδοῦναι τοὺς ὅρκους.* Cuius usus in-

numerabilia exempla invenies apud auctores. Notandum autem in proxime superiori exemplo, quod verbum πέμψειεν et similia, quae in huiusmodi locutionibus recipiuntur. Optativi modi voce tenus dici possent; significatione autem διηγηματικὰ potius dicerentur. Reducuntur autem ad *Indicativum* hae quoque loquendi formae, moxque ad *Infinitivum*. Illud enim Aeschinis: εἶπεν, ὅτι πέμψειε, dici potest εἶπεν ὅτι ἔπεμψε. Ex Indicativo ad Infinitum: εἶπε τὸν Κερσοβλέπτειν πέμψαι αὐτόν. Melius tamen *Optandi* vocibus usurpatur obliqua rei praeteritae, ut praeteritae, narratio. Nam et praeteritam rem, sub Praesentis temporis verbalibus vocibus improprie narrare licet, par est tamen, ob praedictam causam, per Optativi potius voces hoc fieri. Quemadmodum autem locutiones, quae per ὅτι et Indicativum efferuntur, ad Infinitum reducuntur: sic contra, p. 269. quae per Infinitum efferuntur, per ὅτι et Indicativum resolvi possunt, ut illa Iliad. β'. [v. 350.]

φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα,

sic reducuntur ad Indicativum, φημὶ γὰρ ὅτι κατένευσε Κρονίων. In quibus interdum τὸ ὅτι *vacare* videtur, vel repetere certe praecedentem ὡς particulam, pro ὅτι itidem διηγηματικῶς acceptam, ut apud Xenoph. [Hellen. lib. VI. p. 472. m.] ἐνταῦθα γνόντες οἱ Μαντινεῖς, ὡς εἰ μὴ ἀποκρούσονται αὐτοὺς, ὅτι πολλοὶ σφῶν κατακοντισθήσονται ἀποστρέψαντες ὁμόσε ἐχώρησαν. Ubi τὸ ὅτι repetit praecedens ὡς, non tam quod multa quaedam intercesserint, quam ad abundantiorem perspicuitatem, sermonisque figuratam elegantiam.

Valet etiam τὸ ὅτι idem, quod τὸ articulus, ἐπεξηγητικῶς. Isocrat. in Panegyr. [§. 176. ed. Bekk. p. 77. ed. H. Steph.] ὃ δὲ πάντων καταγελαστότατον, ὅτι τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς ὁμολογίαις τὰ χείριστα τυγχάνομεν διαφυλάττοντες. Quae locutio sic converti potest: τὸ δὲ τὰ χείριστα τυγχάνειν διαφυλάττοντες ἐν ταῖς ὁμολογίαις ἐστὶ καταγελαστότατον. In qua locutione τὸ ὅτι etiam *causale* esset, si verba in hunc sensum distribuerentur: τοῦτ' ἔστι καταγελαστότατον, i. e. ἡμεῖς ἐσμὲν μάλιστα καταγέλαστοι, ὅτι, pro διότι, τυγχάνομεν διαφυλάττοντες τὰ χείριστα τῶν ἐν ταῖς ὁμολογίαις. ὅτι, ἐπεξηγητικόν.

Ὅτι autem superlativo iunctum, ut ὅτι πλεῖστα δρᾶσαι κακὰ, apud Gregorium; et ὅτι μεγαλοπρεπέστατον φανῆναι apud Xenoph. non *narrativum*, seu *enuntiativum*, sed pro ὡς, *intensive* accipitur. Apud Aristoph. legitur: p. 270. ὅτι μάλιστα ἐλήλυθας, λέγειν ἐχρῆν, i. e. *quorsum*, vel,

quam ob rem potissimum veneris, dicendum est. Ubi ὅτι, pro δι' ὅ, τι, tribus partibus constante, usurpatur.

De usu ὅτι particulae.

ὅτι. Libet hoc loco nonnulla praeterea, et fortasse quibusdam minus nota, de usu huius particulae disputare. Inter ea, quae absolute quaeruntur, illa est prima quaestio: *an sit aliquid, necne?* v. c. *an sit virtus?* adiunctione autem partis quaeritur, *an possit doceri virtus?* Cum vero quaeritur aliquid, *an sit?* planum est, quaeri similiter, *an non sit?* In utramque enim partem valent quaestiones. Cum igitur contradicentium uterque rationem, qua muniat suam enunciationem, excogitarit et adduxerit, tunc alter quidem ipsorum colligit, ὅτι ἐστὶ, quod quaeritur: alter vero, ὅτι οὐκ ἔστι. Deinde, qui contra disputat, sive affirmet, sive neget, uterque utitur collecto et concluso, tanquam concesso. Unde et illa, quae velut pronunciata sumuntur, cuiusmodi Admirabilia illa Stoicorum, per ὅτι proferuntur: ut ὅτι μόνος ὁ σοφὸς πλούσιος, et ὅτι ἴσα τὰ ἁμαρτήματα. Cum autem inter eos, qui contra disputant, de re aliqua convenit, res quidem ipsa, dicitur *constitutio*. Inde etiam appellari posset ὅτι *constituentis*, per
p. 271. quod scilicet id, quod inter aliquos certum et constitutum est, proferatur. In haec itaque convenit ὅτι. Convenit praeterea in ea, quae de problemate quopiam in utramque partem disputantur, ut facit Plutarchus in libello, ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή, et alii in aliis. Item, si quis ab aliis conscripta, per capita colligat, in pauca conferens, quae fusius dicta sunt; hic in singulis capitibus ὅτι apponit, idque iure, non enim διότι considerat, sed solum ὅτι. Quod quidem Eustathius in Homerum fecit, et in descriptorem orbis Dionysium, ut et ipse indicat. *Quaedam, inquit, disperse in prooemio Iliadis. Voluntas est amicorum, ut per Iliada pergam, et, quaecunque sunt accommoda, progredienti subministrem: id quod quidem iam fit; colliguntur que ea ipsa ordinatim et composite, non ut tamen hic sint, quae alii omnes in hunc poetam elaborarunt, sed solum utilia. Nec diductum est propositum opus in unam telam, unumque corpus, continuatione quadam perpetua, sed utile quodque separatim collocatur; quo perfecto transitur ad alterum. Cuiusmodi est,*

quod in Dionysium fecimus. Illic enim similiter decursum nobis est opus, optimis exemptis, velut in delectu aliquo. Ex his aliisque multis aperte satis ostenditur, *Eustathii in Homerum Commentarios ex iis esse collectos, quae a veteribus dicta sunt, esseque per capita digestos.* Quare ait, *nec diductum est propositum opus in unam telam et corpus*, et quae deinceps, ut supra. p. 272.
Dictum vero est, eos, qui eorum, quae diffuse ab aliis dicta sunt, faciunt delectum, per ὅτι efferre capita, quoniam non considerant διότι, sed solum ὅτι. Quod quidem, quoniam ab iis, qui per notas scribunt, sic pingitur ʻʻ6, ut nota *numeri sex*, qua nostri supputatores, i. e. qui rationes subducunt, utuntur. In ipso vero orationis ambitu, nulla ad ὅτι adsignabatur redditio membri, idcirco paragraphum quandam, vel exordii signum esse nonnulli existimarunt, et quasi nihil ad sententiam conferret, eiectum est in editione Romana Commentariorum Eustathii in Homerum. Haec igitur erroris ansam praebuere. Fidem autem fecit, quod ὅτι, sic in principiis capitum collocatum, nulla sua significatione quadrare videbatur, neque enim est reddentis causam. Quam enim reddat causam, quod sententiam et orationem orditur? Neque affirmantis aut indicantis dici potest, quo modo proprie cum Indicativis iungitur. Per ὅτι enim fiunt enunciationes sive affirmantes, sive indicantes, ut γράφω, λέγω ὅτι γράφω. In huiusmodi autem p. 273.
usu appellari etiam posset narrantis. Etenim a recta et simplici enunciatione in obliquam transit oratio. Efferuntur autem narrationes dupliciter, aut *recte* per *Infinitivum*, aut *oblique* per *Indicativum* cum ὅτι, soluto infinito, ut λέγεται γενέσθαι, λέγεται ὅτι ἐγένετο. Hoc idem efficitur per *Optativum*, si persona, quae narrat, ad superiora tempora referat narrationem, ut διεβοήθη ποτὲ ὅτι γένοιτο, ἢ ἠλπίσθη ὅτι ἔσοιτο εἰρήνη τῷ αὐτοκράτορι πρὸς τὸν Κελτῶν βασιλέα, i. e. *divulgatum fuit aliquando, quod fieret, aut, spes fuit, quod Imperatori cum Rege Gallorum pax futura esset.* Praeterea in obliquos transferuntur recti sermones, quos quispiam habet dramatice introductos, ut Matthaei XXVI. [v. 31.] τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. Hic sermo, si a propria persona Evangelistae enunciatus esset, sic potuisset proferri: τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν αὐτῷ ἐκείνην τὴν νύκτα. Contingit etiam, *rectam orationem* inducere per ὅτι. Quod quidem a persona ipsius scriptoris dicatur, solum ut significetur, post parti-

eulam ὅτι, nulla re interposita, rectam institui orationem. Quare semper post ὅτι cadit distinctio. Exemplum vero illud est, quod supra a Matthaeo dictum, Marcus ad hunc modum cap. XIV. [v. 27.] καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. Estque hic usus etiam apud veteres frequens. Hi igitur, quos diximus, sunt modi particulae ὅτι, *ad narrandum*, ac totius denique usus ipsius. Nullo autem modo visum est iis, qui ὅτι eiecerunt, contingere, ut acciperetur; ad nihil enim ferri ipsum videbant. Atqui eos oportebat
p. 274. cogitare, ὅτι locum habere *verbo aliquo subaudito*, *indicante*, aut *narrante*, h. e. *nunciante*, ut φημὶ, vel φησὶν ὁ δεῖνα, ὅτι τόδε καὶ τόδε οὕτως ἔχει. Potest etiam subaudiri aliquod verbum *praecipiendi* aut *docendi*, ut ἰστέον, ἢ σημείωσαι ὅτι, καὶ τὰ ἑξῆς. Namque huiusmodi aliquid subaudiri necesse est, idque in initiis capitum, ubi ad ὅτι nihil redditur. Quoniam in progressu quopiam orationis, si ad ipsum quidem ὅτι nihil reddatur, necesse est, ut actu aliquid huiusmodi, quale est dictum, cum coniunctione quapiam praecedat. Quodsi aliquid reddatur, tunc usu venit, ut coniunctio aliqua, quae redditionem eliciat, particulae ὅτι subiiciatur. Nullum tamen verbum de dictis apte praegreditur. Praegressio namque verbi, vel adverbii istiusmodi (ut dictum est), rem sine demonstratione supponit ac subiicit. At redditione, dictum est, contineri quandam demonstrationem eorum, quae per ὅτι enunciantur. Atqui pugnant haec inter se. Facit autem tale aliquid Eustathius. Is enim cum quippiam ipsa, tanquam doctor tradit, actu adponit verbum aut adverbium aliquod positivum, ut ἰστέον ἢ σημείωσαι, aut aliud huiusmodi, quod idem valet. Quodsi sine aliquo horum effert id, quod tradit, tunc ad ὅτι reddit aliquid, tanquam necesse sit, illa, quae traduntur, munire, ipsique ὅτι apponit coniunctionem, quae eliciat redditionem, ut ὅτι μὲν τόδε καὶ τόδε οὕτως ἔχει, ἐκ τῶνδε καὶ τῶνδε φανερόν. Quando vero ab aliis dicta narrat, absque coniunctione ὅτι exprimit, et absque redditione,
p. 275. qua eorum, quae per ὅτι proponuntur, probatio continetur. Non enim propositum est probare, quae dicuntur, sed simpliciter enunciare. Huiusmodi autem tradendi forma ponit ante oculos, non repugnare auditores, sed sponte sequi, seque ipsos praebere docendos: et isto ὅτι contentos, non ultra poscere διότι, quod in redditione continetur, ut dictum est. Ex his autem, quae accidunt τῷ ὅτι, sic descripto et notato ὅσ, licet intelligere, non esse signum aliquod, ut ii, quos ante dixi, existimarunt. Semper enim

et ubique cernere est supra ipsum notas accentus acuti et spiritus densi. Quodsi esset in iudicio contentio, producere possem quaedam vetusta Eustathii exemplaria, in quibus reperire est ὅτι, sine compendio, per principia ubique singulorum capitum scriptum. Verum haec satis, tanquam in descriptione quadam, hactenus dicta sint.

Ὅ τ ι μ ή.

Ὅτι μὴ, formalis nota, significat *nisi*. Quod quidem aggregatum cum ex ὅτι et μὴ constet, neutra tamen constituentium vocum per se idem, quod totum aggregatum significat: idque proprium est omnium signorum formalium, ut alibi quoque dictum est. Herodot. in Clio [c. 193.], ὅτι μὴ γὰρ Ἀθῆναι, οὐδὲν ἄλλο πόλισμα λόγιμον ἦν. Plato: ὥστε μηδὲν ἰατρικῆς δεῖσθαι ὅτιμὴ ἀνάγκη. Galen. in primo de caus. puls. οὐ γὰρ τῆς ἄρτι πραγματείας ἐστὶν ὅτιμὴ πάρεργον. In quibus omnibus locis ὅτιμὴ pro εἰ μὴ accipitur. ὅτι μή. p. 276.

Ὅτι μὴ etiam saepe, iuxta constituentium vocum proprietatem, significat *quod non*. Gregor. de mysteriis Graecorum: δέον εἰ μὲν ἀληθῆ, μὴ μύθους ὀνομάζεσθαι, ἀλλ' ὅτι μὴ αἰσχρὰ δείκνυσθαι, ubi ὅτι enunciative, μὴ negative pro οὐκ accipitur.

Ὅ τ ι τ ο ί ν υ ν.

Ὅτι τοίνυν duae sunt voces, quarum unaquaeque per se suam habet significationem, nec ullum aggregatum ex ipsis evadit, propter quod simul, ut unica vox formalis, describendae sint, quod tamen fecit Budaeus, quia saepe appositae inveniuntur apud auctores. In qua appositione τὸ, ὅτι *enunciativum* est, et orditur narrationem: τοίνυν autem *transitivam* habet *facultatem*, ita, ut inchoativa transitio ex ipsarum appositione fiat. Porro formales notas eas esse, alibi quoque dictum est: in quibus duae vel plures particulae in unum sensum conveniunt, suamque aut omnes, aut saltem una, deponunt significationem, et aliam quandam induunt, ut de ὅτιμὴ proxime dictum est. ὅτι τοίνυν.

p. 277.

CAPUT XX.

De particulis οὐ, οὐκ et compositis.

οὐ. *Οὐ, negatio*, responsionibus habet vim repetendi verbum, quo fit interrogatio. Si quis enim interrogatus ἔγραψας ταῦτα; respondeat οὔ, illud οὔ tantundem valet, ac si responsum esset οὐκ ἔγραψα. In simplicibus autem
οὐ geminatum. enunciationibus interdum geminatur οὔ, tamque ante verbum, quam post verbum adhibetur. Cumque secundum οὔ necessario a sequentibus puncto distinguatur, necessario etiam accentu acuto munitur, ut apud Demosth. [*de fals. leg.* §. 186. ed. Bekk. p. 399. ed. Reisk.] ὁ δὴ τοὺς χρόνους τούτους ἀναιρῶν τῆς οἷα παρ' ὑμῖν ἐστὶ πολιτείας οὐ χρόνους ἀνῄρηκεν οὗτος, οὔ, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἁπλῶς ἀφῄρηται. In quibus οὐ secundo loco positum, non prorsus otiosum est, sed *negationis vim auget*. Tametsi nonnunquam otiosum invenitur, ut apud Halicarnasseum de Thucydidis funebri oratione: ὁ δὲ δὴ περιβόητος ἐπιτάφιος κατὰ τίνα δήποτε λογισμὸν ἐν τούτῳ κεῖται τῷ τόπῳ μᾶλλον ἢ οὐκ ἐν ἑτέρῳ; ubi οὐ penitus *vacat*, nisi quis ἢ selectivum, pro καὶ copulativo accipi malit, praesertim, cum praecedens interrogatio in negativam enunciationem convertatur. Est enim sensus: κατ' οὐδένα λογισμὸν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ κεῖται μᾶλλον ἢ οὐκ ἐν ἑτέρῳ. Adhuc autem magis vacare constat, si negatio explicite praecesserit, ut apud Herodotum [lib. V. c. 94.]:
p. 278. ἀποδεικνύντες τε λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι μετεὸν τῆς Ἰλιάδος χώρης, ἢ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι Ἕλλησι.

Οὐκ.

οὐκ. *Οὐκ*, adverbium, interdum non responsivum est ad interrogationem, nec destructivum positionis, nec interrogationi iunctum, parem affirmationis vim habet, ut οὐκ ἠγόρευον, ὅτι παρέξειν πράγματα ἐμέλλετόν μοι; sed, praeter communem eius usum, nonnunquam *adversativam vim habet, cum ironia et emphasi quadam*, ut apud Aristoph. in Vespis [v. 631—34.]: ubi cum Chorus dicat,

οὐ πώποθ' οὕτω καθαρῶς
οὐδενὸς ἠκούσαμεν, οὐ.
δὲ ξυνετῶς λέγοντος,

subdit ὁ φιλοκλέων·

οὐκ, ἀλλ' ἐρήμας ᾤεθ' οὕτω ῥαδίως τρυγήσειν.

Nam adversari videtur assertioni, seu positioni Chori, cum tamen potius confirmet illam, asserendo: nunquam adversarium credidisse, ipsum *φιλοκλέωνα, adeo καθαρῶς καὶ ξυνετῶς esse disputaturum.* **Per se autem ἀλλὰ adversativa hunc sensum non praestitisset; careret enim sermo ironia et emphasi. Differt autem sensus particularum οὐκ ἀλλὰ in hoc loco, a sensu, quem habent apud eundem in Nebulis [v. 201—204.], ubi cum Strepsiades interroget Socratis discipulum,**

τουτὶ δὲ τί;

ille autem respondeat,

γεωμετρία,

iterumque Strepsiades,

τοῦτ' οὖν τί ἐστι χρήσιμον;

interroget, respondeatque discipulus,

γῆν ἀναμετρεῖσθαι.

Strepsiades amplius interrogat,

πότερα τὴν κληρουχικήν;

ad haec discipulus:

οὔκ, ἀλλὰ τὴν σύμπασαν.

Ubi τὸ, οὐκ destruit positionem per interrogationem factam, adstruitque illud *negans, geometriam ad cleruchicae regionis,* **i. e.** *agrorum colonis assignatorum dimensionem: sed ad totius orbis terram metiendam esse inventam.* **Cum itaque particula οὐκ ad verbum semper referatur, animadvertendum est, plerumque ipsam praeponi verbis in eadem comprehensione, nulla voce interposita. Sin autem punctum, vel alia interpunctio intercedat, tunc aut ad praecedens refertur verbum, ut, cum removet, vel negat, praecedentem positionem: aut subsequens verbum anticipate praesumit, ut in proposito Aristophanis loco in Vespis,** p. 279.

οὔκ, ἀλλ' ἐρήμας ᾤεθ' οὕτω τρυγήσειν.

Est enim integer sermo: *οὐκ ᾤετο οὕτω καθαρῶς καὶ ξυνετῶς ἐμὲ λέξειν,* **quae ex praecedentibus supplentur,** *ἀλλ' ᾤετο ἐρήμας τρυγήσειν.* **Est autem** *ἦθος σαρκαστικῶς ἐπεμβαίνοντος.*

Οὐ γάρ.

Οὐ γάρ, **quando** *enunciative* **profertur, duae voces sunt, quae** *causam negativam* **significant, ut apud Homerum:** οὐ γάρ.

οὐ γὰρ ἔγωγε ηντησα, et *οὐ γὰρ ἔτ' αὖθις νίσσομαι.* Quando vero ***interrogative***, sive simpliciter, sive cum indignatione vel ironia, vel emphasi quadam profertur, unum fit aggregatum, et ***nonne***, vel ***annon***, significat. Aristoph. in Pluto [v. 911. 12.]:

> οὐ γὰρ προσήκει τὴν ἐμαυτοῦ μοὶ πόλιν
> εὐεργετεῖν μ'.

Plato [de republ. lib. VI. p. 311. ed. Bekk. p. 504. ed. H.
p. 280. Steph.]: *οὐ γὰρ ταῦτ', ἔφη, μέγιστά ἐστιν, ἀλλ' ἔτι τι μεῖζον;* ***nonne haec maxima sunt, num aliquid maius esse potest?*** Demosth. cum ***Ironia*** pronunciavit: *δμοιόν γε οὐ γάρ; οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ.* Aristoph. cum ***emphasi***, quae innuit asseverationem, in Avibus [v. 1525—27.]:

> εἰσὶν γὰρ ἕτεροι βάρβαροι θεοί τινες
> ἄνωθεν ὑμῶν; Πρ. οὐ γὰρ εἰσὶ βάρβαροι,
> ὅθεν ὁ πατρῷός ἐστιν Ἐξηκεστίδης;

Apud Lucianum [dial. mort. VI. §. 2.] cum ***indignatione*** profertur: *οὐ γὰρ ἐχρῆν γέροντα ἄνδρα καὶ μηκ ` χρήσασθαι τῷ πλούτῳ δυνάμενον ἀπελθεῖν τοῦ·βι.*

Porro, cum ***enunciative*** accipitur, ***negativam causam*** reddit, quae interdum altera causa confirmatur, ut apud Platonem: *χαιρέτω δὴ, οὐ γὰρ ἔτι ἐγκωμιάζω, οὐ γὰρ ἂν δυναίμην.* In quo casu *τὸ οὐ γὰρ*, non dicitur iterari (non enim ad idem refertur), sed negativarum causarum *ἐπαλληλία* est, quae vocis *οὐ γὰρ* repetitione describitur.

Οὐ γὰρ etiam cum particula *ἂν*, et ***paratatico Indicativi***, probationi alicuius antecedentis servit. Probamus
p. 281. autem dupliciter: aut consequens affirmatum, quod tamen antecedenti quodammodo adversetur, inferimus, et tunc probatio fit per *γὰρ ἂν*, cui additur *ἤ*, asseverandi nota, ut loco suo dictum est: aut negatum consequens inferimus, et
οὐ γὰρ ἄν. tunc *τῷ, γὰρ ἂν* additur *οὐ* negatio, quae ad verbum paratatici fertur, ut apud Antiphontem [orat. II. §. 7. ed. Bekk. p. 117. ed. H. Steph.]: *ἀπιστουμένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων δούλων ἐν ταῖς μαρτυρίαις, οὐ γὰρ ἂν ἐβασανίζομεν αὐτοὺς πῶς δίκαιον τούτῳ μαρτυροῦντι πιστεύσαντας διαφθεῖραί με;* In utraque autem probandi ratione, tam affirmativa, quam negativa, particula *ἂν* verbo tribuitur, quae actum tollat, et ad potentiam reducat. *Γὰρ* autem subiicitur *τῷ, εἰ* conditionali supplendae, ut in proximo Antiphontis exemplo verba *οὐ γὰρ ἂν ἐβασανίζομεν*, confirmant id, quod praecessit, *ἀπιστουμένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων δούλων*, positionem videlicet, ***servis non haberi***

fidem, per positionem contradictorii. ***Si enim haberetur fides, sequeretur, non torqueri servos. Cuius*** remotio, ***sed torqueri solent servi***, ponit, ***fidem illis non haberi.***

Additur etiam vocibus his *οὐ γὰρ ἄν*, adverbium temporis *ποτὲ*, quod in vocum distributione negationi tribuitur, ut apud Platonem [de re publ. lib. V. p. 255. ed. Bekk. p. 470. ed. H. Steph.]: *οὐδέτεροι αὐτῶν φιλοπόλιδες· οὐ γὰρ ἄν ποτε ἐτόλμων τὴν τροφόν τε καὶ μητέρα κείρειν.* Quod argumentum, modo supra dicto, reducendum est: *εἰ γὰρ ἦσαν φιλοπόλιδες, οὐδέποτε ἐτόλμων ἂν τὴν μητέρα κείρειν.* Similiter illud Herodoti [lib. I. §. 124.]: *ὦ παῖ Καμβύσεω, σὲ γὰρ θεοὶ ἐπορέωσι, (οὐ γὰρ αν ποτε ἐς τοσοῦτο τύχης ἀπίκνεο.)* sic reducitur, *εἰ γὰρ μή σε ἐφεώρων οἱ θεοὶ, οὐκ ἄν ποτε ἀφίκου* etc. i. e. ***nisi enim tibi favissent dii, nunquam ad tantum fortunae gradum pervenisses.*** Ceterum, in praedictarum vocum explicatione Budaeus dupliciter fallitur, tum, quia voces appositas *οὐ γὰρ ἄν*, et *οὐ γὰρ ἄν ποτε*, ut aggregatas describit: tum etiam, quod similes eas esse docet *τῷ, ἦ γὰρ ἄν*, cum tamen contrariae potius, quam similes dicendae sint: quippe quae negationem in se contineant, qua carent voces *ἦ ἄν*, ut supra ostensum est.

οὐ γὰρ ἄν ποτε.

p. 282.

Οὐ γὰρ δή.

Οὐ γὰρ δή, etiam ut aggregatum quoddam et formalem notam describit Budaeus, et ut *μὴ γὰρ δή*, poni, i. e. idem quod *μὴ γὰρ δή* significare sentit. Xenophontis verba illa [Memorabil. lib. I. c. 3. §. 1.]: *ἔχοις ἂν εἰπεῖν ἡμῖν, ὅτου ἕνεκα ἐπεθύμησας ἱππαρχεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦ πρῶτος τῶν ἱππέων ἐλαύνειν*, sic transferens: ***absit enim, ut existimem, hac de causa te hoc cupere, ut ante alios equo provehare.*** Sed eo differunt, quod *μὴ γὰρ δή*, propter *μὴ* particulae facultatem, ***abominantis*** est, *οὐ γὰρ δὴ* ***negantis.*** In praedicto autem Xenophontis loco nihil abominatione opus est, sed negatione tantum, ut sit sensus: ***neque enim te hoc cupere existimo, ut alios equitando praecedas.***

οὐ γὰρ δή.

p. 283.

Οὐ γὰρ ἄν που.

Οὐ γὰρ ἄν που etiam, pro eodem dixisse Platonem, sentit, in illis verbis [Conviv. p. 420. ed. Bekk. p. 199. ed. H. Steph.]: *διὰ ταῦτα δὴ οἶμαι; πάντα λόγον κινοῦντες ἀνατίθετε τῷ Ἔρωτι, καὶ φατὲ αὐτὸν τοιοῦτόν*

οὐ γὰρ ἄν που.

τε εἶναι, καὶ τοσούτων αἴτιον, ὅπως ἂν φαίνηται ὡς κάλλιστος καὶ ἄριστος δῆλον ὅτι τοῖς μὴ γιγνώσκουσιν, οὐ γὰρ ἄν που τοῖς γε εἰδόσιν. Quae verba sic transtulit: *neque enim peritis utique, et expertis talem videri vultis.* Cum igitur supra dixerit, οὐ γὰρ δὴ, pro μὴ γὰρ δὴ *abominantis* accipi; infra vero οὐ γὰρ ἄν που, pro οὐ γὰρ δὴ, sequitur, ut οὐ γὰρ ἄν που etiam pro μὴ γὰρ δὴ *abominantis* accipiatur, cum tamen ipse in hoc proximo loco Platonis τὸ, οὐ γὰρ δὴ, *neque enim* significare dicat. Observandum autem est, ἂν particulam, in aggregato οὐ γὰρ ἄν που, ad verbum modi alicuius obliqui referri, extrinsecus subaudiendi, ut in proximo Platonis loco, οὐ γάρ που φανείη ἂν τοῖς γινώσκουσιν.

Οὐ γάρ που.

οὐ γάρ που. *Οὐ γάρ που, namque,* per se negatio est μετὰ αἰτιολογίας στοχαστικῆς. Plato in Euthyphr. [p. 351. ed. Bekk. p. 2. ed. H. Steph.] τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες,
p. 284. γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις; οὐ γάρ που καὶ σοὶ δίκη τις οὖσα τυγχάνει etc. Ubi τὸ γὰρ causam assignat, *cur Euthyphron miretur Socratem in illo loco commorari,* ac si diceret: *miror, te hoc in loco versari, cum tibi nulla sit lis.* τὸ, που autem στοχαστικὸν innuit, non asseveranter ipsum negare, *nullam Socrati esse litem,* sed στοχαστικῶς se arbitrari.

οὐ γὰρ δήπου. Interponitur etiam δὴ particula, et legitur οὐ γὰρ δήπου. Demosth. de Corona [§. 13. ed. Bekk. p. 229. ed. Reisk.]: οὐ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα μὲν δύναται διώκειν δι' ἐμὲ, ἐμὲ δὲ αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο. Ubi τὸ, δήπου affirmativum στοχασμὸν designat.

οὐ δήπου. Invenitur et οὐ δήπου sine γὰρ, apud Aristoph. in Ranis [v. 524—27.]:

> οὐ μὴ φλυαρήσῃς ἔχων, ὦ Ξανθία,
> ἀλλ' ἀράμενός γ' οἴσεις πάλιν τὰ στρώματα.
> Ξανθ. τί δ' ἔστιν; οὐ δήπου μ' ἀφελέσθαι διανοεῖ,
> ἅδωκας αὐτός;

Ubi Interpres οὐ δήπου διανοεῖ, pro ὄντως διανοῇ exponit, moxque subiicit: ἡ γὰρ οὐ ἄρνησις συγκατάθεσιν δηλοῖ. Quod ut concedamus in interrogationibus verum esse, hic tamen non habet locum interrogatio, sed potius ὁ στοχασμὸς, ut illud τί δ' ἔστιν; admirative dicat Xanthias, ut qui nullo modo sibi persuadere posset, *se priva-*

tum iri iis, quae ab hero acceperat. Neque vero propterea, quod interrogative proferatur, idcirco ἐλεγκτικὴ esset, ἐρώτησις, quales, si negative proferantur, affirmationem inferunt, ut in Pluto [v. 102. 03.]:

> οὐκ ἠγόρευον, ὅτι παρέξειν πράγματα
> ἐμέλλετόν μοι;

Οὐ γὰρ ἀλλά. p. 285.

Οὐ γὰρ ἀλλὰ, tres sunt particulae, quas Budaeus, secutus Aristophanis Interpretem, [ad Nub. 232.] coniungit, et, ut unicam vocem pro *καὶ γὰρ* accipi docet, asserens, *οὐ* et *ἀλλὰ* abundare: nempe quia id, quod supprimitur in locutionibus, in quibus voces hae recipiuntur, non animadvertit. Cum enim *ἀλλὰ* adversativa sit, accidit, ut per ipsam contrarium quiddam, quam quod in praecedentibus habitum est, inferatur. Puta, si affirmativa positio praecesserit, *ἀλλὰ* negationem comitatur: sin negativa positio praecesserit, *ἀλλὰ* affirmationem infert, ut supra de ipso *ἀλλὰ* dictum est. Cum igitur in locutionibus, in quibus *οὐ γὰρ ἀλλὰ* recipitur, post *ἀλλὰ* verbum affirmatum sequatur, ut apud Aristoph. in Nebul. [v. 232. 33.]

οὐ γὰρ ἀλλά.

> οὐκ ἄν ποθ᾽ εὗρον, οὐ γὰρ ἀλλ᾽ ἡ γῆ βίᾳ
> ἕλκει πρὸς αὑτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος.

Et in Ranis [v. 58.]:

> μὴ σκῶπτέ μ᾽, ὠδέλφ᾽, οὐ γὰρ ἀλλ᾽ ἔχω κακῶς,

patet, negativum quiddam praecessisse, quod tamen non exprimitur, sed interdum ex superioribus repetendum est, ut in Ranis: p. 286.

> μὴ σκῶπτε μ᾽, ὠδέλφ᾽, οὐ γὰρ ἀλλ᾽ ἔχω κακῶς,

ubi repetendum est verbum *σκῶπτε*, in prima persona indicativi, *οὐ γὰρ σκώπτω*, deinde addendum, *ἀλλ᾽ ἔχω κακῶς*, i. e. ***non enim iocor, sed male affectus sum.*** Negatur itaque aliquid ex praecedentibus afferendo causam, quae per *γὰρ* indicatur. Nonnunquam id, quod subintelligitur, non ex praecedentibus, sed extrinsecus adiiciendum est, ut in Nebulis:

> εἰ δ᾽ ὢν χάμαι τ᾽ ἄνω κάτωθεν ἐσκόπουν,
> οὐκ ἄν ποθ᾽ εὗρον, οὐ γὰρ ἀλλ᾽ ἡ γῆ βίᾳ
> ἕλκει πρὸς αὑτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος.

Ubi post particulas *οὐ γὰρ* supplendum est aliquid, ut sit integra locutio: *οὐκ ἄν ποθ᾽ εὗρον, οὐ γὰρ ἐᾷ ἡ γῆ, ἀλλὰ βίᾳ ἕλκει* etc. Sic in Ranis [v. 190—92.]:

δοῦλον οὐκ ἄγω,
εἰ μὴ νεναυμάχηκε τὴν περὶ τῶν κρεῶν.
Ξανθ. μὰ τὸν Δί', οὐ γὰρ ἀλλ' ἔτυχον ὀφθαλμιῶν.

Ubi verbum subintelligitur, puta παρῆν vel παρεγενόμην, ἀλλ' ἔτυχον ὀφθαλμιῶν, *non enim licuit mihi per oculorum morbum pugnae illi interesse.* Sic apud Platonem legitur in Euthydemo [p. 422. ed. Bekk. p. 286. ed. H. Steph.], licet interruptum interpositione τοι particulae: πῶς, ὦ Διονυσόδωρε, λέγεις; οὐ γάρ τοι ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν λόγον πολλῶν δὴ καὶ πολλάκις ἀκηκοὼς ἀεὶ θαυμάζω. Subauditur enim hic quoque verbum συνίημι, vel tale quidpiam extrinsecus, ut sit integra locutio: πῶς λέγεις; οὐ γάρ τοι συνίημι, ἀλλὰ τοῦτόν γε τὸν λόγον et reliqua. In exemplo etiam, quod affert Interpres Aristophanis in Nebulis [ad v. 232. ed. Callimachi fragm. num. XCII. ap. Bentleium],

p. 287. ἀκούσαθ' Ἱππώνακτος, οὐ γὰρ ἀλλ' ἥκω,

subauditur verbum ἀποδημῶ, vel tale quid, ut sit, ἀκούσαθ' Ἱππώνακτος οὐ γὰρ ἀποδημῶ, ἀλλ' ἥκω. Inducitur enim *Hipponax, ipse asserens, se adesse, et verba facturum esse.* In Ranis item Aristophanis, iterum eadem locutio invenitur. Ubi inducitur servus quidam, qui dicat ad herum [v. 498.]:

φέρε δὴ ταχέως αὔτ', οὐ γὰρ ἀλλὰ πειστέον.

Ubi verbum vel adverbium θετικὸν subauditur, ut sit integra locutio: φέρε δὴ ταχέως τὰ σκεύη, οὐ γὰρ ἀπειθητέον, ἀλλὰ πειστέον, i. e. *non enim recusandum est, sed parendum.* Sic apud eundem in Equitibus [v. 1200 sqq.], Κλέων et Ἀλλαντοπώλης contendunt, *cuinam ipsorum populus Atheniensis* (qui in ea fabula inducitur) *leporinas carnes acceptas referre debeat.* Et Κλέων quidem *donum sibi arrogans* dicit:

ἐγὼ δ' ἐκινδύνευσ'.

Alter autem,

ἐγὼ δ' ὤπτησά γε.

Post quae Populus ad Cleonem:

ἄπιθ', οὐ γὰρ ἀλλὰ τοῦ παραθέντος ἡ χάρις,

abi hinc, non enim ei, qui paravit, sed ei, qui mihi apposuit, gratia referenda est. Quam suppletionem qui non animadvertunt, οὐ γὰρ ἀλλὰ, pro καὶ γὰρ accipi aiunt. Neque vero, quia in huiusmodi locutionibus quadrat sensus καὶ γὰρ, idcirco οὐ γὰρ ἀλλὰ idem et καὶ γὰρ esse dicendum est.

Οὐδ' εἰ.

Οὐδ' εἰ, pro *οὐδὲ*, usurpavit Aristoph. in Vespis [v. 352.]: οὐδ' εἰ.

πάντα πέφρακται, κοὐκ ἔστιν ὀπῆς οὐδ' εἰ σέρφῳ διαδῦναι

pro *οὐδὲ σέρφῳ διαδῦναι*. Isocrat. in Panegyr. [§. 139. ed. Bekk. p. 69. ed. H. Steph.] *οὐδ' εἰ* post negationem, pro *καὶ εἰ*, vel *εἰ καὶ* usus est: *οὐ μὴν οὐδ' εἰ συναγορεύουσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις οὐδ' ὡς ὀρθῶς περὶ τῆς ἐκείνου δυνάμεως γιγνώσκουσι*. Ubi *οὐδὲ εἰ*, pro *καὶ εἰ*, dictum est, propter praecedentem negationem in *οὐ μὴν*, quam altera quoque subsequitur in consequente *οὐδ' ὡς ὀρθῶς*, Atticorum more, apud quos saepe repetita negatio nihil melius efficit. At si affirmativa praecessisset, puta *καὶ μὴν*, utique *καὶ εἰ* locum habuisset hoc modo: *καὶ μὴν καὶ εἰ τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις συναγορεύουσιν*, etc. p. 288. οὐδ' εἰ, pro καὶ εἰ.

Οὐδὲν et οὐδέν τι μᾶλλον.

Οὐδὲν pro simplici negatione *οὐ* usurpari docet Budaeus [l. l. p. 493.] exemplo Gregorii: *διὸ καὶ πᾶσαν τὴν κάτω γνῶσιν οὐδὲν ὑπὲρ τὰ ἔσοπτρα τίθεται*. Ciceronemque similiter *nihil* pro *non* usum esse in illis verbis: *Demosthenes nihil Lysiae cedit*. Mihi nonnihil differre videtur, utrum *οὐδὲν ὑπὲρ τὰ ἔσοπτρα τίθεται* dicas, an *οὐχ ὑπὲρ τὰ ἔσοπτρα τίθεται*. Quod si affirmative loquamur, clarius perspicietur. Nam si *ὁ Δημοσθένης διαφέρει τοῦ Λυσίου* dixeris, simpliciter *Demosthenem a Lysia differre* affirmas: si vero, *ὁ Δημοσθένης διαφέρει τι τοῦ Λυσίου*, *secundum quid*, i. e. *in quibusdam differre*. Eam autem proportionem habet *τι* ad *οὐδὲν*, quam affirmatio ad negationem. οὐδέν. p. 289.

Οὐδέν τι μᾶλλον etiam pro *οὐδαμῶς* accipi docet idem Budaeus, apud Platonem: *οὐδέν τι μᾶλλον καλεῖς αὐτὴν ἰατρικήν*. Ubi tamen pro *οὐδὲν μᾶλλον*, interposito *τι* nomine, i. e. *nihilo magis* accipitur; quemadmodum etiam apud Xenophontem: *οὐδέν τι μᾶλλον ἢ καὶ γεωργοὺς ἐκ παιδίων ὠνούμενον κατασκευάζειν*. οὐδέν τι μᾶλλον pro οὐδαμῶς.

Οὐδὲ γὰρ οὐδέ.

Οὐδὲ γὰρ οὐδέ, *congeminatam negationem* habet, ad negativae qualitatem augendam, Atticorum more, ut Iliad. ζ. [v. 130.] οὐδὲ γὰρ οὐδέ.

οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος
δὴν ἦν,

et Iliad. β. [v. 22.]

p. 290. οὐδὲ γάρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν.

Quarum negativarum formam verbo tribui tertiae personae, docet Eustathius hoc modo: οὐδὲ γὰρ ὑπεξέφυγεν οὐδὲ αὐτός. Alibi Homerus, ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ dixit pro οὐδὲ γὰρ οὐδέ. Iliad. μ. [v. 212.]

ἐπεὶ οὐδὲ μὲν οὐδὲ ἔοικε,
δῆμον ἐόντα παρὲξ ἀγορευέμεν.

Quarum vocum τὸ, μὲν pene otiosum est, sed τὸ, ἐπεὶ, loco γὰρ, positum est, ac si diceretur, οὐ δὲ μὲν γάρ.

Οὐδὲ μήν.

οὐδὲ μήν. Οὐδὲ μὴν idem, quod ἀλλ' οὐδὲ significat, i. e. *neque vero, nec tamen.* Unde patet, particulam μὴν pro ἀλλὰ hic accipi, quo in iteratis interrogationibus et obiectionibus utimur, ut de ἀλλὰ dictum est. Quod autem sentit Budaeus, οὐδὲ μὴν, et οὔτε μὴν idem significare, utrum-
p. 291. que autem pro οὐ μέντοι accipi: neque usu, neque ratione probari potest. Primum, quod οὔτε non omnino eundem usum praestat, quem οὐδὲ, ut de ipso dictum est: deinde, quod οὐ μέντοι adversativum est, longeque differt ab utroque.

Οὐ δῆτα.

οὐ δῆτα. Οὐ δῆτα, *negationem* cum *asseveratione* continet: quemadmodum δῆτα per se *affirmationis intensionem* significat, ut de ipso dictum est. Quare non, ut formalis nota describendum est τὸ, οὐ δῆτα, quod fit ex duabus vocibus appositis. Sic enim essent etiam μὴ δῆτα, ac τί δῆτα, formales notae dicendae. Illas autem formales esse notas, dictum est saepe, in quibus constituentium vocum aut una, aut omnes suam amittunt significationem, et in aliam transeunt. Sed in propositis vocibus, constituentium partium quaelibet, suam retinet significationem, singulaeque seorsim vim suam prae se ferunt, nec in unam significationem concurrunt. Puta, in οὐ δῆτα, negatio οὐ, totam vim secum habet: δῆτα, quasi subministrat, ut apud Aristophanem in Pluto [v. 373. 374.], interrogatus quidam,

ἀλλ' οὐδεμὴν ἀπεστέρηκάς γ' οὐδένα;

respondet, οὐ δῆτ' ἔγωγ'. pro, οὐκ ἔγωγε, i. e. *minime*

ego quidem: quod satisfaceret responsioni. Sic in illo Demosthenis [*de corona* §. 324. ed. Bekk. p. 332. ed. Reisk.]: *μὴ δῆτ᾽, ὦ πάντες θεοί,* satis esset, quod ad sensum attinet, si *μή, ὦ πάντες θεοί,* dixisset. Similiter apud Aristoph. Pluto [v. 480.]: p. 292.

τί δῆτά σοι τίμημ᾽ ἐπιγράψω,

si *τί σοι τίμημα ἐπιγράψω* dixisset, eundem sensum praestitisset.

Οὐκοῦν et οὔκουν.

Οὐκοῦν circumflexum, pro simplici *οὖν* accipitur tam *collective*, ut *τοίνυν* et *ἄρα*, quam *continuative* pro *igitur*, et *itaque:* nec quidquam negat, licet connexam habeat negationem. Cuius rei signum est, quod in negationis illationibus *τῷ, οὐκοῦν,* negativa particula *οὐ* subiungitur, ut apud Demosthenem *περὶ τοῦ στεφάνου* [§. 24. ed. Bekk. p. 233. ed. Reisk.], *οὐκοῦν οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν οὐδ᾽ αἴτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων* et reliqua. Ubi *οὔκουν, παροξυτόνως,* sola per se, pro *οὐκοῦν οὐ* deservire potuisset. Non solum autem *ratiocinationum illationibus*, sed *simplicibus* etiam *positionibus*, quae ex concessis quibusdam sequuntur, vel etiam sumuntur, servit vox *οὐκ οὖν*, pro *igitur* et *itaque*. Demosthen. pro Megalopolitis [§. 3. 4. ed. Bekk. p. 202. ed. Reisk.]: *ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ἄρξομαι διδάσκειν; οὐκοῦν οὐδ᾽ ἂν εἷς ἀντείποι, ὡς οὐ συμφέρει τῇ πόλει* et reliqua. οὐκοῦν, οὔκουν.

Videtur etiam poni loco *καὶ μήν*, i. e. *atqui* vel *attamen* et *tamen*, ut saepe apud Aristophanem in Pluto [v. 255. 57.]: ubi cum servus ad Chorum dicat:

ἴτ᾽, ἐγκονεῖτε, σπεύδεθ᾽, p. 293.

respondet Chorus:

οὐκοῦν ὁρᾷς ὁρμωμένους ἡμᾶς πάλαι προθύμως,

et paulo infra [v. 259—61.], cum dicat Chorus:

σὺ δ᾽ ἀξιοῖς ἴσως με θεῖν, πρὶν ταῦτα καὶ φράσαι μοι,
ὅτου χάριν γ᾽ ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκεν ἡμᾶς,

respondet servus:

οὐκοῦν πάλαι δήπου λέγω, σὺ δ᾽ αὐτὸς οὐκ ἀκούεις.

Quibus in locis, et similibus, *οὔκουν*, cum *accentu in penultima, interrogative* prolatum, legi debere suspicari possumus. Negativa autem interrogatio in affirmativam enun-

ciationem resolvitur. Neque enim, quia in praedictis locis quadrare posset vox et sensus καὶ μὴν aggregati, idcirco τὸ, οὐκοῦν idem, quod καὶ μὴν significare dicendum est. Cuiusmodi transsumtione modice utendum esse in significatione vocabulorum investiganda, alibi quoque dictum est.

οὔκουν. Porro, οὔκουν, penacutum, ***connexam negationem*** exercet tam in illationibus, quam in simplicibus enunciationibus, qualis est apud Aristoph. in Pluto [340—42.]:

> ἔστιν δέ μοι τοῦτ' αὐτὸ θαυμάσιον, ὅπως,
> χρηστόν τι πράττων, τοὺς φίλους μεταπέμπεται,
> οὔκουν ἐπιχώριόν τι πρᾶγμ' ἐργάζεται.

In illatione autem, ut apud Demosthenem, additur etiam negatio οὐδὲ post vocem οὔκουν, si secundo loco positum aliquid negare opus sit: ut apud Demosth. [*de fals. leg.* §. 93. ed. Bekk. p. 370. ed. Reisk.] οὔκουν οὐδ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην οὐδὲν αὐτῷ λεκτέον, ubi οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ ποιήσασθαι εἰρήνην dixit, cum prius de quibusdam aliis non esse dicendum dixisset. Quod non est geminare, seu repetere negationem, ut sentit Budaeus, sed novam negationem afferre, ad praedictum respectum significandum. Sic ad expressionem argumenti a

p. 294. fortiori, subditur οὐδὲ negatio post οὔκουν, apud Platonem [de re publ. lib. X. p. 475. ed. Bekk. p. 599. ed. H. Steph.]: οὔκουν λέγεταί γε οὐδ' ὑπ' αὐτῶν Ὁμηριδῶν. In quibus talis ratiocinatio innuitur, ***ut, si nec ab ipsis Homeri sectatoribus hoc dicitur, sequatur, nec ab aliis quibusdam dici.***

οὐκοῦν, interrogativum. Οὔκουν etiam ***interrogative*** dicitur, ut οὐκ apud Aristophanem in Pluto [v. 102. 03.]:

> οὐκ ἠγόρευον, ὅτι παρέξειν πράγματα
> ἐμέλλετόν μοι;

Quae negatio in affirmativam enunciationem resolvitur. Et apud Lucian. [Timonis §. 46.] οὐκ ἐγὼ ἔλεγον ὡς οὐκ ἀμελήσουσι Τίμωνος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς οἱ θεοί; Sic etiam οὔκουν, ut, si dicas, οὔκουν ἔλεγον ἐγώ σοι πάλαι; Sophocl. in Antig. [v. 244. 45.] cum ***vehementia*** interrogationem sociavit, inducens ***Creontem, ad quendam nuncium protrahentem:***

> οὔκουν ἐρεῖς ποτ', εἶτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει;

quibus commotus ille respondet:

> καὶ δὴ λέγω σοι.

p. 295. In ***responsionibus*** etiam pro simplici negatione ponitur τὸ

οὔκουν apud Platonem, ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι; — οὔκουν ἔγωγε ἔφη, *haud equidem*, vel, *ego vero nequaquam*.

Οὐ μέν.

Οὐ μὲν, pro *οὐ γὰρ*, videtur accipi apud Homerum Odyss. ρ'. [v. 415.] οὐ μέν.

> δὸς φίλος, οὐ μέν μοι δοκέεις ὁ κάκιστος Ἀχαιῶν
> ἔμμεναι, ἀλλ' ὥριστος.

Alibi dixit οὐ μὲν γάρ. Iliad. έ. [v. 401.] οὐ μὲν γάρ.

> τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων
> ἠκέσατ', οὐ μὲν γάρ τι καταθνητός γ' ἐτέτυκτο.

Additur etiam huic voci δὴ particula, *affirmativam* vim habens: Xenoph. ἄλλος δ' αὖ ἐπήρετο αὐτὸν, ἦ καὶ τῶν πόνων πλέον ἔχειν μαστεύεις: μὰ Δί', ἔφη, οὐ μὲν δή. Quod Ciceronem dicere *minime vero* docet Budaeus [p. 480.]. In quo Homerus, οὐ μένθην dicere solet, ut Iliad. θ'. [v. 447 sq.] οὐ μέν δή. οὐ μένθην.

> τίφθ' οὕτω τετίησθον Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη;
> οὐ μένθην κάμετόν γε μάχῃ ἐνὶ κυδιανείρῃ.

Et Odyss. έ. [v. 209 sq.]

> ἱμειρόμενός περ ἰδέσθαι
> σὴν ἄλοχον, τῆς αἰὲν ἐέλδεαι ἤματα πάντα,
> οὐ μένθην κείνης γε χερείων εὔχομαι εἶναι,

i. e. οὐ μὲν δὴ, ut Eustathius interpretatur.

Οὐ μέν τοι ἀλλά.

Οὐ μέν τοι ἀλλὰ, formalis nota est, et idem, quod οὐ μὴν ἀλλὰ significat. Nam et μέν τοι, *adversativum*, idem valet, quod μὴν, itidem *adversativum*. Plato [Phaedon. p. 12. ed. Bekk. p. 62. ed. H. Steph.]: καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτως γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέν τοι ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον, i. e. *veruntamen habet aliquid rationis*. οὐ μέν τοι ἀλλά. p. 296.

Οὐ μέν τοι autem per se *non tamen*, et *nec vero* significat, semperque negativum sensum habet. Secus οὐ μέν τοι ἀλλὰ, sicut οὐ μὴν ἀλλὰ, non semper *negativum* est, sed interdum *affirmative* adversatur, et pro ὅμως vel ἀλλ' ὅμως accipitur, ut dictum est de οὐ μὴν ἀλλά.

Οὐ μή.

Οὐ μὴ negatio est *cum prohibitione*, ex οὐ et μή. οὐ μή.

Quarum particularum appositione prohibitionis intensio et vis indicatur. Aristoph. in Nebul. [v. 296.]

οὐ μὴ σκώψῃς, μηδὲ ποιήσῃς, ἅπερ οἱ τρυγοδαίμονες οὗτοι.

Et in Ranis [v. 462.]:

οὐ μὴ διατρίψῃς ἀλλὰ γεῦσαι τῆς θύρας,

et infra [v. 524.]:

οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων, ὦ Ξανθία.

In quibus omnibus exemplis, cum *μὴ* prohibendi sit, ***Sub-***
p. 297. ***iunctivo*** iungitur, negatioque *οὔ*, accentum ***acutum*** habet, quippe quae a particula *μὴ* divisim legitur, ut dictum est Cap. XIV. ubi de *μὴ* particula agitur. Cum vero *κατὰ συνέπειαν* proferuntur, *τὸ μὴ* ***negationi cedit, negativamque vim*** habet, qualem in obliquis enunciationibus, ut in exemplis, quae affert Budaeus tum ex Luciano: *θάῤῥει, οὐδὲν οὐ μὴ γένηται ἄδικον δικαιοσύνης ταύτης συμπαρούσης*, i. e. ***bono animo esto, haud enim quidquam iniustum fieri potest, praesente iustitia:*** tum ex Platone in Phaedro: *ὅτι ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν, οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς οὗ ἐπιθυμοῦμεν*, i. e. ***nunquam id, quod cupimus, assequemur.*** Item ex Gregor. *θεὸν ὅ τί ποτ᾽ ἐστὶ τὴν φύσιν, οὔτε τις εὗρεν ἀνθρώπων, οὔτε μὴ εὕρῃ*, i. e. ***nec posthac invenerit.*** In quibus omnibus exemplis videntur voces *οὐ μὴ ἐλλειπτικῶς* dici, subaudiendumque esse nomen *δέος*, cui tribuitur negatio.

Porro autem particula *μὴ* ad subiunctivum verbum refertur, ut fit apud Lucianum: *οὐ δέος, μὴ γένηταί τι ἄδικον, δικαιοσύνης παρούσης*. Et apud Platonem: *οὐ δέος, μή ποτε κτησώμεθα.* Et apud Gregor. *οὔτε δέος, μὴ εὕρῃ.* Sic quod legitur apud Aeschinem [c. Ctesiphont. §. 177. ed. Bekk. p. 79. ed. H. Steph.]: *τοὺς μὲν γὰρ πονηροὺς οὐ μή ποτε βελτίους ποιήσετε*, verbum *ποιήσετε* in Subiunctivo legendum puto, ut eodem modo redu-
p. 298. catur locutio: *οὐ δέος, μήποτε ποιήσητε βελτίους τοὺς πονηρούς.* Apud Synesium autem *οὐ γὰρ μήποτε κατισχύσειε τοῦ πεφυκότος, οὐδ᾽ οὐ μὴ σβέσειε τὸν σπινθῆρα τοῦ θείου φωτὸς*, sive *ἀπευκτικῶς*, sive *δυνητικῶς* accipiatur *τὸ μήποτε*, merito ***optandi*** vocibus tribuitur. Quod autem dixit: *οὐδ᾽ οὐ μὴ σβέσειε*, repetitionem habet *τοῦ, οὐ μή*. Nam *οὐδὲ σβέσειε* dixisse satis esset.

Οὐ μήν.

οὐ μήν. *Οὐ μὴν* idem, quod *οὐ μέν τοι* significat. Nam et *μὴν* idem, quod *μέν τοι*, valet, semperque ***negative***

adversatur. Demosth. [in Midiam §. 102. ed. Bekk. p. 547. ed. Reisk.] οὐ μὴν ἐνταῦθ' ἕστηκε τὸ πρᾶγμα, *nec vero hic res constitit.* Idem, οὐ μὴν κωλύει γε οὐδὲν, *tametsi nihil prohibet.* Differt ab οὐ μὴν ἀλλὰ, quod illud formale signum est, et modo negative, modo affirmative adversatur, hoc semper negat, et ad diversa refertur, quo fit, ut formale signum non sit. Eodem modo differt: οὖ μέν τοι ἀλλὰ, ab οὐ μέν τοι, a quo trahit originem.

Οὐ γὰρ ὅπως.

Οὐ γὰρ ὅπως etiam ut aggregatum quoddam describit Budaeus, afferens exemplum ex Demosthene [in Mid. §. 11. ed. Bekk. p. 518. ed. Reisk.]: οὐ γὰρ ὅπως μὴ τὸ σῶμα ὑβρίζεσθαί τινος ἐν ταύταις ἡμέραις ᾤεσθε χρῆναι, ἀλλὰ καὶ etc. i. e. *non enim tantummodo corpus alicuius his diebus iniuria affici indignum existimabatis, sed et* etc. Ubi οὐ γὰρ ὅπως, pro οὐχ ὅπως γὰρ dictum est. Et quamvis οὐχ ὅπως nota formalis sit, ut in qua constituentium particularum nulla per se id, quod totum aggregatum significet; tamen οὐ γὰρ ὅπως non dicimus aggregatum esse, non magis quam οὐ γὰρ ὅπως μὴ, in quibus τὸ γὰρ ad aliud refertur, potestque tam adesse, quam abesse: μὴ vero verbo sequenti tribuitur. οὐ γὰρ ὅπως. p. 299.

CAPUT XXI.

De particulis οὕτως, οὐ μὴν οὐδέ, et harum similibus.

Οὕτως, adverbium notae significationis, respondet τῷ, ὡς, et ὥσπερ, παραβολικῷ, et plerumque καὶ coniunctionem sibi subiungit. Quae tamen coniunctio saepe per se, praedicti adverbii officium praestat. Quod nisi quis animadvertat, consequens sermonis in unum rediget cum antecedente, et putabit deesse consequens, ut apud Xenophontem ἀπομνημ. [ά. lib. II. c. 2. §. 2.] ἤδη δέ ποτε ἐσκέψω, εἰ ἄρα ὥσπερ τὸ ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἄδικον εἶναι δοκεῖ, τοὺς δὲ πολεμίους δίκαιον εἶναι καὶ τὸ ἀχαριστεῖν etc. ubi subintelligitur οὕτω, coniunctioni καὶ praeponendum, ut sit integra locutio: οὕτω καὶ τὸ ἀχαριστεῖν et reliqua. In quibus continetur consequens, seu posterior pars τῆς παραβολῆς. Antecedit οὕτως. p. 300.

etiam adverbium hoc τὸ, ὥστε, ἀποτελεστικόν. Dicimus enim οὕτω πολλοὶ ὥστε, qui tamen ordo particularum nonnunquam pervertitur, ut apud Aristoph. in Avibus [cf. v. 729—36.]: δώσομεν ὑμῖν πλουθυγιείαν, εὐδαιμονίαν, ὥστε παρέσται κοπιᾶν ὑμῖν ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν, οὕτω πλουτήσετε πάντες. Quod ἐπιφωνηματικῶς dictum est, et ad constructionis ordinem redigetur hoc modo: οὕτω πλουτήσετε πάντες, ὥστε παρέσται etc. Quanquam apud auctores semper ἐν τοῖς ἐπιφωνήμασι, *antecedens* quidem cum οὕτως *adverbio postponitur: consequens* vero *praeponitur plerumque sine* ὥστε *particula*. Cuius exempla passim apud Scriptores occurrunt. Isocrat. in Paneg. [§. 157. ed. Bekk. p. 73. ed. H. Steph.] τοῖς δ' Ἠπειρώταις, οὐδ' ὅταν εὖ πάσχωσι, χάριν ἴσασιν, οὕτως ἀείμνηστον πρὸς αὐτοὺς τὴν ὀργὴν ἔχουσιν. Quod ad constructionis ordinem sic redigendum est: οὕτως ἀείμνηστον πρὸς τοὺς Ἠπειρώτας τὴν ὀργὴν ἔχουσιν, ὥστε οὐδ' ὅταν εὖ πάσχωσι, χάριν ἴσασι. Sic alibi in eadem oratione [§. 87. ed. Bekk. p. 58. ed. H. Steph.]: σημεῖον δὲ τοῦ τάχους καὶ τῆς ἁμίλλης· τοὺς μὲν γὰρ ἡμετέρους προγόνους φασὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας πυθέσθαι τὴν ἀπόβασιν τὴν τῶν βαρβάρων etc. τοὺς δὲ ἐν τρισὶν ἡμέραις καὶ τοσαύταις νυξὶ διακόσια καὶ χίλια στάδια διελθεῖν etc. οὕτω σφόδρα ἠπείχθησαν. Quod etiam sic redigetur: οὕτω σφόδρα ἠπείχθησαν, ὥστε τοὺς μὲν ἡμετέρους προγόνους. In quibus omnibus et similibus, cum ὥστε *supprimatur*, constructionisque ordo pervertatur, non mirum est, si οὕτως, ἀποστατικῶς a praecedentibus divulsum esse videtur. In Aristoph. Pluto [v. 1014—16.] etiam *praepostere* accipitur sine ὥστε, cum dicit:

p. 301. ὅτι προσέβλεψέ μέ τις,
ἐτυπτόμην διὰ τοῦθ' ὅλην τὴν ἡμέραν
οὕτω σφόδρα ζηλότυπος ὁ νεανίσκος ἦν.

Cuius locutionis ordo est: οὕτω σφόδρα ζηλότυπος ὁ νεανίσκος ἦν, ὥστε etc.

Significat etiam *consecutionem* quandam: εἰ δέ τῳ μὴ ἀρέσκῃ ταῦτα, παραβάλλων τὸ ἕτερον ἦθος πρὸς ταῦτα, οὕτω κρινέτω. Quod εἶθ' οὕτω plenius dicitur. Isocr. in Panegyr. [§. 177. ed. Bekk. p. 78. ed. H. Steph.] ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴτ' ἐδόκει τὴν ἑαυτῶν ἔχειν ἑκάστους, εἴτε καὶ τῶν δοριαλώτων ἐπάρχειν, ἕν τι τούτων ὁρισαμένους, οὕτω συγγράφεσθαι περὶ αὐτῶν, *deinceps, mox, ceterum*. Adhibetur etiam in hoc sensu,

ubi aliquid *constitutum ac decretum* fuerit. Aristoph. in Avib. [v. 656.]

οὕτω μὲν εἰσίωμεν,

i. e. *ceterum eamus intro*, vel *ἐπὶ τούτοις*, *hac conditione introeamus*. Sic infra in eadem fabula [v. 1503.], ubi inducitur Prometheus velato capite, *cui indignatur quidam, quod ipsi se non proderet amplius, et negat*, se responsurum, nisi se detegat; respondet Prometheus:

οὕτω μὲν ἐκκαλύψομαι,

ita demum me ostendam.

Οὐ μὴν οὐδέ.

p. 302.

Οὐ μὴν οὐδὲ, ex *οὐ μὴν*, et *οὐδὲ* partibus constat, in quarum priore, *μὴν* particula, non semper *adversativa* est, sed interdum *transitiva*. Et, quae illam praecedit, negatio, praecedentia respicit; repetit enim praecedentem negationem. Posterioris autem partis negatio subsequenti verbo tribuitur, et negativam propositionem constituit, ut apud Xenoph. I. *ἀπομν.* [c. 2. §. 5.] ubi cum de Socrate dixisset, *ἀλλ' οὐ μὴν θρυπτικός γε, οὐδὲ ἀλαζονικὸς ἦν*, et quaedam alia: mox subiecit: *οὐ μὴν οὐδ' ἐρασιχρηματους γε τοὺς συνόντας ἐποίει.* Porro, *οὐ μὴν οὐδὲ*, et *οὐ μὴν οὔτε*, et *οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ*, quasi formales notas describit Budaeus, idemque ipsas, quod *οὐδὲ μὴν* et *οὔτε μὴν*, h. e. *οὐ μέν τοι* significare docet, afferensque Galeni verba illa: *ἐσθίειν δὲ τοὺς μὲν ἐπὶ τοῖς κόποις πυρέξαντας, ἐνδέχεται πολλάκις, οὐ μὴν οὔτε τοὺς στεγνωθέντας, οὔτε τοὺς ἐπὶ βουβῶσι πυρέξαντας.* Ibi addit, *μὴν* etiam *adversativum* est in hoc loco, ut in *ὅμως μήν*. In quibus illud animadvertendum est, praedictas voces non esse formales notas, cum partes constituentes ad diversa referantur: ut in praedicto Galeni loco *τὸ, οὐ μὴν*, adversative negat, *ἐνδέχεται ἐσθίειν τοὺς στεγνωθέντας καὶ τοὺς ἐπὶ βουβῶσι πυρέξαντας*, quod repetita negatione alios ab aliis distinguit: ut sit ordo praedictorum verborum: *οὐ μὴν ἐνδέχεται ἐσθίειν, οὔτε τοὺς στεγνωθέντας, οὔτε τοὺς ἐπὶ βουβῶσι πυρέξαντας.* Et sic *μὴν* in sua significatione remanebit. Utrumque autem *οὔτε* ad subsequentes orationis partes referetur. Pari modo in *οὐ μὴν οὐδὲ*, et in *οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ*, partes ad diversa referuntur in constructionis distributione. Quid autem p. 303. *οὔτε* differat ab *οὐδὲ*, vide in dictione *οὐδέ*. Putaret etiam aliquis, *οὐ μὴν οὐδ' εἰ* formale signum esse, cum

οὐ μήν οὐδέ.

tamen non sit, ut cuius partes ad diversa referuntur. Nam οὐ μὴν, *negative adversatur*, οὐδ' εἰ autem, loco καὶ εἰ, vel καί περ ponitur, cum repetitione negationis, quae est in οὐ μήν.

οὐ μὴν ἀλλά.

Οὐ μὴν ἀλλά.

Οὐ μὴν ἀλλὰ, tres sunt particulae, de quibus, ut de unica voce, Budaeus docet, *quod, quamvis negationis speciem prae se ferat, tamen affirmationis vim habet:* et exemplis quibusdam has voces *enimvero* et *at vero* significare ait. In quibus et similibus omnibus, si οὐ μὴν ad praecedentia referatur, clare apparebit, non unicum sensum harum vocum esse, sed οὐ μὴν ad praecedentia referri, ἀλλὰ diversum aliud quiddam ponere, loco eius, quod per οὐ μὴν removetur. Quam significationem οὐ μὴν, pro *non tamen*, cum Budaeus etiam intelligat, tamen in οὐ μὴν ἀλλὰ non agnoscit. Harum itaque trium vocum μὴν adversativa in distributione constructionis in καί τοι, vel καίπερ conversa, antecedens locutionis efficit, quod plerumque subticetur; et idcirco οὐ μὴν ἀλλὰ praecedere videtur in locutionibus, reliquae duae consequens sibi dividunt, quarum ἀλλὰ ponit aliquid, diversum ab eo, quod per οὐ particulam negatur. Isocr. in Panegyr. [§. 172. 73. ed. Bekk. p. 76. ed. H. Steph.] νῦν δὲ οἱ μὲν ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν, ἡμῖν δὲ τοῖς τῶν πολιτικῶν ἐξεστηκόσι περὶ τηλικούτων πραγμάτων συμβουλεύειν καταλελοίπασιν οὐ μὴν ἀλλ' ὅσῳ
p. 304. μικροψυχότεροι τυγχάνουσιν ὄντες οἱ προεστῶτες ἡμῶν, τοσοῦτον [τοσούτῳ Bekk.] τοὺς ἄλλους ἐῤῥωμενεστέρως δεῖ σκοπεῖν, ὅπως ἀπαλλαγησώμεθα τῆς παρούσης ἔχθρας. Quarum locutionum eius, quae prior est, sensus est huiusmodi: *praecipuos in rebuspublicis Graeciae parvi momenti negotiis operam dare; maxima quaeque aliis curanda relinquere.* Post quae subiicit: *quod, tametsi res ita se habeat, non ideo reliquos negligere oportere, sed curare, ut Graeciae civitates inter sese concilientur.* Itaque μὴν particula praedictae locutionis antecedens innuit, *quod tametsi res ita se habeat:* ac si dixisset, καίπερ οὖν τούτων οὕτως ἐχόντων. Negatio deinceps illam consequentis partem innuit, *non idcirco reliquos negligere oportere,* ac si dixisset, οὐ δεῖ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς ἀμελεῖν. Reliqua consequentis pars, in qua ponitur diversum quiddam, per ἀλλὰ coniunctionem profertur, quae est: ἀλλὰ σκοπεῖν, ὅπως ἀπαλλαγησώμεθα τῆς παρούσης ἔχθρας, i. e. *sed id curare, ut praesentibus inimicitiis*

liberemur. Quamvis autem hanc originem habeat, et ad hanc etymologiam partes eius reduci possint in constructionis distributione: tamen saepe pro *affirmativa adversatione* simul praedictae voces pro *veruntamen* et *attamen* accipiuntur. Cuius significationis innumerabilia exempla occurrunt apud auctores. Invenitur etiam interruptum nonnunquam, ut apud Platonem: *οὐ μὴν αὐτός γε ἀλλὰ καὶ πρότερον ἀκηκοέναι*, pro *οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρότερον αὐτός γε ἀκηκοέναι.* Interrumpitur etiam *δὲ* particula interiectione, *οὐ μὴν δὲ ἀλλά.*

Ο ὐ δ έ.

Οὐδὲ vox *negandi*, eo ab *οὔτε* differt, quod hoc *simplici negationi subditur*, ut *οὐ τοῦτο, οὐδὲ τοῦτο.* Si autem *ουτε* praecesserit, alterum *οὔτε* sequi necesse est. Galen. *οὔτε τοὺς στεγνωθέντας, οὔτε τοὺς πυρέξαντας.* Nam cum *οὐδὲ* idem valeat, quod *καὶ οὐ*, sequitur, ut *δὲ* pro *καὶ* accipiatur. Quod cum per se stare possit, etiam si alterum *καὶ* non praecedat vel subsequatur, efficitur, ut *δὲ* quoque per se negationi iungatur, quae simplici negationi respondeat; *οὔτε* vero, propter *τε* particulam, quam semper alterum *τε* subsequitur, ipsum quoque per se stare non potest, sed alterum *οὔτε* semper requirit, ut dictum est. οὐδέ. p. 305.

Ο ὐ μ ή ν π ω.

Οὐ μὴν πω etiam quasi formalem notam et aggregatum quoddam describit Budaeus, et *nondum* significare docet, supprimens *μὴν* particulae vim *adversativam*, qua fit, ut *οὐ μὴν πω* vox, *nondum tamen*, vel *attamen nondum* significet, ut apud Demosthenem: *οὐ μήν πω τοῦτο βούλεσθαι λέγειν.* Cum itaque partes vocis huius ad diversa referantur aggregatum ullum ex ipsis fieri non potest, non magis quam ex *οὐ μήν ποτε*, et *οὐ μὴν πώποτε* vocibus, et si quae aliae simili modo coacervantur. Quare singulis sua vis tribuenda est, ut de singulis suo loco dictum est. Nec vero, quia sub uno accentu proferuntur voces *οὐ μήν πω*, pro uno quodam habenda sunt. Sic enim quamlibet encliticam vocem, non ut partem orationis, sed ut partem et syllabam eius, cuius accentu regitur, existimare oporteret. οὐ μὴν πω. p. 306.

Ο ὖ ν.

Οὖν particula, quatenus *illativa* est, et idem quod *οὐκοῦν* significat, non solum explicitarum ratiocinationum οὖν.

conclusionibus accommodatur, et ἄρα, i. e. *ergo* significat, sed simplicibus quoque positionibus deservit, quae tamen ex quovis modo concessis consequuntur vel sumuntur: et *assumtivam* vim habet, ut τοίνυν, ex quo postea aliud colligitur seu infertur. Quatenus vero *transitivum* est, eundem usum praestat, quem μὲν οὖν, ut de illo dictum est, et significat *igitur*, *itaque*. Saepe etiam abundat apud Homerum et Herodotum, atque alios auctores, tum per se, tum etiam quibusdam aliis sociatum. Hom. Il. β. [v. 350.]

φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα.

Plato: τριχῇ διαστησώμεθα, ὥσπερ οὖν καὶ ἔχει. Sic ὡς οὖν, pro simplici ὡς, apud Pausaniam: ἀφικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων ὡς οὖν τὰ γράμματα ἀπεδόθη, συνήγαγε τοὺς ἐν τέλει, ubi *demum* vel *tandem* significare potest, nam et haec quoque significat. Quae significatio saepius in δ' οὖν voce reperitur, ut de ipsa dictum est. Apud Ionas ὦν pro οὖν dicitur.

Ο ὔ τ ι.

οὔτι. Οὔτι, et μήτι, duae voces sunt, in quibus neutrum nomen τι, particulis οὐ et μὴ subiungitur, eisque in ma-
p. 307. sculino et feminino genere respondent voces μήτις et οὔτις. Ut igitur οὔτις idem valet, quod οὐδεὶς, ut apud Hom. Il. ἀ. [v. 88.]

οὔτις ἐμεῦ ζῶντος — — σοὶ χεῖρας ἐποίσει,

et alibi: sic οὔτι idem erit, quod οὐδέν, ut Iliad. δ. τὸν δ' οὔτι προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων.

Ut autem οὐδὲν pro simplici negatione accipitur interdum, ut de ipso dictum est, sic etiam τὸ, οὔτι, *simpliciter negat*, sine τι pronominis significatione. Plato: ἀπιστοῦντα δὲ καὶ ζητοῦντα, τοὺς λόγους ποιεῖσθαι φοβερόν τε καὶ σφαλερὸν οὔτι γέλωτα ὄφλειν, ἀλλὰ μὴ σφαλῇς et reliqua, i. e. *periculum imminet*, *non dico ne ridiculus videaris*, *sed* etc.

οὔτι που. Additur huic voci τὸ ποῦ, *στοχαστικόν*, et fit οὔτι που. Quod tametsi *interrogative* cum indignatione etiam nonnunquam profertur, non tamen *coniectura* vacat. Aristoph. in Ranis [v. 521. 22.]:

ἐπίσχες οὗτος, οὔτι που σπουδὴν ποιεῖς,
ὁτιή σε παίζων Ἡρακλέα γ' ἐσκεύασα;

h. e. *nunquid*, vel *an forte*, seu, *num forte serio fieri putasti*, *quod ioco ego feci?* Sic Plato interrogative:

οὔτι που; ὦ Θεόδωρε, ἐγὼ ὑπὸ φιλολογίας ἀγροικίζομαι; quae interrogatio σὺν στοχασμῷ pronuncianda est.

Οὔτοι autem, *ultimam diphthongum* habens, cum *asseverationc negat*, ut de οὐ δῆτα dictum est. Saepe apud Aristoph. [Vespar. v. 1442.] οὔτοι.

οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρ' ἔτ' ἐνταυθοῖ μενεῖς, p. 308.

nequaquam certe, minime vero. Et alibi [cf. Nub. v. 1239. 40.]: οὔτοι καταπροΐξει.

Ο ὐ χ ὅ τ ι.

Οὐχ ὅτι, vox aequivoca est, quippe quae dupliciter accipitur. Nam si ὅτι, διηγηματικῶς et ἀποφαντικῶς, vel αἰτιολογικῶς intelligitur, tunc οὐχ ὅτι duae voces erunt, et *non quod* significant, *Indicativo* iunctae: ut, οὐχ ὅτι κἂν τούτοις ἔλαττον ἠνέγκατο, i. e. *non quod in his quoque deteriores partes tulerit*. Cui additur nonnunquam μὴ, loco οὐ, negative, si negare opus sit, ut apud Lucian. οὐχ ὅτι μὴ καλὸν εἶναι οἶμαι i. e. *non quin honestum esse censeam*. Cum vero vox ὅτι neutram praedictarum significationum retinet, tunc οὐχ ὅτι non simpliciter negat, sed ut μὴ ὅτι, *ampliationibus* servit, et formalis nota esse dicitur. Cumque ampliationes modo in affirmativam, modo in negativam desinant, si in affirmativam tendit ampliatio, τὸ, μὴ ὅτι, pro *non solum* accipitur, ut, οὐχ ὅτι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τοῦτο, sin in negationem tendit ampliatio, pro *non solum non* accipitur τὸ, οὐχ ὅτι, ut apud Athenaeum: οὐχ ὅτι ἡμῶν τινὰ προσβλέποντες ἀλλ' οὐδὲ ἀλλήλους, *non solum non intuebantur quemquam nostrum, sed ne se ipsi quidem inter se.*

(margin: οὐχ ὅτι. — οὐχ ὅτι μή.)

Ο ὐ χ ὅ π ω ς.

Οὐχ ὅπως etiam ut οὐχ ὅτι, pari ratione utrumque significat, iuxta verbi qualitatem, ut οὐχ ὅπως ἐποίησε τοῦτο, *non solum hoc fecit:* et, οὐχ ὅπως, οὐκ ἐποίησε, *non solum non fecit.* Interrumpitur etiam τὸ, οὐχ ὅπως, interposita γὰρ particula, Demosth. adversus Midiam. [§. 11. ed. Bekk. p. 518. ed. Reisk.] οὐ γὰρ ὅπως μὴ τὸ σῶμα ὑβρίζεσθαί τινος ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ᾤεσθε χρῆναι, ἀλλὰ καὶ et reliqua, i. e. *neque enim corpus tantum cuiusque omni iniuria his diebus vacare oportere arbitrati estis, sed* etc. Οὐχ ὅπως etiam, iuxta ὅπως significationem, pro οὐχ ἵνα, vel οὐχ ὅντινα τρόπον accipitur. Demosth. οὐχ ὅπως εὐορκήσει πρόνοιαν ποιούμενος.

(margin: οὐχ ὅπως. p. 309. — οὐχ ὅπως οὐκ. — οὐ γὰρ ὅπως.)

Οὐχ οἷον.

οὐχ οἷον. *Οὐχ οἷον* etiam, ut *οὐχ ὅτι*, si ampliatio in ***negationem*** desinit, pro ***non solum non*** accipitur, ut apud Polybium: *μένουσα μὲν γὰρ φάλαγξ ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις αὐτῇ τόποις, οὐχ οἷον ὠφελεῖν δύναιτ᾽ ἂν τοὺς φίλους, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἑαυτὴν σώζειν.* Sic Phalaris: *οὐχ οἷον ἀνθρώπῳ τινὶ πεισθείην τὴν τῆς τυραννίδος ἐξουσίαν καταθέσθαι, ἀλλ᾽ οὐδὲ θεῶν τῷ δυναστεύοντι.* Pari ratione, cum in ***affirmationem*** desinit ampliatio, pro ***non solum*** accipitur. Et sic *τὸ οἷον* pronomen, more poetico, idem quod *μόνον* significare perspicuum est.

οὐχ ὡς pro οὐχ ὅπως. *Οὐχ ὡς* etiam pro *οὐχ ὅπως*, idem quod *μήτι*, i. e. ***nedum***, significat. Athenaeus: *Παρμενίδῃ μὲν γὰρ καὶ ἐλθεῖν εἰς λόγους τὸν τοῦ Πλάτωνος Σωκράτην, μόλις ἡ ἡλικία συγχωρεῖ, οὐχ ὡς καὶ τοιούτους εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι λόγους.*

p. 310.

Οὐχ ὅσον.

οὐχ ὅσον. *Οὐχ ὅσον* etiam pro *οὐχ ὅπως* usurpari censet Budaeus apud Aristidem, in oratione de laudibus urbis Romae, in illis verbis: *μέγα καὶ φανερὸν σύμβολόν ἐστι τοῦ προέχειν τὴν πόλιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, οὐχ ὅσον λανθάνειν,* i. e. ut ipse vertit: ***magnum id est indicium huius civitatis praestantiae, inde iam ab initio, nedum eam obscuro nomine non fuisse.*** In quorum verborum interpretatione, meo quidem iudicio, Budaeus fallitur circa *οὐχ ὅσον* vocum significationem. Nam, tametsi *οὐχ ὅσον* interdum pro *οὐ μόνον* accipitur, hoc loco tamen, si hunc sensum ipsi tribuamus, deesse negativam fateri necesse erit; quod ipse quoque Budaeus non dissimulat: vel certe *οὐχ ὅσον* pro *οὐ μόνον οὐ* accipi dicendum erit. Quare *οὐχ ὅσον*, iuxta partium proprietatem accipiendum est. Non enim opponere intendit auctor verbum *λανθάνειν* verbo *προέχειν*, ut dicat: ***tantum abesse, ut Roma in suo etiam exordio obscura fuerit, ut clarissima etiam fuisse inveniatur, sed gradum praestantiae*** designare intendit: ***tantum ipsam praestare*** asserens, ***quantum neminem latere potuerit.*** Qui sensus clarius perspici potest, si praepostere voces *οὐχ ὅσον* ordinentur: *σύμβολόν ἐστι τοῦ τοσοῦτον προέχειν τὴν πόλιν, ὅσον οὐ λανθάνειν τινά,* ac si diceres: *ὥστε οὐ λανθάνειν.*

p. 311.

Οὐ τοίνυν.

οὐ τοίνυν *Οὐ τοίνυν*, quasi formalem notam describit Budaeus

[p. 482.], et pro ἀλλὰ μὴν οὐ poni docet: quod nec ipsum formale signum est, sed negationem addititiam habet. Sic per οὐ τοίνυν *negatum assumtum* significamus, vel *transitionem cum ingressu negativo.* Quare negatio non ut pars vocum τοίνυν et ἀλλὰ μὴν, sed ut totius propositionis qualitas habenda est.

CAPUT XXII.

De particulis πάννυγε, πάννυτοι, et aliis quibusdam.

Πάννυγε, et πάνυ μὲν οὖν, ut καὶ μάλα, *affirmative concedendi* voces sunt, et *prorsus*, vel *sane quidem* significant. Nam γε particula et μενοῦν idem saepe significant, ut de ipsis suo loco dictum est. Gregor. τί οὖν, θεὸς τὸ πνεῦμα; πάννυγε, i. e. *prorsus id quidem.* Plato [Eutyphr. p. 378. ed. Bekk. p. 13. ed. H. Steph.]: ὑπηρετική τις ἄν, ὥς ἔοικεν, εἴη θεοῖς. Εὐθ. πάνυ μὲν οὖν. πάννυγε. p. 312.

Πάννυτοι.

Πάννυτοι etiam hoc eodem sensu dicitur. Nam τοι particula, aliis partibus apposita, *asseverandi* vim habet, ut de ipsa dicetur. Quare non recte praedictam vocem πάννυτοι et πάννυτι, cui τι nomen inest, in unum redigit Budaeus, cum hoc *affirmationibus* subministret, illud semper *negationes* subsequatur. Demosth. οὐ πάννυτι ἠνώχλουν τούτῳ, i. e. *non magnopere.* Idem κατὰ νεαίρας [§. 7. ed. Bekk. p. 1347. ed. Reisk.]: ἡ μὲν οὐσία οὐδὲ τριῶν ταλάντων πάννυτι ἦν ἀξία. In quibus τὸ τι non pene ἀργόν ἐστιν, ut idem Budaeus sentit, sed *limitativam* retinet significationem, ut in μέγα τι, i. e. *magnum quid*, et aliis huiusmodi. πάννυτοι. πάννυτι.

Πάλιν.

Πάλιν adverbium, *iterum* et *denuo* significat. Aristoph. in Pluto [v. 221.], πάλιν.

ἣν γε πλουτήσωσιν ἐξ ἀρχῆς πάλιν.

Ubi ἐξ ἀρχῆς, et πάλιν, posita sunt ἐκ παραλλήλου. Nam ἐξ ἀρχῆς, i. e. *a principio*, idem quod *iterum* et *denuo* significat.

πάλιν pro ὀπίσω. **Accipitur etiam ἀντὶ τοῦ, ὀπίσω, i. e. *retro*, localiter, ut apud eundem in eadem fabula [v. 691.]:**

p. 313 ἡ δ' εὐθέως τὴν χεῖρα πάλιν ἀνέσπασεν,

ubi non *iterum*, sed *retro* significat. Sic apud Homerum in hymno Mercurii [v. 220. 21.]:

ἴχνια μὲν τάδε γ' ἐστὶ βοῶν [ὀρθοκραιράων],
ἀλλὰ πάλιν τέτραπται ἐς [ἀσφοδελὸν] λειμῶνα,

quod εἰς τοὐπίσω significat. Alibi autem apud eundem in illo Carmine:

αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινώ,

videtur πάλιν, *in aliam partem* significare. Sic apud Aristoph. in Avibus [v. 1. 2.]:

Ὀρθὴν κελεύεις, ᾗ τὸ δένδρον φαίνεται;
Πεισθ. διαρραγείης, ἥδε δ' αὖ κρώζει πάλιν,

i. e. *in diversam partem crocitat*, de cornicula loquens: ubi etiam αὖ, eadem significatione, τῷ, πάλιν, ἐκ παραλλήλου iungitur. Sic in Pluto [v. 779—81.]:

ἀλλ' αὐτὰ πάντα πάλιν ἀναστρέψας ἐγὼ,
δείξω τολοιπὸν πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι
ἄκων ἐμαυτὸν τοῖς πονηροῖς ἐνεδίδουν.

Hic τὸ πάλιν non *iterum*, sed *contra* vel *vicissim* significat. Significat etiam τὸ ὀπίσω, ut cum aliquis recipit id, quod mutuo dedit. Sic accipitur apud Aristot. II. Oeconom. [est lib. I. Tom. V. p. 394.] de utilitate, quam a liberis parentes percipiunt: ἃ γὰρ ἂν δυνάμενοι εἰς ἀδυνάτους πονήσωσι, πάλιν κομίζονται παρὰ δυναμένων ἀδυνατοῦντες ἐν τῷ γήρᾳ. Sic in senario illo:

γῆ πάντα τίκτει, καὶ πάλιν κομίζεται.

Π α ρ ' ὅ.

παρ' ὅ. **Παρ' ὅ, idem quod δι' ὅ, divisim dictum, non est formalis nota, nam sic παρὰ τοῦτο quoque formalis esset**

p. 314. **nota, quod διὰ τοῦτο significat. Demosth. de Corona [§. 232. ed. Bekk. p. 365. ed. Reisk.], πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο χείρω γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ, καὶ τουτὶ τὸ ῥῆμα ἀλλὰ μὴ τουτὶ προήνεγκα. Exemplum vocis παρ' ὅ, est apud Synesium: ἐκεῖ γὰρ εἰς συμμαχίαν παρακεκλῆσθαι παρ' ὃ καὶ σεσῶσθαι τοὺς παρακαλεσαμένους, *quare*, vel *quocirca* et servatos esse. In supra dictis itaque vocibus παρὰ praepositio τὸ, διὰ ση-**

μαίνει. Sed quia παρὰ non solum τὸ ἐγγύς, sed etiam τὸ, πέρα et ἔξω significat, ut, cum dicimus παρὰ φύσιν, idcirco factum est, ut παρ' ὅ, *contra quam*, et *praeterquam*, sive ut Cicero dixit, *extraquam*, significet: ut, σπείρει μὲν ὁ λαγωὸς κατὰ φύσιν, αποκυΐσκει δὲ ὁ αὐτὸς παρ' ὃ πέφυκε. In qua significatione articulus ὅ, pronomen τοῦτο, vel ἐκεῖνο refert, παρ' ἐκεῖνο, ὃ πέφυκε.

Παρ' ὅσον.

Παρ' ὅσον, iuxta παρὰ praepositionis significata, diversa significat. Nam, quia ἡ παρὰ, *exceptionem* significat, ut πλὴν scilicet cum dicimus, πάντες παρὰ Σωκράτην παρεγένοντο, i. e. *omnes praeter Socratem accesserunt;* idcirco παρ' ὅσον, *praeterquam quod*, non raro significat. Significat etiam idem, quod καθ' ὅσον, *limitativum*, h. e. *quatenus* et *in quantum*. Lucian. [*vitar. auct.* §. 19.] ἔστι μὲν τοῦ γελῶντος ἐκείνου μαθητὴς, ἓν δὲ πλέον οἶδεν αὐτῶν, παρόσον ἀσεβέστερος τυγχάνει. Sic Phalaris: ἐκεῖνοι δὲ ἰδιῶται ὄντες παρ' ὅσον δεδίασι δίκην δοῦναι, ἀρνοῦνται. Ubi non magis limitativum, quam *causale* est τὸ παρ' ὅσον, pro δι' ὅσον, i. e. *quoniam*, et *propterea quod*. Sic *quatenus* pro *quia*, vel *propterea quod* accipi apud Quinctilianum, testatur Budaeus.

παρ' ὅσον. p. 315. παρ' ὅσον pro δι' ὅσον.

Πέρ.

p. 316. πέρ.

Πὲρ particula, apud Homerum Odyss. ρ'. circa principium, idem valet, quod ταὶ ταῦτα, i. e. *praesertim*, in illis carminibus [v. 12. 13.]:

ἐμὲ δ' οὔπως ἐστὶν ἅπαντας
ἀνθρώπους ἀνέχεσθαι, ἔχοντά περ ἄλγεα θυμῷ,

i. e. καὶ ταῦτα ἔχοντα ἄλγεα. Nam, si *adversative* intelligendo diceremus: *a me autem, tametsi molestiis animi angor, fieri non potest, ut omnes homines hospitio excipiantur:* videretur, *angi molestia*, esse causam, cur hospites facile excipiantur; quod tamen contra accidit. Est etiam saepe μειωτικὸν, ut γε, ut Iliad. ά. [v. 508.]

ἀλλὰ σύ πέρ μιν τῖσον Ὀλύμπιε Ζεῦ.

saltem tu. Plerumque autem ἐναντιωματικὸν, i. e. *adversativum*, ut Iliad. έ. [v. 134.]

Τυδείδης δ' αὐτός περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη,

i. e. καί περ μόνος ὤν, *quamvis solus esset.* In qua

sensu ἐκ παραλλήλου apponitur τῷ, ἔμπης, quod et ipsum adversativum est, ut Iliad. ξ. [v. 1.]

Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ, πίνοντά περ ἔμπης.

Postpositumque coniunctioni καὶ, fit καί περ, et huic aggregato adversativum sensum tribuit.

p. 317.

Πῆ.

πῆ. *Πῆ, ὀρθοτονούμενον, **interrogative*** profertur, cui, ut in ordine τῶν ἀορίστων respondet τὸ, ὅπῃ: sic in ordine τῶν ἀναφορικῶν respondet τὸ, ᾗ, de quorum utroque dictum est. Ut igitur τὸ ὅπῃ pro ὅπως, et ᾗ pro ὡς usurpatur interdum: sic τὸ, πῆ, pro πῶς, i. e. ***quonam modo***, et ***qua ratione*** accipitur, ut apud Virgilium vox ***qua***, Aeneid. IV. ***qua facere id possis, nostram nunc accipe mentem***, vel, ***paucis adverte docebo***. Plato, τῷ πῆ, ἐρωτηματικῷ, subdit τὸ ᾗ, eius ἀναφορικόν. Lib. II. de Republ. [p. 92. ed. Bekk. p. 376. ed. H. Steph.] ἀλλὰ μὴν κομψόν γε φαίνεται τὸ πάθος αὐτοῦ τῆς φύσεως, καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον. πῆ δή; ἔφη, ᾗ, ἦν δ' ἐγώ, ὄψιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην ἢ ἐχθρὰν διακρίνει. Interrogatus enim, ***qua ratione praedictus affectus elegans ac lepidus ipsi videatur***, respondet, ***ea ratione sibi videri, qua*** etc.

Porro, partitivis coniunctionibus τῷ μὲν, et τῷ δὲ praepositum τὸ πῆ, ***partim, partim*** significat. Theophr. πῆ μὲν διαφέρει, πῆ δὲ ὁμοίως ἔχει, quod alias per τῇ μὲν, et τῇ δὲ, dicitur.

πῆ pro ὅπῃ. *Πῆ* etiam ***motum per locum*** significat, ut ὅπῃ. *Ἐγκλινόμενον* autem τὸ πῆ, ἀντὶ τοῦ πῶς accipitur, sicut ὅπῃ, ἀντὶ τοῦ ὅπως, et ᾗ, ἀντὶ τοῦ, ὡς.

p. 318.

Πλήν.

πλήν. *Πλὴν*, in sensu ***exceptivo***, quando ***limitat universale aliquod***, per signa πᾶς vel οὐδεὶς prolatum, plerumque ***genitivo*** iungitur, ut in Epigrammate: Χῖοι κακοὶ πάντες πλὴν Προκλέους. Sic οὐδεὶς πλὴν Σωκράτους. Nonnunquam vero elegantius ***casum a verbo in ambitu requisitum*** recipit, ut apud Aristotel. [hist. anim. lib. IX. Tom. III. p. 242.] ἀθυμότερα δὲ τὰ θήλεα πάντα τῶν ἀρρένων, πλὴν ἄρκτος καὶ πάρδαλις. Ubi τὸ πλὴν ***nominativo*** iungitur, propter subintellectum verbum substanti-

vum. Apud Xenophontem autem *accusativo: ἐγὼ δέ σοι οὐκ ἠθέλησα διδόναι πλὴν μετρίους*, propter verbum *διδόναι*. Cum autem *absolute*, sine casu effertur, pro *ὅμως*, i. e. *verumtamen* accipitur, ut in Epigrammate: *ὥστε τί ποιεῖ ἐνθάδε μοι Ξέρξης Λακεδαιμόνιοι, πλὴν κἀμοῦ μνήσθητι νόμου χάριν*. Habet autem in huiusmodi quoque locutionibus *limitativum* sensum *τὸ πλὴν*, ut etiam apud Aristotelem in IV. Ethic. [Tom. V. p. 274.] *ὁμοίως γὰρ πρὸς ἀγνῶντας καὶ γνωρίμους αὐτὸ ποιήσει, πλὴν καὶ ἐν ἑκάστοις ὡς ἁρμόζει*. Quae limitatio interdum ad *apertam exceptionem* reducitur, ut apud Isocratem in Panegyr. [§. 114. ed. Bekk. p. 64. ed. H. Steph.] *φυγὰς δὲ καὶ στάσεις καὶ νόμων συγχύσεις τίς ἂν δύναιτο διεξελθεῖν; πλὴν τοσοῦτον εἰπεῖν ἔχω κατὰ πάντων*, ubi, si interrogatio *τίς ἂν δύναιτο διεξελθεῖν*, in enunciationem convertatur hoc modo: p. 319.
φυγὰς δὲ καὶ στάσεις οὐκ ἂν δυναίμην διεξελθεῖν; addaturque *πλὴν τοσοῦτον, ὃ κατὰ πάντων ἐρῶ:* erit *τὸ πλὴν* exceptivum, innixum accusativo *τοσοῦτον*, et infinitivo *διεξελθεῖν:* quibus exceptivum *πλὴν* dignoscitur a simpliciter limitativo, quod nullo casu nititur.

Dicitur et *πλὴν ἀλλὰ*, pro *ἀλλ' ὅμως*, apud Lucianum [in iud. dear. §. 11.]: *οὐκ ἐπὶ δώροις μὲν τὰ ἡμέτερα, πλὴν ἀλλ' ἄπιθι*, i. e. *nihil donis opus est, quare abi*, sive, *veruntamen abi*. Idem: *πλὴν ἀλλὰ τί ἂν πάθοιμι, attamen*, vel *verumtamen quid facerem*. Ubi *τὸ ἀλλὰ* per se, etiam hunc sensum praestare posset, ut dictum est, ubi de ipso agitur. Ipsum autem *πλὴν*, si deest *τὸ, ἀλλὰ*, exceptivum sensum efficeret: puta, si dixisset: *nihil donis opus est, quare nihil restat, nisi ut discedas*. πλὴν ἀλλά.

Iungitur etiam cum *ἀλλ' ἤ*, ἐκ *παραλλήλου*, et fit *πλὴν ἀλλ' ἤ*. Aristot. [Metaphysicor. lib. I. Tom. IV. p. 366.] *οὐ γὰρ ἄνθρωπον ὑγιάζει ὁ ἰατρεύων, πλὴν ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός*. Nam et *ἀλλ' ἢ* vox exceptivam vim habet, ut de ipso dictum est. πλὴν ἀλλ' ἤ.

Iungitur item *τῷ, εἰ μή*, et fit *πλὴν εἰ μή*, quod nihil plus, quam *πλὴν εἰ* significat, quod est exceptio cum conditione affirmata. Nam *μὴ* in hoc aggregato suam deponit significationem, ut de ipso dictum est. Galenus primo de Caus. pulsuum: *μαλακὰ δ' εἴπερ ἦν, οὐκ ἂν ἐλάττων σαφῶς τοῦ κατὰ φύσιν ὁ σφυγμὸς ἦν, πλὴν εἰ μὴ μεγάλως ἠλάττωτο τὰ τῆς χρείας*. Ubi *τὸ μὴ* non tribui potest verbo *ἠλάττωτο*. Observandumque est, negativam conditionem cum exceptione stare non posse. Nam exceptio alicuius positivi est, quod in singulis exemplis manifestum πλὴν εἰ μή. p. 320.

erit, si μὴ verbo principali adplicare tentabimus: ut in proxime dicto exemplo Galeni, in quo, cum εἰ μὴ nullo modo cum exceptionis sensu quadrare possit, sed conditionem sine exceptione prae se ferat, arguitur, conditionem negativam cum exceptione stare non posse.

πλὴν εἰ et πλὴν ἐάν. Porro πλὴν εἰ, et πλὴν ἐὰν quoque dicitur, hoc ab illo differens, quod πλὴν εἰ, tam *Indicativo*, quam *Optativo* iungitur, πλὴν ἐὰν autem *Subiunctivo*, ut apud Aristot. πλὴν ἐὰν χῆρος ἢ χήρα γένηται. Exempla cum *Optativo* sunt innumera tum apud alios auctores, tum etiam apud Galenum, παιδὶ ἐπιλήπτ. ὅσα τε ἄλλα τοιαῦτα πλὴν εἴτι τούτων ἔχοι, τὸ δριμύ. Et περὶ φλεβοτομ. πλὴν εἴ ποτε μέχρι λειποθυμίας ἄγειν τὴν κένωσιν ἐπιχειροῖμεν. Et primò de Caus. puls. πλὴν εἴποθ' ἡ δύναμις ἐσχάτως εἴη κεκμηκεῖα. Cuius constructionis causa est, quod Optandi voces dubitativis sensibus conveniunt, qualem prae se fert εἰ dubitativa conditio.

p. 322.

Π ο ῦ.

πού. *Ποῦ*, adverbium *locale*, interrogative acceptum, significat *ubi*, suumque accentum retinet, et praecedit alias comprehensionis partes, ut ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα; et ποῦ δὲ οἱ ἔντεα κεῖται. *Ἀορίστως* autem acceptum postponitur, suoque accentu deposito, proxime praecedentis vocis accentu seu tono regitur, et *alicubi* significat. Aristoph. in Pluto [v. 300.]:

εἰκῆ δὲ καταδαρθέντα πού.

Localibus etiam adverbiis, quae certum ac definitum quidem, sed tamen late patentem locum significant, adiectum, praecisam et in puncto consistentem determinationem tollit, ut, cum dicimus ἐνταῦθά που, ut apud Galenum: ἐνταῦθά που τὸν λόγον καταλιπόντες.

Cum autem στοχαστικῶς accipitur, pro *fortasse* dubitandi adverbii vim induit, semperque ἐγκλίνεται, atque adeo semper postponitur, praecedentisque dictionis accentu vel tono regitur. Unde monemur, τὸ στοχαστικὸν, που, ἀόριστον itidem esse: contra id, quod locale est, ἀόριστον esse non posse, nisi locali adverbio adiiciatur ut supra dictum est. Nam apud Sophoclem in Aiace [v. 596. 97.]:

ὦ κλεινὰ Σαλαμὶς, σὺ μέν που
ναίεις;

non locale est τὸ που, sed στοχαστικὸν duntaxat. Non enim dubitat auctor, *quonam in loco Salamis insula sita*

sit, sed στοχάζεται *de fortuna eius et hominum in ipsa habitantium*. Sic apud Homerum Iliad. β. [v. 136.]

> αἱ δέ που ἡμέτεραί τ' ἄλοχοι καὶ νήπια τέκνα,
> εἵατ' ἐν μεγάροισι. p. 323.

Hic τὸ που, non locale, sed στοχαστικὸν duntaxat. Purum autem στοχασμὸν significat τὸ που, in illo carmine Iliad. β. [v. 116.]

> οὕτω πού Διῒ μέλλει ὑπερμενέϊ φίλον εἶναι.

Habet etiam τὸ που sensum στοχαστικὸν, cum dicimus δέκα που, i. e. *circiter decem*. In quo sensu etiam apponitur τῷ τάχα et ἴσως adverbiis, ἐκ παραλλήλου, ut τάχα που, et ἴσως που.

Habet etiam *asseverandi* vim τὸ που, qua ratione apponitur τῷ δὴ, καὶ τῷ ἢ, itidem affirmandi notis, unde fit ἤπου, et δήπου. Per se autem τὸ που, *assertivam* ἤπου, δή- *vim* prae se fert apud Platonem [de republ. lib. II. p. 82. που. ed. Bekk. p. 371. ed. H. Steph.]: καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων δεῖ διακόνων πού τῶν τε εἰσαξόντων καὶ ἐξαξόντων ἕκαστα, i. e. *ministris utique opus est*. Et rursus: τὰ γάρ τοιαῦτά που δι' ἀμφότερα ἀσπαζόμεθα. Nam etsi quis contendat, στοχαστικῶς accipi in Platonis his locis, non tamen vim assertivam simul habere ipsum negaverit. Ut etiam in illo Homeri: θεός που σοί τόγ' ἔδωκε. In *interrogatione* etiam adhibetur τὸ που στοχαστικόν. Plato: φέρε δὴ πῶς λέγεις; τὸ μέν που ἀρετὴν καλεῖς, τὸ δὲ κακίαν. Constat etiam ἤπου, interrogandi signum, ex που coniecturali. Videtur etiam haec particula interdum vacare, ut apud Sophocl. in Aiace [v. 545. 46.]:

> ταρβήσει γάρ οὐ
> νεοσφαγῆ πού τόνδε προσλεύσων φόνον,

nisi forte hoc in loco τὸ που verbo applicare quis malit, et tum erit στοχαστικὸν vel βεβαιωτικὸν, ut dicat, οὐ ταρβήσει που, i. e. *non utique formidabit*.

CAPUT XXIII. p. 324.

De particulis πρὶν, πρὸς et πῶς.

Πρὶν, i. e. *pridem*, adverbium temporis, de anteacto πρίν. tempore dicitur, cum respectu ad praesens tempus, ut cum dicimus ὁ πρὶν χρόνος. Quapropter semper comparativum

sensum habet, ut πρότερον, copulaturque cum *Indicativo* modo, cum de Futuro est sermo, ut Iliad. ά. [v. 29.]

τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, πρίν μιν κεν γῆρας ἔπεισιν.

Ubi suspicari possemus, κὲν pro ἂν legendum esse loco καί. Atque ita ἔπεισι pro ἐπέλθῃ, *Subiunctivo* accipiendum esset. Nam *Subiunctivo* semper iungitur vox haec,
πρὶν ἄν. si ἂν particula ipsi addatur, ut si dicas: μὴ πράξῃς τοῦτο, πρὶν ἂν ἐπανέλθω. Tametsi etiam sine ἂν, eundem sensum habet, modo de futuro sit sermo, ut apud Synesium: καὶ φθάνει διαφθαρέντα πρὶν εἰς τὴν φύσιν ἐπανέλθῃ. Cuiusmodi locutiones plenius dicuntur, si πρότερον *adverbium* praecesserit, cuius innumera exempla occurrunt. Plato [Phaedon. p. 69. ed. Bekk. p. 89. ed. H. Steph.]: ἔνορκον ἂν ποιησαίμην, ὥσπερ Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω, i. e. *antequam vicerim.* Si vero de *praeterito* sit sermo, *Optandi* vocibus iungitur, quippe quae narrationibus obliquis tam rei praeteritae, ut praeteritae, quam praeteritae, ut futurae conveniant. Pausanias: μὴ πρότερον φάναι ζητοῦντι μηνύσειν πρὶν ἢ οἱ καὶ ἐν Ἀκροκορίνθῳ γένοιτο ὕδωρ. Hic de re praeterita, ut de futura loquitur. De praeterita autem, ut praeterita, loquitur Demosthen. πρὸς Λεπτίνην [§. 96. ed. Bekk.
p. 325. p. 486. ed. Reisk.] χρῆν τοίνυν Λεπτίνην μὴ πρότερον τιθέναι τὸν ἑαυτοῦ νόμον πρὶν τὸν παλαιὸν ἔλυσεν, et idcirco Indicativi Praeterito iunxit τὸ πρίν.

Π ρ ό ς.

πρός. Πρὸς, praepositio, quatenus compendiosis quibusdam locutionibus deservit, et quandam sermoni affert elegantiam, in Commentario hoc locum habet. Nam cum proprie *motum ad locum*, vel *personam*, et simpliciter *respectum ad terminum quendam* indicet, saepissime tamen a propria significatione declinans, praedictum officium sermoni praestat.

Genitivo itaque iuncta, in genealogiis adhibetur, ac generis seu originis conditionem quandam ostendit, veluti cum dicimus: τὸ πρὸς μητρὸς, et τὸ πρὸς πατρός. Sic τὸ πρὸς ἀνδρῶν, τὸ πρὸς γυναικῶν, ut apud Pausaniam: ἐλείπετο γὰρ τῆς Εὐρυσθένους οἰκίας τὸ πρὸς ἀνδρῶν Λεωνίδας ὁ Κλεωνύμου. In cuiusmodi locutionibus γένος vox supplenda est, quae vox interdum exprimitur, ut apud Aeschinem de Demosthene: ἐκ τῶν Νομάδων Σκυθῶν τὸ πρὸς μητρὸς γένος ὤν, i. e. *quod ad stirpem maternam attinet.* Ex cuius vocis expressione patet, in suppressione etiam articulum ad eam vocem referri, tametsi apud Atticos

in eius vocis suppressione per *Pluralem* quoque articulum finnt huiusmodi loquendi formae. Pausanias: Νηλεῖδαι τὰ πρὸς μητρὸς, *quod ad matris genus*. Ad quam locutionum formam alludens Aristophanes [Vesp. v. 438.] dixit: p. 326.

ὦ Κέκροψ ἥρως ἄναξ, τὰ πρὸς ποδῶν Δρακοντίδη:

ac si dixisset: τὰ πρὸς ἀνδρῶν. Hac eadem ratione dicitur τὰ πρὸς ποδῶν, apud eundem in Avibus [v. 64. 66.]: ubi inducitur Epopis servus, dicens:

ἀπολεῖσθον,

ad quae Euelpis:

ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν ἀνθρώπω. — —
Θερ. οὐδὲν λέγεις. Εὐελ. καὶ μὴν ἔρου τὰ πρὸς ποδῶν,

atqui ex parte pedum hoc scrutare.

Ad hanc significationem accedit sensus huius praepositionis in quibusdam locutionibus, qualis est illa apud Synesium: ὡς ὅ, τι ἂν ἀποβῇ καὶ πρὸς θεοῦ, καὶ πρὸς ἀνθρώπων ἀναίτιος ὦ, ubi πρὸς θεοῦ et πρὸς ἀνθρώπων, *quantum ad deum* et *quantum ad homines pertinet*, significat, perinde ac cum dicimus: πρὸς πατρὸς et πρὸς μητρός. Nam haec etiam *quantum ad patrem*, et *quantum ad matrem pertinet*, significant. Sic οὐ πρὸς ἰατροῦ θροεῖν ἐπῳδὰς apud Sophoclem [Aiac. v. 581.] *non pertinet ad medicum*. Et apud Aristoph. in Pluto [v. 354. 55.]:

τό, τ' αὖ δεδοικέναι
πρὸς ἀνδρὸς οὐδὲν ὑγιές ἐστ' εἰργασμένου.

Ubi interpres praepositionem πρὸς, τὸ καθῆκον significare dicit. Vide Commentaria Budaei [p. 523.] cum de hac particula agit: ubi tum aliorum Latinorum scriptorum adducit exempla, ut Ovid. *ipse quidem per me sospes tutusque fuisses:* tum Ciceronis, ut ad Attic. [lib. VII. ep. 15.] *Sed accipienda plaga est, sumus enim flagitiose imparati cum a militibus, tum a pecunia*. Quae verba ita graece ipse convertit: τοῦτο μὲν πρὸς τοῦ στρατιωτικοῦ, τοῦτο δὲ πρὸς τῶν χρημάτων. p. 327.

Genitivo etiam iuncta, *obtestationibus, quae cum adiuratione fiunt*, deservit, ut ἀντιβολῶ πρὸς παίδων μὴ περιίδητέ με, apud Demosthenem. Sic obtestamur πρὸς Διὸς, πρὸς θεῶν, diversa tamen ratione. Nam ibi *per salutem liberorum obtestamur;* hic vero non per salutem deorum, sed *per deorum fidem* obsecrâmus.

Dativo iuncta, *additionem* significat, sicut etiam ἡ ἐπὶ, cui nonnunquam praeponitur ἐκ παραλλήλου, ut apud πρὸς ἐπί.

Aristoph. in Pluto: *καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπεν ἀποπέμπων, ὅτι* etc. quamquam divisim etiam legi possunt in eo loco praedictae praepositiones, ut dicat, *καὶ πρὸς*, *et insuper*, vel, *et amplius*, *ἐπὶ τούτοις*, *ad haec*, vel *post haec εἶπεν*, et reliqua. Nam et sine casu *ἐλλειπτικῶς* in hac significatione ponitur ἡ *πρὸς*, et pro *insuper*, vel
p. 328. *amplius* accipitur. Plato: *ὅτι κοινῇ στρατεύσονται καὶ πρός γε ἄξουσι τῶν παίδων ὅσοι ἁδροί.* In qua forma et in extrema quoque comprehensione saepissime ponitur, ut apud Isaeum: *δύο καὶ εἴκοσι μναῖ καὶ πρός.* Quod plenius etiam *καὶ μικρόν τι πρός* [ap. Demosth. *Philipp.* I. p. 28. ed. Bekk. p. 47. ed. Reisk.] dicitur. In cuiusmodi formis *ἐλλειπτικῶς* dictis, subintelligitur Dativus casus. Nam locutio illa *καὶ μικρόν τι πρὸς*, vel *πρὸς τούτῳ*, vel plenius *πρὸς τούτοις* diceretur. Dicitur et
πρὸς δέ. *πρὸς δὲ*, subsequente *καὶ*, et Dativum itidem subintellectum respicit. Demosth. [c. Leptin. §. 112. ed. Bekk. p. 491. ed. Reisk.] *ἐγὼ δὲ ἡγοῦμαι τὸν λόγον τόνδε ἀσύμφορον τῇ πόλει, πρὸς δὲ καὶ οὐ δίκαιον.* ***Ego vero existimo orationem hanc non expedire civitati, et praeterea minime iustam esse.***

Accusativo etiam iuncta praepositio haec, in elegantibus et compendiosis quibusdam locutionibus adhibetur. Significat enim ***comparationem*** et ***respectum***; quem sensum etiam habet ἡ *παρὰ*, accusativo iuncta. Plato, *τὰ δὲ ἄλλα μικρὰ ἂν εἴη πρὸς ταῦτα*, ***reliqua vero perexigua sint, si cum his conferantur.*** Huc referri potest sensus praepositionis huius in illis Aeschinis [*adv. Timarch.* §. 109. ed. Bekk. p. 15. ed. H. Steph.] verbis: *ἅπαντα μὲν οὖν διεξελθεῖν, ἃ ἐν τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἐκακούργησε, πρὸς μικρὸν μέρος τῆς ἡμέρας οὐκ ἄξιον ἐπιχειρεῖν.* Et illud eiusdem: *πρὸς ἕνδεκα γὰρ ἀμφορέας ἐν διαμεμετρημένῃ τῇ ἡμέρᾳ κρίνομαι.* In quibus exemplis ad ***spatium*** et ***mensuram temporis*** indicandam adhibetur. Affinem
p. 329. praedictae significationi sensum habet haec praepositio, cum ***compensationem***, i. e. ***paritatem pretii et aestimationis aliquarum rerum*** significat, ut apud Theophrastum de Balsamo: *πωλεῖται δὲ τὸ μὲν ἄκρατον, δὶς πρὸς ἀργύριον, τὸ δ' ἄλλο κατὰ λόγον τῆς μίξεως*, i. e. ut recte interpretatur Budaeus: ***rependitur bis tanto argento.*** Dicitur et *πρός τινα*, ***ad aliquem***, ut ad scopum, ***sermonem instituere atque dirigere.*** Aristid. in Panath. *πρὸς ἥν ἥκιστ' ἂν ἁμαρτεῖν ἅπαντα καθιστάμενος τὸν λόγον ὑπολαμβάνω*, ubi loco adverbii ***propter*** poni praepositionem *πρὸς* ait Budaeus. Quam quidem significationem

aptius prae se fert haec praepositio apud Aristoph. in Ranis [Vesp. v. 927.] πρὸς ταῦτα τοῦτον κολάσατε, propterea *hunc supplicio afficite.* Designat etiam haec praepositio *finem*, cum dicimus πρὸς ἔχθραν, πρὸς ἐπήρειαν, πρὸς χάριν. πρὸς ταῦτα.

Π ῶ ς. p. 330.

Πῶς particula dupliciter profertur: aut enim *interrogative*, proprio accentu regitur, verbumque locutionis ut plurimum praecedit, ut πῶς δοκεῖς; [Aristoph. in *Nub.* v. 881.] πῶς οἴει; [Aristoph. *Ran.* v. 54.] qui etiam interdum postponitur, et ambitum claudit, ut ἔσται δὲ τοῦτο πῶς; et γενήσεται δὲ πῶς; aut alieno accentu nititur, et ἀορίστως accipitur, ut οὕτω πώς, i. e. *sic quodam modo.* Atque ita mihi usurpari videtur apud Aristoph. in Pluto [v. 246.]: πῶς.

ἐγὼ δὲ τούτου τοῦ τρόπου πώς εἰμ' ἀεί,

i. e. *at ego nescio, quo pacto tali ingenio sum praeditus.* Quamvis Budaeus, secutus Aristophanis Interpretem, ἐμφατικῶς accipi particulam πῶς, in praedicta comprehensione sentiat, et cum admiratione proferendam; idque aliis exemplis confirmare conatur, adducens ex Pluto aliud dictum [v. 742. 43.]: p. 331.

οἱ δ' ἐγκατακείμενοι παρ' αὐτῷ, πῶς δοκεῖς
τὸν Πλοῦτον ἠσπάζοντο,

i. e. *quo tandem eos modo putas Plutum amplexatos esse?* et ex Synesio: ἤσθην, ἀλλὰ πῶς οἴει; In quibus duobus exemplis, cum πῶς particula interrogativa sit, admirationis emphasin admittit, ut apud Caesarium, ἐν ταῖς πλεύσεσι, de navigantibus: ὑπὸ δὲ τὴν σκέπην τῶν ἀκρωτηριῶν ὑποφυγόντες, καὶ τοῦ ἀπευκτοῦ θανάτου πῶς σωθέντες, εὐχαριστηρίους τῷ θεῷ φωνὰς ἀναπέμπουσι. In illo autem Aristophanis: ἐγὼ δὲ τούτου τοῦ τρόπου πώς εἰμ' ἀεί, mihi πὼς ἀόριστον esse videtur, pariterque interrogatione et admirabunda prolatione carere.

Ceterum πῶς interrogativum, affirmato verbo iunctum, ex natura interrogationis vehementer prolatae, negativum sensum infert, ut [Hom. Iliad. ά. v. 123.]

πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;

qui fieri potest, ut tibi donum tribuant? Contra, si negato verbo iungatur, affirmativum sensum efficit, ut *quidni* apud Latinos. Demosth. πῶς οὐκ ἀδικεῖς; i. e. *quidni facias iniuriam?* h. e. *omnino facis iniuriam.* πῶς οὐκ.

p. 332. Ponitur et in extrema periodo huiusmodi interrogatio apud eundem: *ἐκεῖνα μὲν ἄξια χάριτος καὶ ἐπαίνου κρίνω, πῶς γὰρ οὔ;* quae locutiones sic plenius dicerentur: *πῶς φατέον ὡς οὐκ ἀδικεῖς,* vel, *πῶς ἂν εἴποις ὡς οὐκ ἀδικεῖς; quomodo negare poteris, te non iniurium esse?* Absque negatione etiam (ut dictum est) interrogative prolata *πῶς* particula, *γὰρ* particulae iungitur, et negativum sensum infert. Demosth. *οὐκ ἀπορῶν, πῶς γάρ; ὅς γε κεκληρονόμηκας τῶν Φίλωνος χρημάτων.* His duabus particulis aggregatur etiam in tertio loco *ἂν* particula, et fit *πῶς γὰρ ἄν*, si verbum aliquod obliqui modi subsequatur, vel subintelligatur, ut *πῶς γὰρ ἂν γένοιτο, qui fieri posset;*

πῶς γάρ. πῶς γὰρ ἄν.

πῶς pro διατί. *Πῶς* etiam pro *διατί* accipitur in negative prolatis interrogationibus. Aristoph. in Nebulis [v. 398—400.]:

καὶ πῶς, ὦ μῶρε σὺ, καὶ Κρονίων ὄζων [καὶ βεκκεσέληνε],
εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους πῶς δῆτ᾽ οὐχὶ Σίμων᾽ ἐνέπρησεν,
οὐδὲ Κλεώνυμον;

interrogat enim, *cur non fulmine percutiat Simonem neque Cleonymum?* Non quaerit *de modo,* quo non percutiat. Nam de modo, quo quis aliquid faciat, vel fecerit, interrogare par est. Modum autem, quo quis aliquid non faciat, non modo non quaerere, sed ne fingere quidem animo possumus. Quapropter, cum affirmative interrogamus per vocem *πῶς*, semper vox haec ad modum referri potest, ut Iliad. *ά.* [v. 123.]

πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί;

Non enim *cur* debeant munus tribuere interrogat; cum multae fuerint causae, cur hoc facere debuissent; sed *quo*
p. 333. *pacto* possint hoc praestare interrogat: subdens causam, *cur hoc non possint praestare,*

ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται,
λαοὺς δ᾽ οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ᾽ ἐπαγείρειν.

Quum igitur negative interrogamus, semper particula *πῶς* pro *διατί* accipitur. Nam cur aliquis aliquid non faciat, pariter ac cur faciat, causa aliqua movetur, vel certe causam afferre potest, et propterea causam etiam interrogare licet.

CAPUT XXIV.

De σχολῇ adverbio, et de articulis τὸ μὲν et τὸ δὲ adverbialiter acceptis, et τοῦτ᾽ ἐλλειπτικῶς.

Nominum obliqui casus saepe adverbialiter accipiuntur. Nam et *genitivi* nominum, in adverbium transeunt, ut ἐπιπολῆς, et *dativi*, ut σχολῇ, et *accusativi*, ut ἀρχήν. Porro σχολῇ adverbium, *otiose* et *tarde* significat, ut σχολῇ περὶ τῶν εἰσαγγελλομένων σκοποῦνται, i. e. *cum otio*, opponiturque τῷ ταχὺ et σπουδαίως. σχολῇ.

Adhibetur autem in *consequenti parte conditionalium*, quemadmodum τὸ ἧπου, pro *multo minus*, et *nullo modo*. p. 334.
Aristot. εἰ δὲ μὴ τούτων τί, σχολῇ γε τῶν ἄλλων τι ἂν εἴη, *quod si nullum horum est, tarde aliorum certe quidquam erit*, i. e. *aegre et vix aliorum quidquam erit*. σχολῇ γε.
Andocid. [de myster. §. 90. ed. Bekk. p. 12. ed. H. Steph.] ὅπου τοίνυν αὐτοῖς τοῖς τριάκοντα ὠμνύετε μὴ μνησικακήσειν, ἧπου σχολῇ τῶν γε ἄλλων πολιτῶν τινι, *aegre profecto aliorum civium cuiquam.* Quae locutio *negandi vim* habet, in eaque τὸ ἧπου, et τὸ σχολῇ, idem ἐκ παραλλήλου significare sensit Budaeus, cum tamen ἧπου suam propriam βεβαιωτικὴν vim habeat (ut de ipso dictum est) σχολῇ vero negationem inferendi officium praestet.

Accipitur etiam τὸ σχολῇ pro *facile*, et *facili negotio*, quia, quae sine negotio et contentione agimus, laxe, lente et remisse agimus. Lucianus de Parasito [§. 26.]: ἐπειδὰν γοῦν καὶ τούτων τῶν τεχνῶν ἀποδείξαιμι τὴν παρασιτικὴν κρατοῦσαν, σχολῇ δηλονότι τῶν αλλων τεχνῶν δόξει προφερεστάτη, i. e. *simulatque igitur his etiam artibus praestare parasiticam ostendero, facile patebit, reliquis quoque ipsam antecellere.* σχολῇ, facile.

Ponitur etiam *in principio ambitus*, propter membrorum argumenti *transpositionem*. Xenoph. [Memorab. lib. IV. c. 4. §. 25.] σχολῇ γὰρ ἂν ἄλλος γέ τις τὰ δίκαια νομοθετήσειεν, εἰ μὴ θεός. Cuius argumenti naturalis ordo est, εἰ μὴ θεὸς τὰ δίκαια νομοθετεῖ, σχολῇ ἂν ἄλλος τις τὰ δίκαια νομοθετήσειε.

Τὸ μὲν, τὸ δὲ, et τὰ μὲν, τὰ δέ. p. 335.

Τὸ μὲν, τὸ δὲ, et τὰ μὲν, τὰ δὲ, articuli neutri voces τὸ, et τὰ, partitivis (quas vocant) coniunctionibus praepo- τὸ μὲν, τὸ δέ.

sitae, si ad nullum πτωτικὸν referantur, *adverbialiter* accipiuntur. Gregor. καὶ ὥσπερ ἐν χορῷ συμπλεκομένων ἀλλήλαις καὶ διισταμένων, τὸ μὲν φιλίας νόμῳ, τὸ δὲ εὐταξίας. Demosthenes: τὰ μὲν φιλονεικίᾳ, τὰ δὲ ἤ τινι δήποτε αἰτίᾳ προάγονται. Cavendum autem est, *ne ad aliquod totum referatur partitio*, tunc enim in sua significatione manent articuli, ut, si aliquod subiectum praecederet, puta χρήματα, sequereturque τὰ μὲν αὐτῶν αὐτὸς ἔχε, τὰ δὲ ἐμὲ ἔα ἔχειν, i. e. *partem quidem earum tibi habe, partem vero mihi permitte*. Quod exemplum adfert Lexicographus, ad indicandam adverbialem significationem harum particularum. At in eo non adverbialiter, sed *declinabiliter* in propria significatione manent articuli, in accusandi videlicet casu recepti, et a verbo ἔχε, et ἔχειν reguntur. Quando autem *adverbialiter* usurpantur, a *nullo verbo* reguntur articuli, ut apud Plutarchum [Solon. c. 30. p. 96. ed. Francof.]: καὶ διελέχθη πρὸς τοὺς πολίτας, τὰ μὲν κακίζων αὐτῶν ἀβουλίαν καὶ μαλακίαν, τὰ δὲ παροξύνων καὶ παρακαλῶν, i. e. *cives allocutus est,*
p. 336. *partimque eorum amentiam, atque segnitiem obiurgavit, partim incitavit atque hortatus est.*

τοῦτο μὲν, τοῦτο δέ.

Eodem modo accipitur vox τοῦτο, *partitivis coniunctionibus* iuncta. Demosth. [c. Leptin. §. 59. 60. ed. Bekk. p. 474. ed. Reisk.] τοῦτο μὲν τοίνυν Θασίους, πῶς οὐκ ἀδικήσετε, τοῦτο δὲ Ἀρχέβιον καὶ Ἡρακλείδην etc. Cuiusmodi locutiones ἐλλειπτικῶς dictae videntur. Nam proxima haec Demosthenis, κατὰ μὲν τοῦτο τὸ μέρος Θασίους, κατὰ δὲ τοῦτο Ἀρχέβιον καὶ Ἡρακλείδην, plenius dicerentur, i. e. *ex una parte Thasios, ex altera Archebium et Heraclidem*. Animadvertendum autem est idem, quod supra, ne scilicet totum aliquod subsit, ad quod partitio per τοῦτο μὲν, et τοῦτο δὲ facta referatur. Tunc enim hae particulae casus pronominis sunt, et a verbo aliquo reguntur, ut in exemplo, quod affert Budaeus ex Cicerone [de orat. lib. I. c. 31.]: *sed causarum, quae sunt a communi quaestione seiunctae, partim in iudiciis versari, partim in deliberationibus*. Quae verba Budaeus ad indicandam vocum τοῦτο μὲν, et τοῦτο δὲ, adverbialem significationem, sic in graecum sermonem transtulit: τοῦτο
p. 337. μὲν αὐτῶν δικανικὸν, τοῦτο δὲ βουλευτικόν. Verum, opinor, primum quidem non vidit pronominis *genitivum* αὐτῶν totius locum habere, quod per τοῦτο μὲν, et τοῦτο δὲ, in partes dividitur, atque ita non adverbialiter, sed ut casus pronominis accipi, et a verbo ἐστί, subintellecto regi. Deinde vero ne illud quidem animadvertit, non recte fieri

partitiones per casus τοῦτο pronominis, cum rectius dicatur per articuli casus τὸ μὲν αὐτῶν δικανικὸν, τὸ δὲ βουλευτικόν.

Ταῦτα.

Ταῦτα pluralis vox pronominis τοῦτο, ἐλλειπτικῶς pro διὰ ταῦτα accipitur, si particulae ἄρα, vel δὴ, aut τοι ipsi iungantur, unde fit ταῦτ' ἄρα, et ταῦτά τοι, et ταῦτα δὴ, quae plane idem significant. Gaza ex Cicerone, ταῦτ' ἄρα καὶ συμβαίνει ὅπερ ἀπεφηνάμην. Ubi ταῦτ' ἄρα, etiam ταῦτά τοι, et ταῦτα δὴ dici potuit αἰτιολογικῶς μετὰ στοχασμοῦ ἢ βεβαιώσεως. Apud Platonem vero ταῦτα δὴ, μετὰ βεβαιώσεως dictum est: ταῦτα δὴ ἐκαλλωπισάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἴω. In quibus omnibus subauditur διὰ praepositio. ταῦτα.

CAPUT XXV.

De adverbio προτοῦ.

Προτοῦ, adverbium temporis, ex praepositione πρὸ, quae semper *genitivo* iungitur, et τοῦ articulo, vice pronominis τούτου accepto constat. Dicitur enim ὁ προτοῦ χρόνος, et ὁ προτοῦ βίος, perinde ac ὁ πρὸ τούτου χρόνος, et ὁ πρὸ τούτου βίος. Ubi pronomen τούτου demonstrativum, ad praesens tempus, vel aliud quidpiam, quod tempore metiri solemus, relationem habet. Cum enim dicimus ὁ προτοῦ χρόνος, et ὁ προτοῦ βίος, supplendum est nomen appellativum, ad quod refertur, in *genitivo casu* formatum. Est enim plena oratio: ὁ πρὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου βίος, et ὁ πρὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου χρόνος. Non semper autem repetitionem hanc nominis fieri contingit. Nam cum dicimus ὁ προτοῦ πόλεμος, non necessario supponitur, nunc quoque bellum esse, ita ut dicere possimus, ὁ πρὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς πολέμου πόλεμος. Et hinc adverbialis huius particulae vis ostenditur, cum appellativum nomen non possit repeti, quod relationem suscipiat. Quod quidem appellativum nomen, iuxta verbi vel alterius particulae, a qua regitur, naturam, in omnibus casibus variatur, nunquam mutato προτοῦ, et πρὸ τούτου. Dicimus enim ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ, vel ἐν τῷ πρὸ τούτου, et κατὰ

προτοῦ. p. 338.

τὸν προτοῦ χρόνον, vel κατὰ τὸν πρὸ τούτου. Dicitur et per se saepissime vox προτοῦ, sed semper ad *praesens tempus* relationem habet, vel tacite, vel expresse.

CAPUT XXVI.

De ταύτῃ particula.

ταύτῃ. *Ταύτῃ*, *dativus*, ab αὔτῃ, pronomine deductus, quatenus *sine Substantivo* ponitur, *adverbialem* induit significationem, estque localis primaria eius vocis significatio. p. 339. Nam ad nomen ὁδὸς relationem habet, cum dicimus ταύτῃ βαδιστέον, ut plena sit oratio, ταύτῃ τῇ ὁδῷ βαδιστέον.

Secundo loco *causalem vim* habet, perinde ac διὰ τοῦτο, vel τούτου ἕνεκα, i. e. *ideo*, et *hac de causa*, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 572.],

μηδὲν ταύτῃ γε κομήσεις,

ne propterea insolescas. Habet autem vim *limitativam* in hac causali significatione. Xenophon: οὐδὲ μέντοι ταύτῃ γε ἀτιμαστέον τὸ κάλλος, *neque tamen idcirco adspernanda est pulchritudo*. Tribuit etiam huic particulae *illativam* significationem Budaeus, et pro τοιγαροῦν, i. e. *itaque*, usurpari docet: afferens exemplum ex Herodiano, ταύτῃ ὁ Ἀλβῖνος καὶ φρουρᾷ μείζονι ἔφραττεν ἑαυτόν. Ubi tamen *causalem* potest habere significationem, ut dicat, διὰ τοῦτο, vel τούτου ἕνεκα ὁ Ἀλβῖνος ἔφραττεν ἑαυτόν. Quod ipse quoque animadvertisse videtur, cum voces ταύτῃ τοι. ταύτῃ τοι, pro *itaque*, et τούτου ἕνεκα accipi dicat apud Gregorium. Quando vero *simplicem limitationem* significat, pro κατὰ τοῦτο, *eatenus*, et *secundum hoc* accipitur, et saepe in ea significatione respondet τῷ ᾗ. Accipitur etiam ἀντὶ τοῦ οὕτως, ut apud Platonem: ταύτῃ καὶ ταῦτα ἐλέγετο, i. e. *haec etiam sic dicebantur*. Idem alibi: ἔστω ταύτῃ ὅπῃ τις ὑπολαμβάνει, *esto, haec ita se habere, sicut quisque putat*.

---

p. 340.

CAPUT XXVII.

De nomine ταχὺ, in adverbii naturam transeunte.

ταχύ. *Ταχὺ*, nomen notae significationis, quando *adverbialiter* accipitur, opponitur τῷ σχολῇ, item *adverbialiter*

usurpato, et non solum in posteriori parte consequentiarum adhibetur, ut apud Aristophanem, sed etiam in simplicibus enuntiationibus, cum γὰρ iungitur *ironice*, pro σχολῇ. Aeschin. contra Timarch. [§. 181. ed. Bekk. p. 26. ed. H. Steph.] ταῦθ' ὁ γέρων ὁ ἐκ παιδὸς σεσωφρονηκὼς παρῄνεσε τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις· ταχὺ γὰρ ἂν Τίμαρχον ἢ τὸν κίναιδον Δημοσθένην εἴασε πολιτεύεσθαι. Quod *ironice* dictum, idem valet, quod σχολῇ γε Τίμαρχον etc. Ubi tamen tacita consequentia innuitur, cuius antecedens ex superioribus petendum est, et sensus huiusmodi: *si senator ille Spartanus rectam et probatam cuiusdam pravi hominis sententiam respuit, multo minus ab huiusmodi hominibus, qualis est Timarchus et Demosthenes, rempublicam administrari passus esset.* Unde patet, γὰρ ex γε et ἄρα constare, ut apud Aristoph. in Acharneus. [v. 71.] ταχὺ γὰρ ἄν.

σφόδρα γ' ἄρ ἐσωζόμην ἐγὼ,

ut suo loco dictum est.

CAPUT XXVIII. p. 341.

De nomine τί, interrogative accepto.

Τί, neutrum nomen, *interrogative* acceptum, quod quidem tunc accentu acuto semper est praeditum, neque unquam accentum reiicit, encliticarum more, pro οὐδὲν usurpari nonnunquam docet Budaeus, afferens exemplum ex Demosthene [*de corona* §. 48. ed. Bekk. p. 241. ed. Reisk.]: εἶτ' ἐλαυνομένων καὶ ὑβριζομένων καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων, i. e. ut ipse interpretatur, *et nihil non mali patientibus.* Item ex Gregor. ὀνειδιζόμενος, καὶ τί γὰρ οὐ πάσχων, τί δ' οὐκ ἀκούων, i. e. ut idem interpretatur: *nihil non contumeliarum perpessus.* Quae quidem Budaei opinio, nescio an admittenda sit. Nam ut concedamus, affirmatas interrogationes negativis enunciationibus inferri, si cum emphasi proferantur, ut si dicas: τί κακὸν πάσχεις; infers, οὐδὲν κακὸν πάσχεις, tamen si consideremus propositas loquendi formulas, qualis est illa Demosthenis, καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων: et Gregorii: καὶ τί γαρ οὐ πάσχων, et huiusmodi alias, negatum habere verbum seu participium; videbimus non *negativam*, sed *affirmativam* enunciationem ex ipsis inferri, et sic in τί οὐχὶ πασχόντων: interrogationibus, vocem τί, non pro p. 342.

οὐδὲν, sed pro *πᾶν* accipi, totamque locutionem *τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων*, pro *πᾶν κακὸν πασχόντων*, usurpari. Adde, quod non plane patet, an apud Graecos dicantur voces *οὐδὲν οὐ*, in sensu, quo apud Latinos *nihil non*. Quod tametsi diceretur, tamen in supra dictis locutionibus supra dictum sensum habebunt; et sic *οὐδὲν κακὸν οὐ πασχόντων*, pariter pro *πᾶν κακὸν πασχόντων* interpretandum erit.

τί, pro διατί. *Τί* etiam pro *διατί* saepissime accipitur, et pro *ἐς τί*, i. e. *quam ad rem?* Aristoph. in Nebulis [v. 202.]:

τοῦτ' οὖν τί ἐστι χρήσιμον;

haec autem (Geometria) *quam ad rem est utilis?*

CAPUT XXIX.

De *τί* nomine, *δὲ* coniunctioni praeposito, subsequente *εἰ μὴ* exceptiva.

τί δὲ, εἰ μή. *Τί δὲ, εἰ μὴ*, coordinatae voces sunt, non ut ex ipsis unum formale signum efficiatur, sed ita, ut unaquae-
p. 343. que propriam significationem prae se ferat, ut apud Xenoph. [Oeconom. c. IX. §. 2.] *καὶ πῶς δὴ, ἔφην ἐγὼ, ὦ Ἰσχόμαχε, διέταξας αὐτῇ: τί δὲ, εἰ μὴ τῆς οἰκίας τὴν δύναμιν ἔδοξέ μοι πρῶτον ἐπιδεῖξαι αὐτῇ;* In qua locutione et similibus subauditur vox *ἄλλο*, cum praecedente verbo repetito, ut sit integra locutio: *τί δὲ ἄλλο διέταξα,*
τί δὲ ἤ. *εἰ μὴ* et reliqua. Ubi etiam loco *εἰ μὴ* utimur particula *ἢ* eiusdem significationis, ut apud Lucianum [Dial. Mort. XIII. §. 2.] *σὺ δὲ δὴ τί πρὸς τοῦτο; Διογ. τί δ' ἄλλο, ἢ ἐγέλασα;*

τί ἄλλο ἤ. Dicitur et sine *δὲ*, ut apud Thucydidem [lib. III. c. 52.]: *ὑμεῖς δὲ, εἰ κτενεῖτε ἡμᾶς, καὶ χώραν τὴν Πλαταΐδα, Θηβαΐδα ποιήσετε, τί αλλο ἢ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ παρὰ τοῖς αὐθένταις, πατέρας τοὺς ὑμετέρους καὶ ξυγγενεῖς, ἀτίμους γερῶν ὧν νῦν ἴσχουσι καταλείψετε;* Cum autem sine *δὲ* proferantur huiusmodi locutiones, patet, ipsum *δὲ*, non esse partem integralem vocum *τί δὲ εἰ μὴ*, ac si esset una nota formalis. Nam ex formalibus signis, si particulam aliquam subtrahas, sensus ipsius perit, vel certe depravatur atque minuitur. Puta, si *εἰ μὴ* aggregatum seiunges, non amplius sensum exceptivum servabit, ut pro *πλὴν* accipiatur. In proposita igitur vocum ordinatione ac serie, ad sensus
p. 344. integritatem, supplendum est nomen *ἄλλο*, et praecedens

verbum repetendum est. Quam loquendi formam Cicero, ut multa alia imitatus, plene et integre locutionem cum verbi additione exprimit, cum dicit [Tusculan. Disput. lib. I. c. 31.]: *Nam quid aliud agimus, cum ab omni negotio sevocamus animum, nisi animum ad se ipsum vocamus?* Reducuntur autem ad enunciationem huiusmodi interrogationes. Nam *τί ἄλλο ἢ*, et *τί ἄλλο εἰ μὴ*, idem valent, quod *οὐδὲν ἄλλο ἢ*, et *οὐδὲν ἄλλο εἰ μή*.

CAPUT XXX.

De particulis *τί δὴ, τί μὴν*, et *ποιός*, oxytono.

Τί δὴ etiam ut formale signum describit Budaeus. Cuius opinio refellitur eadem ratione, qua supra ostensum est, *τί δὲ, εἰ μὴ* non esse totum quid, sed tres particulas non colligatas, sed simul appositas. Si enim in Platonis verbis illis: *τί δὴ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐ πάντες ἐρᾶν φαμέν;* particulam *δὴ* subtrahas: *τί οὖν* per se, idem officium praestabit, *τί οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης* et cetera. Secus accidit in formalibus signis, ut proxime dictum est. Ex quibus, si particulam aliquam demas, quae remanent, eandem significationem non itidem servant: puta, ex *ἄλλως τε*, et *εἰ δέ μὴ*, si ex altero *τε*, ex altero vero *δὲ* subtrahas, neutri suus sensus remanebit. Nam aliud *εἰ δὲ μὴ*, alind *εἰ μή* significat, ut suo loco dictum est. τί δή.

Τ ί μ ή ν. p. 345.

Τί μὴν etiam pro *τί δὴ*, ***interrogative*** usurpari docet, ut *ἀλλὰ τί μὴν*, i. e. ut ipse interpretatur, ***quidnam igitur?*** Nonnunquam etiam ***concedentis*** esse vocem *τί μὴν* affirmat, et pro ***quidni*** accipi, ut apud Platonem: *δίκαιος ἀνὴρ. καὶ εὐσεβὴς, ἆρ' οὐ θεοφιλής ἐστι; Πρ. τί μήν;* In quo tamen exemplo *τί μὴν*, ***interrogative*** itidem accipitur. Interrogatus enim Protagoras, ***an iustus vir deo etiam amicus esset?*** respondet, *τί μὴν*, i. e. ***quidni?*** Quod ***sensu*** quidem ***concedentis*** et ***forma*** autem loquendi ***interrogativum.*** In qua interrogatione *τί μήν;* ***quid vero***, et ***quidni*** significat, i. e. ***quid non***, et ***cur non?*** convertiturque interrogatio in affirmationem, ut sit, ***plane ita est.*** τί μήν.

Π ο ι ό ς.

ποιός. *Ποιός*, ὀξύτονον, ***qualitatis particeps***, et ποιός τις, ***qualitatis cuiusdam particeps***, quod nunnunquam pro περιττὸς accipi notavit Budaeus [p. 508.], ut apud Aristotelem [Polit. lib. VIII. tom. V. p. 628.]: δῆλον ἐκ τούτων, ὅτι παραδοτέον τοὺς παῖδας γυμναστικῇ καὶ παιδοτριβικῇ, τούτων γὰρ, ἡ μὲν, ποίαν τινὰ ποιεῖ τὴν
p. 346. ἕξιν τοῦ σώματος, ἡ δὲ, τὰ ἔργα, i. e. ut ipse interpretatur: ***harum enim altera praestantem reddit corporis habitum, altera vero opera.*** Quae quidem Budaei interpretatio verum quidem sensum assequitur, sed non ex vi vocis ποιὸς et ποιὰ, quae simpliciter ***qualem***, vel ***qualitatis participem*** significant, is sensus efficitur: sed quia res ita se habet, quod videlicet ***gymnastica praestantiora reddit corpora***, voces propositae sensum hunc prae se ferunt. At non ex veritate sententiae vel modo et forma locutionis vocibus tribuenda est significatio ab etymologia aliena, sed sensus ex vocibus iuxta cuiusque vim et notionem eliciendus est.

CAPUT XXXI.

De pronomine τίς, et τὸ καὶ τὸ, τὸ μὲν, τὸ δὲ, aliisque horum similibus.

τίς. *Τίς* pronomen, ἀορίστως acceptum, quod et fere ἐγκλιτικὸν μέρος est, non solum ***postponitur adiectivis et appellativis nominibus***, ut ἄνθρωπός τις, et μοχθηρός τις; sed etiam ***praeponitur*** cum ***Substantivis***, quod fre-
p. 347. quenter fit; tum vero ***adiectivis*** quoque nonnunquam, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 1003.]:

δῆλον, ὅτι τοὺς τρόπους τις οὐ μοχθηρὸς ἦν.

Nec facit ad hoc interposita negatio: nam et sine negatione, δῆλον, ὅτι τοὺς τρόπους τις μοχθηρὸς ἦν, itidem dici potuit.

Τίς etiam, ut opponitur τῷ οὐδεὶς, Budaeo dedit occasionem, ut ἀντὶ τοῦ μέγας ipsum accipi contendat in loco Demosth., quem ipse citat [p. 32.], τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι' εὐπορίαν προσειληφότες. Nec animadvertit oppositionem hanc vocis τί, ad οὐδὲν, si minus in Ciceronis loco, quem, ad probandum similem usum vocis huius apud Latinos, affert ex Epistolis ad Atticum [lib. III. ep. 15.]:

Fac, ut omnia ad me perscribas, neque ut facis, velis esse aliquem: quoniam qui sui, et qui esse potui, iam esse non possum: certe ex Platonis auctoritate, quam itidem affert ad ostendendum usum huius vocis in suo neutro genere, *ὑμᾶς τε ἐλεῶ, ὅτι οἴεσθέ τι ποιεῖν, οὐδὲν ποιοῦντες.*

Pro *ποῖος* etiam, et *ὁποῖος* accipi *τίς*, *ὀξυνόμενον*, recte annotavit Budaeus, ut apud Demosth. *λέγε δή μοι τὰς μαρτυρίας, τίς ἐγὼ πρὸς τοὺς συμβάλλοντας ἀνθρώπους τοὺς δεομένους εἰμί.* Ciceronemque eodem modo usum esse pronomine ***qui***, cum dicit: ***Xenophon Socraticus, qui vir et quantus!*** τίς, pro ποῖος et ὁποῖος.

Τὸ καὶ τό. p. 348.

Τὸ καὶ τὸ, pro *τοῦτο καὶ τοῦτο* apud Demosth. τὸ καὶ τό. *περὶ τοῦ στεφάνου* [§. 243. ed. Bekk. p. 308. ed. Reisk.], accipi recte notavit Budaeus: *εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος, οὐκ ἂν ἀπέθανεν.* De quo articulo docendum est, non solum in ***Accusativo*** accipi pro *τοῦτο* pronomine, ut in loco citato Demosthenis: sed etiam in ***aliis casibus***, ut si dicas, *τὸ καὶ τὸ συνέβη μοι*, tunc nominativi casus erunt voces *τὸ καὶ τό.* Et sic in aliis casibus, ut exigunt partes, cum quibus copulatur. Nam enallage in partibus declinabilibus, si in uno casu admittatur, in reliquis etiam admittitur: puta, si articulus masculinus in prima voce *ὁ*, pro *οὗτος* accipitur, *τοῦ* etiam pro *τούτου*, et *τῷ* pro *τούτῳ*, et *τὸν* pro *τοῦτον* usurpabitur. Exempla sunt apud Homerum: *ὁ γὰρ βασιλῆϊ χολωθείς*, et *τοῦ γὰρ πέσεν ἄγχι μάλιστα. τῷ δ' οὔπω τις ὁμοῖος. τὸν δ' ἄρα ὑπόδρα ἰδών* [cff. Iliad. *ά.* v. 9. *ξ́.* v. 470. *ά.* v. 148.].

Notandum autem, pro indefinita et incerta re dici propositas voces, et idem valere, quod *τὸ δεῖνα καὶ τὸ δεῖνα.* Sicut etiam in genere masculino *τὸν καὶ τὸν* apud Lysiam: *καί μοι κάλει τὸν καὶ τὸν*, pro *τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα*, h. e. ***hunc et illum.*** In quo Lysiae loco, cum verba sint ***iubentis testes in medium prodire***, notandum est, indefinite dici *τὸν καὶ τὸν*, sive quod res, de qua loquitur, adeo nota esset omnibus, ut non solum nominatus quisque, sed quilibet sine discrimine de ipsa testimonium dicere posset: aut ita indefinite locum nominibus pro- p. 349. priis reliquit Orator, quod fit in declamationibus, quae veluti formulae sunt forensium orationum.

Τὸ μὲν, τὸ δέ.

Τὸ μὲν et *τὸ δὲ*, eiusdem enallages ratione, pro τὸ μὲν, τὸ δέ.

τοῦτο μὲν, et τοῦτο δὲ accipiuntur, significantque *partim* et *partim*, ideoque obliquis etiam casibus iunguntur, quia adverbialiter construuntur.

Τὸ μὲν τί, et τὸ δέ τι.

τὸ μέν τι, τὸ δέ τι. Additur etiam supra dictis vocibus τι, ἀόριστον, et fit τὸ μέν τι et τὸ δέ τι, quae itidem *partim* et *partim* significant. Basilius: τὸ μέν τι καὶ διὰ τὸ πολλάκις ἀπατηθῆναι, τὸ δέ τι καὶ ὑπὸ ἀσχολιῶν περισπώμενος. In quibus τι particula *deminuendi* et *adstringendi* vim habet.

Τοιοῦτος.

τοιοῦτος. *Τοιοῦτος*, nomen ἀνταποδοτικὸν, non solum τῷ οἷος, *nomini relativo*, sed etiam τῷ ὅς, *articulo relativo* praepositum respondet. Sophocl. in Antig. γινώσκων ὅτι τοιοῦτός ἐστιν, οἷσπερ ἥδεται ξυνών. Ubi τὸ τοιοῦτος pro ὅμοιος usurpari videtur, cum tamen, si id, quod potentia subintelligendum est, repetatur, articulus in propria
p. 350. significatione remaneat, hoc modo: τοιοῦτός ἐστιν, οἷοί εἰσιν ἐκεῖνοι, οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

Τοῦτο μὲν, et τοῦτο δέ.

τοῦτο μέν, τοῦτο δέ. Ipsum quoque τοῦτο μὲν et τοῦτο δὲ, *partim*, *partim*, vel *tum*, *tum*, atque etiam *simul*, *simul* significat, ut recte notavit Budaeus, Demosth. [c. Leptin. §. 59. 60. ed. Bekk. p. 474. ed. Reisk.] τοῦτο μὲν τοίνυν Θασίους, πῶς οὐκ ἀδικήσετε, τοῦτο δὲ Ἀρχέβιον καὶ Ἡρακλείδην, i. e. *simul etiam Thasios*, *simul Archebium iniuria afficietis*. Andocid. [de mysteriis §. 103. ed. Bekk. p. 14. ed. H. Steph.] τοῦτο μὲν, οἷς ὑμεῖς ἐναντία μαχεσάμενοι διηλλάγητε, καὶ ὅρκους ὠμόσατε, τοῦτο δὲ, οὓς φεύγοντας κατηγάγετε, τοῦτο δὲ, οὓς ἀτίμους ὄντας, ἐπιτίμους ἐποιήσατε. Ex quo Andocidis loco animadvertendum est, non modo *semel* voci τοῦτο μὲν respondere vocem τοῦτο δὲ, sed *iterum atque iterum et saepius*, si plura erunt recensenda. Quomodo et Ciceronem usum esse patet ex eius verbis illis [de nat. deor. lib. II. c. 80.]: *quia tum occultantur*, *tum rursus aperiuntur*, *tum abeunt*, *tum redeunt*, *tum antecedunt*, *tum etiam subsequuntur*.

CAPUT XXXII. p. 351.

De particulis τοι, τοίνυν, τοῦ, et τῷ.

Τοι particulae, vis *affirmativa* seu *confirmativa* apertius perspicitur, cum ea partibus declinabilibus apponitur, ut apud Xenoph. [Oecon. c. VII. §. 15.] ἀλλὰ σωφρόνων τοι ἐστὶν οὕτω ποιεῖν. Cum enim affirmativa oratio sit, videlicet, quod σωφρόνων ἀνθρώπων ἐστὶ τὸ οὕτω ποιεῖν, particula τοι affirmationem auget et confirmat, ut *sane* et *profecto* apud Latinos. Et in supra dicto exemplo idem valet, ac si diceres, *nimirum*, vel *enimvero sapientis est ita facere*. Hanc eandem vim habet, cum vocibus aliis postponitur. Notandum autem, cum *monosyllabis particulis* iungitur τοι, interdum per *appositionem iungi*, ac tunc suam vim nonnunquam *retinere:* interdum vero *componi*, ac tunc tam eam, cum qua componitur, quam ipsam τοι, suam quamque significationem *amittere*, et ex ambabus *tertium quoddam* resultare, ut in μέν τοι, γέ τοι, καί τοι, et quibusdam fortasse aliis, de quibus in praecedentibus dictum est. (τοι.) (p. 352.)

Porro δὲ particulae *per appositionem* postponitur. Δέ τοι enim vox, tam δὲ, quam τοι particulae vim prae se fert. Quando vero *adverbiis*, et simpliciter *unicam syllabam excedentibus vocibus* iungitur, semper suam retinet significationem: dummodo dissyllaba illa, cui iungitur, ex *duabus monosyllabis non sit coagmentata*, qualis est τοι γὰρ, cui postponitur aliud τοι, et fit τοι γάρ τοι. Tunc enim τοι suam propriam amittit significationem. Sed si dissyllabis simplicibus iungitur, semper suam habet significationem: id quod Budaeus minus videtur animadvertisse, cum dicat, hoc πάντοι, frequentius dici πάνυ τι, per τι nomen, quod saepe ἀργὸν esse ait. Quod equidem nescio, an otiosum alicubi sit, ut Budaei videtur. Nam tametsi cum nullo nomine substantivo aliquando iungatur, sed adiiciatur aliis orationis partibus: non idcirco plane otiosum est, sed *deminuendi* et *coercendi* vim habet, ut paulo supra de ipso dictum est. (δέ τοι.) (τοι γάρ τοι.)

Interponitur etiam aliquando, ut διά τοι τοῦτο. Porro si quando praeponatur haec particula, propriam significationem amittit, ut in τοι γὰρ, τοι γάρ τοι et τοιγαροῦν, et in unius cuiusdam formalis notae significationem coalescit.

Τ ο ί ν υ ν. p. 353.

Τοίνυν, συλλογιστικὸν est, i. e. *illativum conclusionis*, (τοίνυν.)

quae ex antecedente, vel praemissis quibusdam, aut tacitis aut expressis sequitur, et in hoc eundem usum praestat, quem vox *οὖν* et *οὐκοῦν*. Eandem vim habet, quando *collectivum* est. Dico autem collectivum, cum ex aliqua narratione *ἀποστατικῶς* subiicimus sententiam *ἐπιλογικὴν*, ut apud Platonem post multa subiungitur: *ἓν μὲν τοίνυν τοῦτο ἐπορισάμεθα*. Est enim hic quoque illativum, veluti conclusionis cuiusdam. Vicissim autem assumtionibus etiam, i. e. minori argumentorum propositioni deservit, et vocatur tunc *συλληπτικὸν τὸ τοίνυν*, cum videlicet causam conclusionis vel signum continet, ut apud Lucianum: *ὡς σεμνὸς ἡμῖν σφόδρα καὶ μετέωρος ἐπανελήλυθας*, haec est conclusio, cuius probationem subdit: *οὐ τοίνυν οὐδὲ προσβλέπειν ἡμᾶς ἔτι ἀξιοῖς*. In Isocratis Panegyrico [§. 103. ed. Bekk. p. 62. ed. H. Steph.] ratiocinatio ponitur propemodum in forma argumenti: *οἶμαι δὲ πᾶσι δοκεῖν τούτους κρατίστους προστάτας γεγενῆσθαι* [*γενήσεσθαι* Bekk.] *τῶν Ἑλλήνων, ἐφ' ὧν οἱ πειθαρχήσαντες ἄριστα τυγχάνουσι πράξαντες*. Haec est maior propositio, quam subsequitur assumtio, sive minor propositio: *ἐπὶ τοίνυν τῆς ἡμετέρας ἡγεμονίας, εὑρήσομεν καὶ τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους πρὸς εὐδαιμονίαν πλεῖστον ἐπιδόντας, καὶ*
p. 354. *τὰς πόλεις μεγίστας γενομένας*. Ex quibus sequitur ibi proposita conclusio: *ἡμεῖς ἄρα κράτιστοι προστάται γεγόναμεν*. Sic in Archidamo [§. 26. ed. Bekk. p. 121. ed. H. Steph.]: *τὰς κτήσεις τὰς πολυχρονίους κυρίας καὶ πατρῴας ἅπαντες εἶναι νομίζουσιν*. Post quae additur assumtio: *ἡμεῖς τοίνυν Μεσσήνην εἵλομεν, πρὶν ἢ Πέρσας λαβεῖν τὴν βασιλείαν*. Ex quibus infertur ibi proposita conclusio: *ad Lacedaemonios pertinere Messanae possessionem*. Demosthenes [*de corona* §. 301. ed. Bekk. p. 326. ed. Reisk.], etiam cum probare vellet, *omnia esse facta, quae ad salutem et praesidium patriae pertinerent*, exponeretque, *quaenam essent necessaria*, *οὐκ ἐκ μὲν τῆς θαλάττης τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι χρῆν, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν*; Post aliarum quarundam rerum enumerationem, addit assumtionem: *ταῦτα τοίνυν ὑμῖν ἅπαντα πέπρακται*. Et alibi eadem argumentandi forma usus est: *τί δὲ μεῖζον ἔχοι τίς ἂν εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος, ἢ εἰ μὴ ταυτὰ καὶ φρονεῖ καὶ λέγει; σὺ τοίνυν τοιοῦτος εὑρέθης*.

Servit etiam *transitionibus inchoativis*, ut apud Latinos *igitur, itaque* et *proinde*. Demosth. [adv. Leptin. §. 136. ed. Bekk. p. 498. ed. Reisk.] *ὑμῶν τοίνυν, οὐδ' ἂν εἷς οὐδὲν ὧν ἰδίᾳ τινὶ δοίη, τοῦτ' ἀφέλοιτο πάλιν*. *Itaque,*

vel *proinde nullus vestrum est*, etc. Qua ratione *prolixae etiam narrationis initii signum est.* Demosth. *καὶ θεωρεῖτε εἰ παραπλήσια τῇ πόλει καὶ τούτοις αὐτοῖς γέγονε, τῇ πόλει μὲν τοίνυν* etc. *civitati igitur* etc. Quanquam in hoc etiam exemplo *συλληπτικὸν* est, et conclusionem probat, quod videlicet *οὐ παραπλήσια τῇ πόλει καὶ τούτοις πέπρακται.* Hoc itaque semper animadvertendum est, an conclusio aliqua subsit, cuius probationem haec particula comitetur, ne sententiae vel narrationis initium ipsam comitari et inchoativae transitionis signum esse arbitremur. p. 355.

Τοῦ et τῷ.

Τοῦ et *τῷ*, casus articuli tam masculini quam neutri, per enallagen pro *genitivo* et *dativo* pronominis *τις* accipiuntur tam *ἀορίστως*, quam *ἐρωτηματικῶς* accepti, ut *τοῦ χάριν;* pro *τίνος χάριν, ἐρωτηματικῶς*, et *ἕνεκά του*, pro *ἕνεκά τινος, ἀορίστως.* Sic in *dativo, τῷ δέδωκας*, pro *τίνι;* et *δέδωκάς τῳ*, pro *δέδωκάς τινι.* Ex quibus apparet, *praeponi* in constructione has voces, et *cum accentu* proferri, si *ἐρωτηματικῶς* accipiantur: *postponi* autem *ἐγκλιτικῶς*, cum *ἀοριστωδῶς* usurpantur. τοῦ et τῷ.

Porro *τοῦ* in articuli significatione, cum *ἐλλιπῶς τοῦ ἕνεκα*, vel *τοῦ χάριν* dicitur, *Infinitivo* verbo iungitur, ut apud Gregorium: *ὀλίγα τῶν ἐγκυκλίων φιλοσοφήσας τοῦ μὴ δοκεῖν παντάπασι τῶν τοιούτων ἀπείρως ἔχειν.* Quod plene dicitur apud Aristoph. *τοῦ λαβεῖν μὲν οὖν χάριν*, et alibi. Iungitur alioquin etiam Infinitivo, sicuti et ceteri casus omnes articuli neutri, ut *ὀλίγον ἐδέησε τοῦ λῃσταῖς περιπεσεῖν*, quod alia loquendi forma dicitur, *παρ' ὀλίγον λῃσταῖς περιέπεσεν.* Sic *παρ' ὀλίγον ἀπέθανεν* etc.

CAPUT XXXIII. p. 356.

De ὑπὲρ praepositione et φεῦ.

De praepositione *ὑπὲρ* annotavit Budaeus, *in eadem periodo ipsam geminari*, ut apud Demosthenem: *μὴ γὰρ οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ ὧν ἤρνηται μὴ λαβεῖν, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν λειτουργεῖν ἐθελήσειν.* Ubi alterum *ὑπὲρ* vacare dicit, quod ad sensum attinet. Verum non omnino alteram praepositionem vacare dicendum est, sed eam dun- ὑπέρ.

taxat, quae secundo loco posita est, casumque iteratum, quicum copulatur. Porro, non solum ὑπὲρ praepositionem, in eiusmodi loquendi formis, in una eademque comprehensione repeti contingit; sed fere omnes, quocunque casu unaquaeque iuncta fuerit, ut, καθ᾽ οὓς νόμους πολιτευόμεθα, κατὰ τούτους μὲ κρίνεσθαι δεῖ, δι᾽ οὓς γὰρ ἔφυγε τὴν πατρίδα, διὰ τούτους κατῆλθεν; ἐξ ὧν γέγονε πλούσιος, ἐκ τούτων ἀπέβαλε τὴν οὐσίαν, ἐν οἷς ηὐδοκίμησεν, ἐν τούτοις πάλιν ἠδόξησε. Atque ita reliquae omnes. Non igitur communem omnibus praepositionibus loquendi formam uni tantum adscribi oportuit.

Ὑπὲρ ὧν.

ὑπὲρ ὧν. Ὑπὲρ ὧν voces, ut *unam vocem*, quae suam vim naturalem non retinet (ut eius verbis utar), describit Budaeus [p. 508.], ut ἀνθ᾽ ὧν, non animadvertens, praepositiones ἀντὶ, et ὑπὲρ, vice διὰ praepositionis, accipi, esseque ἀνθ᾽ ὧν, et ὑπὲρ ὧν, duas voces, iuxta cuiusque naturalem significationem acceptas, pro δι᾽ ἃ. vel ὧν ἕνεκα.
p. 357. Isocrates [Panegyr. §. 56. ed. Bekk. p. 52. ed. H. Steph.]: τὴν δὲ ἡμετέραν ἱκανὴν νομίζοντες εἶναι μόνην ἀποδοῦναι χάριν, ὑπὲρ ὧν ὁ πατὴρ αὐτῶν ἅπαντας ἀνθρώπους εὐηργέτησεν, i. e. δι᾽ ἃ, vel ὧν ἕνεκα, vel ἀντὶ ὧν. In qua Isocratis locutione et similibus, relativus articulus, more Atticorum, in casu antecedentis, subsequenti tribuitur verbo. Esset enim plena locutio: ἀντὶ ἐκείνων, ἃ ὁ πατὴρ αὐτῶν πάντας εὐεργέτησεν, eo modo, quo dicitur: ἔμαθεν ἀφ᾽ ὧν ἔπαθεν. Est enim integra locutio, ἔμαθεν ἀπ᾽ ἐκείνων, ἃ ἔπαθεν. Sic χρῶμαι οἷς ἔχω βιβλίοις, pro χρῶμαι τοῖς βιβλίοις, ἃ ἔχω.

De φεῦ adverbio.

φεῦ. De φεῦ adverbio, quoniam communi opinione *Genitivo* iungi, i. e. construi creditur, ut φεῦ τῶν κακῶν, advertendum est, genitivum dici ἐλλειπτικῶς, subaudirique ἕνεκα, a quo regitur genitivus, non a φεῦ, quod tantum ἀποστατικῶς κατὰ σχετλιασμὸν dicitur. Accipitur etiam eodem modo, quo οὐαὶ apud scriptores ecclesiasticos, ut apud Procopium in proverbia Salomonis, ἑλόμενος ἀντὶ τοῦ ἀεὶ εὖ εἶναι τὸ ἀεὶ φεῦ εἶναι, ubi τὸ φεῦ idem valet, quod οὐαί.

CAPUT XXXIV.

De ὦ particula et ὦν.

Ὦ particula, *σχετλιαστικῶς* accepta, *exclamantis* est, non autem *vocantis*. Nam exclamantis intentio est, *πάθος* aliquod significare, puta, *indignationem*, vel *admirationem*: vocantis est, eum, quem vocat, ad se convertere, vel attentum sermoni reddere. Porro, quando vocatio fit cum *ὦ*, adverbio, semper adverbium *ὦ*, ad nominis *Vocativum* casum fertur, ut *ὦ μάκαρ Ἀτρείδη, ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, ὦ Ὀδυσσεῦ πολύαινε*. Cum igitur *ὦ, τὸ κλητικὸν*, cum nominis Vocativo cohaereat, verisimile est, illud *ὦ*, quod Vocativo non iungitur, *κλητικὸν* non esse, et idcirco ad illius differentiam, diverso quoque accentu distingui debere. Quanquam enim non paucae voces, certo quodam modo scriptae et prolatae, aequivocationis ratione, plura quaedam significant, atque etiam diversis modis construuntur; tamen hanc vocem *ω*, pro diversitate significationis, diverso quoque accentu, in antiquis auctorum exemplaribus, notatam esse conspicimus. In quibus exemplaribus *τὸ σχετλιαστικὸν* et *θαυμαστικὸν*, cum gravi accentu scriptum habetur *ὢ*, sicut *τὸ κλητικὸν* semper cum circumflexo. Hoc etiam annotandum est, sine ullo etiam casu particulam *ω*, inveniri apud Aristoph. in Avib. [v. 661.] ὦ. p. 358.

ὢ τοῦτο μέν τοι νὴ Δί᾽ αὐτοῖσιν πιθοῦ.

Ubi *τὸ ὢ* non *κλητικῶς*, sed *δυσωπητικῶς* potius accipiendum est, quemadmodum in Pluto [v. 1052. 53.] *τὸ ἆ*, in illis verbis:

ἆ, ἆ,
τὴν δᾷδα μή μοι πρόσφερε.

Quae quidem particulae *ὢ* et *ἆ*, vehementiore spiritu proferendae sunt, et cum diastole *ἀποστατικῶς*. Invenitur etiam *τὸ κλητικὸν ὦ*, sine Vocativo *κατ᾽ ἀποσιώπησιν* apud eundem in Nebulis [v. 1378.]:

ὦ τί σ᾽ εἴπω,

i. e. *o, quid te nominem.* Est autem *ἦθος* indignabunde loquentis. Qua aposiopesi ostendit, *non posse flagitio filii sui, a quo caedebatur, nomen satis congruum invenire: non πατραλοία, non ἀσεβὲς, non ἀλιτήριε, non aliud quidquam.* Ceterum, quod ad syntaxin huius particulae pertinet, vel *σχετλιαστικῶς*, vel *θαυμαστικῶς*, vel alio quodam modo, praeterquam *κλητικῶς* acceptae: meo qui- p. 359.

14 *

dem iudicio, *casu nullo* haec particula regitur, sed διεσταλμένως quibusdam casibus praeponitur. Nam cum *genitivo* praeponitur, genitivus tunc ἐλλειπτικῶς dicitur, ut, cum dicimus, ὦ τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, subintelligitur enim τὸ ἕνεκα. Et sic genitivus non ab ὦ particula, sed ab ἕνεκα regitur eodem modo, quod dicitur apud Gregorium: ὦ τοῦ θαύματος, λόγῳ κρατουμένην φύσιν τὴν ῥέουσαν. Ubi Budaeus *defectivam* orationem esse annotavit, quoniam *genitivo* subiecit *accusativum*. Tametsi non propterea, sed propter ἔλλειψιν τοῦ ἕνεκα, defectiva dici debeat illa oratio, in qua accusativus διεσταλμένως, genitivum subsequitur, qui accusativus, τὴν φύσιν scilicet, a participio κρατουμένην regitur, quod loco infiniti accipitur, ac si dixisset, ὦ τοῦ θαύματος ἕνεκα τοῦ κρατεῖσθαι λόγῳ τὴν ῥέουσαν φύσιν. Cumque hanc particulam etiam *recto* iungi dicat, si, tanquam cum suo casu ita iungi intelligit, idem erit error, de quo proxime dictum est. Iuliani verba
p. 360. de Libanio citat Budaeus, ad probandam propositae particulae cum *recto* constructionem, ὦ λόγος, ὦ φρένες, ὦ σύνεσις, et Gregorii ὦ τίς Ἱερεμίας ὀδύρεται τὴν ἡμετέραν σύγχυσιν. In quibus, si ipsam *recto* iungi concedamus, etiam cum *adverbio* πῶς copulari concedendum erit apud eundem Gregorium: ὦ πῶς ἀδακρυτὶ τὴν τούτων ἐνέγκω μνήμην. Tametsi nec adverbium cum adverbio, nec rectus nominis transitive cum aliis partibus cohaereat. Dicendum itaque, διεσταλμένως praeponi τῷ τίς, καὶ τῷ πῶς adverbio. Cuius rei signum est, sine ipso etiam posse easdem sententias efferri, τίς Ἱερεμίας ὀδύρεται etc. et πῶς ἀδακρυτί τὴν τούτων ἐνέγκω μνήμην. Et tunc idem erit sensus verborum; carebunt tamen indignationis signo. Ceterum, quia in Iuliani admirativa illa de Libanio locutione, si ὦ particulam detrahas, non modo admirationis signo carebit, verum etiam nullo modo constabunt casus illi, et idcirco necessario ab ὦ particula regi videbuntur, sciendum est, cum qualitatem sermonis et sensus et ingenii admiretur, ad eius locutionis integritatem qualitatis nomina ποῖος vel οἷος subintelligenda esse; ut sit integra locutio, ὦ ποῖος, vel οἷος λόγος, ὦ ποῖαι vel οἷαι φρένες, ὦ ποία vel οἵα σύνεσις: quemadmodum in Aesopi verbis illis [fab. XI.]: ὦ οἵα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει. Ubi etiam τὸ ὦ non κλητικῶς, sed καταγελαστικῶς dicitur. Atque ita in illa etiam Iuliani locutione διεσταλμένως proferenda erit particula ὦ, sine qua etiam posset proferri eadem sententia ποῖος vel οἷος λόγος etc. Omnino enim huiusmodi particulae, quae πάθος significant, si inter-

alias dictiones interserantur, παρενθετικῶς ab aliis separantur: sin autem praeponantur, διεσταλμένως separantur, p. 361.
nec ullo modo inter constructionis membra numerantur.

ὧν.

Ὧν genitivus pluralis articuli neutri ἐλλιπῶς nonnunquam dicitur, ut ὧν ἔπαθεν, ὀργὴν ἔχει. Deest enim causalis ἕνεκα, ut sit integer sermo: ἕνεκα ὧν ἔπαθεν, vel ὑπὲρ ὧν ἔπαθεν, ὀργὴν ἔχει. ὧν.

CAPUT XXXV.

De ὡς adverbio, et omnino de voce ὡς.

Quemadmodum οὕτως adverbium, ab οὗτος pronomine ultimae syllabae productione, deducitur, sicut nonnullae aliae orationis partes ab iis, quae in ordine partium, quatenus partes ipsas praecedunt, deducuntur (de quibus hic non est dicendi locus), ita ab ὅς *articulo relativo*, deduci adverbium ὥς, ὀξύτονον, non modo vocis similitudo, sed etiam analoga significatio declarat. Nam sicut ὅς pro οὗτος, per enallagen accipitur, sic ὥς, ὀξύτονον, adverbium, pro οὕτως itidem adverbio, ponitur, non solum apud Poëtas, quod semper accidit, sed saepe etiam in oratione soluta; ut apud Isocrat. in Panegyr. [§. 139. ed. Bekk. p. 69. ed. H. Steph.] οὐ μὴν οὐδ' εἰ συναγορεύουσι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις, οὐδ' ὥς ὀρθῶς περὶ τῆς ἐκείνου δυνάμεως γινώσκουσι. In quo loco τὸ, οὐδ' ὥς, pro οὐδ' οὕτως, respondet τῷ, οὐδ' εἰ antecedenti. Alibi autem τῷ, εἰ καὶ, vel καίπερ, vel alii conditioni sive concessioni. ὡς. p. 362.

Saepe etiam antecedens supprimitur subintelligendum; secus ἐν ταῖς ἀποδόσεσι τῶν παραβολῶν καὶ ὁμοιώσεων, ubi semper τὸ ὥς, ὀξύτονον, ad praecedens ὡς, βαρύτονον refertur. Verum, sicut ὥς, ὀξύτονον, ab ὅς, articulo relativo deduci deprehenditur, sic ὡς, βαρύτονον, καὶ τόνου κενὸν, i. e. *accentu carens*, ab ὁ articulo protactico, quod itidem βαρυτόνως, i. e. *sine accentu* profertur, deduci analogica ratione licet coniicere: praeterea, quemadmodum τὸ ὥς, ὀξύτονον, naturam sui originalis, videlicet ὅς, relativi, retinet, eo quod ἐν ταῖς ἀποδόσεσι τῶν παραβολῶν adhibetur, et ad praecedens aliquod refertur, sic τὸ βαρύτονον ὡς, quod ἐν ταῖς προτάσεσι τῶν

παραβολῶν praeponitur, indicat, ab ὁ protactico, quod nominibus praeponitur, originem ducere.

His itaque de utriusque adverbii origine positis, patet, ὡς, βαρύτονον semper *praecedere, subsequi* autem τὸ ὥς, ὀξυτονούμενον, tametsi τὸ ἀνταποδοτικὸν quando supprimatur, ut, cum in communi sermone ducem vel militem aliquem laudare volentes dicimus: *illum, ut Caesarem se gessisse*, ὁ δεῖνα ὡς Καῖσαρ σήμερον ἠρίστευσε: subintelligendo nimirum, *quemadmodum Caesar suis temporibus* ἠρίστευσε, *sic laudandum hunc nostris vel aliis temporibus.* Contra nunquam τὸ ἀνταποδοτικὸν invenies,
p. 363. nisi τὸ προτακτικὸν praecesserit: praeterquam si quando comparationum membra *praepostere* ponantur.

Illud etiam non praetermittendum, adverbio ὡς, ut dicit Aristoteles, τὰς εἰκόνας a parabolis distare, quod hae absque signo ὡς fieri non possunt, qualitatique qualitatem conferunt: ut cum dicimus, *hic sicut Caesar se gessit*, vel *sicut leo:* illae personam laudandam in alterius personam hominis, sive animalis transferentes, qualitates quoque illius applicant subiecto: ut si ducem aliquem laudare volentes, Caesarem, vel leonem ipsum esse dicamus, Caesaris etiam, vel leonis qualitates illi tribuimus. Videtur autem ἐν ταῖς παραβολαῖς *secundum quid* fieri assimilatio; ἐν ταῖς εἰκόσι vero *simpliciter.* Porro, quia τὸ ὥς, ὀξύτονον non nisi ἐν ταῖς ἀποδόσεσι τῶν παραβολῶν usui est, de ipso nihil est, quod praeterea dicendum sit.

Latior usus est τοῦ βαρυτόνου ὡς, quod quidem per *enallagen* tum *praepositionum* quarundam, tum sui generis *adverbiorum*, tum etiam *coniunctionum* significationem induit. Praepositionis itaque εἰς et πρὸς significationem induit, iuxta Atticorum idioma, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 32.]:

ᾠχόμεν ὡς τὸν θεόν,

pro, πρὸς τὸν θεόν, et apud Aeschinem: pro εἰς. Ἐπει-
p. 364. δὴ τοίνυν ἥκομεν ὡς Μακεδονίαν, ubi patet, ὡς pro εἰς accipi, vel certe loco ὡς, praepositionem εἰς esse scribendam.

ὡς pro ἐπεί. Accipitur et pro ἐπεὶ et ἐπειδή, χρονικῶς. Demosth. ὡς τὰ παρ' ἡμῶν ἐπύθοντο, i. e. ἐπειδή. Sic apud Latinos accipi particulam *ut*, annotavit Budaeus, afferens ex Cicerone [Philipp. VIII. c. 9.]: *est enim annus, ut repulsam tulit.* Virgilius [Eclog. VIII. v. 41.]:

ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error,

Theocritum imitatus, qui item in uno et eodem carmine,

ter iteravit particulam ὡς, ubique χρονικῶς [Idyll. II. v. 82.], ὡς ἴδον, ὡς ἐμάνην, ὥς με γλυκὺς ἵμερος εἷλε. Sed primo quidem loco προτακτικῶς, reliquis duobus ἀνταποδοτικῶς, ac si dixisset: *simulac vidi, statim furere coepi.* Sic apud Virgilium *simulac vidi, statim perii.* Ex Italorum autem vulgari sermone, quo nostris temporibus utuntur, monemur, particulam ὡς, in supra dictis ἐκ παραβολικοῦ, sive ὁμοιωματικοῦ, in sensum χρονικὸν transire. Nam apud Italos voces illae vulgares, quae *sicut* et *sic*, ἀνταποδοτικὰ significant, accipitur etiam χρονικῶς: puta illud Virgilii, *ut vidi, ut perii,* dicerent, com' io *viddi, così mi persi.* Potest etiam secundo et tertio loco positum ὡς, apud Theocritum, itemque apud Virgilium θαυμαστῶς et σχετλιαστικῶς accipi; ut indignetur, qui loquitur, quod in huiusmodi affectum adeo facile inciderit. In hoc sensu iungitur etiam adverbio τάχιστα, et fit ὡς τάχιστα pro ἐπειδὴ τάχιστα, i. e. *statim ut, simulatque.* Notandum autem *duplicem sensum* esse vocum ὡς τάχιστα. Si enim *absolute,* nulla respondente dicatur, tunc particula ὡς, prout superlativis praeponitur, pro ὅτι vel ὅσον nomine, quae intensionem significant, usurpatur, ut apud Latinos *quam* particula, cum dicunt, *quam celerrime,* de quibus infra dicetur. Si vero particulis ὡς τάχιστα, respondeat aliud adverbium sive expressum, sive subintellectum, tunc (ut dictum est) particula ὡς, χρονικῶς accipitur, ut apud Aristoph. in Pluto [v. 653 sqq.]: ὡς τάχιστα. p. 365.

ὡς γὰρ τάχιστ' ἀφικόμεθα πρὸς τὸν θεὸν,
ἄγοντες ἄνδρα, τότε μὲν ἀθλιώτατον,
νῦν δ', εἴ τιν' ἄλλον, μακάριον κεὐδαίμονα,
πρῶτον μὲν αὐτὸν ἐπὶ θάλατταν ἤγομεν.

Iungitur etiam *Infinitivo,* in hoc eodem sensu. Demosth. ὡς δὲ ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας ἐν τῷ συμποσίῳ, τοσοῦτον κρότον παρὰ πάντων γενέσθαι, ὥστε etc. ἀντὶ τοῦ, ὡς δὲ ἤκουσαν, pro ἐπειδὴ ἤκουσαν. Herodotus [lib. I. c. 24.]: ὡς δὲ ἄρα παρεῖναι τοὺς πορθμέας κληθέντας, ἱστορέεσθαι εἴ τι λέγοιεν περὶ Ἀρίονος. Plato: εὐθέως οὖν ὡς ἰδεῖν τὸν Ἀγάθωνα, ὦ, φάναι, Ἀριστόδημε, εἰς καλὸν ἥκεις, ἀντὶ τοῦ, ὡς ἴδεν ὁ Ἀγάθων, pro ἐπειδὴ ἴδεν. ὡς, c. Infinit.

Ponitur et ἀντὶ τοῦ ἵνα, τελικοῦ κατὰ μετάληψιν, quatenus pro ὅπως accipitur. Synes. ἐγὼ καὶ σοῦ κήδομαι καὶ τοῦδε, σοῦ μὲν, ὡς μὴ ἀδικοίης, τοῦ δὲ, ὡς μὴ ἀδικοῖτο. In quo sensu etiam *Participio* iungitur. Isocr. in Panegyr. [§. 147. ed. Bekk. p. 71. ed. H. Steph.] pro ἵνα.

ὁ βασιλεὺς ἀπορήσας τοῖς παροῦσι πράγμασι τοὺς ἄρχοντας τοὺς τῶν Ἑλλήνων [τῶν ἐπικούρων. Bekk.] συλλαβεῖν ἐτόλμησεν, ὡς εἰ τοῦτο παρανομήσειε, συνταράξων τὸ στρατόπεδον. Ubi ὡς συνταράξων pro ἵνα συνταράξῃ accipitur. Ὅς etiam relativum causalem vim habere
p. 366. alibi dictum est; ut si dicas: πῶς ἂν εἴη οὗτος ἀγαθὸς, ὃς τὸν πατέρα τύπτει; i. e. *quippe qui patrem caedat?*

Ponitur item ἀντὶ τοῦ ἐπεὶ, αἰτιολογικοῦ. Aristoph. in Pace [v. 950—53.]:

> οὐκοῦν ἁμιλλήσεσθον, ὡς
> ἢν Χαῖρις ὑμᾶς ἴδῃ,
> πρόσεισιν αὐλήσων [αὐλῶν] ἄκλη-
> τος,

nam si Chaeris vos viderit etc. Lucian. ὡς νῦν γε καὶ σὲ ἐλεῶ τελέως ἤδη ἐκβεβακχευμένον, *quandoquidem tui quoque nunc misereor.* In quo etiam sensu per particulam *ut* exprimi vocem ὡς, arbitratur Budaeus, cum affirmet, proxime citato loco Luciani: ὡς νῦν γε καὶ σὲ ἐλεῶ, etc. non esse dissimile illud Ciceronis de Demosthene [orat. c. 17.]: *ut non iam sine causa Demosthenes tribuerit primas et secundas et tertias actioni.* Et illud Plinii: *ut non sit mirari satis naturae providentiam.* In quibus Ciceronis et Plinii locutionibus, cum illativam ex praecedentibus doceat esse particulam *ut:* mirum, cur non dissimilem hanc causali ὡς, quale est in loco Luciani, esse tradat. Porro exempla τοῦ αἰτιολογικοῦ, ὡς, sexcenta apud auctores sunt.

Accipitur etiam *limitative*, pro *duntaxat*, *in quantum*, vel *quatenus* et *secundum.* Aristot. X. Ethicor. [tom. V. p. 384.] de commentatione loquens: καὶ τὸ αὔταρκες δὴ, καὶ σχολαστικὸν, καὶ ἄτρυτον, ὡς ἀνθρώπινον, καὶ ὅσα ἄλλα τῷ μακαρίῳ ἀπονέμεται, κατὰ ταύτην τὴν ἐνέργειαν φαίνεται ὄντα, i. e. *duntaxat pro hominis ingenio et pro humana conditione, ut sunt humana.* Sic dicimus, ὡς τὰ πολλὰ, et ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, i. e. *plerumque* limitative. Nam et apud Latinos in hoc
p. 367. sensu accipi particulam *ut*, Budaeus annotavit. Cicero: *at hi quidem, ut Atheniensium secula numerantur, adolescentes debent videri*, i. e. quod alii minus eleganter dicunt *prout*, et *in quantum*, vel *secundum quod Atheniensium saecula numerantur.* Sic alibi dixit idem Cic. *ut in malis*, et alia huiusmodi. Sic apud Xenoph. I. παιδείας. [c. 5. §. 7.] ἀλλ' ἡμεῖς ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους οὓς ἐγὼ σαφῶς ἐπίσταμαι αὐτὸς ἰδὼν, ἰδιώτας ὄντας ὡς

πρὸς ἡμᾶς ἀγωνίσασθαι, *si quidem nobiscum conferantur*, i. e. *si certare nobiscum instituerint*, et apud Lucianum [Contempl. §. 7.]: τυφλὸς ὁ Λυγκεὺς ἐκεῖνος, ὡς πρὸς ἐμέ. *si mecum comparetur*.

Iungitur etiam praepositioni κατὰ in sensu *limitativo*. Aristot. [histor. anim. VIII. tom. III. p. 218.] de sue loquens: τάχιστα δ' ἐπιδίδωσιν εἰς παχύτητα ὡς κατὰ μέγεθος, *proportione magnitudinis*, ubi sine ὡς etiam praepositio κατὰ vim coërcendae orationis haberet. ὡς κατά.

Accipitur et pro ἕως, adverbio. Demosth. καὶ μετ' αὐτοῦ γύναια ὡς τριάκοντα, *circiter triginta*, ubi τὸ ὡς non simpliciter adstringendi est, sed στοχαστικῶς limitati loci, vel temporis spatium, vel numeri quantitatem, quo sensu idem significare videtur, quod ὡσεὶ particula.

Superlativis etiam tam *nominibus*, quam *adverbiis* praeponitur, ut *quam* apud Latinos, et sicut ὅτι, intensionem significat, ut supra dictum est de ὡς τάχιστα. Unde ἐκ παραλλήλου etiam τῷ ὅτι praeponitur. Dioscorides: ἁλὸς ὡς ὅτι λευκοτάτου, *salis quam candidissimi*, vel *perquam albi*. Sic Galenus: ὡς ὅτι μαλακώτατα. Exempla simplicis ὡς cum nominibus innumera sunt. Xenoph. I. παιδείας, ἐγὼ δὲ ἐβουλόμην σε ὡς λαμπρότατον φανῆναι. p. 368. ὡς ὅτι.

Adverbiis etiam *subiungitur* in significatione intensiva, ut nomen ὅσον. Aristoph. in Vespis [v. 1279.]:

ἀργαλέον, ὡς σοφόν,

et in Avibus [v. 427.]:

ἄφατον, ὡς φρόνιμος.

Plato: ὑπερφυῶς μὲν οὖν ἔφη ὡς βούλομαι, ubi interponuntur voces μὲν οὖν ἔφη, continuate autem ὑπερφυῶς ὡς βούλομαι, diceretur, i. e. *magnopere cupio*. Alibi ὡς σφόδρα dixit ἐκ παραλλήλου, quemadmodum *perquam* voces dicuntur apud Latinos, ut annotavit Budaeus. Alioquin ὡς *adverbiis praepositum*, meo quidem iudicio, non magis intensivum est, quam παρέλκον, ut cum dicimus ὡς ἀληθῶς, et ὡς ἑτέρως.

Quemadmodum autem relativa nomina saepe ἀντὶ τῶν πευστικῶν usurpantur, ut ὅσον pro πόσον; sic ὡς pro πῶς, vel ὁπῶς saepe accipitur. Xenophon: καιρὸς δὲ γράψαι ὡς ἂν ὀρθότατα ἑκατέρῳ χρῷτο, i. e. *quonam modo*. Pro ὅπως etiam, quod non raro pro ἵνα accipitur, particula ὡς invenitur μεταληπτικῶς. Nam quia ὡς pro ὅπως accipitur, ὅπως autem nonnunquam τὸ ἵνα significat, idcirco fit, ut ὡς pro ἵνα accipiatur. Observandum p. 369.

autem est, ὅπως adverbium non semper pro ἵνα usurpari, sed plerumque *qualitatem* et *modum* significare; et idcirco, cum ὡς pro ὅπως accipiatur, ὅπως autem non semper τὸ ἵνα significet: sequitur, neque ὡς quidem pro ἵνα semper usurpari, sed etiam *modum* significare. Unde fit, ut ὅπως, vocis aequivocatio, dubium sensum tribuat particulae ὡς, quae tamen dubitatio per ea, quae praecedunt particulam ὡς, plerumque tollitur. Notandum etiam, in superiori Xenophontis loco Budaeum voces ὡς ἂν pro una voce accepisse, in quibus tamen ἂν δυνητικῶς in constructionis distributione verbo χρῷτο adiungitur. Ut autem ὡς particula in qualitatis et modi significatione, ut modo dictum est, pro antecedente πῶς et ὅπως accipitur: sic etiam pro οὕτως consequente accipitur, quando verbis ὤφελον, ὤφελες, ὤφελε praeponitur, facitque sensum εὐκτικὸν, si tantum supra dictis apponitur, ut apud Homer. [Iliad. γ΄. v. 173.]

ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν κακὸς ὁππότε δεῦρο
υἱέϊ σῷ ἑπόμην.

Dicitur autem ἀπευκτικῶς, si verba cum negativa iungantur, ut apud Homer. ὡς μὴ ὤφελε γενέσθαι, et apud Synesium: καὶ νῦν ἐὰν οὐχ ὑπαίτιος ὢν ἀκούεις κακῶς, ἀτυχεῖς μὲν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀδικεῖς, ὡς ὤφελες μηδ᾽ ἀτυχεῖν. In quibus exemplis, Synesii illud, ὡς ὤφελες μηδ᾽ ἀτυχεῖν, pro οὕτως ὤφελες usurpatur, et itidem p. 370. apud Homerum, οὕτως ὤφελε θάνατός μοι ἁδεῖν. Cum autem consequentia supponant antecedentia, in his quoque ipsum ὡς, prout antecedit ἐν ταῖς ὁμοιώσεσι καὶ παραβολαῖς subintelligitur, ut in Synesii exemplo, οὕτως ὤφελες μὴ ἀτυχεῖν, ὡς οὐκ ἀδικεῖς. Interdum etiam ipsum ὡς in significatione antecedentis accipi potest in eiusmodi locutionibus, qualiter potest accipi in locutione illa: ὡς μὴ ὤφελε γενέσθαι. Hoc tamen interest, quod, cum pro οὕτως accipitur, καταστατικὴν sententiam efficiat: cum autem in propria significatione accipitur, *modum* simpliciter significat, ut in ὡς μὴ ὤφελε γενέσθαι.

Animadvertendum autem est, in fragmentis quibusdam, quae Tryphoni Grammatico tribuuntur, τὸ ὡς, ἀντὶ τοῦ εἴθε, εὐκτικοῦ accipi, nos doceri in illo carmine Homeri: ὡς ὄφελεν θάνατός μοι etc. In quem errorem incidit Grammaticus quisquis ille fuerit, quod non animadvertit, voces ὤφελον, ὤφελες, ὤφελε, etiam per se, sine adiunctione aliqua εὐκτικὸν vel ἀπευκτικὸν, si negationi iunguntur, sensum habere, ut, si dicamus ὤφελον ἰδεῖν, i. e. *utinam vidissem*, quod est, ni fallor, apud Herodotum.

Quam vocem ὤφελον, tametsi adverbialiter quis accipiat, tamen idoneum argumentum, huiusmodi significationem habere praedictas voces, quod ὤφελον a verbali, in adverbialem translatum, hanc eandem habeat significationem.

Frequentior et evidentior usus earum vocum est ἐν ἀπευκτικῇ σημασίᾳ, quando negationi iunguntur, ut apud Homer. μὴ ὤφελες λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα, i. e. *utinam nunquam deprecatus esses Achillem.* Et alibi, μὴ ὤφελον νικᾷν. Cum itaque ὡς particulae supradicta significatio subobscura sit, sensus autem εἴθε, adverbium, hoc in loco commode recipiat; factum est, ut pro εἴθε accipi dicatur ὡς particula. Quae causa fuit, cur multis aliis in locis auctorum, nonnulli explanatores erraverint, qui, ubi vocem aliquam obscuram offenderunt, facile aliam clarae significationis, quae comprehensionis sensui quadrare possit, pro obscura illa substituunt, cuius etiam significationem obscurae illi tribuunt. Simile quiddam accidit indoctis alioqui sciolis librariis, qui in transscribendis libris, si vocem subobscuram offenderent, pro ea sibi notiorem, loco obscurae illius substituerunt: ut, si quis in illo Ovidii carmine: *ipse quidem per me sospes tutusque fuisses,* pro voce *sospes* scriberet *hospes.* p. 371.

Restat nunc considerandum, quo modo intelligatur particula ὡς apud Aristophanem: ἐν εἰρήνῃ [v. 319 sq.], in illis verbis:

> ὡς κυκάτω, καὶ πατείτω πάντα, καὶ ταραττέτω,
> οὐ γὰρ ἂν χαίροντες ἡμεῖς τήμερον παυσαίμεθ' ἄν.

Videtur enim concedentis esse cum indignationis vel etiam desperationis et contemtionis affectu, quasi diceret: *quantumvis turbet et conculcet omnia, nos tamen exultatione et laetitia non abstinebimus,* continetque huiusmodi locutio consequentiam, in qua antecedens concedentis est, consequens vero adversativum.

Porro particula ὡς etiam aliis quibusdam particulis praeponitur, ut γε et περ, in ea significatione, qua comparationibus et similitudinibus servit, quae tamen ipsius ὡς significationem non immutant, sed dumtaxat efficaciam quandam ipsi tribuunt, puta τὸ γε *limitativum,* ut in ὥς γέ μοι δοκεῖ, et aliae aliam. p. 372. ὥς γε, ὥσπερ.

Ὡς etiam ἀντὶ τοῦ, ὅτι ἀφηγηματικοῦ accipitur, et ipsum saepe etiam παρέλκει, cum obliquam orationem in rectam commutamus. Demosth. ὅθ' οὗτος ὡς ἀπήλλαγμαι περιιὼν ἐλογοποίει, ἔνδηλοί τινες ἦσαν ἀχθόμενοι. Illud enim ἀπήλλαγμαι, si ex tertia persona loquentis

oblique diceretur, ὡς ἀπηλλάγη· dicendum fuit, sed per ἠθοποιΐαν, ex persona Μηδίου, in prima persona verbali dicitur, et sic persona locutionis personae rei accommodatur.

Apponitur etiam τῷ ὅτι, ἐκ παραλλήλου, et fit ὡς ὅτι, cui modo immediate praeponitur, modo quibusdam interpositis, ut apud Xenophontem: ἐνταῦθα γνόντες οἱ Μαντινεῖς ὡς εἰ μὴ ἀποκρούσονται αὐτοὺς, ὅτι etc. Quae repetitio τοῦ ὅτι, propter multorum interpositionem post ὡς particulam necessario fieri videtur, secus quando immediate subiicitur τὸ ὅτι, ut saepe fit.

ὡς pro ὥστε. Ceterum ὡς *Infinitivo* iunctum pro ὥστε accipitur. Aeschines [c. Timarch. §. 174. ed. Bekk. p. 24. ed. H.
p. 373. Steph.]: κατεπαγγέλλεται γὰρ τοσούτους ἐκκαλέσασθαι παρὰ τῶν δικαστῶν θορύβους, ὡς οὐδὲ ἀπαντήσασθαί με ἐπὶ τὸ δικαστήριον. Quod factum esse dicit Budaeus, ex vi verbi ἐπαγγέλλομαι, quod *futurum* poscit, cum tamen sub aliorum etiam verborum ductu *futuro* iungantur ὡς et ὥστε adverbia, si *de futuro loqui oporteat.* Hoc autem aptius dici potuit de infinito ἐκκαλέσασθαι, quod in *futuro* potius dicendum fuit: quippe cum de re non facta, sed quae futura erat, agatur. *Iactari enim Demosthenem* dicit Aeschines, *se tot et tantos rumores excitaturum, quibus ego deserta causa fugam arriperem.* Observandum autem est, multum interesse, utrum in consequenti parte ambitus, ut in proxime dicto Aeschinis loco, an in antecedenti ponatur ὡς particula, et infinito iungatur: ut apud Demosthenem: ὡς δὲ ἀκοῦσαι, et apud Herodotum, ὡς δὲ παρεῖναι. Nam in consequenti pro ὥστε, ἀποτελεστικῶς, in antecedenti autem pro ἐπειδὴ, χρονικῶς accipitur.

CAPUT XXXVI.

De ὥστε particula.

ὥστε. Nunc de voce ὥστε dicendum est, in qua ὡς particula principem locum habet, et non solum suo accentu subsequentem τε regit, sed etiam suam ipsi significationem impertit, prorsusque illius significationem abolet. Ex vocis autem ὥστε accentu monemur, non ex duabus ipsam com-
p. 374. positam esse, sed ex constituentium appositione aggregatam, quales multae aliae apud Graecos inveniuntur, ut οἴμοι, εἴθε, etc. Porro, quemadmodum ὡς sola pro ὥστε inter-

dum usurpatur, ut supra dictum est, sic ὥστε vicissim ἀντὶ τοῦ ὡς, ὁμοιωματικοῦ, nonnunquam invenitur apud Poëtas. Homer. Iliad. γ. [v. 380 sq.]

τὸν δ' ἐξήρπαξ' Ἀφροδίτη
ῥεῖα μάλ', ὥστε θεός,

quippe Dea. In propria vero significatione acceptum, duplicem habet usum: et uno quidem modo *absolute* accipitur, nullique particulae praecedenti respondet, licet ex praecedentium positione aliquid per ipsam colligatur et inferatur. Tunc vero non solum *Indicativo* et *Infinitivo*, sed etiam *Optativo* iunctum invenitur, v. c. ὥστε δύναμαι ἀποφήνασθαι, ὥστε δύνασθαι με, ὥστε δυναίμην. Cum vero non absolute nec solum sensui, sed etiam structurae et sermonis ordini servit, tunc ἀποτελεστικὸν a Grammaticis dicitur, et tam *adverbiis*, quam *nominibus qualitatis* et *quantitatis* ἀνταποδοτικῶς respondet, ut τόσος vel τοσοῦτος ὥστε, τοιοῦτος et τηλικοῦτος, ὥστε, οὕτως ὥστε. Et non solum *Infinitivis* verbis, sed etiam *Indicativis* adhaeret. Aeschin. [*de fals. leg*. §. 21. ed. Bekk. p. 31. ed. H. Steph.] τοιαῦτα ἐρεῖν ἔφη, ὥστε ἀπορράειν τὸ στόμα τοῦ Φιλίππου. Thucyd. [lib. III. c. 104.] ἀπέχει δὲ ἡ Ρήνεια οὕτως ὀλίγον, ὥστε Πολυκράτης ὁ τύραννος ἐλθὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι. Synes. τοιοῦτός ἐστιν, ὥστε εἰ καὶ μὴ πεποίηκεν, ἀλλ' ἐποίησεν ἄν. Notandum autem, interdum *non exprimi*, sed *subintelligi* praecedens nomen, vel adverbium, ut apud Xenoph. lib. I. ἀπομν. [c. 2. §. 31.] ἐμίσει τὸν Σωκράτην ὁ Κριτίας, p. 375.
ὥστε ἀπεμνημόνευσεν αὐτῷ, ubi plena locutio esset: οὕτως ἐμίσει, ὥστε etc. ut idem auctor in eodem libro locutus est [c. 3. §. 5.]: οὕτω γὰρ εὐτελὴς ἦν, ὥστ' οὐκ οἶδ' εἴ τις οὕτως ἂν ὀλίγα ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκοῦντα.

Est autem vis huiusmodi locutionum, ut exprimant gradum, vel modum qualitatis, et mensuram propositae quantitatis secundum *magis* et *minus* rebus accidentem. Cum autem huiusmodi accidentia non possint semper exprimi, sed sensu vel intellectu percipienda sint, necesse est, per effectus alicuius expositionem ipsorum intensionem vel remissionem exprimere: puta, si dicamus: *adeo iratus est, ut librum, quem tenebat, abiecerit*; per effectum hunc ostendimus *magnopere* aliquem iratum fuisse. Et hac ratione ἀποτελεστικὸν vocatur adverbium ὥστε, quemadmodum ἀποστατικὸν, quando positis quibusdam, veluti ab alio principio colligimus et inferimus aliquid, quod tunc ἀφι-

σχασθαι, i. e. *recedere a praecedentibus*, videmur. Advertendum autem, hoc nomen ἀποστατικὸν non semper convenire particulae ὥστε, quoties aliquid colligimus et inferimus: sed solum cum ἐπιλογικῶς reassumimus et in arctum redigimus ea, quae fusius exposuimus. Alioqui, quando illationibus argumentorum servit, non dicitur ἀποστατικὸν, sed ἐπιφορικὸν, ut in Epigrammate [Anthol. H. Steph. lib. II. p. 169.]:

Χοιρίδιον καὶ βοῦν ἀπολώλεκα, καὶ μίαν αἶγα,
ὧν χάριν εἴληφας μισθάριον Μενέκλεις.
p. 376. Οὔτε δέ μοι κοινόν τι πρὸς Ὀθρυάδαν γεγένηται,
Οὔτ' ἀπάγω κλέπτας τοὺς ἀπὸ Θερμοπυλῶν.
Ἀλλὰ πρὸς Εὐτυχίδην ἔχομεν κρίσιν, ὥστε τί ποιεῖ
ἐνθάδε μοι Ξέρξης καὶ Λακεδαιμόνιοι;
[Πλὴν κἀμοῦ μνήσθητι νόμου χάριν, ἢ μέγα κράξω,
ἀλλὰ λέγει Μενεκλῆς, ἀλλὰ τὸ χοιρίδιον.]

Infertur enim, *nihil ad rem esse loqui de bello Persico et Laconico, cum de furto propositum sit dicere.* Sic in alio Epigrammate [ibid. lib. II. p. 134.]:

Ἡ πολιὴ κροτάφοισι Κοτυττα ρὶς, ἡ πολύμυθος
Γραῖα, δι' ἣν Νέστωρ οὐκ ἔτι πρεσβύτατος.
[Ἡ φάος ἀθρήσασ' ἐλάφου πλέον, ἡ χερὶ λαιῇ
Γῆρας ἀριθμεῖσθαι δεύτερον ἀρξαμένη,]
Ζώει καὶ λεύσσουσα καὶ ἀρτίπος, οἷά τε νύμφη,
ὥστε με διστάζειν μή τι πέπονθ' Ἀΐδης.

Ubi infertur *mali fortasse aliquid accidisse Plutoni, cum vetulam decrepitam tamdiu vivere patiatur.*

CAPUT XXXVII.

De ἄγε, φέρε, ἴθι, hortandi, seu excitandi notis.

ἄγε, φέρε, ἴθι. Ἄγε, φέρε, ἴθι, *hortandi adverbia*, cum hortationis significatione etiam *personae et numeri indicationem* habent: quippe quae ab Imperativi modi verbis in adverbia transierunt. Nam cum hortationes per Imperativi modi voces fieri natura soleant, fit, ut illae, quae per se constru-
p. 377. ctionem non regunt, sed aliis verbis adiacent, ipsae adverbiorum loco in constructionem veniant, et sermoni vim et

efficacitatem tribuunt. Neque tamen cuiusque verbi imperativae voces transeunt in adverbia, sed propositis duntaxat vocibus datum est, ut aliis verbis adhaereant, et per se constructionem non regant. Nam hae quoque, cum verba sunt, constructionem regunt, et verbum aliud non admittunt; ut si dicamus: ἄγε τὸν ἵππον οἴκαδε, φέρε τὸ γραμματεῖον, ἴθι ταχέως δραμών. Tunc enim ipsa principalia sunt in constructione, nec aliud verbum admittunt: quippe cum una oratio a duobus vel pluribus verbis, quatenus verba sunt, non regatur, nisi plura illa verba aut per copulam, aut κατὰ τὸ ἀσύνδετον in unum redigantur. Cum itaque aliorum verborum quodlibet in sui Imperativi modi vocibus per se ipsum constructionem regat, non potest aliud verbum in constructionis societatem admittere. Propositis vero accidit, ut verbali significatione deposita, aliorum verborum vim adiuvent. Nam si in illo Homeri, ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, vocem ἄγε subtrahas, puram imperandi formam, non item hortandi habebit oratio, hortandi qualitate detracta. Quam quidem qualitatem hortandi adverbia, imperandi vocibus tribuunt. Quare non otiosae sunt in constructione huiusmodi hortandi seu excitandi notae. Quae ex eo etiam verbalem originem demonstrant, quod numerorum indicationem habent. Nam tametsi ἄγε in sua singularitate non solum ad singularia, verum etiam ad pluralia verba refertur, ut

ἄγε δὴ, σὺ πρῶτον σαυτὸν ὅστις εἶ, φράσον,

apud Aristoph. in Pluto [v. 56.]: et ἀλλ' ἄγε μίμνετε πάντες, Iliad. β. [v. 330.] et ἄγε ἀκούσατε, apud Xenoph. in Apologia [§. 14.]; tamen in plurali etiam numero pluralibus verbis adiungitur, quod saepius accidit ἐν τοῖς ἀνθυποτάκτοις, ut αγετε πειθώμεθα, apud Homerum, et ἄγετε ἐπὶ μὲν τοῖς ὑποζυγίοις τοὺς ἐπιτηδειοτάτους καταλείπωμεν. Mutata etiam *imperandi* forma in *interrogantem* vox ἄγε ad verba pluralia refertur, ut apud Plutarchum [Poplicol. c. 6. p. 99. *E.* ed. Francof.]: ἄγε, τί οὐκ ἀπολογεῖτε πρὸς τὴν κατηγορίαν, et in *praecipiendi* forma: ἄγε ὅπως εἰς καλόν τι καταθήσεσθε τὴν σχολὴν, i. e. *videte, ut otium in re quapiam honesta collocetis.* Ex personarum etiam indicatione verbalem significationem huiusmodi voces prae se ferunt, cum non solum ad secundae, verum etiam ad primae personae verba dirigantur. Unde fit, ut per *Subiunctivi voces cohortatio fiat*, si ad primam dirigatur personam. Nam quando vel seorsum se ipse quispiam hortatur, ut φέρε ἴδω, φέρε εἴπω, vel simul cum aliis seipsum immiscendo, ut φέρε ἐκεῖνο πρῶ-

τον λάβωμεν, et φέρε τοῦτον ἑλόμενοι δείξωμεν, propter imperativi defectum, Subiunctivi seu Coniunctivi primis personis utatur necesse est.

---

p. 379. CAPUT XXXVIII.

De δεῦρο adverbio loci παρακελευστικῶς accepto.

δεῦρο. *Δεῦρο, loci adverbium*, etiam παρακελευστικῶς accipitur, quando imperandi verba supprimuntur, ut apud Aristoph. in Pace [v. 881.], δεῦρο σύ, et in Nebul. [v. 690.] δεῦρο δεῦρ' Ἀμυνία, et millies alibi apud alios auctores: ubi cum κατ' ἔλλειψιν verbum subticeatur, τὸ δεῦρο τοπικὸν, παρακελεύσεως emphasin habet, quod statim ostenditur, si verbum exprimatur, ut in δεῦρ' ἴθι νύμφη φίλη [Iliad. γ'. v. 136.] et δεῦρο Μοῦσ' ἐλθέ, apud eundem Homerum. iungitur etiam τῷ αγε, παρακελευστικῷ, in illo Homeri [Odyss. μ'. v. 184 sqq.]:

δεῦρ' ἄγ' ἰὼν πολύαιν' Ὀδυσεῦ,
νῆα κατάστησον, ἵνα νωϊτέραν ὄπ' ἀκούσῃς,

ubi τὸ δεῦρο, τοπικὸν apparebit, si verba sic ordinaverimus: ὦ πολύαιν' Ὀδυσσεῦ, ἄγε κατάστησον τὴν ναῦν δεῦρο, ἵνα ἀκούσῃς τὴν ἡμετέραν φωνὴν, i. e. *age, navim huc appelle, ut nostram vocem audias.*

---

p. 380. CAPUT XXXIX.

De ἴτε, voce pluraliter formata, hortative pro adverbio accipienda.

ἴτε. Sed et ἴτε, *pluraliter* formata, invenitur *hortative* apud Aristoph. in Pluto [v. 255]: ubi *servus, heri sui populares arcessens, et, ut secum eant, excitans,* ait: ἴτ', ἐγκονεῖτε, σπεύδετε. Cumque ἴτε non *venite*, sed *abite* significet, servus autem non *ut alio abeant*, sed ut *secum herum eius conveniant*, hortatur, sequitur, ut ἴτε, in quantum *verbum*, non habeat propriam significationem. Quare

pro *adverbio* accipiendum videtur, nisi quis vocem ἴτε, non minus *abite*, quam *venite* significare contendat.

CAPUT XL.

De ἔστιν ὅτε, ἔστιν οὗ, et ἔστιν ὡς vocibus.

Ἔστιν, *tertia persona verbi substantivi* εἰμὶ, adverbio *temporis* ὅτε, et οὗ *loci*, et ὡς *modi* praeposita, efficit voces ἔστιν ὅτε, et ἔστιν οὗ, et ἔστιν ὡς. Quarum ἔστιν ὅτε pro *interdum* et *nonnunquam* accipitur, ἔστιν οὗ pro *alicubi*, et ἔστιν ὡς pro *quodammodo* et *quadantenus*, diciturque eorum unumquodque ἀοριστολογικῶς. Unde fit, ut verbum ἐστὶν adeo unicuique praedictorum adverbiorum commisceri videatur, ut suam pene significationem deponat. Attamen, si negatio praecesserit, perspicuum erit, ipsum in eiusmodi adpositione, suam significationem retinere. Si enim οὐκ ἔστιν ὅτε, et οὐκ ἔστιν οὗ, et οὐκ ἔστιν ὡς, dicamus, *nullum tempus, nullumque locum, nec ullum modum esse, quando*, vel *ubi* vel *qualiter aliquid fuerit*, vel *sit*, vel *esse possit*, vel *potuerit*, significabimus. ἔστιν ὅτε, οὗ, ὡς. p. 381.

Porro, ἔστιν ὡς vel ὅπως etiam dicitur in locutione negativa, ut apud Aristot. οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως, multis in locis, pro *fieri non potest*. Accidit autem praedictis vocibus, quod paucis admodum earum, quas formales appellamus. Nam si quis ipsas recenseat, paucas alterius vocis interpositione interrumpi comperiet. Exemplum seiunctionis vocis ἔστιν ὡς est apud Aristotelem [Metaphys. lib. VI. Opp. tom. IV. p. 478.]: εἰ οὖν ἐστὶν τὸ μὲν ὕλη, τὸ δὲ εἶδος, τὸ δὲ, ἐκ τούτων, καὶ οὐσία ἥ τε ὕλη, καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ ἐκ τούτων, ἔστι μὲν ὡς καὶ ἡ ὕλη, μέρος τινὸς λέγεται, ἔστι δ᾽ ὡς οὔ. Nec tamen idcirco dicendum est, aggregatas voces ἔστιν ὡς, dissolvi, cum καθ᾽ ὑπέρβατον coëant. Nam si seorsum consideres ambas partes, non amplius sensus idem remanebit. Dictum est autem ex hoc formales notas dignosci, quod seiunctis vocibus constituentibus, neutra ipsarum per se idem praestabit, quod ambae simul, praeterquam quod in supra dicto Aristotelis exemplo duo verba, ἐστὶ videlicet, et λέγεται de uno subiecto ὕλη sine copula dicantur. Quae tametsi κατὰ τὸ ἀσύνδετον οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως. p. 382.

dicta esse quis contendat, certe auctoris sensum neutiquam servare poterit, si vocem ἐστὶν a voce ὡς seiungat. Porro, accentus super prima syllaba verbi ἐστὶ denotat, vocem ἔστιν ὡς, ἀποστατικῶς a praecedentibus ipsam dici, intervallumque seu pausam praecedere. Nam (ut Herodianus docet), τὸ ἔστιν in principio orationis penacuitur. Quod autem pausam sequitur, principium subsequentium verborum dici potest, quamvis non sit ambitus totius initium.

CAPUT XLI.

De ἐστὶ voce articulis relativis praeposita.

ἐστί. Ceterum verbum ἐστὶ, in numero *multitudinis* articulo etiam relativo plurali praeponitur, et ἀοριστολογικὸν itidem nomen efficit. Nam εἰσὶν οἵ, pro τινὲς, *nonnulli* accipitur.
p. 383. In *singulari* vero numero non nisi negativa praecedente invenitur, ut οὐκ ἔστιν ὃς, *non est qui*, pro οὐδεὶς, *nul-*
οὐκ ἔστιν ὅς. *lus*. Sic οὐκ ἔστιν ὅς τις apud Euripidem: οὐκ ἔστιν ὅς τις πάντ᾽ ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ. Praecipue autem quodam iure (ut cetera verba), sic etiam verbum ἐστὶ in singulari numero, pluraliter formato articulo neutro iungitur. Dicimus enim ἔστιν ἃ, etiam in affirmata locutione pro τινὰ vel ἔνια, *quaedam* et *nonnulla*, ut apud Aristophanem in Acharnensibus [v. 309. 13. 14.]:

οἶδ᾽ ἐγὼ καὶ τοὺς Λάκωνας, οἷς ἄγαν ἐγκείμεθα,
οὐχ᾽ ἁπάντων ὄντας ἡμῖν αἰτίους τῶν πραγμάτων.
ἀλλ᾽ ἐγὼ λέγων ὁδὶ
πόλλ᾽ ἂν ἀποφήναιμ᾽ ἐκείνους ἔσθ᾽ ἃ κἀδικουμένους.

Ubi ἔσθ᾽ ἃ necessario pro τινὰ accipiendum videtur, ut sit, πολλὰ ἔσθ᾽ ἃ, pro πολλά τινα.

CAPUT XLII.

De τί δὲ, et τί οὖν interrogativis signis.

τί δὲ, τί οὖν. Τί δὲ, et τί οὖν, non solutas voces, sed formalia esse signa, ex eo intelligitur, quod si seorsum utraslibet

voces ponas, non amplius idem significabit ipsarum unaquaeque, quod ambae simul. Praeterea in constructionis distributione, vox τί ad nullum nomen refertur, et sic pro πότερον et ἆρα, simul iunctae, ut una dictio accipiuntur. Gregorius τί οὖν, θεὸς τὸ πνεῦμα; i. e. ἆρ᾽ οὖν; secus, si nomen τί ad substantivum aliquod referatur, tunc enim dissolvitur aggregatum, nec amplius ut unum quoddam subsistit, sed singulae partes, ut membra, constructioni adhibentur, ut si dicas: τί οὖν ζητεῖς; tunc vox τί erit accusativi casus, verbi ζητεῖς pendentis. Sic si dicas, τί οὖν κλαίεις; vel aliud verbum absolutum τί voci adponas, διατί significabit. Observandum autem, interdum propter nominis subsequutionem, dissolvi aggregatum videri τί οὖν, ut in illa quaestione Caesarii: τί οὖν ἄλλο νομίζεις τῇ φύσει τὸν ὑπερκείμενον οὐρανὸν, παρὰ τὸν ὁρώμενον τοῦτον καὶ στερέωμα λεγόμενον. Ubi nomen τί, ad nomen ἄλλο referri videtur, ut si diceret, τί ἄλλο νομίζεις, cum tamen (meo iudicio), hoc etiam in loco, formale signum sit τὸ, τί οὖν, et διεσταλμένως legi debeat. Non enim, *quod aliud superius coelum putet, quam visibile hoc* interrogat; sed, *numquid superius coelum diversum natura a visibili hoc existimet.* Nam prior illa interrogatio in enunciationem convertitur, posterior haec dubitationem retinet. Quod autem de τί οὖν dicimus, idem etiam de τί δὲ dicendum est. Utraque enim ἀποστατικῶς καὶ διεσταλμένως, i. e. seiunctim a sequentibus proferenda sunt, cum signo etiam τῆς διαστολῆς. p. 384.

CAPUT XLIII. p. 385.

De voce ἄπαγε.

Ἄπαγε, adverbium, ex Imperativi modi verbo, in adverbialem significationem translatum, quod et iuxta sui originem verbaliter quandoque construitur, ut ἄπαγε σαυτὸν τῆς ἀνοίας ἄνθρωπε, apud auctorem quendam ecclesiasticum, in libro, cui titulus: πεύσεις προσαχθεῖσαι Καισαρίῳ etc. Adverbialiter vero acceptum opponitur τῷ εὖγε, et eandem constructionem recipit. Ut enim dicimus, εὖγε τῆς εὐνοίας, vel φιλανθρωπίας, ἐλλειπτικῶς τοῦ ἕνεκα: sic ἄπαγε τῆς ἀνοίας, vel ἀφροσύνης, subintelligendo τὸ ἕνεκα, apud Chrysostomum, περὶ τῆς ἱερωσ. ἄπαγε.

Sic Aristoph. [Equit. v. 1181.] εἰς Μακαρίαν, i. e. εἰς ὄλεθρον. Nam mortui μακαρῖται dicuntur.

CAPUT XLIV.

De οὐαὶ comminantis et condolentis.

οὐαί. *Οὐαὶ*, vox in sacris literis crebro usurpata, plerumque *comminantis* est, nonnunquam *condolentis*, ut *vae* interiectio apud Latinos. Virgilius [Eclog. IX. v. 28.]:

Mantua vae miserae nimium vicina Cremonae.

Iungitur autem plerumque *dativo*, ut οὐαὶ ὑμῖν, saepe in Evangeliis; et οὐαὶ τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως, Esaiae Capite XXVIII. [v. 1.] Nonnunquam etiam *absolute* et *in-*
p. 386. *transitive* praeponitur *recto casui*, ut de ὢ etiam mox infra dicetur, ut οὐαὶ πόλις ἀριήλ, Esaiae cap. XXIX. [v. 1.] et XXXI. [v. 1.] οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον, et οὐαὶ τέκνα ἀποστάται, eiusdem cap. XXX. [v. 1.] et Abbacuc cap. II. [v. 12.] οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵματι, et paulo infra [v. 19.]: οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ, ἔκνηψον, ἐγέρθητι.

CAPUT XLV.

De ὢ, cum nominativo σχετλιαστικῶς, latine *vae* verso.

ὢ. Ὢ cum nominativo σχετλιαστικῶς. Abbacuc Cap. II. [v. 9.] ὢ ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν κακὴν τῷ οἴκῳ αὑτοῦ. Et paulo infra [v. 15.]: ὢ ὁ ποτίζων τὸν πλησίον αὑτοῦ ἀνατροπὴν δολεράν. Latinus interpres: *vae, qui congregat, et vae, qui potum dat amico suo.*

Atque haec de linguae graecae particulis hactenus dicta sint, quatenus ad institutam disputationem pertinebant.

Index particularum graecarum.

Γ.